

Godina XXIX
Петак, 5. rujna/septembra 2025. godine

Број/Број

53

Година XXIX
Петак, 5. септембра 2025. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

592

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi s Odlukom o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za financiranje međunarodnog odvjetničkog ureda za slučaj Trgovske gore ("Službeni glasnik BiH", broj 67/25), na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 83. sjednici, održanoj 3.7.2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU POTREBNIH FINANSIJSKIH
SREDSTAVA NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE
MEĐUNARODNOG ODVJETNIČKOG UREDA ZA
SLUČAJ TRGOVSKE GORE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom odobravaju se potrebna finansijska sredstva za 2025. godinu za financiranje međunarodnog odvjetničkog ureda Laborde Law iz Pariza za predmet Trgovske gore u iznosu od 210.000,00 eura.

Članak 2.

(Izvjешće)

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine dostavlja izvješće o realizaciji aktivnosti iz članka 1. ove odluke Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na godišnjoj razini.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od dana

stupanja na snagu zakona o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.

VM broj 105/25
3. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa Odlukom o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za finansiranje međunarodne advokatske kancelarije za slučaj Trgovske gore ("Službeni glasnik BiH", broj 67/25), na prijedlog Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine na 83. sjednici, održanoj dana 3.7.2025. godine, donio je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU POTREBNIH FINANSIJSKIH
SREDSTAVA NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE
MEĐUNARODNE ADVOKATSKKE KANCELARIJE ZA
SLUČAJ TRGOVSKE GORE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се потребна финансијска средства за 2025. годину за финансирање међународне адвокатске канцеларије Laborde Law из Париза за предмет Трговске горе у износу од 210.000,00 евра.

Члан 2.

(Извјештавање)

Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине доставља извјештај о реализацији

aktivnosti iz člana 1. ove odluke Savjetu ministara Bosne i Hercegovine na godišnjem nivou.

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivaće se od dana stupanja na snagu zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.

CM broj 105/25
3. jula 2025. godine
Sarajevo

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa Odlukom o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za finansiranje međunarodnog advokatskog ureda za slučaj Trgovske gore ("Službeni glasnik BiH", broj 67/25), na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 83. sjednici, održanoj 3.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA NAMIJENJENIH ZA FINANSIRANJE MEĐUNARODNOG ADVOKATSKOG UREDA ZA SLUČAJ TRGOVSKE GORE

Члан 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom odobravaju se potrebna finansijska sredstva za 2025. godinu za finansiranje međunarodnog advokatskog ureda Laborde Law iz Pariza za predmet Trgovske gore u iznosu od 210.000,00 eura.

Члан 2.

(Izveštaj)

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine dostavlja izvještaj o realizaciji aktivnosti iz člana 1. ove odluke Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na godišnjem nivou.

Члан 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od dana stupanja na snagu zakona o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu.

VM broj 105/25
3. jula 2025. godine
Sarajevo

Председавајућа
Вјећа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

593

Na temelju članka 7. stavka (1), članka 13. točke i) i članka 14. točke s) Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 84. sjednici, održanoj 8.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O TRAŽENJU MEĐUNARODNE POMOĆI ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE U GAŠENJU POŽARA

Чланак 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom Vijeće ministara Bosne i Hercegovine traži međunarodnu pomoć za zaštitu i spašavanje, u obliku vatrogasnih snaga, sredstava i letjelica za gašenje požara, zbog povećanog rizika od izbijanja i širenja velikih požara na području Bosne i Hercegovine. Nadležna tijela, institucije i organi u Bosni i Hercegovini dužni su bez odgode provesti sve potrebne postupke za njezin prihvata.
- (2) Međunarodna pomoć za gašenje požara može se zatražiti od svih država s kojima Bosna i Hercegovina ima potpisane sporazume i memorandume o suradnji u području zaštite i spašavanja, kao i putem Mehanizma civilne zaštite Europske unije.
- (3) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine traži međunarodnu pomoć isključivo kada potpuno angažirane vlastite snage i sredstva na svim razinama vlasti, uključujući vatrogasne jedinice, resurse civilne zaštite i Oružane snage Bosne i Hercegovine, ne mogu adekvatno odgovoriti na požar, a procjena situacije koju provodi Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine pokazuje da Bosna i Hercegovina nije u mogućnosti učinkovito odgovoriti na prijetnju vlastitim resursima i da je međunarodna pomoć prijeko potrebna.

Чланак 2.

(Sadržaj i primanje međunarodne pomoći)

- (1) Radi gašenja šumskih požara i požara na otvorenom prostoru pomoć će se tražiti u obliku vatrogasnih snaga, sredstava i letjelica s posadama, na temelju zahtjeva i označenih lokacija koje dostave nadležna tijela za civilnu zaštitu u Bosni i Hercegovini.
- (2) Nadležna tijela civilne zaštite u Bosni i Hercegovini primaju međunarodnu pomoć za gašenje požara.

Чланак 3.

(Postupci za primanje pomoći)

Međunarodna pomoć iz članka 2. ove Odluke prima se u skladu s postupcima propisanim u članku 3. Uputa za međuresornu koordinaciju u prihvatu, otpremi i tranzitu međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju ("Službeni glasnik BiH", broj 77/13).

Чланак 4.

(Obveze nadležnih tijela za primanje pomoći)

- (1) Nadležna tijela za civilnu zaštitu u Bosni i Hercegovini koja zatraže međunarodnu pomoć dužna su, u suradnji s Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine i u koordinaciji s drugim nadležnim institucijama na svim razinama vlasti, provesti sve nužne aktivnosti kako bi se omogućio nesmetan prihvata i djelovanje međunarodnih timova i resursa, uključujući:
 - identifikaciju i osiguranje lokacija za zahvat vode, uključujući pristupne ceste i sigurnosne uvjete,
 - osiguranje prostora za slijetanje, punjenje i parkiranje letjelica, uz potporu policijskih agencija za sigurnosne operacije,
 - pružanje logističke i tehničke potpore međunarodnim timovima na terenu,
 - stalnu komunikaciju i koordinaciju s Operativno-komunikacijskim centrom BiH - 112 Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.
- (2) Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, kao i druge nadležne institucije, dužni su osigurati sve potrebne

дозволе i suglasnosti za prelet letjelica koje čine sastavni dio međunarodne pomoći.

Članak 5.
(Financiranje)

Financijska sredstva potrebna za primanje međunarodne pomoći iz članka 2. ove Odluke osigurat će se iz sredstava tekuće pričuve proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, o čemu će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijeti posebnu odluku.

Članak 6.
(Izvršavanje)

- (1) Institucije i tijela nadležni za civilnu zaštitu koja su uputila zahtjev za međunarodnu pomoć u gašenju požara dužni su Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine dostaviti informacije o provedenim aktivnostima i učincima međunarodne pomoći u gašenju požara.
- (2) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine obvezuje se da će nakon završetka operacija gašenja požara Vijeću ministara Bosne i Hercegovine podnijeti izvješće o provedbi ove Odluke.

Članak 7.
(Nadležnost za provedbu)

Za provedbu ove Odluke odgovorno je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Članak 8.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, ostaje na snazi dok traje opasnost od požara tijekom 2025. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 106/25
8. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 7. stav (1), člana 13. tачка и) и člana 14. tачка с) Оквирног закона о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 84. сједници, одржаној 8.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ
О ТРАЖЕЊУ МЕЂУНАРОДНЕ ПОМОЋИ ЗА
ЗАШТИТУ И СПАСАВАЊЕ У ГАШЕЊУ ПОЖАРА

Члан 1.
(Предмет одлуке)

- (1) Овом одлуком Савјет министара Босне и Херцеговине тражи међународну помоћ за заштиту и спасавање, у виду ватрогасних снага, средстава и летјелица за гашење пожара, због повећаног ризика од избијања и ширења великих пожара на територији Босне и Херцеговине. Надлежне институције, тијела и органи у Босни и Херцеговини обавезни су да без одгађања проведу све неопходне процедуре ради њеног пријема.
- (2) Међународна помоћ за гашење пожара може се затражити од свих земаља са којима Босна и Херцеговина има потписане споразуме и меморандума о сарадњи у области заштите и

спасавања, као и путем Механизма цивилне заштите Европске уније.

- (3) Савјет министара Босне и Херцеговине тражи међународну помоћ само у случајевима када у потпуности ангажоване сопствене снаге и средства на свим нивоима власти, укључујући ватрогасне јединице, ресурсе цивилне заштите и Оружане снаге Босне и Херцеговине, не могу адекватно да одговоре на пожар, а процјена ситуације, коју проводе Министарство безбједности Босне и Херцеговине, покаже да Босна и Херцеговина није у могућности да ефикасно одговори на пријетњу сопственим ресурсима и да је међународна помоћ неопходна.

Члан 2.

(Садржај и пријем међународне помоћи)

- (1) Ради гашења шумских пожара и пожара на отвореном простору помоћ ће се тражити у виду ватрогасних снага, средстава и летјелица са посадом, на основу захтјева и означених локација које доставе надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини.
- (2) Међународну помоћ за гашење пожара примају надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини.

Члан 3.

(Проступци за пријем помоћи)

Међународна помоћ из члана 2. ове одлуке прима се у складу са поступцима прописаним чланом 3. Упутства за међуресорну координацију приликом пријема, упућивања и транзита међународне помоћи у заштити и спасавању ("Службени гласник БиХ", број 77/13).

Члан 4.

(Обавезе надлежних органа за пријем помоћи)

- (1) Надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини који затраже међународну помоћ, у сарадњи са Министарством безбједности Босне и Херцеговине и у координацији са другим надлежним институцијама на свим нивоима власти, дужни су да проведу све неопходне активности како би омогућили несметан пријем и рад међународних тимова и средстава, укључујући:
 - идентификацију и обезбјеђивање локација за захват воде, укључујући приступне путеве и безбједносне услове,
 - обезбјеђивање простора за слијетање, пуњење и паркирање летјелица, уз подршку полицијских агенција за безбједносне операције,
 - пружање логистичке и техничке подршке међународним тимовима на терену,
 - сталну комуникацију и координацију са Оперативно-комуникационим центром БиХ - 112 Министарства безбједности Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство спољних послова Босне и Херцеговине, као и друге надлежне институције, дужни су обезбиједити све потребне дозволе и сагласности за прелет летјелица које чине саставни дио међународне помоћи.

Члан 5.

(Финансирање)

Финансијска средства потребна за примање међународне помоћи из члана 2. ове одлуке биће обезбијеђена из средстава текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, о чему ће Савјет министара Босне и Херцеговине донијети посебну одлуку.

Члан 6.
(Извјештавање)

- (1) Институције и органи надлежни за цивилну заштиту који су упутили захтјев за међународну помоћ у гашењу пожара дужни су да доставе Министарству безбједности Босне и Херцеговине информације о проведеним активностима и ефектима међународне помоћи у гашењу пожара.
- (2) Министарство безбједности Босне и Херцеговине задужује се да након завршетка операција гашења пожара поднесе извјештај о провођењу ове одлуке Савјету министара Босне и Херцеговине.

Члан 7.
(Надлежност за провођење)

Министарство безбједности Босне и Херцеговине је одговорно за провођење ове одлуке.

Члан 8.
(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, остаје на снази док траје опасност од пожара током 2025. године и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 106/25
8. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 7. став (1), члана 13. тачка и) и члана 14. тачка с) Оквирног закона о заштити и спаšаванју људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 50/08) и члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине, на 84. сједници, одржаној 8.7.2025. године, донјело је

ODLUKU
O TRAŽENJU MEĐUNARODNE POMOĆI ZA ZAŠTITU
I SPAŠAVANJE U GAŠENJU POŽARA

Члан 1.
(Предмет одлуке)

- (1) Овом одлуком Вјеће министара Босне и Херцеговине тражи међународну помоћ у заштити спаšаванју у виду ватрогасних снага, средстава и летјелица за гашење пожара, због повећаног ризика од избијања и ширења великих пожара на територији Босне и Херцеговине. Надлежне институције, тјела и органи у Босни и Херцеговини дужни су без одгађања провести све потребне procedure за njen prijem.
- (2) Међународна помоћ за гашење пожара може се тражити од свих држава с којима Босна и Херцеговина има потписане споразуме и меморандуме о сарадњи у области заштите и спаšаванја, као и путем Механизма цивилне заштите Европске уније.
- (3) Вјеће министара Босне и Херцеговине затражит ће међународну помоћ само када потпуно ангаžиране vlastite snage i resursi na svim nivoima vlasti, укључујући ватрогасне јединице, ресурсе цивилне заштите, Оружане снаге Босне и Херцеговине и друге надлежне службе, не могу адекватно одговорити на пожар, а процјена ситуације коју проводи Министарство сигурности Босне и Херцеговине покаже да Босна и Херцеговина није у могућности ефикасно одговорити на пријетњу vlastitim resursima te da је међународна помоћ пријекто потребна.

Члан 2.
(Садржај и пријем међународне помоћи)

- (1) У сврху гашења шумских пожара и пожара на отвореном простору помоћ ће се тражити у виду ватрогасних снага, средстава и летјелица с посадама, на основу захтјева и означених локација које доставе надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини.
- (2) Међународну помоћ за гашење пожара примaju надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини.

Члан 3.
(Procedure prijema pomoći)

Међународна помоћ из члана 2. ове одлуке прима се у складу с procedurama propisanim чланом 3. Упутства за међуресорну координацију приликом приманја, упућивања и транзита међународне помоћи у заштити и спаšаванју ("Службени гласник БиХ", број 77/13).

Члан 4.
(Обавезе надлежних органа за пријем помоћи)

- (1) Надлежни органи за цивилну заштиту у Босни и Херцеговини који траже међународну помоћ дужни су, у сарадњи с Министарством сигурности Босне и Херцеговине и у координацији с другим надлежним институцијама на свим нивоима власти, провести све неопходне активности ради осигурања несметаног пријема и дјеловања међународних тимова и средстава, укључујући:
 - идентификацију и осигурање локација за ватрозахват, укључујући приступне путеве и сигурносне увјете,
 - осигурање простора за слијетање, пуњење и паркирање летјелица, уз подршку полицијских агенција ради сигурности операција,
 - пружање логистичке и техничке подршке међународним тимовима на терену,
 - сталну комуникацију и координацију с Оперативно-комуникацијским центром БиХ - 112 Министарства сигурности Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство ванјских послова Босне и Херцеговине, као и друге надлежне институције, дужни су осигурати све потребне дозволе и сагласности за прелет летјелица које чине саставни дио међународне помоћи.

Члан 5.
(Finansiranje)

Финансијска средства потребна за пријем међународне помоћи из члана 2. ове одлуке осигурат ће се из средстава текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, о чему ће Вјеће министара Босне и Херцеговине донјети посебну одлуку.

Члан 6.
(Извјештавање)

- (1) Институције и органи надлежни за цивилну заштиту који су упутили захтјев за међународну помоћ дужни су доставити Министарству сигурности Босне и Херцеговине информације о реализованим активностима и ефектима пружене међународне помоћи.
- (2) Министарство сигурности Босне и Херцеговине задужује се да, по завршетку операција гашења пожара, Вјећу министара Босне и Херцеговине поднесе извјештај о реализацији ове одлуке.

Члан 7.
(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство сигурности Босне и Херцеговине.

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, ostaje na snazi dok traje opasnost od požara tokom 2025. godine i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 106/25
8. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

594

Na temelju članka 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 3. stavka (3) Instrukcije o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2025. godine, broj 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 84. sjednici, održanoj 8.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU**O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE PRORAČUNSKE PRIČUVE ZA ODRŽAVANJE MINISTARSKE KONFERENCIJE EU - ZAPADNI BALKAN IZ OBLASTI SIGURNOSTI I PRAVOSUĐA**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom odobravaju se sredstva tekuće proračunske pričuve Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine u iznosu od 50.000 KM za organizaciju ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti sigurnosti i pravosuđa, koja će se održati u Sarajevu 30. i 31. listopada 2025. godine.

Članak 2.

(Iznos i izvor sredstava)

Sredstva u iznosu od 50.000 KM osiguravaju se iz tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, sa stavke "Rezerviranje" (9999-2, redni broj 1 - Tekuća pričuva).

Članak 3.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz članka 2. ove Odluke namijenjena su za organizaciju ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz područja pravosuđa i unutarnjih poslova, koja će se održati u Sarajevu 30. i 31. listopada 2025. godine.
- (2) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine dužno je u okviru raspoloživih sredstava osigurati sljedeće:
 - a) organizaciju i logistiku konferencije (uključujući tehničku opremu i prijevoz);
 - b) troškove ručkova, svečane večere i osvježanja za sudionike;
 - c) troškove tiskanja i distribucije promotivnih i informativnih materijala;
 - d) usluge uređenja prostora - dekoracije;
 - e) usluge glazbene pratnje (orkestar/bend) i voditelja programa;
 - f) troškove protokolarnih usluga.

Članak 4.

(Nadležnost za provedbu i izvještavanje)

- (1) Za provedbu ove Odluke zadužuju se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

- (2) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine podnijet će, po okončanju aktivnosti, izvješće o namjenskom utrošku sredstava Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 107/25
8. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i člana 3. stav (3) Instrukcije o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine za period july - septembar 2025. godine broj 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine na 84. sjednici, održanoj 8.7.2025. godine, donio je

ODLUKU**O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE BUĐETSKJE REZERVE ZA ODRŽAVANJE MINISTARSKJE KONFERENCIJE EU - ZAPADNI BALKAN IZ OBLASTI BEZBJEDNOSTI I PRAVOSUĐA**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom odobravaју se sredstva tekuće budžetske rezerve Ministarstvu bezbjednosti Bosne i Hercegovine u iznosu od 50.000 KM za organizaciju ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti bezbjednosti i pravosuđa, koja ће se održati u Sarajevu 30. i 31. oktobra 2025. godine.

Član 2.

(Iznos i izvor sredstava)

Sredstva u iznosu od 50.000 KM obezbjeđuju se iz tekuće budžetske rezerve budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, sa stavke "Rezervisanje" (9999-2, redni broj 1 - Tekuća rezerva).

Član 3.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz člana 2. ove odluke namijenjena su za organizaciju ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova, koja ће se održati u Sarajevu 30. i 31. oktobra 2025. godine.
- (2) Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine dužno je u okviru raspoloživih sredstava obezbijediti sljedeće:
 - a) organizaciju i logistiku konferencije (uključujući tehničku opremu i prevoz);
 - b) troškove ručkova, svečane večere i osvježanja za učesnike;
 - c) troškove štampe i distribucije promotivnih i informativnih materijala;
 - d) usluge uređenja prostora - dekoracija;
 - e) usluge muzičke pratnje (orkestar/bend) i voditelja programa;

ф) трошкове протоколарних услуга.

Члан 4.

(Надлежност за реализацију и извјештавање)

- (1) За реализацију ове одлуке задужују се Министарство безбједности Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство безбједности Босне и Херцеговине ће, по окончању активности, поднијети извјештај о намјенском утрошку средстава Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 107/25
8. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), и члана 3. став (3) Инструкције о привременом finansiranju institucija Bosne i Hercegovine за период јули - септембар 2025. године број 05-02-2-4036-1/25 од 20. 6. 2025. године, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine на 84. сједници, одржаној 8.7.2025. године, donijelo је

**ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE
BUDŽETSKE REZERVE ZA ODRŽAVANJE
MINISTARSKE KONFERENCIJE EU - ZAPADNI
BALKAN IZ OBLASTI SIGURNOSTI I PRAVOSUĐA**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства текуће буџетске резерве Министарству сигурности Босне и Херцеговине у износу од 50.000 КМ за организацију министарске конференције ЕУ - Западни Балкан из области сигурности и правосудја, која ће се одржати у Сарајеву 30. и 31. октобра 2025. године.

Члан 2.

(Износ и извор средстава)

Средства у износу од 50.000 КМ осигуравају се из текуће буџетске резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, са ставке "Rezerviranje" (9999-2, редни број 1 - Текућа резерва).

Члан 3.

(Намјена средстава)

- (1) Средства из члана 2. ове одлуке намјенјена су за организацију министарске конференције ЕУ - Западни Балкан из области правосудја и унутрашњих послова, која ће се одржати у Сарајеву, 30. и 31. октобра 2025. године.
- (2) Министарство сигурности Босне и Херцеговине дужно је у оквиру расположивих средстава осигурати слjedeће:
 - a) организацију и логистику конференције (укључујући техничку опрему и prijevoz);
 - b) трошкове ручкова, gala večere и osvježenja за учеснике;
 - c) трошкове штампања и distribucije promotivnih и informativnih materijala;
 - d) услуге uređenja prostora - dekoracija;

e) usluge muzičke pratnje (orkestar/bend) и voditelja programa

f) troškove protokolarnih usluga.

Члан 4.

(Надлежност за реализацију и извјештавање)

- (1) За реализацију ове одлуке задужују се Министарство сигурности Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство сигурности Босне и Херцеговине ће, по окончању активности, поднијети извјештај о намјенском утрошку средстава Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 107/25
8. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

595

На основу члана 13. и члана 30. ставак 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, donijelo је

**ODLUKU
O STJECANJU DRŽAVLJANSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се особа:

Име: Благоје, Презиме: Baković, spol: мушки, рођен 4.4.1957. године у мјесту Bojišta, Bijelo Polje, Republika Crna Gora, држављанин Републике Србије, име и презиме оца: Ostoja Baković, име и презиме мајке: Granica Baković, рођено Šćepanović.

Чланак 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Чланак 3.

(Realizacija)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Чланак 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 108/2025
22. српња 2025. године
Сарајево

Предсједатељка
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и

Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Благоје, презиме: Баковић, пол: мушки, рођен 4.4.1957. године у мјесту Бојишта, Бијело Поље, Република Црна Гора, држављанин Републике Србије, име и презиме оца: Остоја Баковић, име и презиме мајке: Граница Баковић, рођено Шћепановић.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежна матична служба извршиће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 108/2025
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вијеће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донijело је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Благоје, презиме: Баковић, пол: мушки, рођен 4.4.1957. године у мјесту Бојишта, Бијело Поље, Република Црна Гора, држављанин Републике Србије, име и презиме оца: Остоја Баковић, име и презиме мајке: Граница Баковић, рођено Шћепановић.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични ured извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Realizacija)

За реализацију ове одлуке задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 108/2025
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Вијећа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

596

На основу члана 17. и члана 22. ставак 1. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вијеће министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донijело је

ОДЛУКУ О ИМЕНОВАЊУ КООРДИНАЦИЈСКОГ ОДБОРА ЗА КОНТРОЛУ МАЛОГ ОРУЏА И ЛАКОГ НАОРУЖАЊА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком именује се Координацијски одбор за контролу малог оруђа и лаког наоружања у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Координацијски одбор), propisuje djelokrug poslova, administrativna potpora kao i druga pitanja od značaja за рад Координацијског одбора.

Чланак 2.

(Sastav Koordinacijskog odbora)

У Координацијски одбор се именују:

- Ermin Pešto, Министарство сигурности Босне и Херцеговине, председатељ;
- Dragan Vukadin, Државна агенција за истраге и заштиту, заменик председатеља;
- Andreja Elzner-Kujača, Министарство сигурности Босне и Херцеговине, заменица председатеља;
- Igor Kujača, Државна агенција за истраге и заштиту, члан;
- Amil Gačević, Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, члан;
- Slavenko Ignjić, Гранична полиција Босне и Херцеговине, члан;
- Sanita Imamović, Туžiteljstvo Босне и Херцеговине, чланца;
- Belma Sarić Eterović, Министарство ванјских послова Босне и Херцеговине, чланца;
- Denis Selimović, Министарство оране Босне и Херцеговине, члан;
- Zoran Gačesa, Министарство оране Босне и Херцеговине, члан;
- Belma Salić, Министарство ванјске трговине и економских односа Босне и Херцеговине, чланца;
- Gordana Blagojević, Министарство унутарњих послова Републике Српске, чланца;
- Dejan Mitrić, Министарство унутарњих послова Републике Српске, члан;
- Zagorka Gojković, Управа за неizravno oporezivanje, чланца;
- Senadin Menzilović, Федерално министарство унутарњих послова, члан;
- Slavko Tunjić, Полиција Брчко distrikta Босне и Херцеговине, члан;
- Remzija Midžić, Министарство унутарњих послова Унско-сански кантон, члан;

- s) Davor Vidović, Ministarstvo unutarnjih poslova Posavski kanton, član;
- t) Almir Ramić, Ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlanski kanton, član;
- u) Maja Miličević, Ministarstvo unutarnjih poslova Zeničko-dobojski kanton, članica;
- v) Amel Džebo, Ministarstvo unutarnjih poslova Bosansko-podrinjski kanton, član;
- z) Marijana Šafradin, Ministarstvo unutarnjih poslova Kanton Središnja Bosna, članica;
- aa) Nijaz Tucaković, Ministarstvo unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanski kanton, član;
- bb) Tomislav Jelčić, Ministarstvo unutarnjih poslova Zapadnohercegovački kanton, član;
- cc) Kalača Edin, Ministarstvo unutarnjih poslova Kanton Sarajevo, član;
- dd) Dražena Juranić, Ministarstvo unutarnjih poslova Kanton 10, članica;
- ee) Arijana Obradović, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, tajnica.

Članak 3.

(Djelokrug poslova)

Koordinacijski odbor je nadležan da prati provedbu Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja i Akcijskog plana, koordinira i inicira aktivnosti s nadležnim tijelima u Bosni i Hercegovini, priprema revidiranu strategiju i akcijski plan, te jednom godišnje izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u vezi s realiziranjem ciljeva iz Strategije i Akcijskog plana.

Članak 4.

(Administrativna potpora)

Administrativnu potporu i pomoć Koordinacijskom odboru pruža Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Sektor za graničnu i opću sigurnost.

Članak 5.

(Poslovník o radu)

- (1) Koordinacijski odbor će donijeti Poslovník o radu na prvom radnom sastanku.
- (2) Poslovníkom o radu regulirati će se način odlučivanja, prava i obveze, kao i druga pitanja značajna za rad Koordinacijskog odbora.

Članak 6.

(Suradnja s drugim tijelima)

- (1) Koordinacijski odbor će u zavisnosti od materije koja se diskutira na sastancima odbora, pozivati i predstavnike drugih tijela na državnoj, entitetskoj, kantonalnoj i razini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Koordinacijski odbor može po potrebi na sjednice pozivati i predstavnike međunarodnih organizacija kao i eksperte u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja.

Članak 7.

(Izvještavanje)

Koordinacijski odbor o svom radu izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine jednom godišnje.

Članak 8.

(Stavljanje izvan snage)

Stupanjem na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o imenovanju Koordinacijskog odbora za kontrolu malog i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 28/21, 31/23 i 80/23).

Članak 9.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 109/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ**О ИМЕНОВАЊУ КООРДИНАЦИОНОГ ОДБОРА ЗА КОНТРОЛУ МАЛОГ ОРУЖЈА И ЛАКОГ НАОРУЖАЊА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ****Члан 1.**

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком именује се Координациони одбор за контролу малог оружја и лаког наоруђања у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Координациони одбор), прописује дјелокруг послова, административна подршка, као и друга питања од значаја за рад Координационог одбора.

Члан 2.

(Састав Координационог одбора)

У Координациони одбор се именују:

- а) Ермин Пешто, Министарство безбједности Босне и Херцеговине, председавајући;
- б) Драган Вукадин, Државна агенција за истраге и заштиту, замјеник председавајућег;
- ц) Андреја Елзнер Кујача, Министарство безбједности Босне и Херцеговине, замјеница председавајућег;
- д) Игор Кујача, Државна агенција за истраге и заштиту, члан;
- е) Амил Гачевић, Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, члан;
- ф) Славенко Игњић, Гранична полиција Босне и Херцеговине, члан;
- г) Санита Имамовић, Тужилаштво Босне и Херцеговине, чланица;
- х) Белма Сарић Етеровић, Министарство спољних послова Босне и Херцеговине, чланица;
- и) Денис Селимовић, Министарство одбране Босне и Херцеговине, члан;
- ј) Зоран Гаћеша, Министарство одбране Босне и Херцеговине, члан;
- к) Белма Салић, Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, чланица;
- л) Гордана Благојевић, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, чланица;
- м) Дејан Митрић, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, члан;
- н) Загорка Гојковић, Управа за индиректно опорезивање, чланица;
- о) Сенадин Мензиловић, Федерално министарство унутрашњих послова, члан;

- п) Славко Туњић, Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, члан;
- р) Ремзија Миџић, Министарство унутрашњих послова Унско-санског кантона, члан;
- с) Давор Видовић, Министарство унутрашњих послова Посавског кантона, члан;
- т) Алмир Рамић, Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона, члан;
- у) Маја Миличевић, Министарство унутрашњих послова Зеничко-добојског кантона, чланица;
- в) Амел Цебо, Министарство унутрашњих послова Босанско-подрињског кантона, члан;
- з) Маријана Шафрадин, Министарство унутрашњих послова Средњобосанског кантона, чланица;
- аа) Нијаз Туцаковић, Министарство унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, члан;
- бб) Томислав Јелчић, Министарство унутрашњих послова Западнохерцеговачког кантона, члан;
- сс) Калача Един, Министарство унутрашњих послова Кантона Сарајево, члан;
- дд) Дражена Јурањић, Министарство унутрашњих послова Кантона 10, чланица;
- ее) Аријана Обрадовић, Министарство безбједности Босне и Херцеговине, секретар.

Члан 3.

(Обим послова)

Координациони одбор је надлежан да прати провођење Стратегије за контролу малог оружја и лаког наоружања и Акционог плана, координира и иницира активности са надлежним органима у Босни и Херцеговини, припрема ревидирану стратегију и акциони план, те једном годишње извјештава Савјет министара Босне и Херцеговине у вези са реализацијом циљева из Стратегије и Акционог плана.

Члан 4.

(Административна подршка)

Административну подршку и помоћ Координационом одбору пружа Министарство безбједности Босне и Херцеговине, Сектор за граничну и општу безбједност.

Члан 5.

(Пословник о раду)

- (1) Координациони одбор ће донијети пословник о раду на првом радном састанку.
- (2) Пословником о раду регулисаће се начин одлучивања, права и обавезе, као и друга питања значајна за рад Координационог одбора.

Члан 6.

(Сарадња са другим органима)

- (1) Координациони одбор ће у зависности од материје која се дискутује на састанцима одбора, позивати и представнике других органа на државном, ентитетском, кантоналном и нивоу Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) Координациони одбор може по потреби на сједнице позивати и представнике међународних организација, као и експерте у области контроле малог оружја и лаког наоружања.

Члан 7.

(Извјештавање)

Координациони одбор о свом раду извјештава Савјет министара Босне и Херцеговине једном годишње.

Члан 8.

(Стављање ван снаге)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о именовању Координационог одбора за контролу малог и лаког наоружања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 28/21, 31/23 и 80/23).

Члан 9.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 109/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O IMENOVANJU KOORDINACIJSKOG ODBORA ZA KONTROLU MALOG ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Члан 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom imenuje se Koordinacijski odbor za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Koordinacijski odbor), propisuje opis poslova, administrativna podrška, kao i druga pitanja od značaja za rad Koordinacijskog odbora.

Члан 2.

(Sastav Koordinacijskog odbora)

U Koordinacijski odbor se imenuju:

- a) Ermin Pešto, Министарство сигурности Босне и Херцеговине, председавајући;
- b) Dragan Vukadin, Државна агенција за истраге и заштиту, заменик председавајућег;
- c) Andreja Elzner-Kujača, Министарство сигурности Босне и Херцеговине, замјеница председавајућег;
- d) Igor Kujača, Државна агенција за истраге и заштиту, члан;
- e) Amil Gačević, Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, члан;
- f) Slavenko Ignjić, Гранична полиција Босне и Херцеговине, члан;
- g) Sanita Imamović, Туžilaštvo Bosne i Hercegovine, чланица;
- h) Belma Sarić Eterović, Министарство ванјских послова Босне и Херцеговине, чланица;
- i) Denis Selimović, Министарство одбране Босне и Херцеговине, члан;
- j) Zoran Gačeša, Министарство одбране Босне и Херцеговине, члан;
- k) Belma Salić, Министарство ванјске трговине и економских односа Босне и Херцеговине, чланица;
- l) Gordana Blagojević, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, чланица;
- m) Dejan Mitrić, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, члан;
- n) Zagorka Gojković, Управа за индиректно опорезивање, чланица;

- o) Senadin Menzilović, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, član;
- p) Slavko Tunjić, Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, član;
- r) Remzija Midžić, Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona, član;
- s) Davor Vidović, Ministarstvo unutrašnjih poslova Posavskog kantona, član;
- t) Almir Ramić, Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, član;
- u) Maja Miličević, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, članica;
- v) Amel Džebo, Ministarstvo unutrašnjih poslova Bosansko-podrinjskog kantona, član;
- z) Marijana Šafradin, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona, članica;
- aa) Nijaz Tucaković, Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona, član;
- bb) Tomislav Jelčić, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zapadnohercegovačkog kantona, član;
- cc) Kalača Edin, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, član;
- dd) Dražena Juranić, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona 10, članica;
- ee) Arijana Obradović, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, sekretar.

Član 3.

(Obim poslova)

Koordinacijski odbor je nadležan da prati provođenje Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja i Akcijskog plana, koordinira i inicira aktivnosti sa nadležnim organima u Bosni i Hercegovini, priprema revidiranu strategiju i akcijski plan, te jednom godišnje izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u vezi s realizacijom ciljeva iz Strategije i Akcijskog plana.

Član 4.

(Administrativna podrška)

Administrativnu podršku i pomoć Koordinacijskom odboru pruža Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Sektor za graničnu i opću sigurnost.

Član 5.

(Poslovník o radu)

- (1) Koordinacijski odbor će donijeti Poslovník o radu na prvom radnom sastanku.
- (2) Poslovníkom o radu regulisat će se način odlučivanja, prava i obaveze, kao i druga pitanja značajna za rad Koordinacijskog odbora.

Član 6.

(Saradnja sa drugim organima)

- (1) Koordinacijski odbor će u zavisnosti od materije koja se diskutuje na sastancima odbora, pozivati i predstavnike drugih organa na državnom, entitetskom, kantonalnom i nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Koordinacijski odbor može po potrebi na sjednice pozivati i predstavnike međunarodnih organizacija, kao i eksperte u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja.

Član 7.

(Izvjestavanje)

Koordinacijski odbor o svom radu izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine jednom godišnje.

Član 8.

(Stavljanje van snage)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o imenovanju Koordinacijskog odbora za kontrolu malog i lakog

naoružanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 28/21, 31/23 i 80/23).

Član 9.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 109/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

597

Na temelju članka 26. stavak (1) točka b) alineja 8) i stavak (2) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 76/07, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i članka 6. stavak (1) Odluke o kriterijima za utvrđivanje dodatka na plaću na osnovu obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/09), na prijedlog Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O DODATKU NA PLAĆU
DRŽAVNIM SLUŽBENICIMA U DIREKCIJI ZA
KOORDINACIJU POLICIJSKIH TIJELA BOSNE I
HERCEGOVINE

Članak 1.

U Odluci o dodatku na plaću državnim službenicima u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/21 i 32/24), u članku 2., u tablici, redni broj 3. mijenja se i glasi:

Redni broj	Ime i prezime državnog službenika/Radno mjesto	Složeni informatičko-aplikacijski poslovi i posebnosti	Broj osvojenih bodova		Postotak dodatka na plaću
3.	Mirjana Čvoro / Stručni savjetnik za administraciju i održavanje mreža	Upravljanje i projektiranje procesa i upravljačkih aplikacija	4	15	15
		Projektiranje i razvoj procesa i upravljačkih aplikacija	2		
		Jedinstvenost radnog mjesta	0		
		Implementacija procesa i upravljačkih aplikacija	3		
		Testiranje procesa i upravljačkih aplikacija	2		
		Obuka korisnika	2		
		Održavanje procesa i upravljačkih aplikacija	2		

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 110/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 26. става (1) тачке б) алинеје 8) и става (2) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 и 30/25) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 76/07, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), и члана 6. става (1) Одлуке о критеријумима за утврђивање додатка на плату на основу обављања сложених информатичко-апликацијских послова у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 38/09), на приједлог Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ДОДАТКУ НА ПЛАТУ ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА У ДИРЕКЦИЈИ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Одлуци о додатку на плату државним службеницима у Дирекцији за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 27/21 и 32/24), у члану 2, у табели, редни број 3. мијења се и гласи:

Редни број	Име и презиме државног службеника/Радно мјесто	Сложени информатичко-апликацијски послови и посебности	Број освојених бодова	Проценат додатка на плату
3.	Мирјана Чворо/ Стручни савјетник за администрацију и одржавање мрежа	Управљање и пројектовање процеса и управљачких апликација	4	15
		Пројектовање и развој процеса и управљачких апликација	2	
		Јединственост радног мјеста	0	
		Имплементација процеса и управљачких апликација	3	
		Тестирање процеса и управљачких апликација	2	
		Обука корисника	2	
		Одржавање процеса и управљачких апликација	2	

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 110/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 26. става (1) тачка б) алинеја 8) и става (2) Закона о плаћама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 и 30/25) и члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 76/07,

81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), и члана 6. става (1) Одлуке о критеријима за утврђивање додатка на плаћу на основу обављања сложених информатичко-апликацијских послова у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 38/09), на приједлог Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донјело је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ДОДАТКУ НА ПЛАЌУ ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА У ДИРЕКЦИЈИ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Одлуци о додатку на плаћу државним службеницима у Дирекцији за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 27/21 и 32/24), у члану 2., у табели, редни број 3. мијења се и гласи:

Редни број	Име и презиме државног службеника/Радно мјесто	Сложени информатичко - апликацијски послови и посебности	Број освојених бодова	Проценат додатка на плату
3.	Мирјана Чворо / Стручни савјетник за администрацију и одржавање мрежа	Управљање и пројектовање процеса и управљачких апликација	4	15
		Пројектовање и развој процеса и управљачких апликација	2	
		Јединственост радног мјеста	0	
		Имплементација процеса и управљачких апликација	3	
		Тестирање процеса и управљачких апликација	2	
		Обука корисника	2	
		Одржавање процеса и управљачких апликација	2	

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 110/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Вјећа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

598

На основу чланка 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези с чланком 8. ставак (2) тачка е) Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), и чланка 3. ставка (5) Наводка о начину планирања, одобравања и реализације вишегодишњих пројеката у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 77/21 и 24/24), на приједлог Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донјело је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ ВИШЕГОДИШЊЕГ ПРОЈЕКТА "SANACIJA KROVA ZGRADE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE"

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се вишегодишњи пројект "Санација крова зграде Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине" у укупном износу од 2.703.622,00 KM.

Članak 2.
(Evidentiranje sredstava)

Sredstva iz članka 1. ove odluke evidentirat će se na sintetičkim ekonomskim kodovima u okviru kapitalnih izdataka Službe za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine, i to:

- 8216 - Rekonstrukcija i investicijsko održavanje 2.703.622,00 KM.

Članak 3.
(Izvori financiranja i dinamika realizacije)

- (1) Višegodišnji projekt iz članka 1. ove odluke financira se iz:
 - a) sredstava koja su Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine odobrena i osigurana u skladu s Odlukom o odobravanju višegodišnjeg projekta "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine BiH" ("Službeni glasnik BiH", broj 9/21) u iznosu od 1.203.622,00 KM;
 - b) iz proračunskih sredstava 2026. godine u iznosu od 1.500.000,00 KM.
- (2) Ukupno odobrena sredstva iz članka 1. ove odluke realizirat će se sljedećom dinamikom:
 - a) prva faza realizacije u 2025. godini u iznosu 1.203.622,00 KM;
 - b) druga faza realizacije u 2026. godini u iznosu 1.500.000,00 KM.

Članak 4.
(Evidentiranje višegodišnjeg projekta)

Višegodišnji projekt iz članka 1. ove odluke evidentirat će se kao program posebne namjene (projektни код) u Informatičkom sustavu financijskog upravljanja (ISFU).

Članak 5.
(Ažuriranje pregleda višegodišnjeg projekta)

Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine će, u skladu s odredbama ove odluke i propisanim procedurama Naputka o načinu planiranja, odobravanja i realizacije višegodišnjih projekata u institucijama Bosne i Hercegovine, s Ministarstvom financija i trezora Bosne i Hercegovine uraditi ažuriranje Pregleda višegodišnjih kapitalnih ulaganja u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine svake godine.

Članak 6.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 7.
(Izvjешtavanje o realizaciji višegodišnjeg projekta)

Služba za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine će u godišnjem izvješću o izvršenju proračuna, Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine dostaviti posebno izvješće o napretku realizacije višegodišnjeg projekta koji je predmet ove odluke, kao aneks izvješća o izvršenju proračuna, a po završetku višegodišnjeg projekta koji je predmet ove odluke, pripremiti i Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostaviti informaciju o realizaciji predmetnog projekta.

Članak 8.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine BiH" ("Službeni glasnik BiH", broj 9/21).

Članak 9.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 111/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези с чланом 8. став (2) тачка е) Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22) и члана 3. став (5) Упутства о начину планирања, одобравања и реализације вишегодишњих пројеката у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 77/21 и 24/24), на приједлог Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ
О ОДОБРАВАЊУ ВИШЕГОДИШЊЕГ ПРОЈЕКТА
"САНАЦИЈА КРОВА ЗГРАДЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ
СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ"

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се вишегодишњи пројекат "Санација крова зграде Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине" у укупном износу од 2.703.622,00 KM.

Члан 2.
(Евидентирање средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке евидентираће се на синтетичким економским кодовима у оквиру капиталних издатака Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, и то:

- 8216 - Реконструкција и инвестиционо одржавање 2.703.622,00 KM.

- Члан 3.
(Иzvori финансирања и динамика реализације)
- (1) Вишегодишњи пројекат из члана 1. ове одлуке финансира се из:
 - a) средстава која су Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине одобrena и обезбијеђена у складу са Одлуком о одобравању вишегодишњег пројекта "Санација крова зграде Парламентарне скупштине БиХ" ("Службени гласник БиХ", број 9/21) у износу од 1.203.622,00 KM;
 - b) из буџетских средстава 2026. године у износу од 1.500.000,00 KM.
 - (2) Укупно одобrena средства у складу са овом одлуком реализоваће се слједећом динамиком:
 - a) прва фаза реализације у 2025. години у износу 1.203.622,00 KM;
 - b) друга фаза реализације у 2026. години у износу 1.500.000,00 KM.

Члан 4.
(Евидентирање вишегодишњег пројекта)

Вишегодишњи пројекат из члана 1. ове одлуке евидентираће се као програм посебне намјене (пројектни код) у Информационом систему финансијског управљања (ИСФУ).

Члан 5.

(Ажурирање прегледа вишегодишњег пројекта)

Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, у складу са одредбама ове одлуке и прописаним процедурама Упутства о начину планирања, одобравања и реализације вишегодишњих пројеката у институцијама Босне и Херцеговине, са Министарством финансија и трезора Босне и Херцеговине урадиће ажурирање Прегледа вишегодишњих капиталних улагања у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине сваке године.

Члан 6.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужују се Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 7.

(Извјештавање о реализацији вишегодишњег пројекта)

Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине ће уз годишњи извјештај о извршењу буџета, достављати Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине посебан извјештај о току реализовања вишегодишњег пројекта који је предмет ове одлуке, као анекс извјештаја о извршењу буџета, а по окончању вишегодишњег пројекта који је предмет ове одлуке сачинити и доставити Савјету министара Босне и Херцеговине информацију о реализацији предметног пројекта.

Члан 8.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о одобравању вишегодишњег пројекта "Санација крова зграде Парламентарне скупштине БиХ" ("Службени гласник БиХ", број 9/21).

Члан 9.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 111/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези с чланом 8. став (2) тачка е) Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22) и члана 3. став (5) Упутства о начину планирања, одобравања и реализације вишегодишњих пројеката у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 77/21 и 24/24), на приједлог Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донijело је

ОДЛУКУ**О ОДОБРАВАЊУ ВИШЕГОДИШЊЕГ ПРОЈЕКТА
"SANACIJA KROVA ZGRADE PARLAMENTARNE
SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE"**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобрава се вишегодишњи пројект "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine" у укупном износу од 2.703.622,00 КМ.

Члан 2.

(Евидентирање средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке евидентират ће се на синтетичким економским кодovima у оквиру капиталних издатака Службе за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, и то:

- 8216 - Реконструкција и инвестицијско одржавање 2.703.622,00 КМ.

Члан 3.

(Извори финансирања и динамика реализације)

- (1) Вишегодишњи пројекат из члана 1. ове одлуке финансира се из:
 - a) средстава која су Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине одобрена и осигурана у складу са Одлуком о одобравању вишегодишњег пројекта "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine BiH" ("Службени гласник БиХ", број 9/21) у износу од 1.203.622,00 КМ;
 - b) из буџетских средстава 2026. године у износу од 1.500.000,00 КМ.
- (2) Укупно одобрена средства из члана 1. ове одлуке реализират ће се слjedeћом динамиком:
 - a) прва фаза реализације у 2025. години у износу 1.203.622,00 КМ;
 - b) друга фаза реализације у 2026. години у износу 1.500.000,00 КМ.

Члан 4.

(Евидентирање вишегодишњег пројекта)

Вишегодишњи пројект из члана 1. ове одлуке евидентират ће се као програм посебне намјене (пројектни код) у Информацијском систему финансијског управљања (ISFU).

Члан 5.

(Ажурирање прегледа вишегодишњег пројекта)

Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине, у складу са одредбама ове одлуке и прописаним процедурама Упутства о начину планирања, одобравања и реализирања вишегодишњих пројеката у институцијама Босне и Херцеговине, са Министарством финансија и трезора Босне и Херцеговине урадит ће ажурирање Прегледа вишегодишњих капиталних улагања у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине сваке године.

Члан 6.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужују се Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 7.

(Извјештавање о реализацији вишегодишњег пројекта)

Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине ће, уз годишњи извјештај о извршењу буџета, достављати Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине посебан извјештај о току реализирања вишегодишњег пројекта који је предмет ове одлуке, као анекс извјештаја о извршењу буџета, а по окончању вишегодишњег пројекта који је предмет ове одлуке сачинити и доставити Вijeћу министара Босне и Херцеговине информацију о реализацији предметног пројекта.

Члан 8.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о одобравању вишегодишњег пројекта "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine" ("Службени гласник БиХ", број 9/21).

Član 9.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 111/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

599

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O IMENOVANJU ČLANOVA POVJERENSTVA BOSNE
I HERCEGOVINE ZA VODNOGOSPODARSKU
SURADNJU S REPUBLIKOM HRVATSKOM**

Članak 1.
(Predmet)

Odlukom o imenovanju članova Povjerenstva Bosne i Hercegovine za vodnogospodarsku suradnju s Republikom Hrvatskom (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) imenuju se članovi Povjerenstva, određuju njihove zadaće i obveze, mandat, nadzor nad njihovim radom i druga pitanja od značaja za obavljanje njihovih aktivnosti.

Članak 2.
(Sastav Povjerenstva)

U Povjerenstvo Bosne i Hercegovine za vodnogospodarsku suradnju s Republikom Hrvatskom imenuju se:

- Vanda Medić, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
- Milan Gavrić, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske;
- Alma Imamović, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Članak 3.
(Zadaci Povjerenstva)

Članovi Povjerenstva iz članka 2. ove odluke sudjeluju u radu u zajedničkom povjerenstvu Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske sukladno odredbama "Ugovora između Vlade Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Hrvatske o uređenju vodnogospodarskih odnosa" ("Službeni list RBiH - Posebno izdanje - Međunarodni ugovori", broj 6/96), "Ugovora između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Hrvatske o zajedničkom financiranju održavanja i pogona Regionalnog odvodnog sustava Komarna-Neum-Mljetski kanal ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 3/05), i "Ugovora između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Hrvatske o pravima i obvezama korištenja voda iz javnih sustava za vodoopskrbu presječenih državnom granicom" ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 10/15).

Članak 4.
(Mandat)

- Članovi Povjerenstva se imenuju na razdoblje od četiri godine.
- Ako je neki od članova Povjerenstva iz članka 2. ove odluke spriječen ili onemogućen obavljati dužnosti u Povjerenstvu, dužan je bez odgađanja o tome obavijestiti Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), koje je u

obvezi, u roku od 30 dana od dana saznanja, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine predložiti novog člana Povjerenstva.

Članak 5.
(Način odlučivanja Povjerenstva)

Sve odluke vezane za izvršavanje zadaća iz članka 3. ove odluke članovi Povjerenstva donose konsenzusom.

Članak 6.
(Nadzor i izvještavanje)

Povjerenstvo je za svoj rad odgovorno Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, kojem je dužno jednom godišnje, putem Ministarstva, podnijeti izvješće o svom radu.

Članak 7.
(Troškovi)

Sredstva za rad Povjerenstva osiguravaju institucije koje su imenovale članove Povjerenstva.

Članak 8.
(Stavljanje izvan snage)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o imenovanju članova Povjerenstva Bosne i Hercegovine za vodnogospodarsku suradnju s Republikom Hrvatskom ("Službeni glasnik BiH", br. 6/18, 13/21).

Članak 9.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 113/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

**ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА ВОДОПРИВРЕДНУ САРАДЊУ
СА РЕПУБЛИКОМ ХРВАТСКОМ**

Члан 1.
(Предмет)

Одлуком о именовању чланова Комисије Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском (у даљњем тексту: Комисија) именују се чланови Комисије, одређују њихови задаци и обавезе, мандат, надзор над њиховим радом и друга питања од значаја за обављање њихових активности.

Члан 2.
(Састав Комисије)

У Комисију Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском именују се:

- Ванда Медић, Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
- Милан Гаврић, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске;
- Алма Имамовић, Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства.

Члан 3.
(Задатак Комисије)

Чланови Комисије из члана 2. ове одлуке учествују у раду у заједничкој комисији Босне и Херцеговине и Републике Хрватске у складу са одредбама "Уговора

између Владе Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о уређењу водопривредних односа" ("Службени лист РБиХ - Посебно издање - Међународни уговори", број 6/96), "Уговора између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о заједничком финансирању одржавања и погона Регионалног одводног система Комарна- Неум-Мљетски канал ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 3/05), и "Уговора између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о правима и обавезама коришћења вода из јавних система за водоснабдијевање пресјечених државном границом" ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 10/15).

Члан 4.
(Мандат)

- 1) Чланови Комисије се именују на период од четири године.

Уколико је неки од чланова Комисије из члана 2. ове одлуке спријечен или онемогућен да обавља дужности у Комисији, дужан је да, без одгађања, о томе обавијести Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство), које је у обавези да, у року од 30 дана од дана сазнања, Савјету министара Босне и Херцеговине предложи новог члана Комисије.

Члан 5.
(Начин одлучивања Комисије)

Све одлуке везане за извршавање задатака из члана 3. ове одлуке чланови Комисије доносе консензусом.

Члан 6.
(Надзор и извјештавање)

Комисија је за свој рад одговорна Савјету министара Босне и Херцеговине, којем је дужна да једном годишње, путем Министарства, поднесе извјештај о свом раду.

Члан 7.
(Трошкови)

Средства за рад Комисије обезбјеђују институције које су именовале чланове Комисије.

Члан 8.
(Стављање ван снаге)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о именовању чланова Комисије Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском ("Службени гласник БиХ", бр. 6/18, 13/21).

Члан 9.
(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 113/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici, održanoj 22.7. 2025. godine, donijelo je

ODLUKU
O IMENOVANJU ČLANOVA KOMISIJE BOSNE I
HERCEGOVINE ZA VODOPRIVREDNU SARADNJU SA
REPUBLIKOM HRVATSKOM

Члан 1.
(Предмет)

Одлуком о именовању чланова Комисије Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском (у даљњем тексту: Комисија) именују се чланови Комисије, одређују њихови задаци и обавезе, мандат, надзор над њиховим радом и друга питања од значаја за обављање њихових активности.

Члан 2.
(Састав Комисије)

У Комисију Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском именују се:

- Vanda Medić, Министарство ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
- Milan Gavrić, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске;
- Alma Imamović, Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства.

Члан 3.
(Задатак Комисије)

Чланови Комисије из члана 2. ове одлуке учествују у раду у заједничкој комисији Босне и Херцеговине и Републике Хрватске у складу са одредбама "Уговора између Владе Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о уређењу водопривредних односа" ("Службени лист РБиХ - Посебно издање - Међународни уговори", број 6/96), "Уговора између Вјећа министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о заједничком финансирању одржавања и погона Регионалног одводног система Комарна-Неум-Мљетски канал ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 3/05), и "Уговора између Вјећа министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о правима и обавезама коришћења вода из јавних система за водоснабдијевање пресјечених државном границом" ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 10/15).

Члан 4.
(Мандат)

- Чланови Комисије се именују на период од четири године.
- Уколико је неки од чланова Комисије из члана 2. ове одлуке спријечен или онемогућен обављати дужности у Комисији, дужан је без одгађања о томе обавијестити Министарство ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство), које је у обавези, у року од 30 дана од дана сазнања, Вјећу министара Босне и Херцеговине предложити новог члана Комисије.

Члан 5.
(Начин одлучивања Комисије)

Све одлуке везане за извршавање задатака из члана 3. ове одлуке чланови Комисије доносе консензусом.

Члан 6.
(Надзор и извјештавање)

Комисија је за свој рад одговорна Вјећу министара Босне и Херцеговине, којем је дужна једном годишње, путем Министарства, поднијети извјештај о свом раду.

Члан 7.
(Трошкови)

Средства за рад Комисије осигуравају институције које су именовале чланове Комисије.

- (1) Vijeće je nadležno da:
 - a) daje preporuke i mišljenja s ciljem razvoja znanosti i tehnologije u Bosni i Hercegovini
 - b) sudjeluje u izradi Strategije razvoja znanosti u Bosni i Hercegovini
 - c) prati provođenje Strategije razvoja znanosti u Bosni i Hercegovini i s tim u svezi daje preporuke i mišljenja Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine prilikom donošenja provedbenih akata (akcijski planovi, smjernice i sl.)
 - d) priprema i Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine predlaže upute o metodološkim okvirima i principima za izradu: Pravilnika o klasifikaciji znanstvenih područja, polja i grana, Pravilnika o minimalnim uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, te Pravilnika o minimalnim uvjetima za obavljanje znanstvenoistraživačke djelatnosti i bavljenje znanstvenoistraživačkim radom
 - e) priprema i Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine predlaže donošenje Pravilnika o nagradama u području znanosti u Bosni i Hercegovini za uspjehe na međunarodnom planu
 - f) priprema i nadležnim institucijama predlaže instrumente za statističko praćenje stanja znanosti i tehnologije u Bosni i Hercegovini te međunarodno izvještavanje
 - g) daje preporuke o sudjelovanju Bosne i Hercegovine u programima Europske unije iz područja znanosti i tehnologije
 - h) daje mišljenje o članstvu Bosne i Hercegovine u međunarodnim tijelima i projektima u području znanosti i tehnologije
 - i) razmatra stanje u području znanosti i daje preporuke s ciljem razvoja znanstvenoistraživačke infrastrukture i obuke nove generacije znanstvenika
 - j) daje preporuke glede potpore projektima u području znanosti i tehnologije značajnim za Bosnu i Hercegovinu
 - k) daje mišljenja na ugovore o međunarodnoj suradnji u području znanosti i tehnologije
 - l) daje preporuke glede definiranja sustava znanstvenoistraživačkih informacija sukladno međunarodnim standardima
 - m) konsenzusom donosi poslovnik o svom radu
 - n) vrši i druge poslove koje mu povjeri ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Članovi Vijeća surađuju s ministarstvima nadležnim za znanstvenoistraživačku djelatnost i znanstvenoistraživačkim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Članak 5.
(Izvještavanje)

Vijeće jednom godišnje podnosi izvješće o svom radu i stanju u području znanosti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine posredstvom Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, a Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine i češće, u ovisnosti o potrebi.

Članak 6.
(Poslovnik o radu)

- (1) Način rukovođenja, odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad Vijeća utvrđuju se Poslovnikom o radu na koji suglasnost daje ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Poslovnik o radu donosi Vijeće konsenzusom.
- (3) Vijeće je dužno donijeti Poslovnik o radu u roku od 30 dana od stupanja na snagu ove Odluke.
- (4) Poslovnik o radu Vijeća objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Članak 7.
(Administrativni poslovi i dokumentacija)

- (1) Administrativno-tehničke poslove za Vijeće vrši Sektor za znanost i kulturu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Dokumentacija koja je rezultat rada Vijeća čuva se u arhivi Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

- Članak 8.
(Način financiranja)
- (1) Sredstva za financiranje rada Vijeća osiguravaju se u proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.
 - (2) Visinu naknade utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine sukladno Odluci o kriterijima za utvrđivanje novčane naknade za rad u upravnim odborima, nadzornim i drugim radnim tijelima u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/09 i 10/12).

Članak 9.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o imenovanju Vijeća za znanost Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/21).

Članak 10.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 114/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 10. став (2) Оквирног закона о основама научноистраживачке дјелатности и координацији унутрашње и међународне научноистраживачке сарадње Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 43/09) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/13, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ
О ИМЕНОВАЊУ САВЈЕТА ЗА НАУКУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Овом одлуком именује се Савјет за науку Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Савјет) као савјетодавно и стручно тијело Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 2.
(Састав Савјета)

- (1) Савјет има предсједника и 12 чланова.
- (2) У састав Савјета именују се:
 - а) академик проф. др Дејан Милошевић, на приједлог Федералног министарства образовања и науке;
 - б) проф. др Фахир Бечић, на приједлог Федералног министарства образовања и науке;
 - ц) проф. др Марија Чутура, на приједлог Федералног министарства образовања и науке;
 - д) проф. др Денис Берберовић, на приједлог Федералног министарства образовања и науке;
 - е) академик проф. др Драгољуб Мирјанић, на приједлог Министарства за научнотехнолошки развој и високо образовање Републике Српске;
 - ф) проф. др Јелена Крунић, на приједлог Министарства за научнотехнолошки развој и високо образовање Републике Српске;
 - г) проф. др Маријана Каповић Соломун, на приједлог Министарства за научнотехнолошки развој и високо образовање Републике Српске;
 - х) проф. др Тарик Заимовић, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине;
 - и) проф. др Зинка Грбо, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине;
 - ј) проф. др сц. Јурица Араповић, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине;
 - к) проф. др Мирјана Милићевић, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине;
 - л) проф. др сц. Дражен Барбарић, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине;
 - м) др сц. Александар Максимовић, на приједлог Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (3) За предсједника Савјета именује се академик проф. др Драгољуб Мирјанић, на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 3.
(Мандат)

Мандат чланова Савјета је четири године и могу се именовати на још један узастопни мандат.

Члан 4.
(Надлежности Савјета)

- (1) Савјет је надлежан да:
 - а) даје препоруке и мишљења с циљем развоја науке и технологије у Босни и Херцеговини;
 - б) учествује у изради Стратегије развоја науке у Босни и Херцеговини;
 - ц) прати провођење Стратегије развоја науке у Босни и Херцеговини и с тим у вези даје препоруке и мишљења Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине приликом

доношења provedбених аката (акциони планови, смјернице и сл.);

- д) припрема и Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине предлаже упутства о методолошким оквирима и принципима за израду: Правилника о класификацији научних области, поља и грана, Правилника о минималним условима за избор у научна звања, те Правилника о минималним условима за обављање научноистраживачке дјелатности и бављење научноистраживачким радом;
 - е) припрема и Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине предлаже доношење Правилника о наградама у области науке у Босни и Херцеговини за успјехе на међународном плану;
 - ф) припрема и надлежним институцијама предлаже инструменте за статистичко праћење стања науке и технологије у Босни и Херцеговини, те међународно извјештавање;
 - г) даје препоруке о учешћу Босне и Херцеговине у програмима Европске уније из области науке и технологије;
 - х) даје мишљење о чланству Босне и Херцеговине у међународним тијелима и пројектима у области науке и технологије;
 - и) разматра стање у области науке и даје препоруке с циљем развоја научноистраживачке инфраструктуре и обуке нове генерације научника;
 - ј) даје препоруке у погледу подршке пројектима у области науке и технологије значајним за Босну и Херцеговину;
 - к) даје мишљења на уговоре о међународној сарадњи у области науке и технологије;
 - л) даје препоруке у погледу дефинисања система научноистраживачких информација у складу с међународним стандардима;
 - м) консензусом доноси пословник о свом раду;
 - н) обавља и друге послове које му повјери министар цивилних послова Босне и Херцеговине.
- (2) Чланови Савјета сарађују са министарствима надлежним за научноистраживачку дјелатност и научноистраживачким институцијама у Босни и Херцеговини.

Члан 5.

(Извјештавање)

Савјет једном годишње подноси извјештај о свом раду и стању у области науке Савјету министара Босне и Херцеговине посредством Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, а Министарству цивилних послова Босне и Херцеговине и чешће, у зависности од потребе.

Члан 6.

(Пословник о раду)

- (1) Начин руковођења, одлучивања и друга питања од значаја за рад Савјета утврђују се Пословником о раду на који сагласност даје министар цивилних послова Босне и Херцеговине.
- (2) Пословник о раду доноси Савјет консензусом.
- (3) Савјет је дужан донијети Пословник о раду у року од 30 дана од ступања на снагу ове одлуке.
- (4) Пословник о раду Савјета објављује се на веб страници Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 7.

(Административни послови и документација)

- (1) Административно - примаће послове за Савјет обавља Сектор за науку и културу Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.
- (2) Документација која је резултат рада Савјета чува се у архиви Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине.

Члан 8.

(Начин финансирања)

- (1) Средства за финансирање рада Савјета обезбјеђују се у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.
- (2) Висину накнаде утврђује Савјет министара Босне и Херцеговине у складу са Одлуком о критеријумима за утврђивање новчане накнаде за рад у управним одборима, надзорним и другим радним тијелима у надлежности институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/09 и 10/12).

Члан 9.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о именовању Савјета за науку Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 12/21).

Члан 10.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 114/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 10. stav (2) Okvirnog zakona o osnovama naučnoistraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučnoistraživačke saradnje Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 43/09) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/13, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU O IMENOVANJU VIJEĆA ZA NAUKU BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom imenuje se Vijeće za nauku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) kao savjetodavno i stručno tijelo Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Члан 2.

(Sastav Vijeća)

- (1) Vijeće ima predsjednika i 12 članova.
- (2) U sastav Vijeća imenuju se:
 - a) akademik prof. dr. Dejan Milošević, na prijedlog Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke;
 - b) prof. dr. Fahir Bečić, na prijedlog Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke;
 - c) prof. dr. Marija Čutura, na prijedlog Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke;
 - d) prof. dr. Denis Berberović, na prijedlog Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke;

- e) akademik prof. dr. Dragoljub Mirjanić, na prijedlog Ministarstva za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske;
- f) prof. dr. Jelena Krunić, na prijedlog Ministarstva za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske;
- g) prof. dr. Marijana Kapović Solomun, na prijedlog Ministarstva za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske;
- h) prof. dr. Tarik Zaimović, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
- i) prof. dr. Zinka Grbo, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
- j) prof. dr. sc. Jurica Arapović, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
- k) prof. dr. Mirjana Milićević, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
- l) prof. dr. sc. Dražen Barbarić, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine;
- m) dr. sc. Aleksandar Maksimović, na prijedlog Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

- (3) Za predsjednika Vijeća imenuje se akademik prof. dr. Dragoljub Mirjanić, na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Mandat)

Mandat članova Vijeća je četiri godine i mogu se imenovati na još jedan uzastopni mandat.

Član 4.

(Nadležnosti Vijeća)

- (1) Vijeće je nadležno da:
- a) daje preporuke i mišljenja s ciljem razvoja nauke i tehnologije u Bosni i Hercegovini;
 - b) učestvuje u izradi Strategije razvoja nauke u Bosni i Hercegovini;
 - c) prati provođenje Strategije razvoja nauke u Bosni i Hercegovini i s tim u vezi daje preporuke i mišljenja Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine prilikom donošenja provedbenih akata (akcioni planovi, smjernice i sl.);
 - d) priprema i Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine predlaže uputstva o metodološkim okvirima i principima za izradu: Pravilnika o klasifikaciji naučnih oblasti, polja i grana, Pravilnika o minimalnim uslovima za izbor u naučna zvanja, te Pravilnika o minimalnim uslovima za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti i bavljenje naučnoistraživačkim radom;
 - e) priprema i Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine predlaže donošenje Pravilnika o nagradama u oblasti nauke u Bosni i Hercegovini za uspjehe na međunarodnom planu;
 - f) priprema i nadležnim institucijama predlaže instrumente za statističko praćenje stanja nauke i tehnologije u Bosni i Hercegovini, te međunarodno izvještavanje;
 - g) daje preporuke o učešću Bosne i Hercegovine u programima Evropske unije iz oblasti nauke i tehnologije;
 - h) daje mišljenje o članstvu Bosne i Hercegovine u međunarodnim tijelima i projektima u oblasti nauke i tehnologije;
 - i) razmatra stanje u oblasti nauke i daje preporuke s ciljem razvoja naučnoistraživačke infrastrukture i obuke nove generacije naučnika;

- j) daje preporuke u pogledu podrške projektima u oblasti nauke i tehnologije značajnim za Bosnu i Hercegovinu;
 - k) daje mišljenja na ugovore o međunarodnoj saradnji u oblasti nauke i tehnologije;
 - l) daje preporuke u pogledu definiranja sistema naučnoistraživačkih informacija u skladu s međunarodnim standardima;
 - m) konsenzusom donosi poslovnik o svom radu;
 - n) obavlja i druge poslove koje mu povjeri ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Članovi Vijeća sarađuju sa ministarstvima nadležnim za naučnoistraživačku djelatnost i naučnoistraživačkim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Član 5.

(Izvještavanje)

Vijeće jednom godišnje podnosi izvještaj o svom radu i stanju u oblasti nauke Vijeću ministara Bosne i Hercegovine posredstvom Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, a Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine i češće, u zavisnosti od potrebe.

Član 6.

(Poslovnik o radu)

- (1) Način rukovođenja, odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad Vijeća utvrđuju se Poslovnikom o radu na koji saglasnost daje ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Poslovnik o radu donosi Vijeće konsenzusom.
- (3) Vijeće je dužno donijeti Poslovnik o radu u roku od 30 dana od stupanja na snagu ove odluke.
- (4) Poslovnik o radu Vijeća objavljuje se na web stranici Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Član 7.

(Administrativni poslovi i dokumentacija)

- (1) Administrativno - primaće poslove za Vijeće obavlja Sektor za nauku i kulturu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.
- (2) Dokumentacija koja je rezultat rada Vijeća čuva se u arhivi Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Član 8.

(Način finansiranja)

- (1) Sredstva za finansiranje rada Vijeća osiguravaju se u budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- (2) Visinu naknade utvrđuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u skladu sa Odlukom o kriterijima za utvrđivanje novčane naknade za rad u upravnim odborima, nadzornim i drugim radnim tijelima u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/09 i 10/12).

Član 9.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o imenovanju Vijeća za nauku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 12/21).

Član 10.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 114/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

601

Na temelju članka 17. i članka 22. stavka 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07, i 24/08) i članka 2. stavka (4) Odluke o osnivanju Odbora za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 85/12 i 66/19), na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU**O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA ROME PRI VIJEĆU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE****Članak 1.**

U Odluci o imenovanju članova Odbora za Rome ("Službeni glasnik BiH", broj 44/22, 12/24 i 12/25), u članku 2. stavak (1) točke e) i j) mijenjaju se i glase:

"e) Aleksandra Jošilo, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine";

"j) Nataša Cvijanović, Vlada Republike Srpske".

Članak 2.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 115/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07, и 24/08) и члана 2. став (4) Одлуке о оснивању Одбора за Роме при Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 85/12 и 66/19), на приједлог Министарства за људска права и изbjеглице Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ**O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA ROME PRI SAVJETU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE****Члан 1.**

У Одлуци о именовању чланова Одбора за Роме ("Службени гласник БиХ", број 44/22, 12/24 и 12/25), у члану 2. став (1) тачке е) и ј) мијењају се и гласе:

"е) Александра Јошило, Министарство правде Босне и Херцеговине";

"ј) Наташа Цвијановић, Влада Републике Српске".

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 115/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 2. stav (4) Odluke o osnivanju Odbora za Rome pri Vijeću ministara

Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 85/12 i 66/19), na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU**O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU ČLANOVA ODBORA ZA ROME PRI VIJEĆU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE****Član 1.**

U Odluci o imenovanju članova Odbora za Rome ("Službeni glasnik BiH", broj 44/22, 12/24 i 12/25), u članu 2. stav (1) tačke e) i j) mijenjaju se i glase:

"e) Aleksandra Jošilo, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine";

"j) Nataša Cvijanović, Vlada Republike Srpske".

Član 2.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 115/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

602

Na temelju članka 26. stavka (1) točke b) alineja 8) i stavka (2) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 6. stavka (1) Odluke o kriterijima za utvrđivanje dodatka na plaću na osnovu obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/09), na prijedlog Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU**O DODATKU NA PLAĆU ZAPOSLENOG U SREDIŠNJEM IZBORNOM POVJERENSTVU BOSNE I HERCEGOVINE****Članak 1.**

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom utvrđuje se postotak dodatka na plaću zaposlenika s visokom stručnom spremom na temelju obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: SIP BiH), sukladno članku 26. stavku (1) točka b), alineja 8) Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine, te Odluci o kriterijima za utvrđivanje dodatka na plaću na temelju obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u institucijama Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Postotak dodatka na plaću)

- (1) Postotak dodatka na plaću za obavljanje složenih informatičko-aplikacijskih poslova, ovisno o stupnju složenosti i specifičnostima, za zaposlenika u organizacijskoj jedinici SIP BiH - Odjel za informacijsko-komunikacijske tehnologije, prikazanje u sljedećoj tablici:

Ime i prezime državnog službenika/ Radno mjesto	Složeni informatičko-aplikacijski poslovi i posebnosti	Broj osvojenih bodova	Postotak dodatka na plaću
Džemal Vejsil, Magistar poslovne informatike/ Stručni savjetnik za razvoj, održavanje i upravljanje aplikacijama i bazama podataka	Upravljanje i projektiranje procesa i upravljačkih aplikacija	4	20
	Projektiranje i razvoj procesa i upravljačkih aplikacija	4	
	Implementacija procesa i upravljačkih aplikacija	4	
	Testiranje procesa i upravljačkih aplikacija	2	
	Obuka korisnika	3	
	Održavanje procesa i upravljačkih aplikacija	3	

(2) Postotak dodatka na plaću obračunava se na osnovicu osnovne plaće zaposlenika.

Članak 3.

(Osiguranje sredstava za dodatak na plaću)

Sredstva za isplatu dodatka na plaću zaposlenika osiguravaju se unutar usvojenog proračuna Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Članak 4.

(Obrazac o sistematiziranom radnom mjestu)

Obrazac sadrži opis poslova koji se obavljaju u okviru sistematiziranog radnog mjesta, popis valjanih certifikata te povezanost certifikata s poslovima koji se odnose na složene informatičko-aplikacijske poslove i čini sastavni dio ove Odluke.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 116/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 26. stav (1) tačka б) алинеја 8) и став (2) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 и 59/22), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 6. став (1) Одлуке о критеријима за утврђивање додатка на плату на основу обављања сложених информатичко-апликационих послова у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 38/09), на приједлог Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ О ДОДАТКУ НА ПЛАТУ ЗАПОСЛЕНОГ У ЦЕНТРАЛНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком утврђује се проценат додатка на плату запосленог са високом школском спремом на основу обављања сложених информатичко-апликационих послова у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЦИК БиХ), у складу са чланом 26. став (1) таčka б) алинеја 8) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине и Одлуком о критеријима за утврђивање додатка на плату на основу

обављања сложених информатичко-апликационих послова у институцијама Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Проценат додатка на плату)

(1) Проценат додатка на плату за обављање сложених информатичко-апликационих послова, у зависности од степена сложености и посебности, за запосленог у организационој јединици ЦИК БиХ-Одјел за информационо-комуникационе технологије, дат је у следећој табели:

Име и презиме државног службеника/ Радно мјесто	Сложени информатичко-апликациони послови и посебности	Број освојених бодова	Проценат додатка на плату
Џемал Вејсил, Магистар пословне информатике/Стручни савјетник за развој, одржавање и управљање апликацијама и базама података	Управљање и пројектовање процеса и управљачких апликација	4	20
	Пројектовање и развој процеса и управљачких апликација	4	
	Имплементација процеса и управљачких апликација	4	
	Тестирање процеса и управљачких апликација	2	
	Обука корисника	3	
	Одржавање процеса и управљачких апликација	3	

(2) Проценат додатка на плату обрачунава се од износа основне плате запосленог.

Члан 3.

(Осигурање средстава за додатак на плату)

Средства за исплату додатка на плату запосленог осигуравају се у оквиру усвојеног буџета Централне изборне комисије БиХ.

Члан 4.

(Образац о систематизованом радиом мјесту)

Образац садржи опис послова који се обављају у оквиру систематизованог радног мјеста, попис валидних сертификата и везу сертификата и послова који се односе на сложене информатичко-апликационе послове који је саставни дио ове одлуке.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 116/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 26. став (1) таčka б) алинеја 8) и став (2) Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20 и 59/22), члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 6. став (1) Одлуке о критеријима за утврђивање додатка на плату на основу обављања сложених информатичко-апликацијских послова у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 38/09), на приједлог Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине на, 85. сједници одржаној 22.7.2025. године, донјело је

**ODLUKU
O DODATKU NA PLATU ZAPOSLENOG U
CENTRALNOJ IZBORNOJ KOMISIJI
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom odlukom utvrđuje se procenat dodatka na platu zaposlenog sa visokom školskom spremom na osnovu obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: CIK BiH), u skladu sa članom 26. stav (1) tačka b) alineja 8) Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine i Odlukom o kriterijima za utvrđivanje dodatka na platu na osnovu obavljanja složenih informatičko-aplikacijskih poslova u institucijama Bosne i Hercegovine.

Član 2.
(Procenat dodatka na platu)

(1) Procenat dodatka na platu za obavljanje složenih informatičko-aplikacijskih poslova, u zavisnosti od stepena složenosti i posebnosti, za zaposlenog u organizacionoj jedinici CIK BiH- Odjel za informacione-komunikacijske tehnologije, dat je u slijedećoj tabeli:

Ime i prezime državnog službenika/ Radno mjesto	Složeni informatičko-aplikacijski poslovi i posebnosti	Broj osvojenih bodova	Procenat dodatka na platu
Džemal Vejsil, Magistar poslovne informatike/ Stručni savjetnik za razvoj, održavanje i upravljanje aplikacijama i bazama podataka	Upravljanje i projektovanje procesa i upravljačkih aplikacija	4	20
	Projektovanje i razvoj procesa i upravljačkih aplikacija	4	
	Implementacija procesa i upravljačkih aplikacija	4	
	Testiranje procesa i upravljačkih aplikacija	2	
	Obuka korisnika	3	
	Održavanje procesa i upravljačkih aplikacija	3	

(2) Procenat dodatka na platu obračunava se od iznosa osnovne plate zaposlenog.

Član 3.
(Osiguranje sredstava za dodatak na platu)

Sredstva za isplatu dodatka na platu zaposlenog osiguravaju se u okviru usvojenog budžeta Centralne izborne komisije BiH.

Član 4.
(Obrazac o sistematiziranom radnom mjestu)

Obrazac sadrži opis poslova koji se obavljaju u okviru sistematiziranog radnog mjesta, popis validnih certifikata i vezu certifikata i poslova koji se odnose na složene informatičko-aplikacijske poslove koji je sastavni dio ove odluke.

Član 5.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 116/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

603

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i Instrukcije o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2025. godine, broj 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i

Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU PLANA PRIJEMA KADETA U
POLICIJSKE AGENCIJE NA RAZINI INSTITUCIJA
BOSNE I HERCEGOVINE U 2025. GODINI**

Članak 1.
(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom utvrđuje se Plan prijema kadeta u policijske agencije na razini institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini i to za: Direkciju za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine i Graničnu policiju Bosne i Hercegovine.
- (2) Plan prijema kadeta u policijske agencije na razini institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini iz stavka (1) ovog članka sastavni je dio ove Odluke.

Članak 2.
(Sredstava za realiziranje Odluke)

- (1) Sredstva za isplatu naknade kadetima te za financiranje zapošljavanja policijskih službenika osiguravaju se u proračunima Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine i Granične policije Bosne i Hercegovine.
- (2) Ostala sredstva potrebna za školovanje kadeta osiguravaju se u proračunu Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova.

Članak 3.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 117/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

**PLAN
PRIJEMA KADETA U POLICIJSKE AGENCIJE NA
RAZINI INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE U
2025. GODINI**

I

Ovim Planom utvrđuje se prijem kadeta u policijske agencije na razini institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini i to: Direkciju za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine i Graničnu policiju Bosne i Hercegovine kao upravne organizacije u sastavu Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

II

Plan prijema kadeta, broj kadeta i dinamički plan zapošljavanja u navedenim policijskim agencijama iz točke I ovog Plana prikazan je u tabeli:

Naziv policijske agencije	Broj kadeta (prema činu)		Datum početka školovanja		Dinamički plan zapošljavanja	
	Polica-jac	Mladi inspektor	Polica-jac	Mladi inspektor	Polica-jac	Mladi inspektor
Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine	70	-	Svibanj 2026. godine	-	Lipanj 2027. godine	-
Granična policija Bosne i Hercegovine	150	-	01.10.2026. godine	-	01.06.2027. godine	-

III

Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova je nadležna za školovanje policijskih kadrova, odnosno kadeta iz točke II ovog Plana.

IV

Nakon što se odobri Proračun za svaku fiskalnu godinu, izvršiće se zapošljavanje policijskih kadrova iz ovog Plana najkasnije u roku od 90 dana od datuma predviđenog dinamikom iz točke II ovog Plana. Obvezuju se policijske agencije da prilikom zaključivanja pojedinačnih ugovora s kadetima obavezno u istim navede klauzulu propisanu ovom točkom.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници одржаној 22.7.2025. године, донио је

**ОДЛУКУ
О УТВРЂИВАЊУ ПЛАНА ПРИЈЕМА КАДЕТА У
ПОЛИЦИЈСКЕ АГЕНЦИЈЕ НА НИВОУ
ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
У 2025. ГОДИНИ**

Члан 1.

(Предмет одлуке)

- (1) Овом одлуком утврђује се План пријема кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години и то за: Дирекцију за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине и Граничну полицију Босне и Херцеговине.
- (2) План пријема кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години из става (1) овог члана саставни је дио ове одлуке.

Члан 2.

(Средства за реализацију Одлуке)

- (1) Средства за исплату накнада кадетима те за финансирање запошљавања полицијских службеника обезбјеђују се у буџетима Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине и Граничне полиције Босне и Херцеговине.
- (2) Остала средства неопходна за школовање кадета обезбјеђују се у буџету Агенције за школовање и стручно усавршавање кадрова.

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 117/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

**ПЛАН
ПРИЈЕМ КАДЕТА У ПОЛИЦИЈСКЕ АГЕНЦИЈЕ НА
НИВОУ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
У 2025. ГОДИНИ**

I

Овим Планом утврђује се пријем кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години и то: Дирекцију за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине и Граничну полицију Босне и Херцеговине као управне организације у саставу Министарства безбједности Босне и Херцеговине.

II

План пријема кадета, број кадета и динамички план запошљавања у наведеним полицијским агенцијама из тачке I овог плана приказан је у табели:

Назив полицијске агенције	Број кадета (према рангу)		Датум почетка школовања		Динамички план запошљавања	
	Полицајац	Млађи инспектор	Полицајац	Млађи инспектор	Полицајац	Млађи инспектор
Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине	70	-	Мај 2026. година	-	Јуни 2027. година	-
Гранична полиција Босне и Херцеговине	150	-	01.10.2026. година	-	01.06.2027. година	-

III

Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова надлежна је за школовање полицијских кадрова, односно кадета из тачке II овог Плана.

IV

Након што се одобри Буџет за сваку фискалну годину, извршиће се запошљавање полицијских кадрова из овог Плана најкасније у року од 90 дана од датума предвиђеног динамиком из тачке II овог Плана. Обавезују се полицијске агенције да прilikом закључивања појединачних уговора с кадетима обавезно у истим наведе клаузулу прописану овом тачком.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донijело је

**ОДЛУКУ
О УТВРЂИВАЊУ ПЛАНА ПРИЈЕМА КАДЕТА У
ПОЛИЦИЈСКЕ АГЕНЦИЈЕ НА НИВОУ ИНСТИТУЦИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У 2025. ГОДИНИ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

- (1) Овом одлуком утврђује се План пријема кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години и то за: Дирекцију за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине и Граничну полицију Босне и Херцеговине.
- (2) План пријема кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години из става (1) овог члана саставни је дио ове одлуке.

Члан 2.

(Средства за реализацију Одлуке)

- (1) Средства за исплату накнаде кадетима те за финансирање запошљавања полицијских службеника осигуравају се у буџетима Дирекције за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине и Граничне полиције Босне и Херцеговине.
- (2) Остала средства потребна за школовање кадета осигуравају се у буџету Агенције за школовање и стручно усавршавање кадрова.

Član 3.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 117/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

PLAN
PRIJEMA KADETA U POLICIJSKE AGENCIJE NA
NIVOU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
U 2025. GODINI

I

Ovim Planom utvrđuje se prijem kadeta u policijske agencije na nivou institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini i to: Direkciju za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine i Graničnu policiju Bosne i Hercegovine kao upravne organizacije u sastavu Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

II

Plan prijema kadeta, broj kadeta i dinamički plan zapošljavanja u navedenim policijskim agencijama iz tačke I ovog Plana prikazan je u tabeli:

Naziv policijske agencije	Broj kadeta (prema činu)		Datum početka školovanja		Dinamički plan zapošljavanja	
	Policačaj	Mladi inspektor	Policačaj	Mladi inspektor	Policačaj	Mladi inspektor
Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine	70	-	Maj 2026. godine	-	Juni 2027. godine	-
Granična policija Bosne i Hercegovine	150	-	01.10.2026. godine	-	01.06.2027. godine	-

III

Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova je nadležna za školovanje policijskih kadrova, odnosno kadeta iz tačke II ovog Plana.

IV

Nakon što se odobri Budžet za svaku fiskalnu godinu, izvršiće se zapošljavanje policijskih kadrova iz ovog Plana najkasnije u roku od 90 dana od datuma predviđenog dinamikom iz tačke II ovog Plana. Obavezuju se policijske agencije da prilikom zaključivanja pojedinačnih ugovora s kadetima obavezno u istim navede klauzulu propisanu ovom tačkom.

604

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), članka 7. Odluke o dozvolama za korištenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sustava ("Službeni glasnik BiH", br. 23/19 i 47/24) i članka 2. stavka (2) Odluke o načinu raspodjele sredstava od dozvola za korištenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sustava ("Službeni glasnik BiH", br. 12/21 i 49/24), na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici, održanoj 22. srpnja 2025. godine, donijelo je

ODLUKU
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O
UTVRĐIVANJU NAMJENE DIJELA SREDSTAVA
UPLAĆENIH OD DOZVOLA ZA KORIŠTENJE
RADIOFREKVENCIJSKOG SPEKTRA ZA PRUŽANJE
USLUGA PUTEM MOBILNIH PRISTUPNIH SUSTAVA

Članak 1.

U Odluci o utvrđivanju namjene dijela sredstava uplaćenih od dozvola za korištenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sustava ("Službeni glasnik BiH", broj 58/24) u članku 3. stavku (4) riječi: "toč. a), b), c), d) i e)" zamjenjuju se riječima: "toč. a), b), c) i d)".

Iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

"(5) Korisnik sredstava iz članka 2. stavka (2) točke e) ove Odluke je Bosanskohercegovačka željeznička javna korporacija."

Dosadašnji st. (5), (6), (7), (8), (9), (10) i (11) postaju st. (6), (7), (8), (9), (10), (11) i (12).

U dosadašnjem stavku (9) koji postaje stavak (10) riječi "(5), (6) i (7)" zamjenjuju se riječima "(5), (6), (7) i (8)".

Članak 2.

U članku 4. stavku (1) riječi "stavak (2) toč. a), b), c), d) i e)" zamjenjuju se riječima "stavak (2) toč. a), b), c) i d)".

U stavku (3) riječi "stavak (2) toč. f), g) i h)" zamjenjuju se riječima "stavak (2) toč. e), f), g) i h)".

U stavku (4) riječ: "stavak (2) tač. f), g) i h)" zamjenjuju se riječima "stavak (2) toč. e), f), g) i h)".

Članak 3.

U članku 5. točki d) riječi "a), b), c), d) i e)" zamjenjuju se riječima "a), b), c) i d)".

U točki e) iza riječi: "točka e)" dodaju se riječi: "i stavak (2) točka e)".

Članak 4.

U članku 6. na kraju teksta briše se interpunkcijski znak točka i dodaju se riječi "i Bosanskohercegovačka željeznička javna korporacija".

Članak 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 118/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 7. Одлуке о дозволама за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", бр. 23/19 и 47/24) и члана 2. став (2) Одлуке о начину расподеле средстава од дозвола за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", бр. 12/21 и 49/24), на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22. јула 2025. године, донио је

**ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О
УТВРЂИВАЊУ НАМЈЕНЕ ДИЈЕЛА СРЕДСТАВА
УПЛАЋЕНИХ ОД ДОЗВОЛА ЗА КОРИШЋЕЊЕ
РАДИОФРЕКВЕНТНОГ СПЕКТРА ЗА ПРУЖАЊЕ
УСЛУГА ПУТЕМ МОБИЛНИХ ПРИСТУПНИХ
СИСТЕМА**

Члан 1.

У Одлуци о утврђивању намјене дијела средстава уплаћених од дозвола за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", број 58/24) у члану 3. ставу (4) ријечи: "тач. а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: "тач. а), б), ц) и д)".

Иза става (4) додаје се нови став (5), који гласи:

"(5) Корисник средстава из члана 2. става (2) тачке е) ове одлуке је Босанскохерцеговачка железничка јавна корпорација."

Досадашњи ст. (5), (6), (7), (8), (9), (10) и (11) постају ст. (6), (7), (8), (9), (10), (11) и (12).

У досадашњем ставу (9), који постаје став (10), ријечи: "(5), (6) и (7)" замјењују се ријечима: "(5), (6), (7) и (8)".

Члан 2.

У члану 4. ставу (1) ријечи: "став (2) тац. а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: "став (2) тац. а), б), ц) и д)".

У ставу (3) ријечи: "став (2) тац. ф), г) и х" замјењују се ријечима: "став (2) тац. е), ф), г) и х)".

У ставу (4) ријечи: "став (2) тац. ф), г) и х" замјењују се ријечима: "став (2) тац. е), ф), г) и х)".

Члан 3.

У члану 5. тачки д) ријечи: „а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: „а), б), ц) и д)".

У тачки е) иза ријечи: "тачка е)" додају се ријечи: "и став (2) тачка е)".

Члан 4.

У члану 6. на крају текста брише се интерпункцијски знак тачка и додају се ријечи: "и Босанскохерцеговачка железничка јавна корпорација".

Члан 5.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 118/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједavajuћа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 7. Одлуке о дозволама за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", бр. 23/19 и 47/24) и члана 2. став (2) Одлуке о начину расподеле средстава од дозвола за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", бр. 12/21 и 49/24), на приједлог Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 22. јула 2025. године, донijело је

**ОДЛУКУ
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О
УТВРЂИВАЊУ НАМЈЕНЕ ДИЈЕЛА СРЕДСТАВА
УПЛАЋЕНИХ ОД ДОЗВОЛА ЗА КОРИШЋЕЊЕ
РАДИОФРЕКВЕНТНОГ СПЕКТРА ЗА ПРУЖАЊЕ
УСЛУГА ПУТЕМ МОБИЛНИХ ПРИСТУПНИХ СИСТЕМА**

Члан 1.

У Одлуци о утврђивању намјене дијела средстава уплаћених од дозвола за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система ("Службени гласник БиХ", број 58/24) у члану 3. ставу (4) ријечи: "тач. а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: "тач. а), б), ц) и д)".

Иза става (4) додаје се нови став (5) који гласи:

"(5) Корисник средстава из члана 2. става (2) тачке е) ове одлуке је Босанскохерцеговачка железничка јавна корпорација."

Досадашњи ст. (5), (6), (7), (8), (9), (10) и (11) постају ст. (6), (7), (8), (9), (10), (11) и (12).

У досадашњем ставу (9), који постаје став (10), ријечи: "(5), (6) и (7)" замјењују се ријечима: "(5), (6), (7) и (8)".

Члан 2.

У члану 4. ставу (1) ријечи: "став (2) тац. а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: "став (2) тац. а), б), ц) и д)".

У ставу (3) ријечи: "став (2) тац. ф), г) и х" замјењују се ријечима: "став (2) тац. е), ф), г) и х)".

У ставу (4) ријечи: "став (2) тац. ф), г) и х" замјењују се ријечима: "став (2) тац. е), ф), г) и х)".

Члан 3.

У члану 5. тачке д) ријечи: "а), б), ц), д) и е)" замјењују се ријечима: "а), б), ц) и д)".

У тачки е) иза ријечи: "тачка е)" додају се ријечи: "и став (2) тачка е)".

Члан 4.

У члану 6. на крају текста брише се интерпункцијски знак тачка и додају се ријечи: "и Босанскохерцеговачка железничка јавна корпорација".

Члан 5.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 118/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједavajuћа
Вijeћа министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

605

На temelju чланка 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и чланка 10. Закона о министарствима и другим тијелима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17), а у веzi с чланком 5. ставак (1) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), на приједлог Министарства комуникација и промета Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници одржаној 22.7.2025. године, донijело је

**ODLUKU
O USPOSTAVI POLITIKE UPRAVLJANJA
ELEKTRONIČKIM PODACIMA O TERENU I
PREPREKAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom uspostavlja se Politika upravljanja elektroničkim podacima o terenu i preprekama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Politika).

Članak 2.
(Cilj Politike)

Cilj Politike je provedba standarda u kreiranju, prikupljanju, obradi, ažuriranju i pružanju zrakoplovnih

podataka korisnicima zračnog prostora Bosne i Hercegovine, što je od značaja za sigurnost zračne plovidbe.

Članak 3.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 119/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

**Politika upravljanja elektroničkim podacima o
terenu i preprekama Bosne i Hercegovine**

SADRŽAJ

1.	UVOD	
1.1	Sažetak	
1.2	Cilj i namjena dokumenta	
1.3	Primjena elektroničkih podataka o terenu i preprekama	
1.4	Referentni dokumenti	
2.	ELEKTRONIČKI PODACI O TERENU	
2.1	Definicija područja primjene	
2.1.1	Općenito	
2.1.2	Površine prikupljanja za teren	
2.1.3	Numerički zahtjevi	
2.1.4	Trenutačna usklađenost	
2.1.5	Aerodromi za koje je potrebno pružanje elektroničkih podataka o terenu	
2.1.6	Funkcije potrebne za elektroničke podatke o terenu	
2.2	Definicija odgovornosti	
2.2.1	Odgovornost za zakonske propise	
2.2.2	Odgovornost za kreiranje podataka	
2.2.3	Odgovornost za verifikaciju i validaciju	
2.2.4	Odgovornost za repozitorij podataka	
2.2.5	Odgovornost za ažuriranje podataka	
2.2.6	Odgovornost za pružanje podataka	
2.2.7	Odgovornost za mehanizam nadzora	
2.3	Format elektroničkih podataka o terenu	
2.4	Metapodaci elektroničkih podataka o terenu	
2.5	Atributi elektroničkih podataka o terenu	18
2.6	Referentni sustavi	
2.6.1	Horizontalni referentni sustav	
2.6.2	Vertikalni referentni sustav	
2.6.3	Vremenski referentni sustav	
2.7	Povrat troškova i naplata	
3.	ELEKTRONIČKI PODACI O PREPREKAMA	
3.1	Definicija područja primjene	
3.1.1	Općenito	
3.1.2	Površine prikupljanja prepreka	
3.1.3	Numerički zahtjevi	
3.2	Definicija odgovornosti	
3.2.3	Odgovornost vlasnika/korisnika objekta	
3.2.4	Odgovornost za odobravanje	
3.2.5	Odgovornost za procjenu	
3.3	Format elektroničkih podataka o preprekama	
3.4	Metapodaci elektroničkih podataka o preprekama	
3.5	Atributi elektroničkih podataka o preprekama	
3.6	Referentni sustavi	
3.6.1	Horizontalni referentni sustav	
3.6.2	Vertikalni referentni sustav	
3.6.3	Vremenski referentni sustav	
4.	OSTALE POVRŠINE OD INTERESA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE	
4.1	Općenito	
4.2	Zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza	
4.3	Razvojni plan aerodroma i letjelišta (Master plan)	
4.4	Zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja	
5.	PRIVICI	

POPIS TABLICA I SLIKA

Tablica 1 - Popis privitaka eTOD politike Bosne i Hercegovine
Privitak 1
Tablica 2 - Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje
Tablica 3 - Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje
Privitak 2
Tablica 4 - Atributivni zahtjevi za elektroničke podatke o preprekama
Tablica 5 - Atributivni zahtjevi za elektroničke podatke o terenu
Privitak 3
Tablica 6 - Numerički zahtjevi za elektroničke podatke o preprekama
Tablica 7 - Numerički zahtjevi za elektroničke podatke o terenu
Slika 1 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektroničkih podataka o terenu
Slika 2 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektroničkih podataka o preprekama
Privitak 1
Slika 3 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 1 i Oblasti 2
Slika 4 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 2a
Slika 5 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 3
Slika 6 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 3
Slika 7 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 4
Slika 8 - Prijelazna površina
Slika 9 - Unutarnja horizontalna površina
Slika 10 - Stožasta površina
Slika 11 - Vanjska horizontalna površina
Slika 12 - Prilazna površina
Slika 13 - Odletna površina
Slika 14 - Unutarnja prijelazna površina
Slika 15 - Unutarnja prilazna površina
Slika 16 - Površina prekinutog slijetanja
Slika 17 - Aerodromska karta prepreka ICAO tip A
Privitak 4
Slika 18 - Površine ograničenja prepreka LQBK
Slika 19 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQBK
Slika 20 - Oblast putanje polijetanja LQBK
Slika 21 - Površine ograničenja prepreka LQMO4
Slika 22 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQMO
Slika 23 - Oblast putanje polijetanja LQMO
Slika 24 - Površine ograničenja prepreka LQSA 7
Slika 25 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQSA
Slika 26 - Oblast putanje polijetanja LQSA
Slika 27 - Površine ograničenja prepreka LQTZ
Slika 28 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQTZ
Slika 29 - Oblast putanje polijetanja LQTZ
Privitak 5
Slika 30 - Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za žičare i dalekovode
Slika 31 - Određivanje atributa - horizontalni opseg za kran
Slika 32 - Određivanje atributa - visina za vegetaciju
Slika 33 - Određivanje atributa - horizontalni opseg za vjetroturbinu
Slika 34 - Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za mostove
Privitak 6
Slika 35 - Lokacije svesmjernih i neusmjerenih radiofarova u BiH
Slika 36 - Usmjerivač BAL
Slika 37 - GP/DME BAL
Slika 38 - Usmjerivač MOS
Slika 39 - GP/DME MOS
Slika 40 - Usmjerivač BHS
Slika 41 - GP/DME BHS
Slika 42 - Usmjerivač TLA
Slika 43 - GP/DME TLA
Slika 44 - VHF/UHF antene na području Banje Luke
Slika 45 - VHF/UHF antene na području Mostara
Slika 46 - VHF/UHF antene na području Sarajeva
Slika 47 - VHF/UHF antene na području Tuzle
Slika 48 - Rute trenutačnih i budućih mikrovalnih veza BHANSA-e

Definicije i skraćenice

U okviru ovog dokumenta primjenjuju se sljedeće definicije i skraćenice:

AIC	(Aeronautical Information Circular) – Zrakoplovni informativni cirkular je obavještenje koje sadrži informacije koje se ne mogu objaviti putem NOTAM-a ili AIP-a, a koje se odnose na sigurnost letenja, zračnu plovību, tehnički, administrativni ili zakonski sadržaj
AIRAC	Sustav sa svrhom pravodobnog najavlјivanja okolnosti koje zahtijevaju značajne izmjene u operativnoj praksi, zasnovan na zajedničkim, unaprijed određenim datumima stupanja na snagu
AIP	(Aeronautical Information Publication) – Zbornik zrakoplovnih informacija predstavlјa publikaciju izdanu od ili uz nadležnost države i koja sadrži zrakoplovne informacije trajnog karaktera bitne za zračnu plovību
AIP Request Form	Dokument s unaprijed utvrđenim stavkama namijenjen za dostavu zrakoplovnih podataka u AIS BiH. Ujedno predstavlјa službeni zahtjev za objavu putem AIP-a, AIC-a ili AIP SUP-a
AIP AMDT	(AIP Amendment) – Izmjene na AIP-u predstavlјaju trajne promjene informacija sadržanih u AIP-u
AIS BiH	Služba za zrakoplovne informacije Bosne i Hercegovine
AGL	(Above Ground Level) – Visina iznad razine tla
ARP	(Aerodrome Reference Point) – Referentna točka aerodroma
A-SMGCS	(Advanced Surface Movement Guidance & Control System) – Napredni sustavi za nadzor i kontrolu kretanja po manevarskim površinama
ATM	(Air Traffic Management) – Upravlјanje zračnim prometom
BHANSa	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovību Bosne i Hercegovine
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine
CNS	(Communication, Navigation and Surveillance) – Komunikacije, navigacija i nadzor
Čistina	(Clearway) – Određena pravokutna površina na kopnu ili vodi pod nadzorom nadležnog tijela, odabrana ili pripremljena kao prikladna površina iznad koje avion može izvesti dio svog početnog uspona do određene visine
DME	(Distance Measuring Equipment) – Uređaj za mjerenje udaljenosti
Drift down	Maksimalni potisak/minimalna brzina spuštanja koja je potrebna zbog kvara motora u višemotornom zrakoplovu
DQR	(Data Quality Requirements) – Opis značajki podataka (tj. točnosti, razlučivosti, cjelovitosti, sljedivosti, pravodobnosti, potpunosti i formata) radi osiguravanja usklađenosti tih podataka s njihovom namjenom
EAD	(European AIS Database) – Europska AIS baza podataka
EFB	(Electronic Flight Bag) – Elektronička letačka torba
EGM-96	(Earth Gravitational Model 1996) – Zemljin gravitacijski model 1996 predstavlјa niz modela geopotencijala koji se koriste kao referenca geoida u Svjetskom geodetskom sustavu
ETAMN	Europska mreža za upravlјanje zračnim prometom
eTOD	Elektronički podaci o terenu i preprekama
eTOD priručnik	(EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual) – EUROCONTROL-ov priručnik za teren i prepreke
EUROCAE	(The European Organisation for Civil Aviation Equipment) – Europska organizacija za opremu civilnog zrakoplovstva
EUROCONTROL	(European Organization for the Safety of Air Navigation) – Europska organizacija za sigurnost zračne plovibe
FIR Sarajevo	(Flight Information Region) – Zračni prostor određenih dimenzija u kojemu se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja
FMS	(Flight Management System) – Sustav upravlјanja letom
GNSS	(Global Navigation Satellite System) – Globalni sustav satelitske navigacije
GP	(Glide Path) – Putanja poniranja
ICAO	(International Civil Aviation Organization) – Specijalizirana je ustanova Ujedinjenih naroda, utemeljena 1944. u Chicagu, zadužena za stalni nadzor uvođenja i provedbe Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (Čikaške konvencije)

ILS	(Instrument Landing System) – Sustav za instrumentalno slijetanje
Integritet	(Integrity) – Stupanj sigurnosti da zrakoplovni podaci i njihova vrijednost nisu izgubljeni ili izmijenjeni od trenutka njihova kreiranja ili ovlaštene izmjene. U odnosu na to, zrakoplovni podaci se klasificiraju kao: rutinski (Routine) - postoji veoma mala vjerojatnost da će pri korištenju oštećenih rutinskih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe neophodni (Essential) - postoji mala vjerojatnost da će pri korištenju oštećenih bitnih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe kritični (Critical) - postoji velika vjerojatnost da će pri korištenju kritičnih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe
LIDAR	(Light Detection and Ranging) - Svjetlosno zamjećivanje i klasifikacija je optički mjerni instrument koji odašilje laserske zrake koje se odbijaju od okolnih objekata i potom registriraju u optičkom prijatelju
Master plan	Strateški dokument koji služi za dugoročno planiranje razvoja aerodroma
Metapodaci	Predstavljaju podatke o podacima te se u slučaju potrebe za dodatnom analizom podataka mogu, npr., utvrditi podrijetlo, korišteni referenti sustavi, kontakt osobe i dr.
Mikrovalne veze	Veze koje se sastoje od elektromagnetskih valova valne duljine od 1 do 300 mm i s frekvencijom iznad običnih radiovalova, a ispod infracrvene svjetlosti
MSAW	(Minimum Safe Altitude Warning) – Sustav za upozorenje o minimalnoj sigurnoj visini
MSL	(Mean Sea Level) – Srednja razina mora
Nadležne geodetske uprave	Podrazumijeva dvije geodetske uprave koje djeluju na području BiH: Federalnu upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Republičku upravu za geodetske i imovinske-pravne poslove te Odjel za javni registar Brčko distrikta
Nadmorska visina	(Elevation) – Označava vertikalno rastojanje točke ili razine na površini Zemlje ili rastojanje projektirano na površinu Zemlje, mjereno u odnosu na srednju razinu mora
NOTAM	Obavijest koja se distribuira telekomunikacijski i koja sadrži informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravodobno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije
NOTAM Request Form	Dokument s unaprijed utvrđenim stavkama namijenjen za dostavu zrakoplovnih podataka u BHNOF. Ujedno predstavlja službeni zahtjev za objavu NOTAM-a
OCA	(Obstacle Clearance Altitude) – Apsolutna visina nadvisivanja prepreka
OCH	(Obstacle Clearance Height) – Relativna visina nadvisivanja prepreka
Operator aerodroma	Organizacija ili tvrtka odgovorna za rad i upravljanje aerodromom
Originator	Fizička ili pravna osoba imenovana da dostavlja zrakoplovne podatke prema službama zrakoplovnog informiranja AIS BiH i BHNOF sukladno potpisanom sporazumu
Potpunost	Stupanj pouzdanosti da su pruženi svi podaci koji su potrebni za predviđenu namjenu
Površina ograničenja prepreka (OLS)	(Obstacle Limitation Surface) - Označava površinu kojom su definirane granice do kojih objekti mogu prodirati u zračni prostor
Prepreka	Označava sve nepokretne (privremene ili stalne) i pokretne objekte ili njihove dijelove koji su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje zrakoplova po površini ili koji probijaju definiranu površinu koja treba biti slobodna od prepreka zbog sigurnosti zrakoplova u letu ili se nalaze izvan definiranih površina i ocijenjeni su kao opasni za zračnu plovību

Proizvod zrakoplovnih informacija	Zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardiziranom formatu na papiru ili elektroničkom mediju. Proizvodi zrakoplovnih informacija uključuju: AIP (uključujući AIP AMDT i AIP SUP), AIC, zrakoplovne karte, NOTAM i digitalne skupove podataka
Rezolucija	(Resolution) – Broj jedinica ili znamenki kojima se izražava i koristi izmjerena ili izračunata vrijednost
Teren	Označava površinu Zemlje koja uključuje prirodna obilježja, kao što su planine, brda, grebeni, doline, vodene mase, trajni led i snijeg, i ne uključuje prepreke
Točnost	(Accuracy) – Stupanj usklađenosti između procijenjene ili izmjerene vrijednosti i prave vrijednosti
TMA	(Terminal Control Area) – Završna kontrolirana oblast je kontrolirana oblast koja se uobičajeno uspostavlja na mjestu gdje se slijevaju ATS rute u blizini jednog ili više velikih aerodroma
UTC	(Coordinated Universal Time) – Koordinirano svjetsko vrijeme
SARP	(Standards And Recommended Practices) – Standardi i preporučena praksa su specifikacije koje je usvojilo Vijeće ICAO-a sukladno članku 37. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu kako bi se postigao najveći mogući stupanj ujednačenosti u propisima, standardima, postupcima i organizaciji
UHF	(Ultra High Frequency) – Ultra visoka frekvencija
VHF	(Very High Frequency) – Vrlo visoka frekvencija
WGS-84	(World Geodetic System – 1984) – Svjetski geodetski sustav 1984 međunarodno je preporučeni horizontalni referentni sustav za zračnu navigaciju
Zrakoplovni podaci	Predstavlja zrakoplovne činjenice, koncepte ili upute predstavljene u obliku primjerenom za komunikaciju, tumačenje ili obradu
Zrakoplovna informacija	Predstavlja informacije nastale prikupljanjem, analizom i oblikovanjem zrakoplovnih podataka

1. UVOD

1.1 Sažetak

Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: ICAO) propisuje međunarodne standarde i preporučene prakse (u daljnjem tekstu: SARP) kako bi osigurala siguran i redovit međunarodni zračni promet, a država Bosna i Hercegovina, kao potpisnica Konvencije o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, preuzela je obveze i odgovornosti u vezi s usvajanjem i provedbom SARP-ova ICAO-a.

Jedna od preuzetih obveza jeste stavljanje na raspolaganje elektroničkih podataka o terenu i preprekama (u daljnjem tekstu: eTOD) korisnicima zračnog prometa. Naime, eTOD podaci su od ključnog značaja za sigurnost zračne plovidbe te se kao takvi moraju kreirati, održavati i stavljati na raspolaganje u skladu sa standardima ICAO-a te biti pod nadzorom nadležnih tijela države članice.

Nadalje, kako bi se poboljšali učinkovitost, sigurnost i kapacitet zračnog prometa u Europi te podržali novi koncepti rada, posebno u sklopu inicijative „Jedinstvenog europskog neba” (u daljnjem tekstu: SES), Europska komisija je usvojila paket regulatornih pravnih okvira koji definiraju konkretne korake, mjere i rokove za ostvarivanje tih ciljeva te pružaju pravni okvir za provedbu potrebnih promjena u sustavu upravljanja zračnim prometom (u daljnjem tekstu: ATM).

Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373) i Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014 o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014) detaljno definiraju tehničke specifikacije i zahtjeve za usklađivanje s regulatornim pravnim okvirom iz SES inicijative, te uspostavu standarda za interoperabilnost i učinkovitost između ATM sustava.

Navedene uredbe su Pravilnikom o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom („Službeni glasnik BiH”, broj: 10/23 i 78/23) i Pravilnikom o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima („Službeni glasnik BiH”, broj: 17/21 i 75/22) transponirane u legislativni sustav Bosne i Hercegovine te su postale obvezujuće za sve subjekte uključene u pružanje usluga u zračnoj plovidbi i prihvata/otpreme zrakoplova unutar Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu kompleksnost provedbe eTOD zahtjeva, Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (u daljnjem tekstu: EUROCONTROL) je formirala eTOD radnu grupu u svrhu pomoći državama članicama pri definiranju tehničkih, institucionalnih i provedbenih zahtjeva, te kao rezultat rada izradila dokument EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual (u daljnjem tekstu: EUROCONTROL eTOD priručnik), čija je posljednja verzija 3.0 korištena kao temelj za izradu dokumenta eTOD politika Bosne i Hercegovine.

1.2 Cilj i namjena dokumenta

Ovaj dokument definira politiku Bosne i Hercegovine u vezi s kreiranjem, prikupljanjem, obradom, ažuriranjem i pružanjem eTOD-a, a ujedno predstavlja pristup, plan i skup aktivnosti koje su dogovorile sve strane uključene u ovu politiku.

Glavni cilj dokumenta je sumiranje nadležnosti i odgovornosti za pružanje eTOD-a, upravljanje zrakoplovnim podacima, uspostava dugoročnog i pouzdanog koncepta na području Bosne i Hercegovine, kao i pružanje smjernica uključenim stranama i donositeljima odluka da razviju programe provedbe i uspostave neophodne korake za omogućavanje pružanja eTOD-a.

Također, dokument, osim objedinjavanja različitih međunarodnih SARP-ova i domaćih zakonskih propisa, sagledava i određene standarde zrakoplovne industrije te s iskustvom stečenim kroz višegodišnje pružanje usluga zračne plovidbe i operacija zrakoplova u Bosni i Hercegovini treba pružiti:

- **bolju komunikaciju:** Uspostava komunikacije između uključenih strana civilnog zrakoplovstva i subjekata koji sudjeluju u procesu prostornog planiranja i izdavanja

dozvola za gradnju kako bi svi aktivno sudjelovali u razumijevanju potreba, prioriteta i interesa svih strana;

- **zaštitu zona:** Uspostava zaštite zona oko međunarodnih aerodroma, letjelišta, komunikacijsko-navigacijskih uređaja i instrumentalnih procedura letenja kako bi se omogućilo izvođenje planiranih operacija zrakoplova bez ugrožavanja sigurnosti zračne plovidbe te spriječilo da aerodrom, letjelište, komunikacijsko-navigacijska oprema i/ili instrumentalne procedure letenja postanu neupotrebljive zbog neplanske gradnje u zonama od interesa;
- **međusobno dogovorene standarde:** Poštivanje dogovorenih standarda prema kojim će se procesi kreiranja i odobravanja, kao i formati za pohranu i razmjenu eTOD-a odvijati unutar Bosne i Hercegovine;
- **praćenje i ažuriranje:** S obzirom na to da je eTOD od ključnog značaja za sigurnost zračne plovidbe, neophodni su praćenje gradnje, definiranje smjernica za ažuriranje kao i razdoblja ponovnog premjeravanja;
- **zaštitu kvalitete podataka:** U cilju osiguranja kvaliteta podataka, svi procesi na eTOD-u moraju biti evidentirani i svi subjekti su dužni pridržavati se zahtjeva u pogledu kvaliteta podataka (u daljnjem tekstu: DQR), minimalne liste metapodataka, te biti verificirani i validirani u skladu s međunarodnim SARP-ovima.

1.3 Primjena elektroničkih podataka o terenu i preprekama

U posljednjem desetljeću u zrakoplovnoj zajednici dolazi do rastućeg razumijevanja da se digitalne aplikacije mogu koristiti u zračnim i zemaljskim sustavima kako bi korisnicima pružile poboljšane sigurnosno-kritične informacije koje omogućavaju bolje prosudbe i poboljšavaju proces donošenja odluka. Zahtjevi za pružanje eTOD-a na zemljovidima ili u obliku papira više ne ispunjavaju trenutne zahtjeve za pružanje podataka poboljšane kvalitete, posebno uzimajući u obzir sve veću potrebu za podizanjem sigurnosti.

U trenutnom okruženju, svaki zemaljski i zračni sustav pruža određenu razinu situacijske svjesnosti s obzirom na teren i prepreke, ali to, nažalost, samo po sebi nije dovoljno. Potrebno je kombinirati podatke primljene iz različitih senzora i izvora, predstaviti ih u digitalnom obliku (npr. navigacija, teren, prepreke, aerodromske mape itd.) i prikazati ih kao obrađene informacije u standardiziranom, korisniku prilagođenom formatu.

Težnja prema novim tehnološkim napredcima u zrakoplovstvu koji će pružiti povećanu razinu sigurnosti i performansa kroz poboljšanu situacijsku svijest, kao što su navigacijska rješenja koja se zasnivaju na GNSS tehnologiji, nužno zahtijevaju eTOD podatke sukladno svim zahtjevima iz pogleda DQR-a.

Sigurnost i učinkovitost aerodromskih operacija mogu biti ugrožene zbog kompleksnog terena i prepreka u području prilaza i polijetanja. Upotrebom eTOD podataka i pratećih softverskih rješenja značajno će se povećati pouzdanost, točnost i integritet tehnologija vođenja i nadzora zrakoplova.

Osim pomoći pri određivanju visine ograničenja prilikom korištenja ili projektiranja instrumentalnih procedura letenja, eTOD podaci nalaze primjenu i u nekim od sljedećih sustava u zračnoj plovdbi:

- a) sustav za upozorenje na blizinu tla koji unaprijed traži preventivne funkcije i sustav za upozorenje o minimalnoj sigurnoj visini (MSAW);
- b) utvrđivanje procedura za upotrebu u slučaju nužde tijekom neuspjelog prilaženja ili polijetanja;
- c) analiza operativnih ograničenja za zrakoplove;
- d) dizajn instrumentalnih procedura;
- e) utvrđivanje „drift-down“ rutnih procedura i lokacije u slučaju potrebe kako bi se zrakoplovnim operaterima omogućilo planiranje i izvođenje hitnih slučajeva snižavanja u slučaju kvara motora ili dekompresije kabine;
- f) napredni sustavi za nadzor i kontrolu kretanja po manevarskim površinama (A-SMGCS);
- g) izrada zrakoplovnih karata i sustava upravljanja letom (FMS);
- h) elektroničke letačke torbe (EFB) koje zamjenjuje tradicionalnu papirnatu dokumentaciju koja treba biti u zrakoplovu (karte, kontrolne liste, priručnike).

1.4 Referentni dokumenti

Pri izradi dokumenta rukovodilo se sljedećim referentnim dokumentima:

Domaći zakonski propisi:

- Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine;
- Zakon o republičkoj upravi Republike Srpske;
- Zakon o premjeru i katastru Republike Srpske;
- Zakon o premjeru i katastru zemljišta SRBiH;
- Zakon o premjeru i katastru nekretnina SRBiH;
- Zakon o premjeru i katastru nekretnina u Brčko distriktu;
- Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zakon o uređenju prostora i građenju Republike Srpske;
- Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine;
- Zakon o naknadama za vršenje usluga premjera i korištenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta Republike Srpske;
- Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina SRBiH;
- Zakon o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovdbi Bosne i Hercegovine;

- Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom;
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja letjelišta;
- Pravilnik o aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja potvrde aerodromskog operatora;
- Pravilnik o osnovnim geodetskim radovima Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o snimanju detalja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o formi, sadržaju i načinu izdavanja lokacijskih uvjeta Republike Srpske;
- Pravilnik o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja Republike Srpske;
- Pravilnik za osnovne geodetske radove Republike Srpske;
- Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku suglasnost i/ili lokacijsku informaciju.

Međunarodna regulativa, standardi i preporučena praksa:

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373;
- Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014;
- Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća;
- ICAO Annex 4 - Aeronautical Charts;
- ICAO Annex 10 - Aeronautical Telecommunication;
- ICAO Annex 14 - Aerodromes Design and Operations;
- ICAO Annex 15 - Aeronautical Information Services;
- ICAO Doc 10066 - PANS AIM;
- ICAO Doc 8126 - AIS Manual;
- ICAO Doc 8168 - PANS OPS;
- ICAO Doc 8697 - Aeronautical Chart Manual;
- ICAO Doc 9674 - WGS-84 Manual;
- ICAO Doc 9137 Part 6 - Control of Obstacle
- ICAO EUR DOC 015 - European guidance material on managing building restricted areas;
- EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual;
- EUROCONTROL Specification for the Origination of Aeronautical Data;
- EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C;
- CAP 738 - Safeguarding of Aerodromes;
- Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

2. ELEKTRONIČKI PODACI O TERENU

2.1 Definicija područja primjene

2.1.1 Općenito

Ovo poglavlje opisuje eTOD politiku Bosne i Hercegovine koja se odnosi na kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o terenu za oblasti 1, 2, 3 i 4, površine ograničenja prepreka i oblast putanje polijetanja.

Navedene površine za prikupljanje podataka terena proizlaze iz zahtjeva SARP-ova ICAO-a i uredbi Europske komisije koje su u Bosni i Hercegovini transponirane kroz domaće zakonske propise, s definicijama kako slijedi:

- Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine;
- Oblast 2 pokriva uže područje aerodroma od referentne točke aerodroma (u daljnjem tekstu: ARP) do 45 km udaljenosti ili završne kontrolirane oblasti (u daljnjem tekstu: TMA), ovisno što je manje, sa sljedećom podjelom:
 - a) Oblast 2a;
 - b) Oblast 2b;
 - c) Oblast 2c;
 - d) Oblast 2d;
- Oblast 3 graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od središnje linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma;
- Oblast 4 se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane središnje linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II. ili III.;
- Oblast putanje polijetanja se proteže iznad ravne površine koja ima nagib od 1,2 % i koja ima zajedničko ishodište s područjem odletne putanje leta sa širinom na početku od 180 m, koja se povećava stopom od 0,25 D do maksimalno 1800 m, gdje je D udaljenost od ishodišta i proteže se do točke iza koje više ne postoje prepreke ili udaljenosti od 10 km, ovisno što je manje;
- površine ograničenja prepreka aerodroma koje se definiraju za svaki aerodrom zasebno.

2.1.2 Površine prikupljanja za teren

Površine u kojima se prikupljaju podaci o terenu su detaljno definirane u Privitku 1 – Površine za prikupljanje prepreka i terena.

2.1.3 Numerički zahtjevi

Elektronički podaci o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini moraju biti usklađeni s numeričkim zahtjevima u Privitku 3, Tablica 7.

2.1.4 Trenutačna usklađenost

2.1.4.1 Podaci

Nadležne geodetske uprave na području Bosne i Hercegovine održavaju i pružaju podatke o terenu sukladno svojim nadležnostima. Trenutačno dostupni podaci o terenu zadovoljavaju traženu točnost i rezoluciju prema numeričkim zahtjevima Oblasti 1.

Zahtjevi iz oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površina ograničenja prepreka će biti ispunjeni po završetku projekta „LIDAR snimanje teritorija Bosne i Hercegovine“, čime će se steći uvjeti za pružanje podatka o terenu sukladno navedenim zahtjevima.

2.1.4.2 Propisi

Kreiranje, prikupljanje, obrada i pružanje elektroničkih podataka o terenu u Bosni i Hercegovini se vrši sukladno sljedećim domaćim zakonskim propisima:

- Zakon o republičkoj upravi Republike Srpske;
- Zakon o premjeru i katastru Republike Srpske;
- Zakon o premjeru i katastru zemljišta SRBiH;
- Zakon o premjeru i katastru nekretnina SRBiH;
- Zakon o premjeru i katastru nekretnina u Brčko distriktu;
- Zakon o naknadama za vršenje usluga premjera i korištenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta Republike Srpske;
- Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina SRBiH;
- Pravilnik o osnovnim geodetskim radovima Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o snimanju detalja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik za osnovne geodetske radove Republike Srpske.

Važeći Zakon o zrakoplovstvu BiH ne prepoznaje nadležne geodetske uprave kao institucije koje posjeduju i pružaju podatke o terenu. Potrebno je Zakonom o zrakoplovstvu BiH prepoznati navedene subjekte kao vlasnike podataka o terenu koji će, u suradnji s Agencijom za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BHANSA), podatke pružati zrakoplovnoj zajednici.

2.1.5 Aerodromi za koje je potrebno pružanje elektroničkih podataka o terenu

Za sljedeće aerodrome će se pružati elektronički podaci o terenu u oblastima 2, 3, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

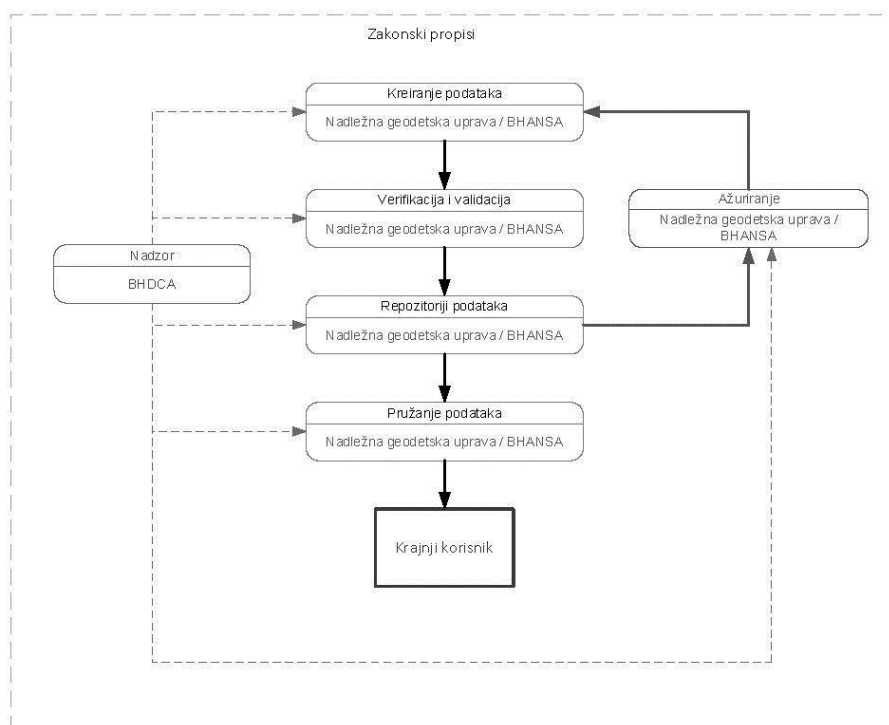
- LQSA – Sarajevo;
- LQMO – Mostar;
- LQBK – Banja Luka;
- LQTZ – Tuzla;
- za ostale aerodrome za koje bude objavljeno u AIP BiH da su certificirani kao međunarodni aerodromi.

Elektronički podaci o terenu u Oblasti 4 će se pružati samo za one međunarodne aerodrome koji uspostave operacije preciznog prilaza kategorije II. ili III. Trenutačna situacija u Bosni i Hercegovini jeste da niti jedan aerodrom nema operacije preciznog prilaza kategorije II. ili III.

2.1.6 Funkcije potrebne za elektroničke podatke o terenu

Uspostava sljedećih funkcija i procesa na razini Bosne i Hercegovine je potrebna za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- zakonski propisi: subjekt odgovoran za donošenje domaćih zakonskih propisa u oblasti civilnog zrakoplovstva za elektroničke podatke o terenu;
- kreiranje podataka: subjekt koji ima sposobnost mjerenja terena i koji osigurava pouzdanost izmjerenih podataka s potrebnim DQR-om i numeričkim zahtjevima;
- verifikacija i validacija: subjekt odgovoran za validaciju i verifikaciju elektroničkih podataka o terenu;
- repozitorij podataka: subjekt odgovoran za pohranu elektroničkih podataka o terenu;
- ažuriranje podataka: subjekt odgovoran za provedbu i ažuriranje elektroničkih podataka o terenu;
- pružanje podataka: subjekt odgovoran za pružanje elektroničkih podataka o terenu korisnicima;
- nadzor: subjekt odgovoran za nadzor provedbe domaćih zakonskih propisa.

Slika 1 – Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektroničkih podataka o terenu

2.2 Definicija odgovornosti

U ovom se poglavlju utvrđuju odgovornosti za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini.

2.2.1 Odgovornost za zakonske propise

BHDCA će biti odgovorna za razvoj i ažuriranje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada i pružanje elektroničkih podataka o terenu za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

2.2.2 Odgovornost za kreiranje podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za kreiranje elektroničkih podataka o terenu, čiji su vlasnici i sukladno svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za kreiranja elektroničkih podataka o terenu koje ne posjeduju nadležne geodetske uprave, kao i dodatnih za koje procjeni kao potrebne.

2.2.3 Odgovornost za verifikaciju i validaciju

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za verifikaciju i validaciju elektroničkih podataka o terenu, čiji su vlasnici i sukladno svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za verifikaciju i validaciju elektroničkih podataka o terenu koje samostalno kreira ili prikupi.

2.2.4 Odgovornost za repozitorij podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za pohranjivanje elektroničkih podataka o terenu, čiji su vlasnici i sukladno svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za pohranjivanje elektroničkih podataka o terenu koje samostalno kreira ili prikupi.

2.2.5 Odgovornost za ažuriranje podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za ažuriranje elektroničkih podataka o terenu, čiji su vlasnici i sukladno svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za ažuriranje elektroničkih podataka o terenu koje je samostalno kreirala i čiji je vlasnik.

Ažuriranje elektroničkih podataka o terenu će se vršiti po potrebi, uz suglasnost svih uključenih subjekata.

2.2.6 Odgovornost za pružanje podataka

Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Odjel za javni registar Brčko distrikta i BHANSA će posebnim sporazumom definirati zajedničko pružanje elektroničkih podataka o terenu koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka za područje Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta.

Republička uprava za geodetske i imovinske-pravne poslove će biti odgovorna za pružanje elektroničkih podataka o terenu koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka za područje Republike Srpske.

Obavijesti o dostupnosti elektroničkih podataka o terenu prema zrakoplovnoj zajednici će biti publicirane putem Zbornika zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: AIP BiH).

2.2.7 Odgovornost za mehanizam nadzora

BHDCA će biti odgovorna za nadzor nad primjenom domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje i obrada elektroničkih podataka o terenu, odnosno ocjena kvaliteta dostupnih elektroničkih podataka o terenu kojima raspolažu geodetske uprave i BHANSA te ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o terenu.

2.3 Format elektroničkih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektroničke podatke o terenu pohranjivati i razmjenjivati u sljedećim formatima:

- ASCII XYZ format (*.xyz)
- Geo TIFF format (*.tif)

2.4 Metapodaci elektroničkih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će metapodatke za elektroničke podatke o terenu pohranjivati i razmjenjivati u minimalno sljedećim formatima:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Metapodaci moraju uključivati:

- identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju aktivnost kreiranja zrakoplovnih podataka, slanja ili postupanja s njima;

- aktivnost koja je izvršena;
- datum i vrijeme kad je aktivnost izvršena;
- validnost skupa podataka;
- ograničenja upotrebe podataka, ako postoje.

2.5 Atributi elektroničkih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektroničke podatke o terenu kreirati, prikupljati, pohranjivati i pružati sukladno atributima značajki terena prikazanih u Privitku broj 2, Tablica 5.

2.6 Referentni sustavi

2.6.1 Horizontalni referentni sustav

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektroničke podatke o terenu prikupljati i pohranjivati u državnom koordinatnom sustavu BH_ETRS89/TM, a za potrebe razmjene prema korisnicima dostavljat će ih u Svjetskom geodetskom sustavu – 1984 (WGS-84) temeljenom na modelu geoida EGM-96.

2.6.2 Vertikalni referentni sustav

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektroničke podatke o terenu kreirati, prikupljati i pohranjivati u referentnom sustavu BH_VRS2020 realiziranom podudaranjem referentne visinske površine i srednje razine mora, kako je utvrđeno na temelju jednogodišnjih promatranja u Trstu 1875. godine. Navedeni sustav ispunjava zahtjeve civilnog zrakoplovstva te nema potrebe za transformacijom, no zbog jasnijeg razumijevanja korisnika, koristit će se oznaka srednje razine mora (MSL).

2.6.3 Vremenski referentni sustav

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će za elektroničke podatke o terenu kao vremenski referentni sustav koristiti gregorijanski kalendar i univerzalno koordinirano vrijeme (UTC).

2.7 Povrat troškova i naplata

Geodetske uprave će elektroničke podatke o terenu naplaćivati sukladno propisima kojima se regulira naknada za vršenje usluga i korištenje podataka iz njihove nadležnosti.

BHANSA će elektroničke podatke o terenu naplaćivati kroz naknade definirane internim propisima.

3. ELEKTRONIČKI PODACI O PREPREKAMA

3.1 Definicija područja primjene

3.1.1 Općenito

Ovo poglavlje opisuje eTOD politiku Bosne i Hercegovine koja se odnosi na kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka, kao i onih prepreka izvan navedenih površina za koje se procjeni da predstavljaju opasnost za zračnu plovību.

Navedene površine za prikupljanje prepreka proizlaze iz zahtjeva SARP-ova ICAO-a i uredbi Europske komisije koje su u Bosni i Hercegovini transponirane kroz domaće zakonske propise, s definicijama kako slijedi:

- Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine za one prepreke koje prodiru na površinu od 100 m iznad razine tla (u daljnjem tekstu: AGL) i više;
- Oblast 2 pokriva uže područje aerodroma od ARP-a do 45 km udaljenosti ili granica TMA (ovisno što je manje), sa sljedećom podjelom:
 - a) Oblast 2a;
 - b) Oblast 2b;
 - c) Oblast 2c;
 - d) Oblast 2d;
- Oblast 3 graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od središnje linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma;
- Oblast 4 se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane središnje linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II. ili III.;
- Oblast putanje polijetanja se proteže iznad ravne površine koja ima nagib od 1,2 % i koja ima zajedničko ishodište s područjem odletne putanje leta sa širinom na početku od 180 m, koja se povećava stopom od 0,25 D do maksimalno 1800 m, gdje je D udaljenost od ishodišta i proteže se do točke iza koje više ne postoje prepreke ili udaljenosti od 10 km, ovisno što je manje;
- površine ograničenja prepreka aerodroma koje se definiraju za svaki aerodrom zasebno;
- sve druge prepreke unutar oblasti 1 i 2 koje se procjenjuju kao opasnost za zračnu plovību.

3.1.2 Površine prikupljanja prepreka

Površine u kojima se prikupljaju prepreke su detaljno definirane u Pravitku 1 – Površine za prikupljanje prepreka i terena.

Prepreke koje prodiru u površine ograničenja prepreka aerodroma nisu dozvoljene, osim ako na temelju aeronautičke studije i uz suglasnost BHDCA vlasnik/korisnik objekta ne dokaže da će novi objekt ili nadogradnja postojećeg biti zaklonjena drugim postojećim objektom koji se ne može ukloniti, te da objekt neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost operacija zrakoplova.

Prepreke koje prodiru u oblast putanje polijetanja aerodroma nisu dozvoljene, osim ako na temelju aeronautičke studije i uz suglasnost BHDCA vlasnik/korisnik objekta ne dokaže da će novi objekt ili nadogradnja postojećeg objekta biti zaklonjena drugim postojećim objektom koji se ne može ukloniti, te da objekt neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost operacija zrakoplova.

Prepreke koje prodiru u površine oblasti 1, 2, 3 i 4 mogu biti odobrene uz suglasnost BHDCA. Ako se odobri gradnja takvih objekata, oni moraju biti evidentirani sukladno DQR-u i numeričkim zahtjevima te publicirani putem zrakoplovnih informacijskih produkata.

3.1.3 Numerički zahtjevi

Elektronički podaci o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka, kao i onih prepreka izvan navedenih površina za koje se procjeni da predstavljaju opasnost za zračnu plovidbu, moraju biti u skladu s Katalogom zrakoplovnih podataka Pravilnika o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom, a sažeto prikazanog u Priručku 3, Tablica 6.

3.1.4 Trenutačna usklađenost

3.1.4.1 Podaci

Sukladno Zakonu o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, BHDCA prikuplja podatke o preprekama na temelju podnesenih zahtjeva i daje suglasnost za gradnju svih objekata koji su 100 m AGL ili viši, tj. preprekama iz Oblasti 1, te ih kao takve objavljuje u AIP BiH. Sve trenutačno objavljene prepreke iz Oblasti 1 ispunjavaju atributivne i numeričke zahtjeve iz Kataloga zrakoplovnih podataka.

Elektronički podaci o preprekama za oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površina ograničenja prepreka u ovome trenutku nisu objavljeni u AIP BiH te kao takvi nisu stavljeni na raspolaganje krajnjim korisnicima. Izuzetak čine određeni podaci iz oblasti putanje polijetanja prikazani kroz Aerodromsku kartu prepreka, ICAO Chart Type A (Operating limitations).

3.1.4.2 Propisi

Sljedeći domaći zakonski propisi iz oblasti civilnog zrakoplovstva definiraju način kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektroničkih podataka u Bosni i Hercegovini:

- Zakon o zrakoplovstvu BiH;
- Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom;
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja letjelišta;
- Pravilnik o aerodromima.

Iako navedeni domaći zakonski propisi provode najnovije SARP-ove ICAO-a, kao i uredbe Europske komisije, njima nije jasno definirana odgovornost za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o preprekama u oblastima 2b, 2c i 2d.

Domaći zakonski propisi kojima se uređuje oblast graditeljstva, prostornog planiranja i korištenja zemljišta u Bosni i Hercegovini ne prepoznaju zahtjeve civilnog zrakoplovstva u pogledu kreiranja, prikupljanja, obrade, ažuriranja i pružanja elektroničkih podataka o preprekama, zbog čega se u praksi često događa da se urbanistička suglasnost odnosno lokacijski uvjeti izdaju bez prethodne suglasnosti BHDCA.

Područje kompleksa Aerodroma Banja Luka obuhvaćeno je Prostornim planom područja posebne namjene Aerodroma Banja Luka za razdoblje od 2015. do 2025. godine, koji u pojedinim dijelovima ima elemente provedbenog planskog akta. U 2022. godini usvojen je Zoning plan područja posebne namjene Aerodroma Trebinje.

Zakon o zrakoplovstvu BiH propisuje da će BHDCA donijeti poseban propis kojim će utvrditi ograničenja gradnje u blizini aerodroma, kao i detaljnu proceduru za određivanje zaštitnih područja aerodroma i detaljnu proceduru za obilježavanje zrakoplovnih prepreka.

Također, prepoznata je potreba sklapanja formalnih sporazuma između operatora aerodroma i jedinica lokalne samouprave u svrhu ograničavanja gradnje u blizini aerodroma. Identificirana je potreba uspostave brzih i učinkovitijih komunikacijskih kanala između zainteresiranih strana/subjekata civilnog zrakoplovstva u provedbi upravnog postupka kojim BHCA rješava zahtjeve stranki, odnosno vrši procjenu utjecaja prepreka na sigurnost zračnog prometa.

Iz navedenog je utvrđeno da trenutni domaći zakonski propisi ne osiguravaju učinkovitu provedbu eTOD-a u praksi, zbog čega će se pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovodbi Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o BHANSI-i) koji će stvoriti zakonski okvir BHANSI-i da kreira, prikuplja, obrađuje, ažurira i pruža elektroničke podatke o preprekama za sve subjekte u Bosni i Hercegovini te time osigura provedbu zahtjeva iz eTOD-a.

Dodatno, bit će potrebno izvršiti izmjene i dopune Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine u dijelovima koji se tiču ograničavanja gradnje objekata i zrakoplovnih prepreka.

3.1.5 Aerodromi za koje se pružaju elektronički podatci o preprekama

Za sljedeće aerodrome će se pružati elektronički podatci o preprekama u oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- LQSA – Sarajevo;
- LQMO – Mostar;
- LQBK – Banja Luka;
- LQTZ – Tuzla;
- ostali aerodromi za koje bude objavljeno u AIP BiH da su certificirani kao međunarodni aerodromi.

BHANSI će nakon stvaranja tehničkih uvjeta preuzeti odgovornost za pružanje elektroničkih podataka o preprekama za sve međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini.

Operatori aerodroma s područja Federacije BiH će pokrenuti inicijativu za donošenje i dopune važećih prostornih planova područja posebne namjene, odnosno inicijativu za donošenje novih planova, a sve u cilju preciziranja površina za prikupljanje prepreka.

Operatori aerodroma s područja Republike Srpske će po potrebi pokrenuti inicijativu za izmjenu i dopunu važećih planova područja posebne namjene, odnosno inicijativu za donošenje novih planova, a sve u cilju preciziranja površina za prikupljanje prepreka.

Operatori aerodroma će potpisati nove ili ažurirati postojeće sporazume s jedinicama lokalne samouprave kako bi se pratila provedba prostornih planova i spriječila neplanska gradnja u površinama prikupljanja prepreka.

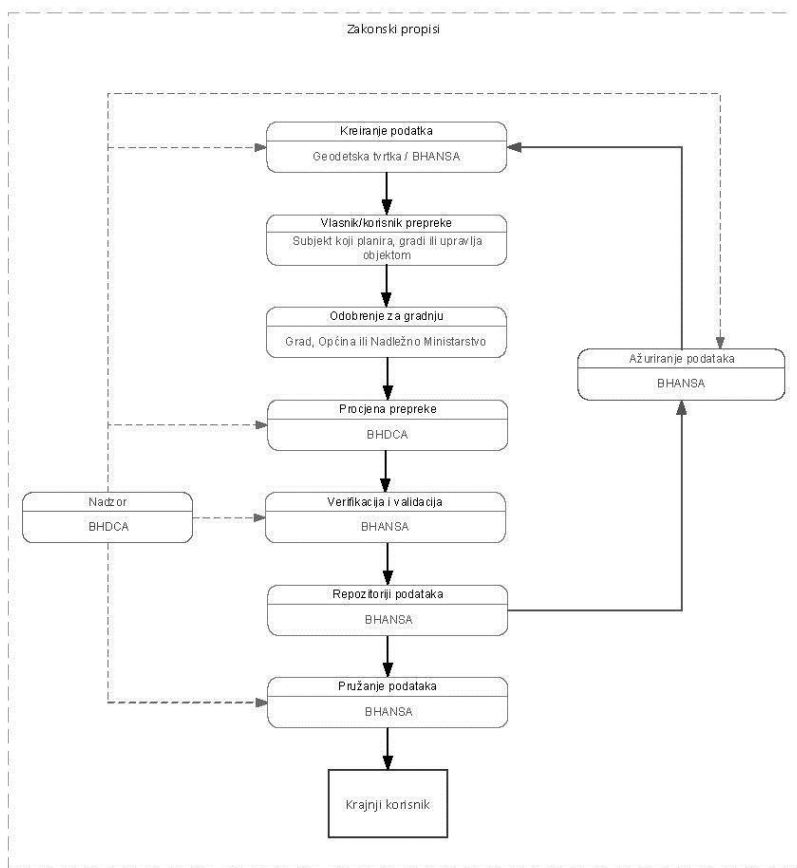
Operatori letjelišta će potpisati nove ili ažurirati postojeće sporazume s jedinicama lokalne samouprave kako bi se površine ograničenja prepreka uvrstile u prostorne planove te spriječila neplanska gradnja u definiranim površinama.

3.1.6 Funkcije potrebne za elektroničke podatke o preprekama

Uspostava sljedećih funkcija i procesa na razini Bosne i Hercegovine je potrebna za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o preprekama za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- zakonski propisi: subjekt odgovoran za donošenje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa u oblasti civilnog zrakoplovstva za elektroničke podatke o preprekama;
- kreiranje podataka:

- vlasnik/korisnik objekta: subjekt koji planira, gradi ili upravlja objektom koji prodire u površine za prikupljanje prepreka sukladno domaćim zakonskim i podzakonskim propisima;
 - originator podataka: subjekt koji ima sposobnost mjerenja prepreka i dostavljanja podataka s potrebnim DQR-om i/ili subjekt koji upravlja podacima o preprekama i dostavlja ih prema AIS BiH i/ili drugim korisnicima;
- odobrenje za gradnju: subjekt odgovoran za izdavanje odobrenja za gradnju;
- procjena prepreke: subjekti iz raznih zrakoplovnih domena (npr. aerodromski operator, BHANSA itd.) odgovorni za procjenu utjecaja objekta na zrakoplovnu infrastrukturu;
- verifikacija i validacija: subjekt odgovoran za validaciju i verifikaciju elektroničkih podataka o preprekama;
- repozitorij podataka: subjekt odgovoran za pohranu elektroničkih podataka o preprekama;
- ažuriranje podataka: subjekt odgovoran za ažuriranje elektroničkih podataka o preprekama;
- pružanje podataka: subjekt odgovoran za pružanje podataka o preprekama sljedećim korisnicima;
- nadzor: subjekt odgovoran za nadzor provedbe domaćih zakonskih i podzakonskih propisa.

Slika 2 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektroničkih podataka o preprekama

3.2 Definicija odgovornosti

U ovom se poglavlju utvrđuju odgovornosti za kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini.

3.2.1 Odgovornost za zakonske propise

BHDCA će biti odgovorna za razvoj i ažuriranje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada, ažuriranje i pružanje elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHDCA će dokumentirati proces odobrenja prepreka, proces procjene prepreka te unaprijediti propis kojim će utvrditi ograničenja gradnje u blizini aerodroma.

BDHCA će pokrenuti inicijativu za izmjene i dopune Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine u dijelovima koji se tiču ograničavanja gradnje objekata i zrakoplovnih prepreka.

BHANSA će pokrenuti inicijativu za izmjene i dopune Zakona o BHANSA-i koji će stvoriti zakonski okvir BHANSA-i da kreira, prikuplja, obrađuje, ažurira i pruža elektroničke podatke o preprekama za međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini.

BHANSA će dokumentirati proces izrade jedinstvenih identifikacijskih oznaka za elektroničke podatke o preprekama u oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.2 Odgovornost za kreiranje podataka

BHANSA će nakon stvaranja tehničkih uvjeta za izradu baze elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površina ograničenja prepreka, početi s njenim vođenjem. Podaci se prikupljaju obradom podataka iz projekta „LIDAR snimanje teritorija Bosne i Hercegovine“ i geodetskim snimanjem prepreka na terenu, dok će kasnije biti ažurirani sukladno odredbama Zakona o zrakoplovstvu, kroz obvezu da nadležno tijelo ne može izdati urbanističku suglasnost odnosno lokacijske uvjete u zaštitnim područjima aerodroma bez prethodne suglasnosti koju izdaje BHDCA.

Originiranje podataka za objavu će biti regulirano zaključivanjem posebnih sporazuma između zainteresiranih strana u civilnom zrakoplovstvu.

3.2.3 Odgovornost vlasnika/korisnika objekta

Odgovornost vlasnika/korisnika objekta, tj. subjekta koji planira ili gradi objekt u površinama prikupljanja prepreka jeste da se prije podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke suglasnosti odnosno lokacijskih uvjeta obrati BHDCA za dobivanje potrebnih suglasnosti sukladno odredbama Zakona o zrakoplovstvu.

3.2.4 Odgovornost za odobravanje

Jedinice lokalne samouprave i/ili ministarstvo u čijoj je nadležnosti izdavanje urbanističke suglasnosti odnosno lokacijskih uvjeta za gradnju objekata, a koji se nalaze u površinama prikupljanja prepreka, su dužne provjeriti je li vlasnik/korisnik objekta priložio suglasnost BHDCA. Navedeno se primjenjuje i za rekonstrukcije objekata.

3.2.5 Odgovornost za izdavanje suglasnosti i za procjenu utjecaja

BHDCA je odgovorna za izdavanje suglasnosti s aspekta sigurnosti zračnog prometa utvrđivanjem prodiru li objekt, građevinska mehanizacija i oprema u površine ograničenja prepreka i zone bez prepreka.

BHANSA je odgovorna za procjenu utjecaja na: trenutačne i buduće instrumentalne procedure leta, trenutačnu i buduću organizaciju zračnog prostora BiH, rad trenutačnih i budućih CNS uređaja te mikrovalne veze koje povezuju CNS uređaje.

Operatori aerodroma i letjelišta su odgovorni za procjenu utjecaja na trenutačnu i buduću infrastrukturu aerodroma i letjelišta.

BHDCA će pri izradi procjene utjecaja, a sukladno vrsti zahtjeva i prema procjeni stručne osobe BHDCA, ocijeniti je li potrebno mišljenje drugih institucija. Ako se pokaže potreba za drugim mišljenjem, BHDCA će se obratiti sljedećim institucijama:

- BHANSA-i;
- operatoru aerodroma;
- operatoru letjelišta;

a ne isključujući i ostale institucije ako specifičnost situacije to bude zahtijevala.

BHDCA, BHANSA i operatori aerodroma će osigurati softversku podršku, u odnosu na navedene odgovornosti i nadležnosti, svako u svom operativnom domenu.

3.2.6 Odgovornost za verifikaciju i validaciju

BHANSA će biti odgovorna za verifikaciju i validaciju elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.7 Odgovornost za repozitorij podataka

BHANSA će biti odgovorna za pohranu elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka. Ti podaci će s ostalim zrakoplovnim podacima biti pohranjivani u državnu bazu zrakoplovnih podataka.

BHANSA će razviti uvjete kako bi za AIS BiH omogućila pohranu elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.8 Odgovornost za ažuriranje podataka

BHANSA će biti odgovorna za redovito ažuriranje elektroničkih podataka o preprekama.

Pored redovitog ažuriranja, po potrebi će se vršiti ponovno premjeravanje elektroničkih podataka o preprekama u Oblasti 1, dok će se za oblasti 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka ponovno premjeravanje vršiti svakih 5 godina. Navedenim će se osigurati da su baze podataka ažurne i da podaci u njima odgovaraju stvarnom stanju na terenu.

3.2.9 Odgovornost za pružanje podataka

BHANSA će biti odgovorna za pružanje elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka prema krajnjim korisnicima, koji će s ostalim zrakoplovnim podacima biti distribuirani kao službeni zrakoplovni podaci Bosne i Hercegovine.

3.2.10 Odgovornost za mehanizam nadzora

BHDCA će biti odgovorna za nadzor nad primjenom zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada, ažuriranje i pružanja elektroničkih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.3 Format elektroničkih podataka o preprekama

BHANSA će pohranjivanje i razmjenjivanje elektroničkih podataka o preprekama vršiti u elektroničkom obliku i razmjenjivati elektroničnim putem u formatima zrakoplovnih podataka prema modelu razmjene osmišljenom da bude globalno interoperabilan, a minimalno u:

- AIXM 5.1 formatu

BHANSA može utvrditi i drugi globalno interoperabilan format za pohranu i razmjenu elektroničkih podataka o preprekama.

3.4 Metapodaci elektroničkih podataka o preprekama

BHANSA će metapodatke za elektroničke podatke o preprekama pohranjivati i razmjenjivati u minimalno sljedećim formatima:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Metapodaci moraju uključivati:

- identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju aktivnost kreiranja zrakoplovnih podataka, slanja ili postupanja s njima;
- aktivnost koja je izvršena;
- datum i vrijeme kad je aktivnost izvršena;
- validnost skupa podataka;
- ograničenja upotrebe podataka, ako postoje.

3.5 Atributi elektroničkih podataka o preprekama

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektroničkih podataka o preprekama će to činiti sukladno atributima značajki prepreka, prikazanih u Privitku 2, Tablica 4.

3.6 Referentni sustavi

3.6.1 Horizontalni referentni sustav

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektroničkih podataka o preprekama će kao horizontalni referentni sustav koristiti Svjetski geodetski sustav – 1984 (WGS-84) temeljen na modelu geoida EGM-96.

3.6.2 Vertikalni referentni sustav

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektroničkih podataka o preprekama će kao vertikalni referentni sustav koristiti srednju razinu mora (MSL).

3.6.3 Vremenski referentni sustav

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektroničkih podataka o preprekama će kao vremenski referentni sustav koristiti gregorijanski kalendar i univerzalno koordinirano vrijeme (UTC).

3.7 Povrat troškova i naplata

BHANSA će elektroničke podatke o preprekama naplaćivati kroz naknade definirane internim propisima.

4. OSTALE POVRŠINE OD INTERESA ZA CIVILNO ZRAKOPLOSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

4.1 Općenito

Osim površina definiranih kroz domaće zakonske propise i onih opisanih u Poglavlju 3, u Bosni i Hercegovini su prepoznate i dodatne površine koje je potrebno štiti od nekontrolirane i neplanske gradnje, posebno bez koordinacije sa subjektima koji obavljaju operacije unutar tih površina. Nekontrolirana i neplanska gradnja u navedenim površinama može potencijalno negativno utjecati na sigurnost odvijanja zračnog prometa, ometanja CNS uređaja ili daljnji razvoj aerodroma.

Ostale površine od interesa za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine su:

- zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza;
- master planovi aerodroma;
- zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja.

4.2 Zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza

BHANSa će, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave na čijim područjima se nalaze CNS uređaji, sačiniti sporazume u svrhu kreiranja zaštićenih zona u kojim bi se kontrolirala gradnja objekata koji mogu negativno utjecati na rad navedenih uređaja. Sporazum će, osim postojećih CNS uređaja, obuhvatiti i one koji su nalaze u strateškim planovima BHANSa-e.

Do razvijanja domaćih zakonskih propisa koji će preciznije definirati gradnju objekata u blizini CNS uređaja u Bosni i Hercegovini, kao temelj će se koristiti smjernice iz dokumenta ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas.

Budući da se neki od CNS uređaja nalaze na izoliranim i udaljenim lokacijama, za njihovo povezivanje se koriste mikrovalne veze koje zahtijevaju optičku vidljivost pa će se pri sačinjavanju sporazuma posebna pažnja posvetiti i zaštiti ovih koridora.

Lista CNS uređaja koji se u Bosni i Hercegovini koriste za potrebe civilnog zrakoplovstva je objavljena u AIP BiH.

4.3 Razvojni plan aerodroma i letjelišta (Master plan)

Međunarodni aerodromi i letjelišta u Bosni i Hercegovini će izraditi razvojne planove aerodroma i letjelišta (Master plan) koji trebaju osigurati dugoročno planiranje razvoja aerodroma i letjelišta, razvoj fizičkih objekata i namjene zemljišta te uvjete za dugoročan pristup aerodromima i letjelištima.

Međunarodni aerodromi i letjelišta će, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, sačiniti sporazume kako bi osigurali da nekontrolirana i neplanska gradnja ne ugrozi realizaciju razvojnih planova. Prostorni plan područja posebnih obilježja Federacije BiH i Prostorni plan područja posebne namjene Republike Srpske bi se prostorno odnosili na obuhvat područja razvojnih planova aerodroma i letjelišta.

4.4 Zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja

Iako je namjena površina ograničenja prepreka djelomično i zaštita instrumentalnih procedura letenja, ne može se smatrati da će se uspostavom ovih površina zaštititi sve instrumentalne procedure letenja u Bosni i Hercegovini.

Budući da je zaštita zona instrumentalnih procedura letenja jako složena, kako zbog novih koncepata i tehnologija tako i zbog velikog geografskog područja koje one obuhvaćaju, teško je pronaći jedinstven pristup.

BHANSa će s aerodromima i jedinicama lokalne samouprave na čijim područjima se odvijaju instrumentalne procedure letenja uspostaviti suradnju i definirati odgovarajuće mehanizme koordinacije. Njihova svrha bit će sprječavanje nekontrolirane i neplanske gradnje unutar spomenutih područja koja bi mogla ugroziti postojeće, ali i buduće instrumentalne procedure letenja, čime bi se potencijalno mogao ugroziti razvoj aerodroma.

Lista instrumentalnih procedura letenja objavljena je u AIP BiH, za svaki aerodrom posebno.

Suradnja, odnosno odgovarajući mehanizmi koordinacije će biti uspostavljeni s aerodromima:

- LQSA – Sarajevo;
- LQMO – Mostar;
- LQBK – Banja Luka;
- LQTZ – Tuzla;
- s ostalim aerodromima koji u AIP BiH budu imali objavljene instrumentalne procedure letenja.

5. PRIVICI

Ovaj dokument sadrži sljedeće privitke:

R. br.	Naziv privitka	Broj strana privitka
Privitak 1	Površine za prikupljanje prepreka i terena	16
Privitak 2	Atributivni zahtjevi za elektroničke podatke o terenu i preprekama	2
Privitak 3	Numerički zahtjevi za elektroničke podatke o terenu i preprekama	2
Privitak 4	Grafički prikaz površina za prikupljanje prepreka za međunarodne aerodrome u BiH	10
Privitak 5	Opći zahtjevi za mjerenje prepreka	7
Privitak 6	Zaštitne zone CNS uređaja	14

Tablica 1 – Popis privitaka eTOD politike Bosne i Hercegovine

PRIVITAK 1 – POVRŠINE ZA PRIKUPLJANJE PREPREKA I TERENA

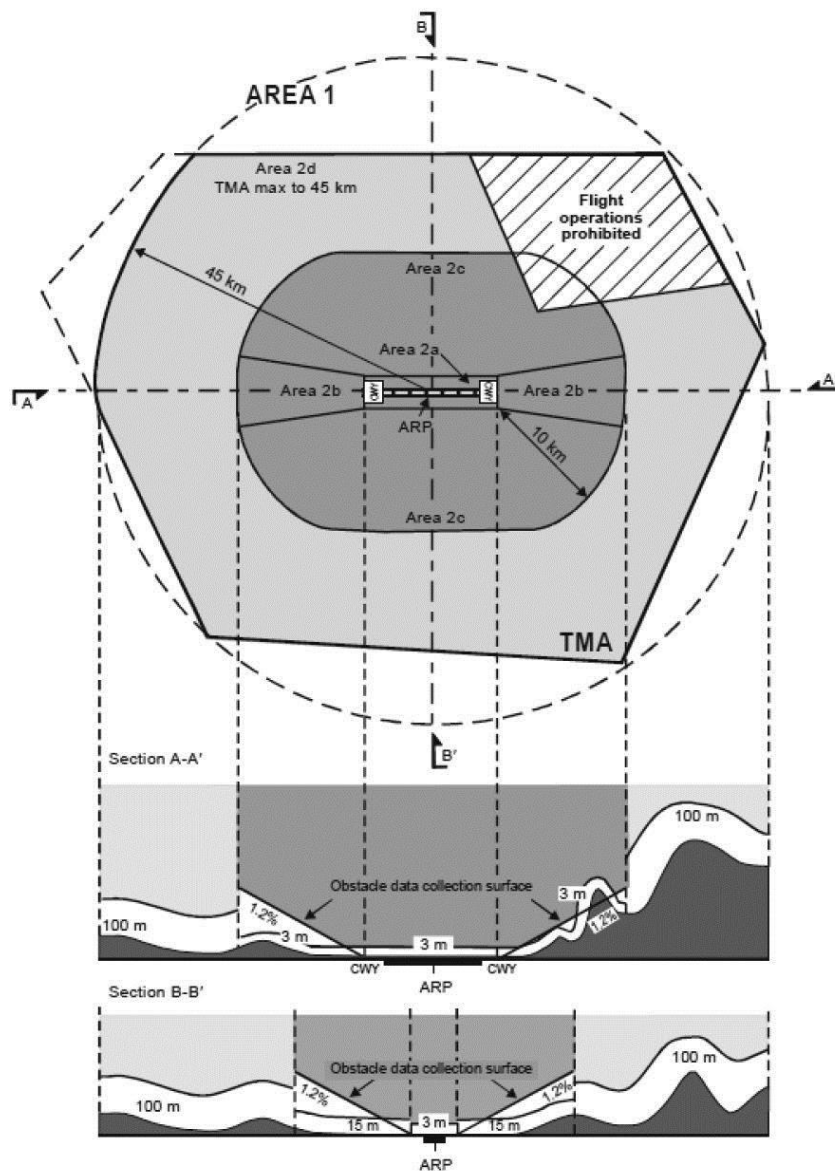
Privitak 1 detaljno opisuje površine za prikupljanje prepreka i terena definirane u poglavljima 2 i 3 eTOD politike Bosne i Hercegovine.

5.1.1.1 Oblast 1

Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine. Sve prepreke koje prodiru u površinu od 100 m AGL trebaju biti prikupljene.

5.1.1.2 Oblast 2

Oblast 2 pokriva uže područje aerodroma od ARP-a do 45 km udaljenosti ili TMA, ovisno što je manje, s dodatnom podjelom kako slijedi:

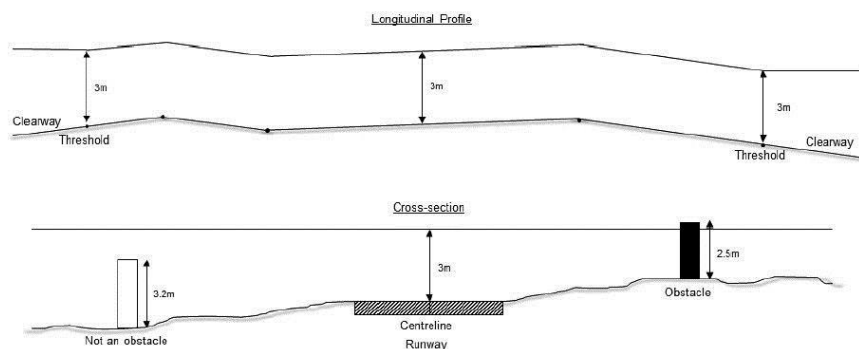

Slika 3 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 1 i Oblasti 2¹

- Oblast 2a pokriva područje osnovne staze 3 m iznad najbliže nadmorske visine uzletno-sletne staze izmjerene uzduž središnje linije uzletno-sletne staze i za dijelove koji su povezani s pretpoljem, ako postoji, na nadmorskoj visini najbližeg kraja uzletno-sletne staze. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene.

¹ Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom

Napomena: Treba uzeti u obzir da površina za prikupljanje prepreka za Oblast 2a može imati različite nadmorske visine na različitim točkama, tj. visina prepreke će ovisiti o nadmorskoj visini najbliže točke izmjerene uzduž središnje linije uzletno-sletne staze i nadmorske visine terena, kao što je prikazano na Slici 3.

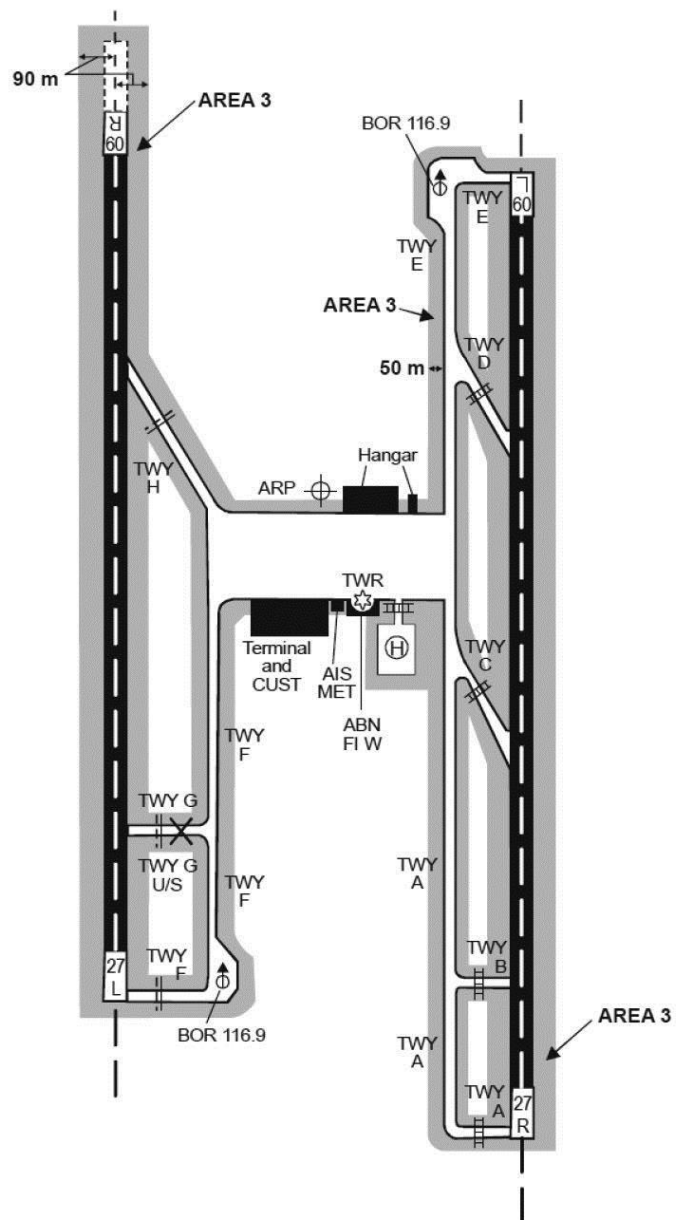
Slika 4 – Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 2a²

- Oblast 2b pokriva područje koje ima nagib od 1,2 % i proteže se od krajeva oblasti 2a na nadmorskoj visini kraja uzletno-sletne staze u smjeru odlaska, duljine je 10 km i s bočnim širenjem od 15 % sa svake strane. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene, s izuzetkom prepreka do 3 m AGL, koje ne treba prikupljati.
- Oblast 2c pokriva područje koje ima nagib od 1,2 % i proteže se izvan oblasti 2a i 2b na udaljenosti od najviše 10 km od granice oblasti 2a. Početna nadmorska visina oblasti 2c je nadmorska visina točke u oblasti 2a na kojoj počinje. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene, s izuzetkom prepreka do 15 m AGL, koje ne treba prikupljati.
- Oblast 2d pokriva područje 45 km od ARP-a ili do granica TMA (ovisno što je bliže) i proteže se izvan oblasti 2b i 2c. Sve prepreke koje probijaju površinu od 100 m AGL trebaju biti prikupljene, identično kao i zahtjevi za Oblast 1.

5.1.1.3 Oblast 3

Oblast 3 pokriva područje koje graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od središnje linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma. Sve prepreke koje probijaju površinu koja se proteže 0,5 m iznad vodoravne ravni koja prolazi kroz najbližu točku na operativnoj površini aerodroma trebaju biti prikupljene.

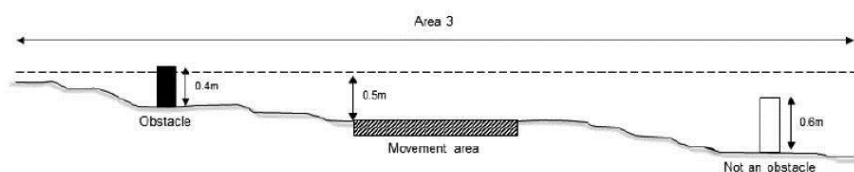
² EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Slika 5 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 3³

³ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

Napomena: Treba uzeti u obzir da ovo nije zahtjev za minimalnu visinu prepreke. Kao što je prikazano na Slici 5, zavisno od elevacije terena objekti čija je visina manja od 0,5 m AGL mogu probijati navedenu površinu, dok u pojedinim slučajevima objekti iako su veći od 0,5 m AGL neće probijati površinu prikupljanja prepreka.

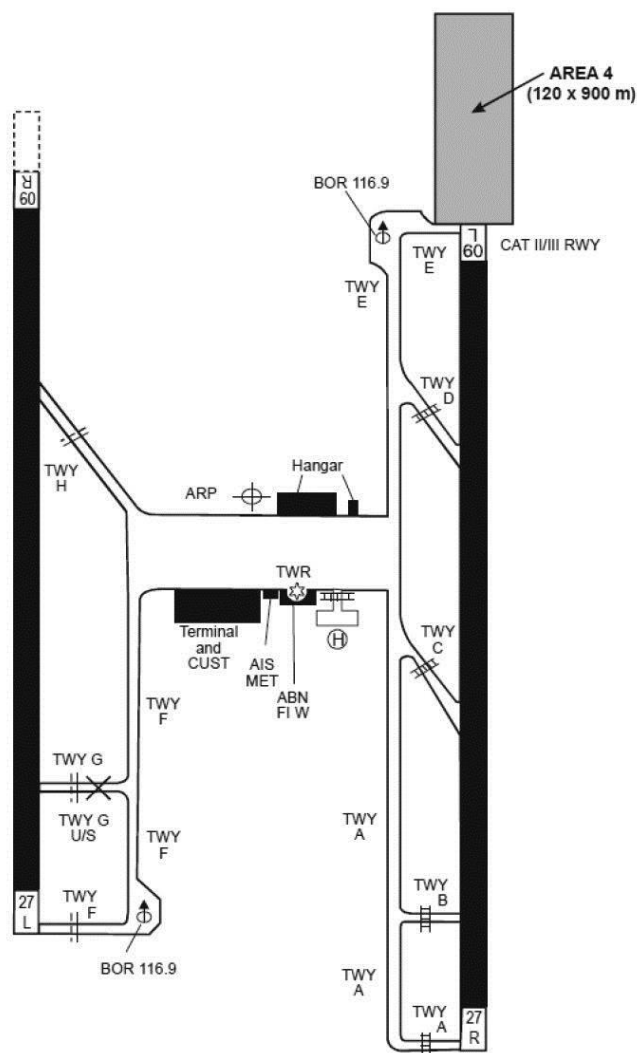

Slika 6 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 3⁴

5.1.1.4 Oblast 4

Oblast 4 pokriva područje koje se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane središnje linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II. ili III. Podaci o svim preprekama većim od 1 m AGL u ovome području trebaju biti prikupljeni.

⁴ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Slika 7 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 4⁵

Napomena: Obveza prikupljanja prepreka u Oblasti 4 se nalaže samo onim aerodromima koji imaju utvrđene operacije preciznog prilaza kategorije II. i III. Trenutačno u Bosni i Hercegovini niti jedan aerodrom ne zadovoljava uvjete preciznog prilaza kategorije II. i III. te, prema tome, ne postoji obveza prikupljanja podataka u Oblasti 4.

⁵ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

5.1.1.5 Površine ograničenja prepreka

Površine ograničenja prepreka predstavljaju zračni prostor koji se mora održavati slobodnim od prepreka u svrhu osiguranja sigurnosti zrakoplovnih operacija i sprječavanja da aerodrom ili letjelište postanu neupotrebljivi zbog izgradnje objekata u tom području. Površine ograničenja prepreka za određenu uzletno-sletnu stazu ovise o referentnom kodu aerodroma, namjeni uzletno-sletne staze i njenom opremljenošću sustavima za navođenje zrakoplova u prilazu.

U postupku certifikacije međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini utvrđen je referentni kod svakog aerodroma. Međunarodni aerodromi u BiH vrše izmjene i dopune Aerodromskog priručnika, a uvidom u njega i u podatke objavljene u AIP BiH mogu se utvrditi ažuriranja u vezi sa tipom uzletno-sletne staze, a koji zajedno s referentnim kodom čine temelje za izradu površina ograničenja prepreka.

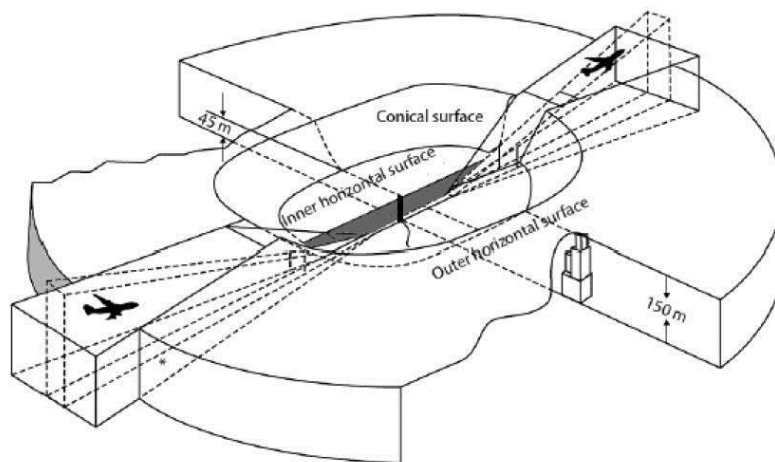
U postupku certifikacije letjelišta u Bosni i Hercegovini utvrđen je referentni kod letjelišta, a uvidom u sadržaj Priručnika za letjelište, kao i u podatke objavljene u AIP BiH mogu se utvrditi ažuriranja u vezi sa tipom uzletno-sletne staze, a koji zajedno s referentnim kodom čine temelje za izradu površina ograničenja prepreka.

Površine ograničenja prepreka su podijeljene kako slijedi dalje u poglavlju.

5.1.1.5.1 Prijelazna površina

Prijelazna površina je složena površina uz bočne rubove osnovne staze i uz dio stranice prilazne površine, koje imaju nagib prema gore i prema van do unutarnje horizontalne površine. Nagib prijelazne površine se mjeri u vertikalnoj ravni pod pravim kutom na os uzletno-sletne staze i iznosi 20 % (1:5) za kod 1 i 2 za neinstrumentalni i instrumentalni neprecizni prilaz. Za sve ostale nagib iznosi 14,3 % (1:7). Nadmorska visina donje ivice prijelazne površine je jednaka nadmorskoj visini prilazne površini na koju se naslanja, a duž ivice koja prati osu uzletno-sletne staze je jednaka nadmorskoj visini najbliže točke središnje ose, zbog čega prijelazna površina nema svugdje jednaku visinu u odnosu na okolno područje, tj. u odnosu na unutarnju horizontalnu površinu. Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha prijelazne površine je definiranje najveće visine dostupne za zgrade, druge strukture ili prirodne prepreke, poput drveća uz samu uzletno-sletnu stazu, i uspostavlja se za svaku uzletno-sletnu stazu koja se koristi za slijetanje.

Slika 8 – Prijelazna površina⁶

5.1.1.5.2 Unutarnja horizontalna površina

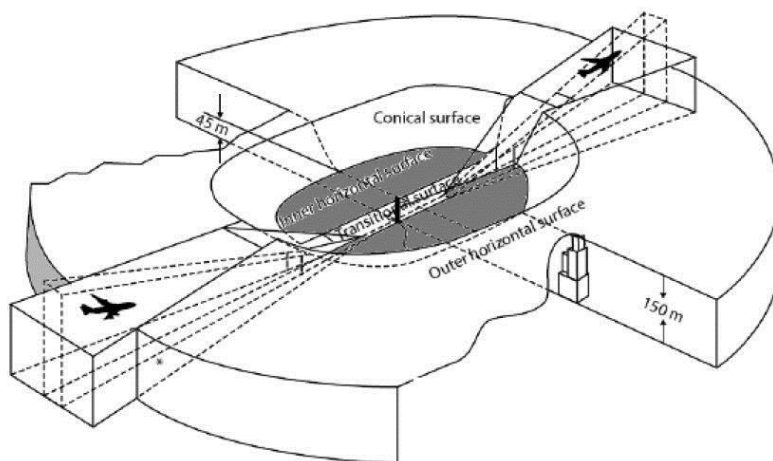
Unutarnja horizontalna površina je dio horizontalne ravnine iznad aerodroma i sadržaja koji ga okružuju. Polumjer vanjskih granica unutarnje horizontalne površine mjeri se od:

- nadmorske visine najviše točke najnižeg praga odgovarajuće uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine najviše točke najvišeg praga odgovarajuće uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine najviše točke uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine ARP-a

i iznosi od 2000 m do 4000 m, u zavisnosti od referentnog koda uzletno-sletne staze. Nadmorska visina iznosi 45 m u odnosu na prethodno izabranu referentnu točku. Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutarnje horizontalne površine je zaštita zračnog prostora za vizualno manevriranje prije samog slijetanja i uspostavlja se za svaki aerodrom i letjelište.

⁶ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

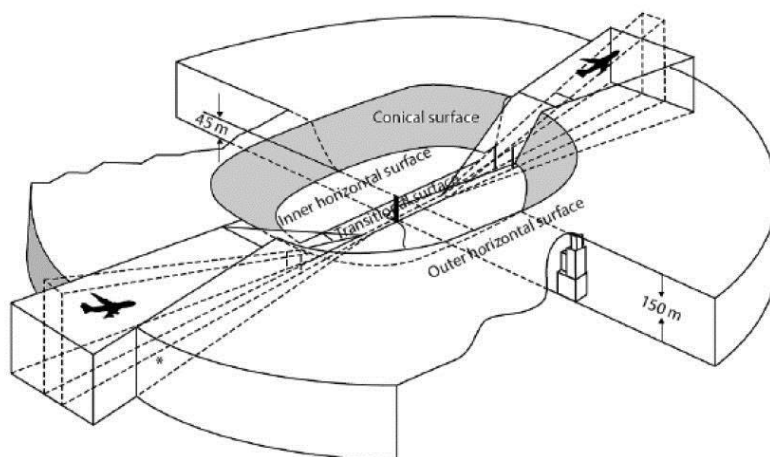
Slika 9 – Unutarnja horizontalna površina⁷

5.1.1.5.3 Stožasta površina

Stožasta površina ima nagib prema gore i prema van u odnosu na rub unutarnje horizontalne površine. Donji rub se poklapa s rubom unutarnje horizontalne površine, dok se gornji rub određuje na visini iznad unutarnje horizontalne površine definirane na temelju referentnog koda uzletno-sletne staze. Nagib stožaste površine mjeri se u vertikalnoj ravlini okomitoj na rub unutarnje horizontalne površine i iznosi 5 % (1:20) i iznosi od 2000 m do 4000 m, u zavisnosti od numeričke oznake referentnog koda uzletno-sletne staze i od njene klasifikacije. Visina iznosi 45 m u odnosu na nadmorsku visinu prethodno izabrane referentne točke. Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha stožaste površine je osigurati sigurno vizualno manevriranje u blizini aerodroma i uspostavlja se za svaki aerodrom i letjelište.

⁷ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Slika 10 – Stožasta površina⁸

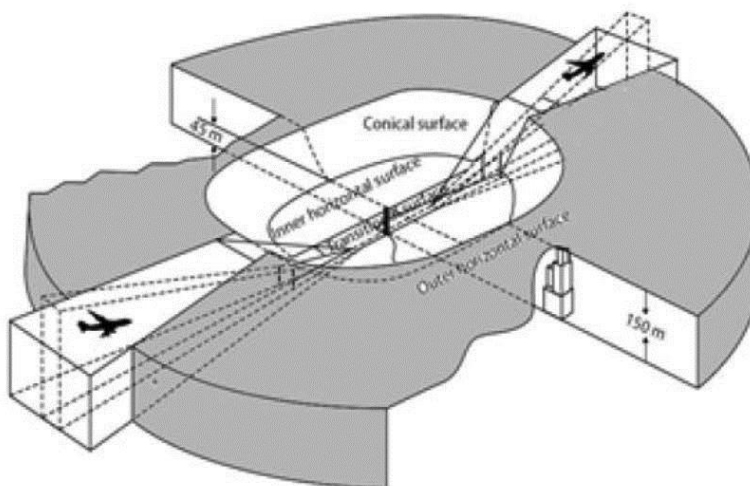
5.1.1.5.4 Vanjska horizontalna površina

Vanjska horizontalna površina se pruža od vanjskog ruba stožaste površine prema van u polumjeru od 10.000 m do 15.000 m od ARP-a (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze) i visinom od 150 m iznad nadmorske visine ARP-a.

Svrha vanjske horizontalne površine je da zaštiti procedure instrumentalnog prilaza te, zajedno sa stožastom i unutarnjom horizontalnom površinom, osigura sigurno vizualno manevriranje u blizini aerodroma. ICAO i EASA-a su uspostavu ove površine ostavile na diskreciono pravo BHDCA-u, a BHDCA nije propisala obvezujuću uspostavu vanjske horizontalne površine.

Napomena: Iako prodiranje prepreka u vanjsku horizontalnu površinu nije zabranjeno, BHDCA kroz Pravilnik o aerodromima propisuje određena ograničenja u ovome području, a to su da za svaki novi objekt ili nadogradnju postojećeg iznad 30 m AGL ili 150 m iznad nadmorske visine ARP-a, mora postojati suglasnost BHDCA, kojom se dokazuje da taj objekt neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost zračnog prometa.

⁸ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

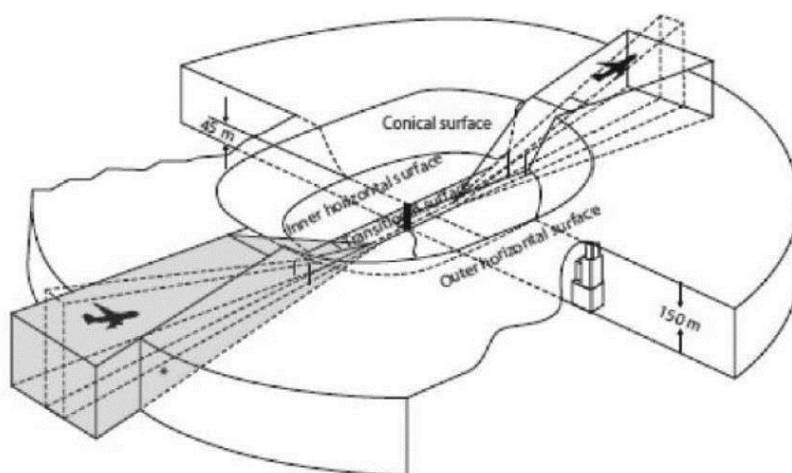
Slika 11 – Vanjska horizontalna površina⁹

5.1.1.5.5 Prilazna površina

Prilazna površina je dio kose ravnine s padom prema pragu uzletno-sletne staze ili je kombinacija ravnina koje prethode pragu. Prilazna površina predstavlja jednu od kompleksnijih površina zbog svoje namjene i sastoji se od kombinacija ravnina koje se određuju u odnosu na referentni kod aerodroma. Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha prilazne površine je zaštititi zrakoplov tijekom završnog prilaza uzletno-sletnoj stazi definiranjem područja koje treba održavati slobodnim od prepreka radi zaštite zrakoplova u završnoj fazi manevra prilaza-slijetanja. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za slijetanje zrakoplova.

⁹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

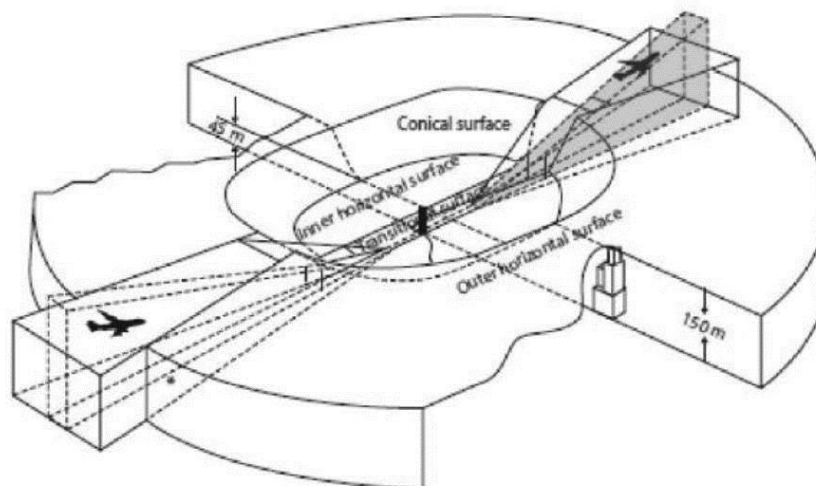
Slika 12 – Prilazna površina¹⁰

5.1.1.5.6 Odletna površina

Odletna površina je kosa ravnina ili druga određena površina iza završetka uzletno-sletne staze ili čistine. Odletna površina predstavlja jednu od kompleksnijih površina zbog svoje namjene i sastoji se od kombinacija ravnina koje se određuju u odnosu na referentni kod aerodroma. Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 3 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje.

Svrha odletne površine je zaštita zrakoplova pri polijetanju i tijekom penjanja te se uspostavlja za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za polijetanje zrakoplova.

¹⁰ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

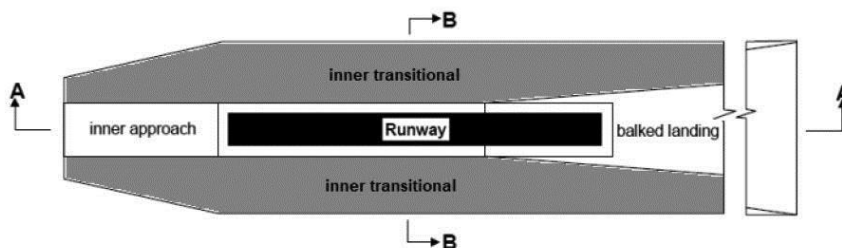
Slika 13 – Odletna površina¹¹

5.1.1.5.7 Unutamja prijelazna površina

Unutamja prijelazna površina je slična prijelaznim površinama, ali postavljena bliže uzletno-sletnoj stazi. Granice se definiraju u odnosu na unutamju prilaznu i površinu prekinutog slijetanja, s nagibom od 33,3 % ili 40 % (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutamje prijelazne površine je kontrolna površina ograničenja prepreka za zgrade, CNS uređaje, zrakoplove i druga vozila koja moraju biti blizu uzletno-sletne staze. Sukladno tome, unutamje prijelazne površine ne smije narušavati ništa osim lomljivih objekata. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sustavom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I. (npr. ILS CAT I).

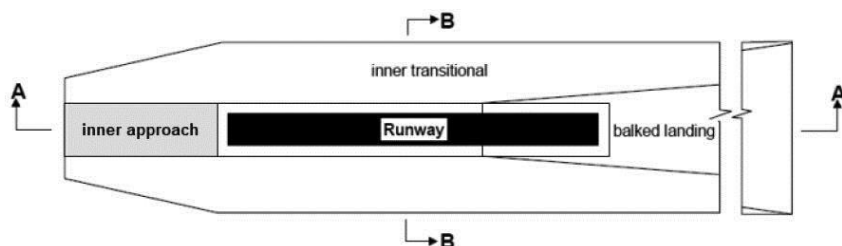
¹¹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Slika 14 - Unutarnja prijelazna površina¹²

5.1.1.5.8 Unutarnja prilazna površina

Unutarnja prilazna površina je pravokutni dio prilazne površine postavljen neposredno ispred praga. Unutarnji rub se poklapa s položajem unutarnjeg ruba prilazne površine. Duljina je 900 m sa širinom od 90 m do 120 m i nagibom od 2 % do 2,5 % (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutarnje prilazne površine je zaštita završnih preciznih prilaza i uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sustavom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I. (npr. ILS CAT I).

Slika 15 - Unutarnja prilazna površina¹³

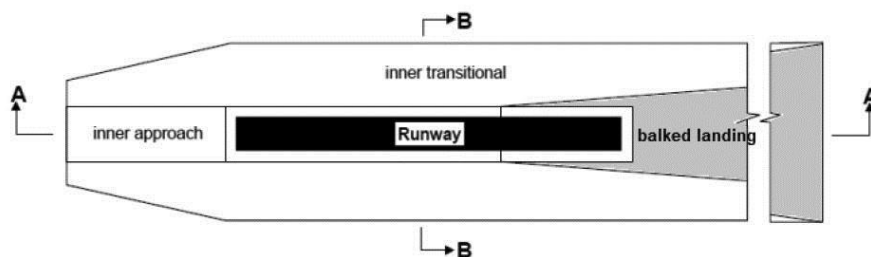
5.1.1.5.9 Površina prekinutog slijetanja

Površina prekinutog slijetanja je kosa ravnina postavljena na određenoj udaljenosti iza praga, a proteže se između unutarnje prijelazne površine. Unutarnji rub je vodoravan i okomit na os uzletno-sletne staze duljine od 90 m do 120 m, divergencijom svake strane od 10 % i nagibom od 3,33 % do 4 % (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tablici 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha površine prekinutog slijetanja je zaštita manevra slijetanja koji se neočekivano prekida u bilo kojoj točki ispod visine nadmašivanja prepreka (OCA/H). Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sustavom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I. (npr. ILS CAT I).

¹² Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

¹³ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Slika 16 - Površina prekinutog slijetanja¹⁴

5.1.1.5.10 Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka

KLASIFIKACIJA STAZA										
Površina dimenzije ^a	Neinstrumentalne				Instr. neprecizni prilaz			Instr. precizni prilaz kat.		
	Kodni broj				Kodni broj			I.	II. ili III.	
	Kodni broj				Kodni broj			Kodni broj	Kodni broj	
(1)	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4
(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(11)
STOŽASTA										
Nagib	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Visina	35 m	55 m	75 m	100 m	60 m	75 m	100 m	60 m	100 m	100 m
UNUTARNJA HORIZONTALNA										
Visina	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m
Polumjer	2000 m	2500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m
UNUTARNJA PRILAZNA										
Širina	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m [*]	120 m [*]
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	60 m	60 m	60 m
Duljina	-	-	-	-	-	-	-	900 m	900 m	900 m
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	2,5 %	2 %	2 %
PRILAZNA										
Duljina unutarnjeg ruba	60 m	80 m	150 m	150 m	140 m	280 m	280 m	140 m	280 m	280 m
Udaljenost od praga	30 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m
Divergencija (svaka strana)	10 %	10 %	10 %	10 %	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %
Prva sekcija										
Duljina	1600 m	2500 m	3000 m	3000 m	2500 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m
Nagib	5 %	4 %	3,33 %	2,5 %	3,33 %	2 %	2 %	2,5 %	2 %	2 %
Druga sekcija										
Duljina	-	-	-	-	-	3600 m ^b	3600 m ^b	12000 m	3600 m ^b	3600 m ^b
Nagib	-	-	-	-	-	2,5 %	2,5 %	3 %	2,5 %	2,5 %
Horizontalna sekcija										
Duljina	-	-	-	-	-	8400 m ^b	8400 m ^b	-	8400 m ^b	8400 m ^b
Ukupna duljina	-	-	-	-	-	15000 m	15000 mm	15000 m	15000 m	15000 m
PRIJELAZNA										
Nagib	20 %	20 %	14,3 %	14,3 %	20 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %	14,3 %
UNUTARNJA PRIJELAZNA										
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	40 %	33,3 %	33,3 %
KLASIFIKACIJA STAZA										

¹⁴ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Instr. precizni prilaz kat.										
Neinstrumentalne					Instr. neprecizni prilaz			I	II. ili III.	
Površina dimenzije ^a	Broj koda				Broj koda			Kodni broj	Kodni broj	
	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
POVRŠINA PREKINUT OG SLLJETANJA										
Duljina unutarnjeg ruba	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m ^c	120 m ^c
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	c	1800 m ^d	1800 m ^d
Divergencija (svaka strana)	-	-	-	-	-	-	-	10 %	10 %	10 %
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	4 %	3,33 %	3,33 %
a. Sve dimenzije su mjerene horizontalno osim ako nije drukčije utvrđeno										
b. Varijabilna duljina										
c. Udaljenost do kraja osnovne staze ili										
d. do kraja uzletno-sletne staze, već prema tome što je kraće										
e. Gdje je slovo koda F, širina se povećava na 155 m										

Tablica 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje¹⁵

Površine i dimenzije ^a	Kodni broj		
	1	2	3 ili 4
(1)	(2)	(3)	(4)
ODLETNA POVRŠINA			
Duljina unutarnjeg ruba	60 m	80 m	180 m
Udaljenost od završetka uzletno-sletne staze ^b	30 m	60 m	60 m
Divergencija (svaka strana)	10 %	10 %	12,5 %
Konačna širina	380 m	580 m	1200 m
			1800 m ^c
Duljina	1600 m	2500 m	15.000 m
Nagib	5 %	4 %	2 % ^d
a. Sve dimenzije su mjerene horizontalno osim ako nije drukčije navedeno			
b. Površina uspona za uzlijetanje počinje na kraju čistine ako duljina slobodnog područja prelazi navedenu udaljenost			
c. 1800 m kad namijenjena staza uključuje promjene smjera veće od 15° za operacije vođene s IMC, VMC po noći			
d. Vidi stavke (5) i (6) članka 62 Pravilnika o aerodromima			

Tablica 3 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje¹⁶

5.1.1.6 Oblast putanje polijetanja

Oblast putanje polijetanja predstavlja površinu definiranu za Aerodromsku kartu prepreka ICAO Chart Type A (Operating limitations) i ima slične površine kao i odletna površina, no ipak s različitim namjenom. Započinje na kraju uzletno-sletne staze ili čistine, duljine od 10.000 m i nagiba od 1,2 %, s najvećom širinom od 1800 m. Detaljne specifikacije se nalaze u ICAO Annexu 4.

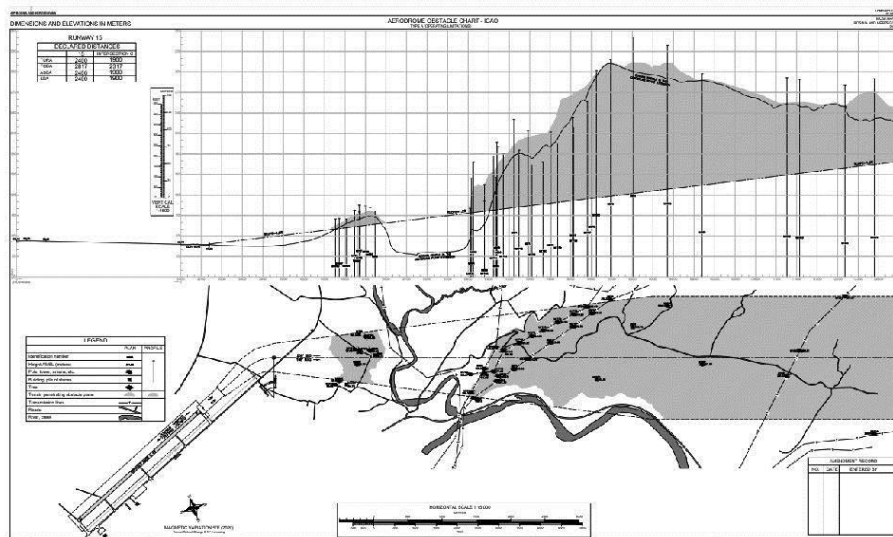
Svrha oblasti putanje polijetanja je pružanje potrebnih podataka operatorima velikih zrakoplova kako bi se mogli pridržavati operativnih ograničenja iz ICAO Annexa 6, kao što je npr. otkaz jednog motora. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za polijetanje zrakoplova međunarodnih aerodroma te izgradnju novih objekata ili nadogradnju postojećih, koji probijaju navedenu površinu.

¹⁵ Pravilnik o aerodromima

¹⁶ Pravilnik o aerodromima

Temelj za definiranje ovih površina su Aerodromske karte prepreka objavljene u AIP BiH.

Napomena: Pojedini aerodromi, kao aerodrom Mostar, imaju objavljenih više Aerodromskih karata prepreka za isti smjer uzletno-sletne staze te će svaka od tih površina biti uzeta u obzir.

Slika 17 – Aerodromska karta prepreka ICAO Tip A¹⁷

5.1.1.7 Prepreke procijenjene kao opasnost za zračnu plovību

Pojedini objekti, iako se nalaze izvan oblasti opisanih u ovome poglavlju, mogu predstavljati opasnost te negativno utjecati na sigurnost i redovitost zračne plovidbe, kao npr. stvaranje interferencije sa CNS uređajima ili negativan utjecaj na instrumentalne procedure leta. U skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu BiH, za izgradnju takvih ili nadogradnju postojećih objekata BHDCA neće davati suglasnost.

Budući da je za ove slučajeve nemoguće napraviti predefinirana područja, svaki zahtjev će se zasebno analizirati.

¹⁷ Zbornik zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (AIP BiH)

PRIVITAK 2 - ATRIBUTIVNI ZAHTJEVI ZA ELEKTRONIČKE PODATKE O TERENU I PREPREKAMA

Lista obveznih atributivni zahtjeva koji se dostavljaju za elektroničke podatke o preprekama i terenu.

Lista atributa	Vrijednost	Opis vrijednosti
Oblast pokrivenosti		Oblast za koju je relevantna prepreka. Za prepreku koja je relevantna u više oblasti unose se oznake svih oblasti. Odvojiti ih zarezom (npr. oblast 1, 2a, 2b, 2c, 2d, 3, 4, površine ograničenja prepreka ili oblast putanje polijetanja)
Identifikacija originatora podataka		Naziv subjekta koji je kreirao podatke o preprekama
Oznaka izvora podataka		Naziv subjekta u čijem vlasništvu se nalazi prepreka
Oznaka prepreke		Jedinstvena oznaka prepreke iz državne baze zrakoplovnih podataka
Horizontalna točnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerenog horizontalnog položaja prepreke i njenog stvarno položaja, sa zahtijevanom razinom pouzdanosti
Razina horizontalne pouzdanosti		Vjerojatnost da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Horizontalni položaj		Horizontalni položaj prepreke izražen geografskom širinom i dužinom. Upisati geografske koordinate u stupnjevima, minutama i sekundama
Horizontalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određen horizontalni položaj prepreke
Horizontalni opseg		Površina koju prepreka zauzima. Koristi se samo za vrstu geometrije točka i linija
Horizontalni referentni sustav		Oznaka referentnog sustava u kojem je izmjeren horizontalni položaj prepreke. Korištenje WGS-84 je obvezno
Nadmorska visina		Vertikalno rastojanje najviše točke prepreke, mjereno u odnosu na srednju razinu mora
Visina prepreke		Vertikalno rastojanje najviše točke prepreke, mjereno u odnosu na tlo
Vertikalna točnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerene nadmorske visine prepreke i njene stvarne visine, sa zahtijevanom razinom pouzdanosti
Razina vertikalne pouzdanosti		Vjerojatnost da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Vertikalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određena nadmorska visina prepreke
Vertikalni referentni sustav		Oznaka referentnog sustava u kojem je izmjerena nadmorska visina prepreke. Korištenje srednje razine mora (MSL) je obvezno
Vrsta prepreke		Vrsta prepreke (npr. dimnjak, stup, vjetroturbina itd.)
Vrsta geometrije		Geometrijski oblik kojim je definirana prepreka (npr. točka, linija ili poligon)
Integritet		Klasifikacija temeljena na potencijalnom riziku koji proizlazi iz korištenja oštećenih podataka, uz razlikovanje rutinskih, bitnih i kritičnih podataka
Datum i vremenski žig		Datum i vrijeme kada je podatak kreiran
Korištena mjerna jedinica		Korištena mjerna jedinica za određivanje atributa prepreke (npr. metar ili stopa)
Osvjetljenje		Indikacija je li prepreka osvijetljena u zrakoplovne svrhe prema specifikaciji ICAO-a, koristeći oznaku „DA“ ili „NE“. Ako je „DA“, navesti i boju osvijetljenja. Dostavlja se samo za vještački izgrađene objekte
Oznake		Indikacija je li prepreka označena bojom u zrakoplovne svrhe prema specifikaciji ICAO-a, koristeći oznaku „DA“ ili „NE“. Ako je „DA“, navesti i boju oznake. Dostavlja se samo za vještački izgrađene objekte

Tablica 4 - Atributivni zahtjevi za elektroničke podatke o preprekama¹⁸

Lista atributa	Vrijednost	Opis vrijednosti
Oblast pokrivenosti		Oblast za koju se dostavljaju podaci o terenu (npr. oblast 1, 2a, 2b, 2c, 2d, 3, 4, površine ograničenja prepreka ili oblast putanje polijetanja)
Identifikacija originatora podataka		Naziv subjekta koji je kreirao podatke o terenu
Oznaka izvora podataka		Naziv subjekta u čijem vlasništvu su podaci o terenu ili subjekta koji njima upravlja
Metoda prikupljanja		Naziv metode koja je korištena za prikupljanje podataka o terenu
Razmak prostornih točaka		Udaljenost između točaka pravilne pravokutne mreže
Horizontalna točnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerenog horizontalnog položaja terena i njenog stvarno položaja, sa zahtijevanom razinom pouzdanosti
Razina horizontalne pouzdanosti		Vjerojatnost da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Horizontalni položaj		Horizontalni položaj terena izražen geografskom širinom i dužinom
Horizontalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određen horizontalni položaj terena
Horizontalni referentni sustav		Oznaka referentnog sustava u kojem je izmjeren horizontalni položaj terena. Korištenje WGS-84 je obvezno
Nadmorska visina		Vertikalno rastojanje najviše točke terena mjereno u odnosu na srednju razinu mora
Referentna vrijednost nadmorske visine		Referentna vrijednost definirana srednjom razinom Jadranskog mora na temelju mjerenja mareografom u Trstu 1875. godine (NVT1)
Vertikalna točnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerene nadmorske visine terena i njene stvarne visine, sa zahtijevanom razinom pouzdanosti
Razina vertikalne pouzdanosti		Vjerojatnost da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Vertikalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određena nadmorska visina terena
Vertikalni referentni sustav		Oznaka referentnog sustava u kojem je izmjerena nadmorska visina terena. Korištenje srednje razine mora (MSL) je obvezno
Evidentirana površina		Indikacija evidentirane površine (npr. DTM, DSM itd.)
Integritet		Klasifikacija temeljena na potencijalnom riziku koji proizlazi iz korištenja oštećenih podataka, uz razlikovanje rutinskih, bitnih i kritičnih podataka
Datum i vremenski žig		Datum i vrijeme kada je podatak kreiran
Korištena mjerna jedinica		Korištena mjerna jedinica za određivanje atributa terena (npr. metar ili stopa)

Tablica 5 – Atributivni zahtjevi za elektroničke podatke o terenu¹⁹¹⁸ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual¹⁹ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

PRIVITAK 3 – NUMERIČKI ZAHTJEVI ZA ELEKTRONIČKE PODATKE O TERENU I PREPREKAMA

Lista obveznih numeričkih zahtjeva koji se dostavljaju za elektroničke podatke o preprekama i terenu.

	Oblast 1 ^{a)}	Oblast 2	Oblast 3	Oblast 4	Površine ograničenja prepreka ^{a)}	Oblast putanje polijetanja ^{a)}
Vertikalna točnost	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Vertikalna rezolucija	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Horizontalna točnost	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Razina pouzdanosti	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Klasifikacija cjelovitosti	Rutinska	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno
Razdoblje održavanja	Po potrebi	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina
a) Prepreke u Oblasti 1, površinama ograničenja prepreka i oblasti putanje polijetanja se prikupljaju sukladno numeričkim zahtjevima Oblasti 2						

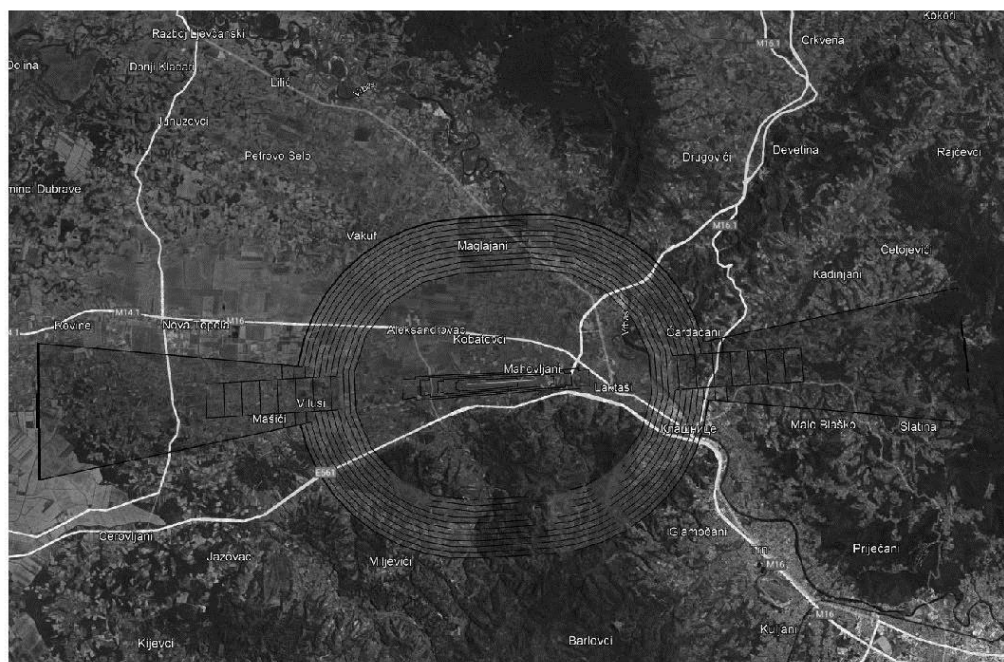
Tablica 6 - Numerički zahtjevi za elektroničke podatke o preprekama

	Oblast 1	Oblast 2 ^{a)}	Oblast 3	Oblast 4	Površine ograničenja prepreka ^{b)}	Oblast putanje polijetanja ^{b)}
Razmak	3 arc sek (oko 90 m)	1 arc sek (oko 30 m)	0,6 arc sek (oko 20 m)	0,3 arc sek (oko 9 m)	1 arc sek (oko 30 m)	1 arc sek (oko 30 m)
Vertikalna točnost	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Vertikalna rezolucija	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Horizontalna točnost	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Razina pouzdanosti	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Klasifikacija cjelovitosti	Rutinska	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno
Razdoblje održavanja	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi
a) Podaci o terenu u cijeloj Oblasti 2 se prikupljaju sukladno numeričkim zahtjevima Oblasti 2						
b) Podaci o terenu za površine ograničenja prepreka i oblasti putanje polijetanja se prikupljaju sukladno numeričkim zahtjevima Oblasti 2						

Tablica 7 - Numerički zahtjevi za elektroničke podatke o terenu

**PRIVITAK 4 – GRAFIČKI PRIKAZ POVRŠINA ZA PRIKUPLJANJE PREPREKA
ZA MEĐUNARODNE AERODROME U BIH**

Privitak 4 sadrži grafički prikaz površina za prikupljanje prepreka za međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini, a sve kako bi uključeni subjekti lakše razumjeli zahtjeve i njihov geografski obuhvat u stvarnom svijetu.

1. LQBK – Banja Luka**1.1. Površine ograničenja prepreka**

Slika 18 - Površine ograničenja prepreka LQBK

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 19 – Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQBK

1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 20 - Oblast putanje polijetanja LQBK

2. LQMO – Mostar

1.1. Površine ograničenja prepreka

Slika 21 - Površine ograničenja prepreka LQMO

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 22 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQMO

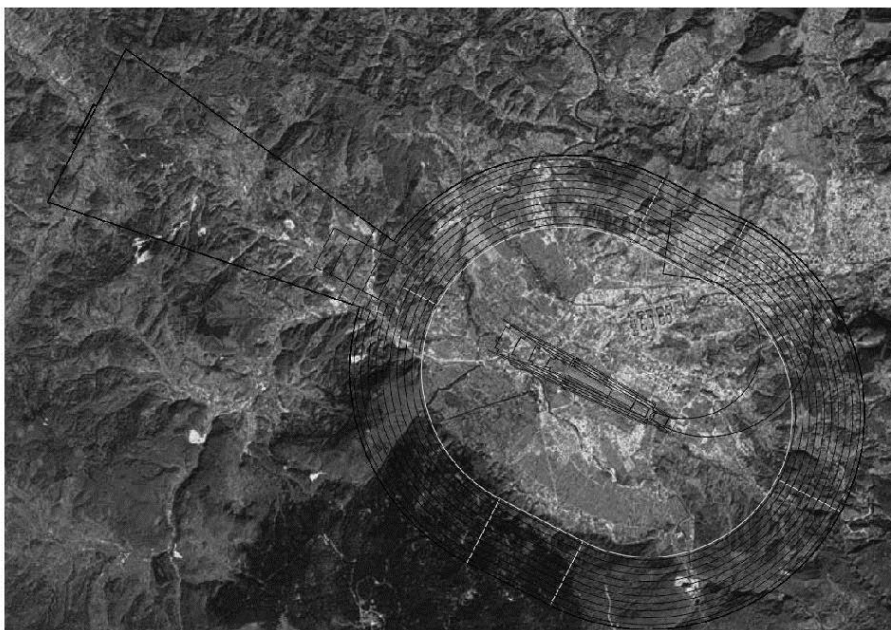
1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 23 - Oblast putanje polijetanja LQMO

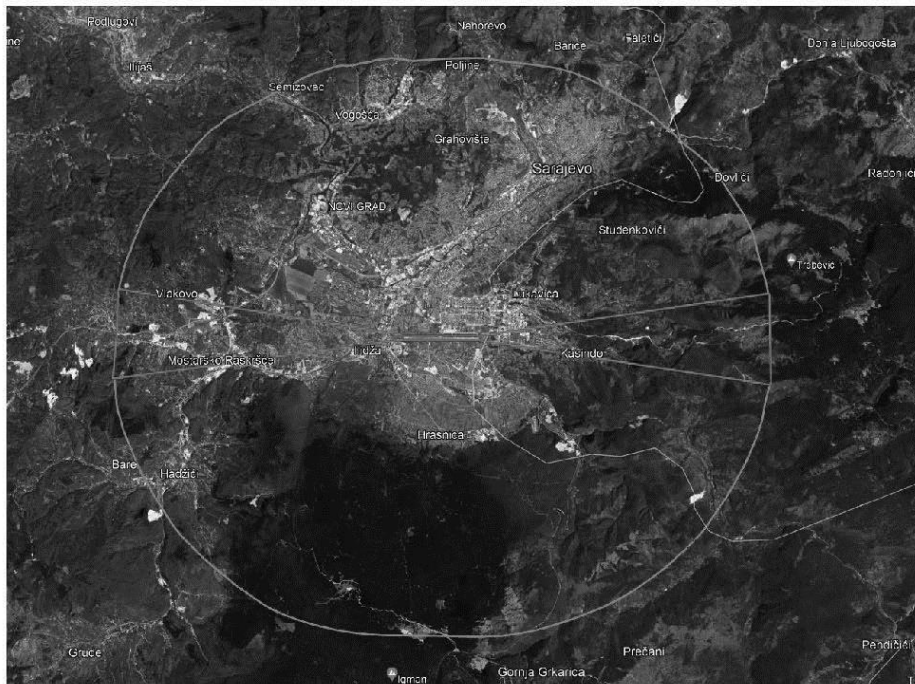
3. LQSA – Sarajevo

1.1. Površine ograničenja prepreka

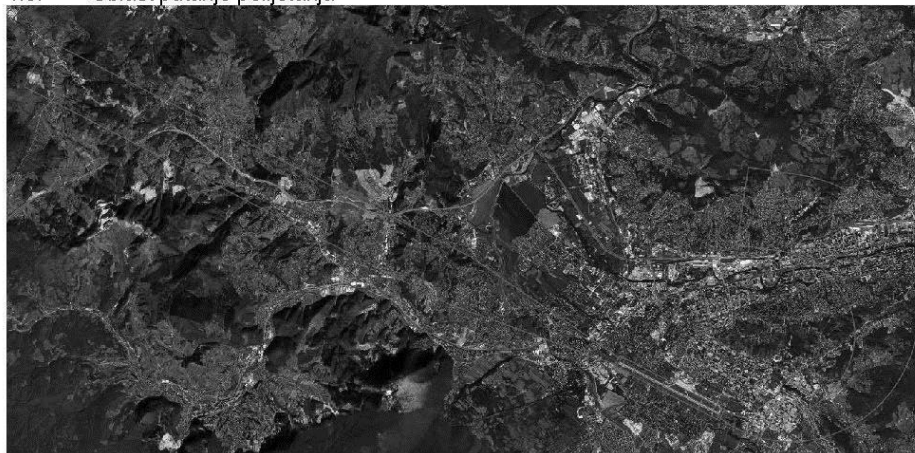
Slika 24 - Površine ograničenja prepreka LQSA

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 25 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQSA

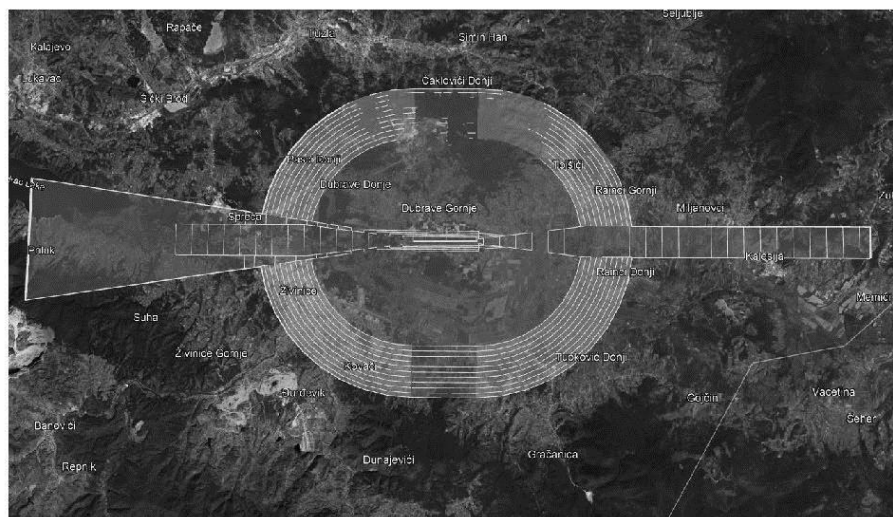
1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 26 - Oblast putanje polijetanja LQSA

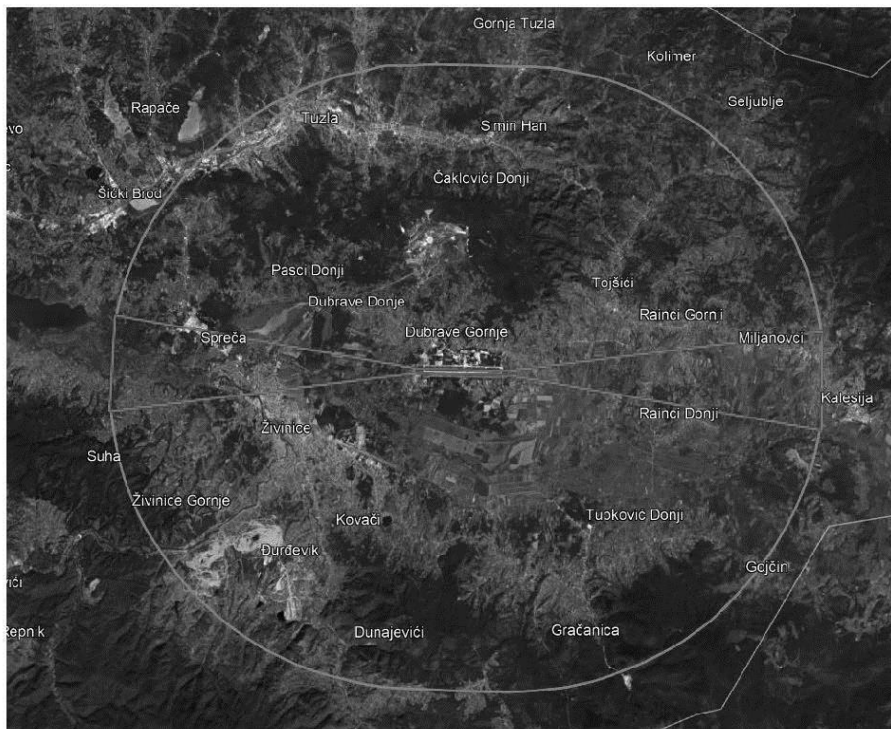
4. LQTZ – Tuzla

1.1. Površine ograničenja prepreka

Slika 27 - Površine ograničenja prepreka LQTZ

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 28 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQTZ

1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 29 - Oblast putanje polijetanja LQTZ

PRIVITAK 5 – OPĆI ZAHTJEVI ZA MJERENJE PREPREKA

Opći zahtjevi za mjerenje prepreka temelje se na dokumentima EUROCONTROL eTOD manual i EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C. Iz navedenih dokumenata proizlaze smjernice i dodatne informacije originatorima za prikupljanje atributa najčešćih tipova prepreka u Bosni i Hercegovini. Predložene smjernice uzimaju u obzir izvodivost i upotrebljivost, tj. zadovoljavanje potreba krajnjeg korisnika, s jedne strane, i troškove snimanja povezane s razinom detalja, s druge strane.

Ako objekt ispunjava kriterije snimanja kao prepreka u različitim oblastima, potrebno je poštivati sljedeće kriterije:

- sve njegove manifestacije (npr. jedna točka, jedna oblast) u bazi podataka moraju imati istu jedinstvenu oznaku prepreke (npr. BA_00050);
- ako je takav objekt pokriven istom vrstom geometrije (točka, linija ili poligon) u svim oblastima upotrebe, tada se snima samo jednom. Pokriven je najvišim numeričkim zahtjevima među područjima primjene za koja ispunjava kriterije (npr. objekt koji predstavlja točkastu prepreku prema kriterijima za Oblast 1 i Oblast 2 snima se samo jednom, a prema numeričkim zahtjevima za Oblasti 2);
- ako se takav objekt nalazi između različitih podoblasti 2 (2a-2d), on se snima prema kriterijima oblasti s najstrožim kriterijima (npr. objekt koji se nalazi između oblasti 2b i 2c se snima prema kriterijima za 2b);
- geometrija prepreke je u 2D;
- metoda određivanja visina linijskih prepreka (žičare, dalekovodi, mostovi) koje se protežu po visinskom terenu i njihovi dijelovi posljedično imaju velike visinske razlike:
 - svaki se segment smatra neovisnom preprekom;
 - visina segmenta se određuje na temelju najveće nadmorske visine na segmentu (obično na jednoj od krajnjih točaka segmenta);
 - visina segmenta se određuje na dijelu segmenta koji leži najviše iznad tla (najčešće između krajnjih točaka segmenta).

1. Smjernice za pojedine tipove prepreka

1.1 Antenski stup

Pojашnjenje: Antenski stup s uređajem za prijam i/ili emitiranje elektromagnetnih valova – samostojeći ili pričvršćen za tlo žicama (npr. RTV predajnici, predajnici mobilnih operatora i sl.)

Pravila snimanja: Snima se kao točkasta prepreka. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela stupa. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad terena. Za antenski stup koji je pričvršćen za tlo žicama određuje se maksimalni polumjer žice i unosi se kao atribut – horizontalni opseg.

1.2 Antena na zgradi

Pojашnjenje: Stup s uređajem za prijam i/ili emitiranje elektromagnetnih valova pričvršćen za krov zgrade.

Pravila snimanja: Snima se kao točkasta prepreka. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad terena.

1.3 Zgrada

Pojašnjenje: Zgrada je zatvorena i/ili natkrivena građevina namijenjena boravku ljudi, odnosno smještaju životinja, biljaka i stvari. Predstavlja objekt trajno izgrađen ili podignut na određenom mjestu.

Pravila snimanja: Snima se kao poligon. Površina snimanja se određuje prema najvećem nadzemnom tlocrtu objekta. Visina se određuje na najvišoj točki građevine iznad terena (uzimaju se u obzir i eventualni drugi objekti koji su dio građevinske konstrukcije, npr. dimnjak na krovu i sl.). Antena na krovu zgrade se snima kao samostalna prepreka. Ako se samo dio objekta proteže izvan ravni probijanja, snima se cijeli objekt.

1.4 Zvonik/minaret

Pojašnjenje: Zvonik je kula sa zvonom/zvonima koja može biti samostalan objekt, ali i dio crkve. Minaret je dio džamije, visoka uska kula uz džamiju.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.5 Dimnjak

Pojašnjenje: Dimnjak je okomita konstrukcija za odvođenje dima.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj točke je određen sredinom strukture objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad terena. Dimnjaci na krovovima objekata koji su dio konstrukcije zgrade nisu obuhvaćeni kao samostalni objekt, već su uključeni u objekt. U takvim slučajevima visina objekta se određuje na najvišoj točki dimnjaka.

1.6 Toranj

Pojašnjenje: Visoke zgrade male površine, samostalne ili kao dio drugih objekata (npr. kontrolni toranj, osmatračnica, toranj vatrogasnog doma i sl.).

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.7 Silosi

Pojašnjenje: Velika struktura za skladištenje, obično cilindričnog oblika, koja se koristi za skladištenje rasutih materijala.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.8 Dalekovod

Pojašnjenje: Dalekovod je nadzemni električni energetske vod za prijenos električne energije na velike udaljenosti.

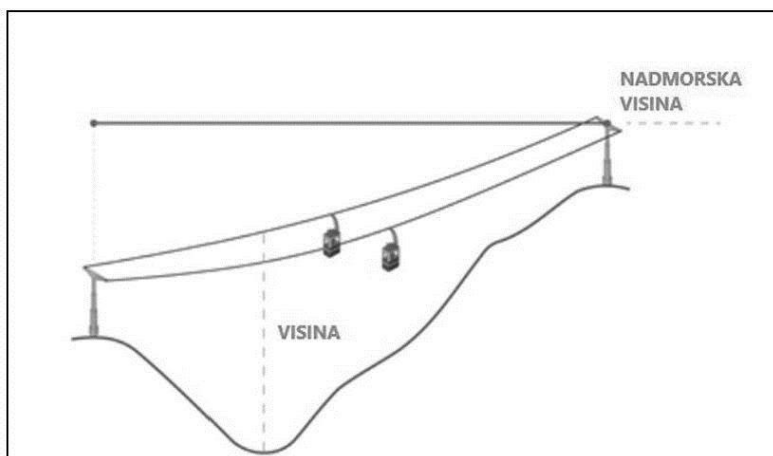
Pravila snimanja: Snima se kao linija. Položaj vodova je određen nosećim stupovima dalekovoda. Svaki segment dalekovoda između dva stupa se snima posebno. Tamo gdje kablovi probijaju površine za prikupljanje prepreka ili gdje se ispunjava visinski kriterij za snimanje, cijeli segment dalekovoda se snima kao prepreka. Ako i stup ispunjava kriterije snimanja, onda se i on snima kako prepreka, a visina se određuje na najvišoj točki tog stupa. Ako samo kolona ispunjava kriterije snimanja, visina se određuje na najvišoj točki te kolone. Ako samo žica zadovoljava kriterije zahvata, visina se određuje na točki koja je najviše iznad

terena (ne nužno na stupu). Za svaki segment dalekovoda određuje se maksimalni horizontalni opseg, koji je određen maksimalnom širinom stupa.

1.9 Žičara

Pojašnjenje: Žičara je vrsta transportnog sredstva za prijevoz ljudi s kabinama ili otvorenim sjedalima koje vuku čelični kablovi položeni na stupove.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja dalekovoda.

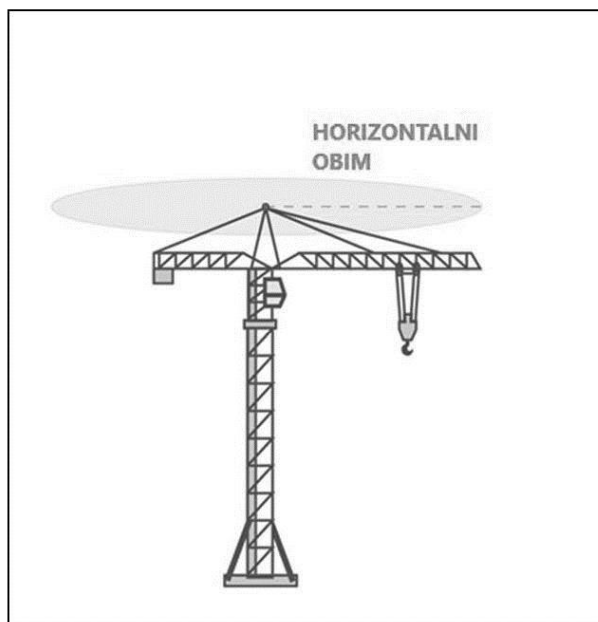

Slika 30 – Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za žičare i dalekovode

1.10 Kran

Pojašnjenje: Kran je tehnički stroj, dizalica za podizanje velikih i teških tereta.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj točke je određen najvišom točkom na objektu. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad terena. Maksimalna duljina kraka kрана se evidentira kao atribut – horizontalni opseg.

Slika 31 – Određivanje atributa - horizontalni opseg za kran

1.11 Gradska rasvjeta

Pojашnienie: Svjetiljka postavljena na stup i namijenjena za osvjetljavanje određenog prostora (npr. ceste).

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad tla (uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za stup).

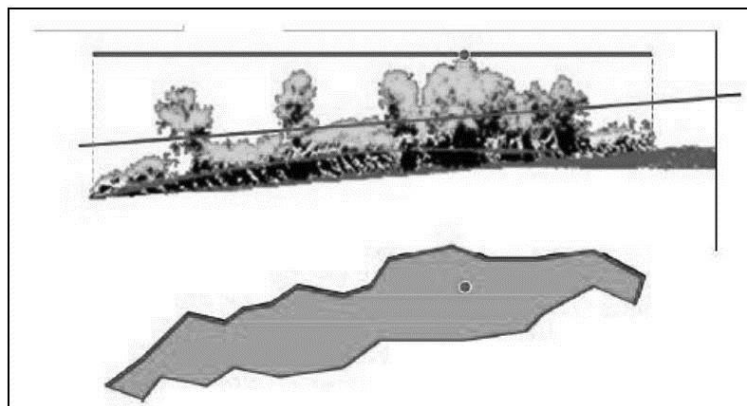
1.12 Vegetacija

Pojашnienie: Velika kompaktna skupina raznolike vegetacije s deblom i granama (drveće, gmlje ili kombinacija).

Pravila snimanja: Snima se kao poligon i točka. Površina snimanja mora sadržavati sve dijelove krošnje koji ispunjavaju kriterije za snimanje, tj. prodiru u površine za prikupljanje prepreka. Dodatno, pojedine površine se zbog pojednostavljivanja mogu spojiti u veće, zatvorene poligone. Na područjima gdje teren već prodire u površine za prikupljanje prepreka, snima se sva vegetacija (npr. ne samo dijelovi koji su viši od 15 m – Oblast 2c).

Također, hoće li se određena vegetacija snimati kao poligon ili točka uvelike će ovisiti o procjeni originatora, kao i oblasti u kojoj se nalazi (npr. za oblasti 3 i 4 gdje je potrebna veća razina detalja vegetacija će se puno češće snimati kao točka, u odnosu na Oblast 2c).

Za svaku vegetacijsku površinu snima se točka na lokaciji najvišeg stabla unutar površine (njegov najviši dio). Visina se određuje na najvišoj točki stabla iznad terena.

Slika 32 – Određivanje atributa - visina za vegetaciju

1.13 Stablo

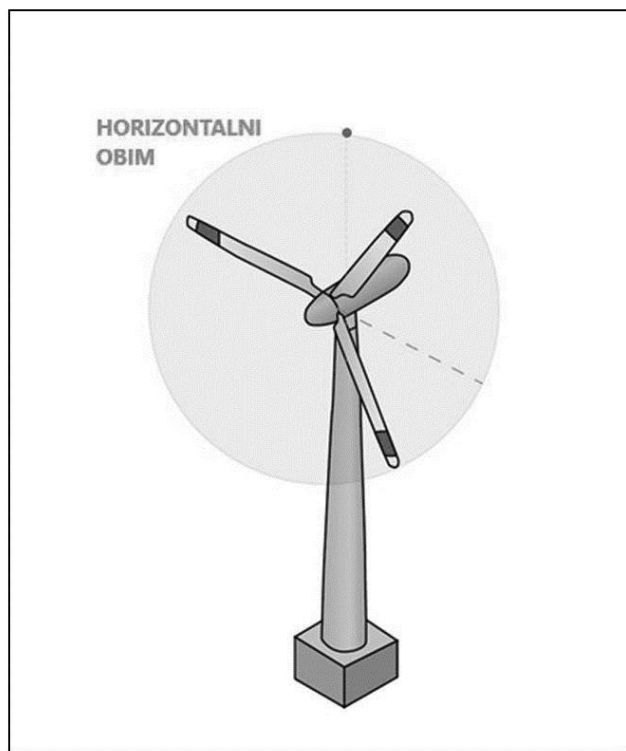
Pojasňenje: Stablo je svaka višegodišnja biljka koja se sastoji iz korijena, vidljivog drvenog debla i krošnje koju čine grane i lišće.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj vrha i visina se određuju na najvišem dijelu krošnje.

1.14 Vjetroturbina

Pojasňenje: Vjetroturbina je uređaj na stupu s rotorom koji kinetičku energiju vjetra pretvara u električnu energiju.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj je određen središtem nosećeg stupa vjetroturbine. Visina se određuje na najvišoj točki rotora. Maksimalna duljina rotora se uzima u obzir prilikom određivanja atributa prepreke – horizontalni opseg.

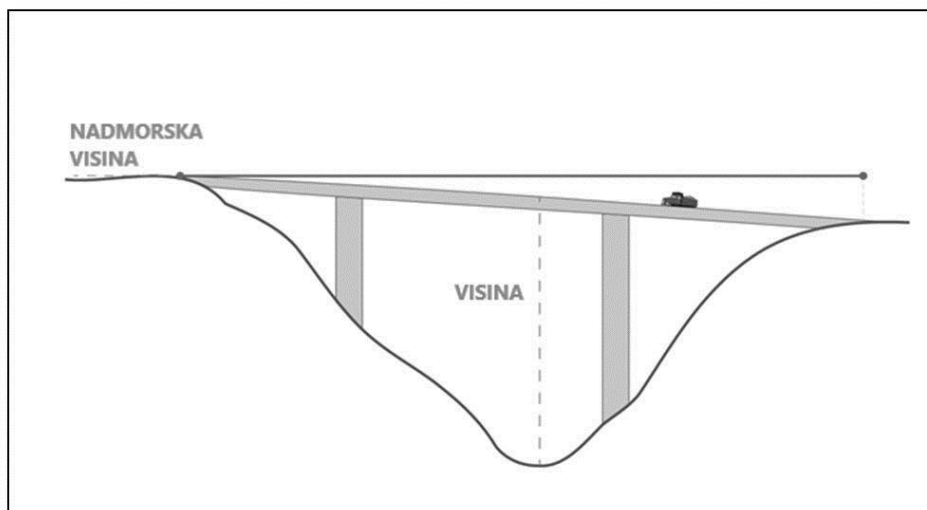

Slika 33 – Određivanje atributa - horizontalni opseg za vjetroturbinu

1.15 Most

Pojasňenje: Most je građevina napravljena radi premošćivanja prirodnih ili vještačkih prepreka (npr. vode).

Pravila snimanja: Snima se kao linija. Položaj linije prolazi kroz sredinu objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad tla (u obzir se uzima najveća visina ograde, ako ona postoji).

Slika 34 – Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za mostove

1.16 Stup

Pojasňenje: Visoki, obično okrugli predmet u poprečnom presjeku koji se koristi kao oslonac.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za stup.

1.17 Panel

Pojasňenje: Prometni znak, prometa tabla ili tabla namijenjena za marketinški sadržaj.

Pravila snimanja: Snima se kao točka. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za panel.

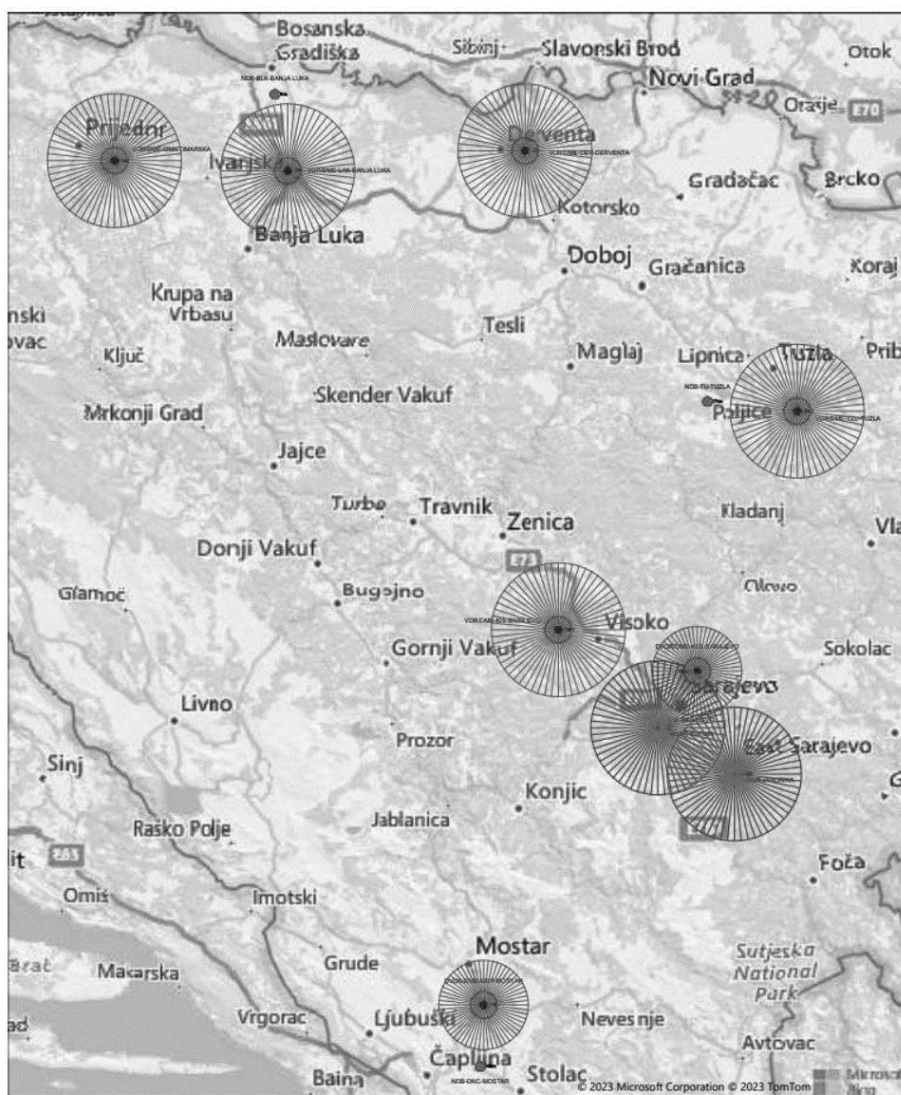
1.18 Oznake na aerodromu

Pojasňenje: Oznake koje se postavljaju na aerodromu, a služe za kretanje i usmjeravanje zrakoplova na manevarskim površinama.

Pravila snimanja: Snima se kao točka ili linija. Položaj točke je određen položajem najvišeg dijela objekta, dok položaj linije prolazi kroz sredinu objekta. Visina se određuje na najvišoj točki objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge pričvršćene objekte.

PRIVITAK 6 – ZAŠTITNE ZONE CNS UREĐAJA

Privitak 6 sadrži grafički prikaz zaštitnih zona CNS uređaja objavljenih u AIP BiH. Zaštitne zone su izrađene na temelju smjernica dokumenta ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas, a sve kako bi uključeni subjekti lakše razumjeli zahtjeve i njihov geografski obuhvat u stvarnom svijetu.

1. Svesmjerni / neusmjereni radiofarovi i nadzorni radari

Slika 35 – Lokacije svesmjernih i neusmjerenih radiofarova u BiH

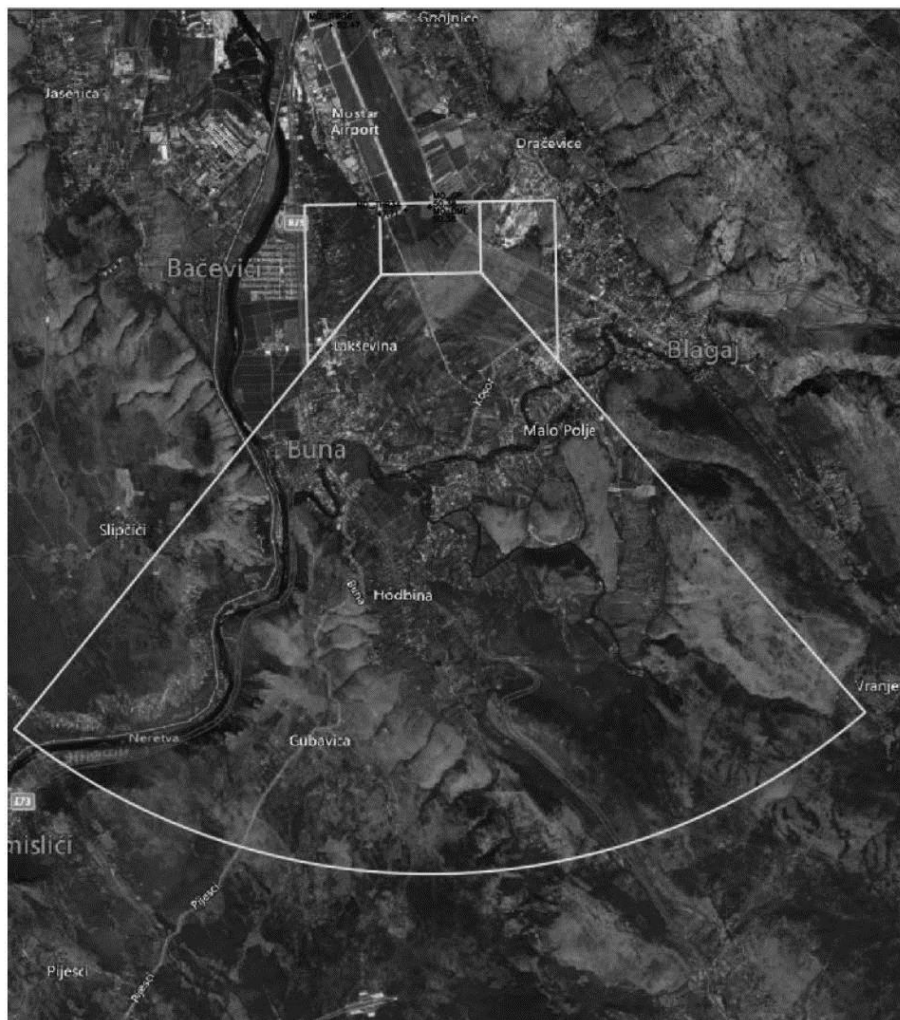

Slika 37 – GP/DME BAL

2.2. LQMO – Mostar

Slika 38 – Usmjerivač MOS

Slika 39 – GP/DME MOS

2.3. LQSA – Sarajevo

Slika 40 – Usmjerivač BHS

Slika 41 – GP/DME BHS

2.4. LQTZ – Tuzla

Slika 42 – Usmjerivač TLA

Slika 43 – GP/DME TLA

3. VHF/UHF antene

3.1 Regija Banja Luka

Slika 44 – VHF/UHF antene na području Banje Luke

3.1 Regija Mostar

Slika 45 - VHF/UHF antene na području Mostara

3.3 Regija Sarajevo

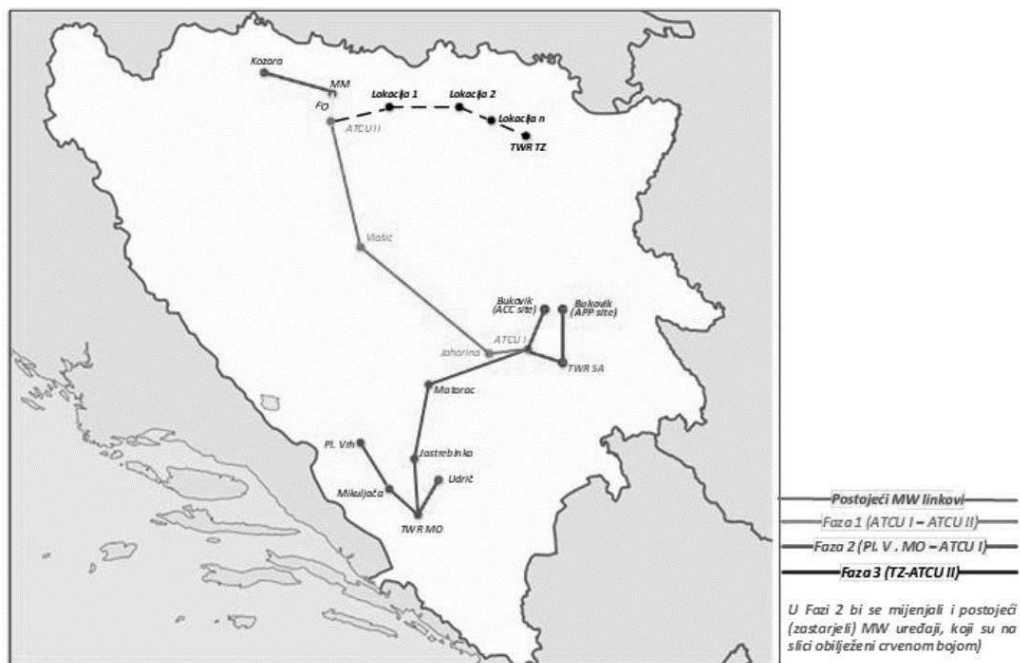

Slika 46 - VHF/UHF antene na području Sarajeva

3.4 Regija Tuzla

Slika 47 - VHF/UHF antene na području Tuzle

Slika 48 – Rute trenutačnih i budućih mikrovalnih veza BHANSA-e

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/ 07 и 24/08) и члана 10. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 83/17), а у вези са чланом 5. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), на приједлог Министарства комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 85. сједници одржаној 22.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ
О УСПОСТАВЉАЊУ ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА
ЕЛЕКТРОНСКИМ ПОДАЦИМА О ТЕРЕНУ И
ПРЕПРЕКАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком успоставља се Политика управљања електронским подацима о терену и препрекама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Политика).

Члан 2.

(Циљ Политике)

Циљ Политике је провођење стандарда у креирању, прикупљању, обради, ажурирању и пружању ваздухопловних података корисницима ваздушног простора Босне и Херцеговине, што је од значаја за безбједност ваздушне пловидбе.

Члан 3.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 119/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Политика управљања електронским
подацима о терену и препрекама Босне и
Херцеговине

САДРЖАЈ

1. УВОД
- 1.1 Сажетак
- 1.2 Циљ и намјена документа
- 1.3 Примјена електронских података о терену и препрекама
- 1.4 Референтни документи
2. ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДАЦИ О ТЕРЕНУ
- 2.1 Дефиниција подручја примјене
- 2.1.1 Општенито
- 2.1.2 Површине прикупљања за терен
- 2.1.3 Нумерички захтјеви
- 2.1.4 Тренутна усклађеност
- 2.1.5 Аеродроми за које је потребно пружање електронских података о терену
- 2.1.6 Функције потребне за електронске податке о терену
- 2.2 Дефиниција одговорности
- 2.2.1 Одговорност за законске прописе
- 2.2.2 Одговорност за креирање података
- 2.2.3 Одговорност за верификацију и валидацију
- 2.2.4 Одговорност за репозиторијум података
- 2.2.5 Одговорност за ажурирање података
- 2.2.6 Одговорност за пружање података
- 2.2.7 Одговорност за механизам надзора
- 2.3 Формат електронских података о терену
- 2.4 Метаподаци електронских података о терену
- 2.5 Атрибути електронских података о терену
- 2.6 Референтни системи
- 2.6.1 Хоризонтални референтни систем
- 2.6.2 Вертикални референтни систем
- 2.6.3 Временски референтни систем
- 2.7 Поврат трошкова и наплата
3. ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДАЦИ О ПРЕПРЕКАМА
- 3.1 Дефиниција подручја примјене
- 3.1.1 Општенито
- 3.1.2 Површине прикупљања препрека
- 3.1.3 Нумерички захтјеви
- 3.2 Дефиниција одговорности
- 3.2.3 Одговорност власника/корисника објекта
- 3.2.4 Одговорност за одобравање
- 3.2.5 Одговорност за процјену
- 3.3 Формат електронских података о препрекама
- 3.4 Метаподаци електронских података о препрекама
- 3.5 Атрибути електронских података о препрекама
- 3.6 Референтни системи
- 3.6.1 Хоризонтални референтни систем
- 3.6.2 Вертикални референтни систем
- 3.6.3 Временски референтни систем
4. ОСТАЛЕ ПОВРШИНЕ ОД ИНТЕРЕСА ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
- 4.1 Општенито
- 4.2 Заштитне зоне CNS уређаја и микроталасних веза
- 4.3 Развојни план аеродрома и летишта (Мастер план)
- 4.4 Заштитне зоне инструменталних процедура летења
5. ПРИЛОЗИ

ПОПИС ТАБЕЛА И СЛИКА

Табела 1 - Попис прилога eTOD политике Босне и Херцеговине
Прилог 1
Табела 2 - Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање
Табела 3 - Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за полијетање
Прилог 2
Табела 4 - Атрибутивни захтјеви за електронске податке о препрекама
Табела 5 - Атрибутивни захтјеви за електронске податке о терену
Прилог 3
Табела 6 - Нумерички захтјеви за електронске податке о препрекама
Табела 7 - Нумерички захтјеви за електронске податке о терену
Слика 1 - Дијаграм тока креирања, прикупљања, обраде и пружања електронских података о терену
Слика 2 - Дијаграм тока креирања, прикупљања, обраде и пружања електронских података о препрекама
Прилог 1
Слика 3 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 1 и Области 2
Слика 4 - Специфичност површине за прикупљање препрека у Области 2а
Слика 5 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 3
Слика 6 - Специфичност површине за прикупљање препрека у Области 3
Слика 7 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 4
Слика 8 - Прелазна површина
Слика 9 - Унутрашња хоризонтална површина
Слика 10 - Стожаста површина
Слика 11 - Спољна хоризонтална површина
Слика 12 - Прилазна површина
Слика 13 - Одлетна површина
Слика 14 - Унутрашња прелазна површина
Слика 15 - Унутрашња прилазна површина
Слика 16 - Површина прекинутог слијетања
Слика 17 - Аеродромска карта препрека ICAO тип А
Прилог 4
Слика 18 - Површине ограничења препрека LQBK
Слика 19 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQBK
Слика 20 - Област путање полијетања LQBK
Слика 21 - Површине ограничења препрека LQMO
Слика 22 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQMO
Слика 23 - Област путање полијетања LQMO
Слика 24 - Површине ограничења препрека LQSA
Слика 25 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQSA
Слика 26 - Област путање полијетања LQSA
Слика 27 - Површине ограничења препрека LQT3
Слика 28 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQT3
Слика 29 - Област путање полијетања LQT3
Прилог 5
Слика 30 - Одређивање атрибута - надморска висина и висина за жичаре и далеководе
Слика 31 - Одређивање атрибута - хоризонтални обим за кран
Слика 32 - Одређивање атрибута - висина за вегетацију
Слика 33 - Одређивање атрибута - хоризонтални обим за вјетротурбину
Слика 34 - Одређивање атрибута - надморска висина и висина за мостове
Прилог 6
Слика 35 - Локације свесмјерних и неусмјерених радио-фара у БиХ
Слика 36 - Усмјеривач BAL
Слика 37 - GP/DME BAL
Слика 38 - Усмјеривач MOS
Слика 39 - GP/DME MOS
Слика 40 - Усмјеривач BHS
Слика 41 - GP/DME BHS
Слика 42 - Усмјеривач TLA
Слика 43 - GP/DME TLA
Слика 44 - VHF/UHF антене на подручју Бање Луке
Слика 45 - VHF/UHF антене на подручју Мостара
Слика 46 - VHF/UHF антене на подручју Сарајева
Слика 47 - VHF/UHF антене на подручју Тузле
Слика 48 - Руте тренутних и будућих микроталасних веза BHANSA-e

Дефиниције и скраћенице

У оквиру овог документа примјењују се следеће дефиниције и скраћенице:

AIC	(Aeronautical Information Circular) – Ваздухопловни информативни циркулар је обавјештење које садржи информације које се не могу објавити путем NOTAM-а или AIP-а, а које се односе на безбједност летења, ваздушну пловидбу, технички, административни или законски садржај
AIRAC	Систем са сврхом благовременог најављивања околности које захтијевају значајне измјене у оперативној пракси, заснован на заједничким, унапријед одређеним датумима ступања на снагу
AIP	(Aeronautical Information Publication) – Зборник ваздухопловних информација представља публикацију издату од или уз надлежност државе и која садржи ваздухопловне информације трајног карактера битне за ваздушну пловидбу
AIP Request Form	Документ са унапријед утврђеним ставкама намијењен за достављање ваздухопловних података у AIS БиХ. Уједно представља службени захтјев за објаву путем AIP-а, AIC-а или AIP SUP-а
AIP AMDT	(AIP Amendment) – Измјене на AIP-у представљају трајне промјене информација садржаних у AIP-у
AIS БиХ	Служба за ваздухопловне информације Босне и Херцеговине
AGL	(Above Ground Level) – Висина изнад нивоа тла
ARP	(Aerodrome Reference Point) – Референтна тачка аеродрома
A-SMGCS	(Advanced Surface Movement Guidance & Control System) – Напредни системи за надзор и контролу кретања по маневарским површинама
ATM	(Air Traffic Management) – Управљање ваздушним саобраћајем
BHANSА	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине
BHDCA	Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине
CNS	(Communication, Navigation and Surveillance) – Комуникације, навигација и надзор
Чистина	(Clearway) – Одређена правоугаона површина на копну или води под надзором надлежног органа, одабрана или припремљена као прикладна површина изнад које авион може да изведе дио свог почетног успона до одређене висине
DME	(Distance Measuring Equipment) – Уређај за мјерење удаљености
Drift down	Максимални потисак/минимална брзина спуштања која је потребна због квара мотора у вишемоторном ваздухоплову
DQR	(Data Quality Requirements) – Опис карактеристика података (тј. тачности, резолуције, цјеловитости, слједивости, благовремености, потпуности и формата) ради обезбјеђивања усклађености тих података са њиховом намјеном
EAD	(European AIS Database) – Европска AIS база података
EFB	(Electronic Flight Bag) – Електронска летачка торба
EGM-96	(Earth Gravitational Model 1996) – Земљин гравитациони модел 1996 представља низ модела геопотенцијала који се користе као референца геоида у Свјетском геодетском систему
ETAMN	Европска мрежа за управљање ваздушним саобраћајем
eTOD	Електронски подаци о терену и препрекама
eTOD приручник	(EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual) – EUROCONTROL-ов приручник за терен и препреке
EUROCAE	(The European Organisation for Civil Aviation Equipment) – Европска организација за опрему цивилног ваздухопловства
EUROCONTROL	(European Organization for the Safety of Air Navigation) – Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе
FIR Сарајево	(Flight Information Region) – Ваздушни простор одређених димензија у којем се пружају услуге летних информација и услуге узбуђивања
FMS	(Flight Management System) – Систем управљања летом
GNSS	(Global Navigation Satellite System) – Глобални систем сателитске навигације
GP	(Glide Path) – Путања понирања

ICAO	(International Civil Aviation Organization) – Специјализована је установа Уједињених нација, основана 1944. у Чикагу, задужена за стални надзор увођења и спровођења Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству (Чикашке конвенције)
ILS	(Instrument Landing System) – Систем за инструментално слијетање
Интегритет	(Integrity) – Степен сигурности да ваздухопловни подаци и њихова вриједност нису изгубљени или измијењени од тренутка њихова креирања или овлашћене измјене. У односу на то, ваздухопловни подаци се класификују као: рутински (Routine) - постоји веома мала вјероватноћа да ће при коришћењу оштећених рутинских података безбједан наставак лета и слијетање ваздухоплова бити озбиљно угрожени уз могућност катастрофе неопходни (Essential) - постоји мала вјероватноћа да ће при коришћењу оштећених битних података безбједан наставак лета и слијетање ваздухоплова бити озбиљно угрожени уз могућност катастрофе критични (Critical) - постоји велика вјероватноћа да ће при коришћењу критичних података безбједан наставак лета и слијетање ваздухоплова бити озбиљно угрожени уз могућност катастрофе
LIDAR	(Light Detection and Ranging) - Свјетлосно замјећивање и класификација је оптички мјерни инструмент који одашиље ласерске зраке које се одбијају од околних објеката и потом региструју у оптичком пријемнику
Мастер план	Стратешки документ који служи за дугорочно планирање развоја аеродрома
Метаподаци	Представљају податке о подацима те се у случају потребе за додатном анализом података могу, нпр., утврдити поријекло, коришћени референти системи, контакт лица и др.
Микроталасне везе	Везе које се састоје од електромагнетских таласа таласне дужине од 1 до 300 mm и са фреквенцијом изнад обичних радио-таласа, а испод инфрацрвене свјетлости
MSAW	(Minimum Safe Altitude Warning) – Систем за упозорење о минималној безбједној висини
MSL	(Mean Sea Level) – Средњи ниво мора
Надлежне геодетске управе	Подразумијева двије геодетске управе које дјелују на подручју БиХ: Федералну управу за геодетске и имовинско-правне послове и Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове те Одјељење за јавни регистар Брчко дистрикта
Надморска висина	(Elevation) – Означава вертикално растојање тачке или нивоа на површини Земље или растојање пројектовано на површину Земље, мјерено у односу на средњи ниво мора
NOTAM	Обавијест која се дистрибуише телекомуникационо и која садржи информације у вези са успостављањем, стањем или промјеном било којег ваздухопловног средства, услуге, поступка или опасности, о којима је благовремено сазнање битно за особље које је укључено у летачке операције
NOTAM Request Form	Документ са унапријед утврђеним ставкама намијењен за достављање ваздухопловних података у BHNOF. Уједно представља службени захтјев за објаву NOTAM-а
OCA	(Obstacle Clearance Altitude) – Апсолутна висина надвисивања препрека
OCH	(Obstacle Clearance Height) – Релативна висина надвисивања препрека
Оператор аеродрома	Организација или компанија одговорна за рад и управљање аеродромом

Оригинатор	Физичко или правно лице именовано да доставља ваздухопловне податке према службама ваздухопловног информирања AIS БиХ и BHNOF у складу са потписаним споразумом
Потпуност	Степен поузданости да су пружени сви подаци који су потребни за предвиђену намјену
Површина ограничења препрека (OLS)	(Obstacle Limitation Surface) - Означава површину којом су дефинисане границе до којих објекти могу продирати у ваздушни простор
Препрека	Означава све непокретне (привремене или сталне) и покретне објекте или њихове дијелове који су смјештени на површини намијењеној за кретање ваздухоплова по површини или који пробијају дефинисану површину која треба да буде слободна од препрека због безбједности ваздухоплова у лету или се налазе изван дефинисаних површина и оцијењени су као опасни за ваздушну пловидбу
Производ ваздухопловних информација	Ваздухопловни подаци и ваздухопловне информације које се стављају на располагање као скупови дигиталних података или у стандардизованом формату на папиру или електронском медију. Производи ваздухопловних информација укључују: AIP (укључујући AIP AMDT и AIP SUP), AIC, ваздухопловне карте, NOTAM и дигиталне скупове података
Резолуција	(Resolution) – Број јединица или знаменки којима се изражава и користи измјерена или израчуната вриједност
Терен	Означава површину Земље која укључује природна обиљежја, као што су планине, брда, гребени, долине, водене масе, трајни лед и снијег, и не укључује препреке
Тачност	(Accuracy) – Степен усклађености између процијењене или измјерене вриједности и праве вриједности
TMA	(Terminal Control Area) – Завршна контролисана област је контролисана област која се уобичајено успоставља на мјесту гдје се слијевају ATS руте у близини једног или више великих аеродрома
UTC	(Coordinated Universal Time) – Координирано свјетско вријеме
SARP	(Standards And Recommended Practices) – Стандарди и препоручена пракса су спецификације које је усвојио Савјет ИКАО-а у складу са чланом 37. Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству како би се постигао највећи могући степен уједначености у прописима, стандардима, поступцима и организацији
UHF	(Ultra High Frequency) – Ултра висока фреквенција
VHF	(Very High Frequency) – Врло висока фреквенција
WGS-84	(World Geodetic System – 1984) – Свјетски геодетски систем 1984 међународно је препоручени хоризонтални референтни систем за ваздушну навигацију
Ваздухопловни подаци	Представља ваздухопловне чињенице, концепте или упуте представљене у облику примјереном за комуникацију, тумачење или обраду
Ваздухопловна информација	Представља информације настале прикупљањем, анализом и обликовањем ваздухопловних података

1. УВОД

1.1 Сажетак

Међународна организација за цивилно ваздухопловство (у даљем тексту: ICAO) прописује међународне стандарде и препоручене праксе (у даљем тексту: SARP) како би обезбједила безбједан и редован међународни ваздушни саобраћај, а држава Босна и Херцеговина, као потписница Конвенције о Међународном цивилном ваздухопловству, преузела је обавезе и одговорности у вези са усвајањем и спровођењем SARP-ова ICAO-а.

Једна од преузетих обавеза јесте стављање на располагање електронских података о терену и препрекама (у даљем тексту: eTOD) корисницима ваздушног саобраћаја. Наиме, eTOD подаци су од кључног значаја за безбједност ваздушне пловидбе те се као такви морају креирати, одржавати и стављати на располагање у складу са стандардима ICAO-а те бити под надзором надлежних органа државе чланице.

Осим тога, како би се побољшали ефикасност, безбједност и капацитет ваздушног саобраћаја у Европи те подржати нови концепти рада, посебно у склопу иницијативе „Јединственог европског неба“ (у даљем тексту: SES), Европска комисија је усвојила пакет регулаторних правних оквира који дефинишу конкретне кораке, мјере и рокове за остваривање тих циљева те пружају правни оквир за спровођење потребних промјена у систему управљања ваздушним саобраћајем (у даљем тексту: ATM).

Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2017/373 о утврђивању заједничких захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем/пружаоце услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем и за њихов надзор (у даљем тексту: Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2017/373) и Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 139/2014 о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима (у даљем тексту: Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 139/2014) детаљно дефинишу техничке спецификације и захтјеве за усклађивање са регулаторним правним оквиром из SES иницијативе, те успостављање стандарда за интероперабилност и ефикасност између ATM система.

Наведене уредбе су Правилником о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем („Службени гласник БиХ“, број: 10/23 и 78/23) и Правилником о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима („Службени гласник БиХ“, број: 17/21 и 75/22) транспоноване у легислативни систем Босне и Херцеговине те су постале обавезујуће за све субјекте укључене у пружање услуга у ваздушној пловидби и прихвата/отпреме ваздухоплова унутар Босне и Херцеговине.

Имајући у виду комплексност спровођења eTOD захтјева, Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе (у даљем тексту: EUROCONTROL) је формирала eTOD радну групу у сврху помоћи државама чланицама при дефинисању техничких, институционалних и спроведбених захтјева, те као резултат рада израдила документ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual (у даљем тексту: EUROCONTROL eTOD приручник), чија је посљедња верзија 3.0 коришћена као основа за израду документа eTOD политика Босне и Херцеговине.

1.2 Циљ и намјена документа

Овај документ дефинише политику Босне и Херцеговине у вези са креирањем, прикупљањем, обрадом, ажурирањем и пружањем eTOD-а, а уједно представља приступ, план и скуп активности које су договориле све стране укључене у ову политику.

Главни циљ документа је сумирање надлежности и одговорности за пружање eTOD-а, управљање ваздухопловним подацима, успостављање дугорочног и поузданог концепта на подручју Босне и Херцеговине, као и пружање смјерница укљученим странама и доносиоцима одлука да развију програме спровођења и успоставе неопходне кораке за омогућавање пружања eTOD-а.

Такође, документ, осим обједињавања различитих међународних SARP-ова и домаћих законских прописа, сагледава и одређене стандарде ваздухопловне индустрије те са

искуством стеченим кроз вишегодишње пружање услуга ваздушне пловидбе и операција ваздухоплова у Босни и Херцеговини треба да пружи:

- **бољу комуникацију:** Успостављање комуникације између укључених страна цивилног ваздухопловства и субјеката који учествују у процесу просторног планирања и издавања дозвола за градњу како би сви активно учествовали у разумијевању потреба, приоритета и интереса свих страна;
- **заштиту зона:** Успостављање заштите зона око међународних аеродрома, летишта, комуникационо-навигационих уређаја и инструменталних процедура летења како би се омогућило извођење планираних операција ваздухоплова без угрожавања безбједности ваздушне пловидбе те спријечило да аеродром, летиште, комуникационо-навигациона опрема и/или инструменталне процедуре летења постану неупотребљиве због непланске градње у зонама од интереса;
- **међусобно договорене стандарде:** Поштовање договорених стандарда према којим ће се процеси креирања и одобравања, као и формати за похрањивање и размјену еТОД-а одвијати унутар Босне и Херцеговине;
- **праћење и ажурирање:** С обзиром на то да је еТОД од кључног значаја за безбједност ваздушне пловидбе, неопходни су праћење градње, дефинисање смјерница за ажурирање као и периода поновног премјеравања;
- **заштиту квалитете података:** У циљу обезбједања квалитета података, сви процеси на еТОД-и морају да буду евидентирани и сви субјекти су дужни да се придржавају захтјева у погледу квалитета података (у даљем тексту: DQR), минималне листе метаподатака, те да буду верификовани и валидирани у складу са међународним SARP-овима.

1.3 Примјена електронских података о терену и препрекама

У посљедњем десетљећу у ваздухопловној заједници долази до растућег разумијевања да дигиталне апликације могу да се користе у ваздушним и земаљским системима како би корисницима пружиле побољшане безбједносно-критичне информације које омогућавају боље процјене и побољшавају процес доношења одлука. Захтјеви за пружање eTOD-а на мапама или у облику папира више не испуњавају тренутне захтјеве за пружање података побољшане квалитете, посебно узимајући у обзир све већу потребу за подизањем безбједности.

У тренутном окружењу, сваки земаљски и ваздушни систем пружа одређени ниво ситуационе свјесности с обзиром на терен и препреке, али то, нажалост, само по себи није довољно. Потребно је комбиновати податке примљене из различитих сензора и извора, представити их у дигиталном облику (нпр. навигација, терен, препреке, аеродромске мапе итд.) и приказати их као обрађене информације у стандардизованом, кориснику прилагођеном формату.

Тежња према новим технолошким напрецима у ваздухопловству који ће пружити повећани ниво безбједности и перформанса кроз побољшану ситуациону свијест, као што су навигациона рјешења која се заснивају на GNSS технологији, нужно захтијевају eTOD податке у складу са свим захтјевима из погледа DQR-а.

Безбједност и ефикасност аеродромских операција могу да буду угрожене због комплексног терена и препрека у подручју прилаза и полијетања. Употребом eTOD података и пратећих софтверских рјешења значајно ће се повећати поузданост, тачност и интегритет технологија вођења и надзора ваздухоплова.

Осим помоћи при одређивању висине ограничења приликом коришћења или пројектовања инструменталних процедура летења, eTOD подаци налазе примјену и у неким од сљедећих система у ваздушној пловидби:

- а) систем за упозорење на близину тла који унапријед тражи превентивне функције и систем за упозорење о минималној безбједној висини (MSAW);
- б) утврђивање процедура за употребу у случају нужде током неуспјелог прилажења или полијетања;
- ц) анализа оперативних ограничења за ваздухоплове;
- д) дизајн инструменталних процедура;
- е) утврђивање „drift-down“ рутних процедура и локације у случају потребе како би се ваздухопловним оператерима омогућило планирање и извођење хитних случајева снижавања у случају кvara мотора или декомпресије кабине;
- ф) напредни системи за надзор и контролу кретања по маневарским површинама (A-SMGCS);
- г) израда ваздухопловних карата и система управљања летом (FMS);
- х) електронске летачке торбе (EFB) које замјењује традиционалну папирнату документацију која треба да буде у ваздухоплову (карте, контролне листе, приручнике).

1.4 Референтни документи

При изради документа руководило се сљедећим референтним документима:

Домаћи законски прописи:

- Закон о ваздухопловству Босне и Херцеговине;
- Закон о републичкој управи Републике Српске;
- Закон о премјеру и катастру Републике Српске;
- Закон о премјеру и катастру земљишта СРБиХ;
- Закон о премјеру и катастру некретнина СРБиХ;
- Закон о премјеру и катастру некретнина у Брчко дистрикту;
- Закон о просторном планирању и коришћењу земљишта на нивоу Федерације Босне и Херцеговине;
- Закон о уређењу простора и грађењу Републике Српске;
- Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине;
- Закон о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта Републике Српске;

- Закон о накнадама за коришћење података и вршење услуга у области премјера и катастра некретнина СРБиХ;
- Закон о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине;
- Правилник о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоца услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем;
- Правилник о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима;
- Правилник о условима и начину коришћења летишта;
- Правилник о аеродромима;
- Правилник о условима и начину издавања потврде аеродромског оператора;
- Правилник о основним геодетским радовима Федерације Босне и Херцеговине;
- Правилник о снимању детаља Федерације Босне и Херцеговине;
- Правилник о форми, садржају и начину издавања локацијских услова Републике Српске;
- Правилник о начину израде, садржају и формирању докумената просторног уређења Републике Српске;
- Правилник за основне геодетске радове Републике Српске;
- Уредба о јединственој методологији за израду докумената просторног уређења Федерације Босне и Херцеговине;
- Уредба о одређивању захвата у простору и грађевина за које Федерално министарство просторног уређења издаје урбанистичку сагласност и/или локацијску информацију.

Међународна регулатива, стандарди и препоручена пракса:

- Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 2017/373;
- Сprovedбена уредба Комисије (ЕУ) 139/2014;
- Уредба (ЕУ) 2018/1139 Европског парламента и Савјета;
- ICAO Annex 4 - Aeronautical Charts;
- ICAO Annex 10 - Aeronautical Telecommunication;
- ICAO Annex 14 - Aerodromes Design and Operations;
- ICAO Annex 15 - Aeronautical Information Services;
- ICAO Doc 10066 - PANS AIM;
- ICAO Doc 8126 - AIS Manual;
- ICAO Doc 8168 - PANS OPS;
- ICAO Doc 8697 - Aeronautical Chart Manual;
- ICAO Doc 9674 - WGS-84 Manual;
- ICAO Doc 9137 Part 6 - Control of Obstacle
- ICAO EUR DOC 015 - European guidance material on managing building restricted areas;
- EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual;
- EUROCONTROL Specification for the Origination of Aeronautical Data;
- EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C;
- CAP 738 - Safeguarding of Aerodromes;
- Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

2. ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДАЦИ О ТЕРЕНУ

2.1 Дефиниција подручја примјене

2.1.1 Општенито

Ово поглавље описује eTOD политику Босне и Херцеговине која се односи на креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о терену за области 1, 2, 3 и 4, површине ограничења препрека и област путање полијетања.

Наведене површине за прикупљање података терена произлазе из захтјева SARP-ова ICAO-а и уредби Европске комисије које су у Босни и Херцеговини транспоноване кроз домаће законске прописе, са дефиницијама како слиједи:

- Област 1 покрива цијело подручје Босне и Херцеговине;
- Област 2 покрива уже подручје аеродрома од референтне тачке аеродрома (у даљем тексту: ARP) до 45 km удаљености или завршне контролисане области (у даљем тексту: TMA), овисно шта је мање, са сљедећом подјелом:
 - а) Област 2а;
 - б) Област 2б;
 - ц) Област 2ц;
 - д) Област 2д;
- Област 3 граничи са оперативном површином на аеродрому и протеже се хоризонтално од ивице узлетно-слетне стазе до 90 m од централне линије узлетно-слетне стазе и 50 m од ивице свих других дијелова оперативне површине аеродрома;
- Област 4 се протеже 900 m испред прага узлетно-слетне стазе и 60 m са сваке стране централне линије продужене узлетно-слетне стазе у смјеру прилаза на узлетно-слетној стази за прецизни прилаз, категорије II или III;
- Област путање полијетања се протеже изнад равне површине која има нагиб од 1,2% и која има заједничко исходиште са подручјем одлетне путање лета са ширином на почетку од 180 m, која се повећава стопом од 0,25 D до максимално 1800 m, гдје је D удаљеност од исходишта и протеже се до тачке иза које више не постоје препреке или удаљености од 10 km, овисно шта је мање;
- Површине ограничења препрека аеродрома које се дефинишу за сваки аеродром засебно.

2.1.2 Површине прикупљања за терен

Површине у којима се прикупљају подаци о терену су детаљно дефинисане у Прилогу 1 – Површине за прикупљање препрека и терена.

2.1.3 Нумерички захтјеви

Електронски подаци о терену за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека у Босни и Херцеговини морају да буду усклађени са нумеричким захтјевима у Прилогу 3, Табела 7.

2.1.4 Тренутна усклађеност

2.1.4.1 Подаци

Надлежне геодетске управе на подручју Босне и Херцеговине одржавају и пружају податке о терену у складу са својим надлежностима. Тренутно доступни подаци о терену задовољавају тражену тачност и резолуцију према нумеричким захтјевима Области 1.

Захтјеви из области 2, 3, 4, области путање полијетања и површина ограничења препрека ће бити испуњени по завршетку пројекта „LIDAR снимање територије Босне и Херцеговине”, чиме ће се стећи услови за пружање податка о терену у складу са наведеним захтјевима.

2.1.4.2 Прописи

Креирање, прикупљање, обрада и пружање електронских података о терену у Босни и Херцеговини се врши у складу са сљедећим домаћим законским прописима:

- Закон о републичкој управи Републике Српске;
- Закон о премјеру и катастру Републике Српске;
- Закон о премјеру и катастру земљишта СРБиХ;
- Закон о премјеру и катастру некретнина СРБиХ;
- Закон о премјеру и катастру некретнина у Брчко дистрикту;
- Закон о накнадама за вршење услуга премјера и коришћења података катастра непокретности и катастра земљишта Републике Српске;
- Закон о накнадама за коришћење података и вршење услуга у области премјера и катастра некретнина СРБиХ;
- Правилник о основним геодетским радовима Федерације Босне и Херцеговине;
- Правилник о снимању детаља Федерације Босне и Херцеговине;
- Правилник за основне геодетске радове Републике Српске.

Важећи Закон о ваздухопловству БиХ не препознаје надлежне геодетске управе као институције које посједују и пружају податке о терену. Потребно је Законом о ваздухопловству БиХ препознати наведене субјекте као власнике података о терену који ће, у сарадњи с Агенцијом за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговини (у даљем тексту: ВНАНСА), податке пружати ваздухопловној заједници.

2.1.5 Аеродроми за које је потребно пружање електронских података о терену

За сљедеће аеродроме ће се пружати електронски подаци о терену у областима 2, 3, области путање полијетања и површине ограничења препрека:

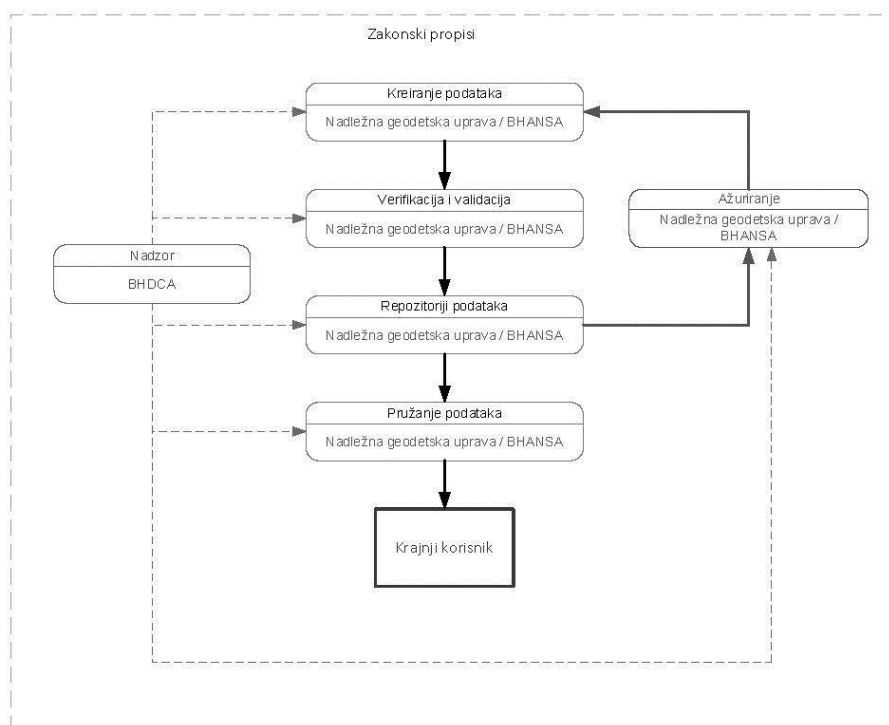
- LQSA – Сарајево;
- LQMO – Мостар;
- LQBK – Бања Лука;
- LQTZ – Тузла;
- за остале аеродроме за које буде објављено у AIP БиХ да су сертифицирани као међународни аеродроми.

Електронски подаци о терену у Области 4 ће се пружати само за оне међународне аеродроме који успоставе операције прецизног прилаза категорије II или III. Тренутна ситуација у Босни и Херцеговини јесте да нити један аеродром нема операције прецизног прилаза категорије II или III.

2.1.6 Функције потребне за електронске податке о терену

Успостављање слједећих функција и процеса на нивоу Босне и Херцеговине је потребно за креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о терену за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека:

- законски прописи: субјекат одговоран за доношење домаћих законских прописа у области цивилног ваздухопловства за електронске податке о терену;
- креирање података: субјекат који има способност мјерења терена и који обезбјеђује поузданост измјерених података са потребним DQR-ом и нумеричким захтјевима;
- верификација и валидација: субјекат одговоран за валидацију и верификацију електронских података о терену;
- репозиторијум података: субјекат одговоран за похрањивање електронских података о терену;
- ажурирање података: субјекат одговоран за спровођење и ажурирање електронских података о терену;
- пружање података: субјекат одговоран за пружање електронских података о терену корисницима;
- надзор: субјекат одговоран за надзор спровођења домаћих законских прописа.

Слика 1 – Дијаграм тока креирања, прикупљања, обраде и пружања електронских података о терену

2.2 Дефиниција одговорности

У овом се поглављу утврђују одговорности за креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о терену за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека у Босни и Херцеговини.

2.2.1 Одговорност за законске прописе

BHDCa ће бити одговорна за развој и ажурирање домаћих законских и подзаконских прописа из подручја цивилног ваздухопловства како би се обезбиједило креирање, прикупљање, обрада и пружање електронских података о терену за области 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

2.2.2 Одговорност за креирање података

Надлежне геодетске управе ће бити одговорне за креирање електронских података о терену, чији су власници и у складу са својим надлежностима, а који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

BHANSA ће бити одговорна за креирања електронских података о терену које не посједују надлежне геодетске управе, као и додатних за које процјени као потребне.

2.2.3 Одговорност за верификацију и валидацију

Надлежне геодетске управе ће бити одговорне за верификацију и валидацију електронских података о терену, чији су власници и у складу са својим надлежностима, а који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

BHANSА ће бити одговорна за верификацију и валидацију електронских података о терену које самостално креира или прикупи.

2.2.4 Одговорност за репозиторијум података

Надлежне геодетске управе ће бити одговорне за похрањивање електронских података о терену, чији су власници и у складу са својим надлежностима, а који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

BHANSА ће бити одговорна за похрањивање електронских података о терену које самостално креира или прикупи.

2.2.5 Одговорност за ажурирање података

Надлежне геодетске управе ће бити одговорне за ажурирање електронских података о терену, чији су власници и у складу са својим надлежностима, а који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

BHANSА ће бити одговорна за ажурирање електронских података о терену које је самостално креирала и чији је власник.

Ажурирање електронских података о терену ће се вршити по потреби, уз сагласност свих укључених субјеката.

2.2.6 Одговорност за пружање података

Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове, Одјељење за јавни регистар Брчко дистрикта и BHANSА ће посебним споразумом дефинисати заједничко пружање електронских података о терену који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека за подручје Федерације Босне и Херцеговине и Брчко дистрикта.

Републичка управа за геодетске и имовинске-правне послове ће бити одговорна за пружање електронских података о терену који одговарају за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека за подручје Републике Српске.

Обавијести о доступности електронских података о терену према ваздухопловној заједници ће бити публиковане путем Зборника ваздухопловних информација Босне и Херцеговине (у даљем тексту: АИР БиХ).

2.2.7 Одговорност за механизам надзора

BHDCА ће бити одговорна за надзор над примјеном домаћих законских и подзаконских прописа из подручја цивилног ваздухопловства како би се обезбиједило креирање, прикупљање и обрада електронских података о терену, односно оцјена квалитета доступних електронских података о терену којима располажу геодетске управе и BHANSА те ажурирање и пружање електронских података о терену.

2.3 Формат електронских података о терену

Надлежне геодетске управе и BHANSА ће електронске податке о терену похрањивати и размјењивати у сљедећим форматима:

- ASCII XYZ format (*.xyz)
- Geo TIFF format (*.tif)

2.4 Метаподаци електронских података о терену

Надлежне геодетске управе и BHANSА ће метаподатке за електронске податке о терену похрањивати и размјењивати у минимално сљедећим форматима:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Метаподаци морају да укључују:

- идентификацију организација или субјеката који обављају било коју активност креирања ваздухопловних података, слања или поступања с њима;
- активност која је извршена;
- датум и вријеме кад је активност извршена;
- валидност скупа података;
- ограничења употребе података, ако постоје.

2.5 Атрибути електронских података о терену

Надлежне геодетске управе и BHANSA ће електронске податке о терену креирати, прикупљати, похрањивати и пружати у складу са атрибутима карактеристика терена приказаних у Прилогу број 2, Табела 5.

2.6 Референтни системи

2.6.1 Хоризонтални референтни систем

Надлежне геодетске управе и BHANSA ће електронске податке о терену прикупљати и похрањивати у државном координатном систему BH_ETRS89/TM, а за потребе размјене према корисницима достављаће их у Свјетском геодетском систему – 1984 (WGS-84) заснованом на моделу геоида EGM-96.

2.6.2 Вертикални референтни систем

Надлежне геодетске управе и BHANSA ће електронске податке о терену креирати, прикупљати и похрањивати у референтном систему BH_VRS2020 реализованом подударењем референтне висинске површине и средњег нивоа мора, како је утврђено на основу једногодишњих посматрања у Трсту 1875. године. Наведени систем испуњава захтјеве цивилног ваздухопловства те нема потребе за трансформацијом, но због јаснијег разумијевања корисника, користиће се ознака средњег нивоа мора (MSL).

2.6.3 Временски референтни систем

Надлежне геодетске управе и BHANSA ће за електронске податке о терену као временски референтни систем користити грегоријански календар и универзално координирано вријеме (UTC).

2.7 Поврат трошкова и наплата

Геодетске управе ће електронске податке о терену наплаћивати у складу са прописима којима се регулише накнада за вршење услуга и коришћење података из њихове надлежности.

BHANSA ће електронске податке о терену наплаћивати кроз накнаде дефинисане интерним прописима.

3. ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДАЦИ О ПРЕПРЕКАМА

3.1 Дефиниција подручја примјене

3.1.1 Општенито

Ово поглавље описује еТОД политику Босне и Херцеговине која се односи на креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека, као и оних препрека изван наведених површина за које се процјени да представљају опасност за ваздушну пловидбу.

Наведене површине за прикупљање препрека произлазе из захтјева SARP-ова ICAO-а и уредби Европске комисије које су у Босни и Херцеговини транспоноване кроз домаће законске прописе, са дефиницијама како сlijеди:

- Област 1 покрива цијело подручје Босне и Херцеговине за оне препреке које продиру на површину од 100 m изнад нивоа тла (у даљем тексту: AGL) и више;
- Област 2 покрива уже подручје аеродрома од ARP-а до 45 km удаљености или граница TMA (овисно шта је мање), са сљедећом подјелом:
 - а) Област 2а;
 - б) Област 2б;
 - ц) Област 2ц;
 - д) Област 2д;
- Област 3 граничи са оперативном површином на аеродрому и протеже се хоризонтално од ивице узлетно-слетне стазе до 90 m од централне линије узлетно-слетне стазе и 50 m од ивице свих других дијелова оперативне површине аеродрома;
- Област 4 се протеже 900 m испред прага узлетно-слетне стазе и 60 m са сваке стране централне линије продужене узлетно-слетне стазе у смјеру прилаза на узлетно-слетној стази за прецизни прилаз, категорије II или III;
- Област путање полијетања се протеже изнад равне површине која има нагиб од 1,2% и која има заједничко исходиште са подручјем одлетне путање лета са ширином на почетку од 180 m, која се повећава стопом од 0,25 D до максимално 1800 m, гдје је D удаљеност од исходишта и протеже се до тачке иза које више не постоје препреке или удаљености од 10 km, оvisно шта је мање;
- површине ограничења препрека аеродрома које се дефинишу за сваки аеродром засебно;
- све друге препреке унутар области 1 и 2 које се процјењују као опасност за ваздушну пловидбу.

3.1.2 Површине прикупљања препрека

Површине у којима се прикупљају препреке су детаљно дефинисане у Прилогу 1 – Површине за прикупљање препрека и терена.

Препреке које продиру у површине ограничења препрека аеродрома нису дозвољене, осим ако на основу аеронаутичке студије и уз сагласност BHDSA власник/корисник објекта не докаже да ће нови објекат или надоградња постојећег бити заклоњена другим постојећим објектом који не може да се уклони, те да објекат неће негативно утицати на безбједност и редовност операција ваздухоплова.

Препреке које продиру у област путање полијетања аеродрома нису дозвољене, осим ако на основу аеронаутичке студије и уз сагласност BHDCA власник/корисник објекта не докаже да ће нови објекат или надоградња постојећег објекта бити заклоњена другим постојећим објектом који не може да се уклони, те да објекат неће негативно утицати на безбједност и редовност операција ваздухоплова.

Препреке које продиру у површине области 1, 2, 3 и 4 могу да буду одобрене уз сагласност BHDCA. Ако се одобри градња таквих објеката, они морају да буду евидентирани у складу са DQR-ом и нумеричким захтјевима те публиковани путем ваздухопловних информационих продуката.

3.1.3 Нумерички захтјеви

Електронски подаци о препрекама за области 1, 2, 3 и 4, области путање полијетања и површине ограничења препрека, као и оних препрека изван наведених површина за које се процјени да представљају опасност за ваздушну пловидбу, морају да буду у складу са Каталогом ваздухопловних података Правилника о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоце услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем, а сажето приказаног у Прилогу 3, Табела 6.

3.1.4 Тренутна усклађеност

3.1.4.1 Подаци

У складу са Законом о ваздухопловству Босне и Херцеговине, BHDCA прикупља податке о препрекама на основу поднесених захтјева и даје сагласност за градњу свих објеката који су 100 m AGL или виши, тј. препрекама из Области 1, те их као такве објављује у AIP БиХ. Све тренутно објављене препреке из Области 1 испуњавају атрибутивне и нумеричке захтјеве из Каталога ваздухопловних података.

Електронски подаци о препрекама за области 2, 3, 4, области путање полијетања и површина ограничења препрека у овоме тренутку нису објављени у AIP БиХ те као такви нису стављени на располагање крајњим корисницима. Изузетак чине одређени подаци из области путање полијетања приказани кроз Аеродромску карту препрека, ICAO Chart Type A (Operating limitations).

3.1.4.2 Прописи

Сљедећи домаћи законски прописи из области цивилног ваздухопловства дефинишу начин креирања, прикупљања, обраде и пружања електронских података у Босни и Херцеговини:

- Закон о ваздухопловству БиХ;
- Правилник о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоца услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем;
- Правилник о утврђивању захтјева и управних поступака у вези са аеродромима;
- Правилник о условима и начину коришћења летишта;
- Правилник о аеродромима.

Иако наведени домаћи законски прописи спроводе најновије SARP-ове ICAO-а, као и уредбе Европске комисије, њима није јасно дефинисана одговорност за креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о препрекама у областима 2б, 2ц и 2д.

Домаћи законски прописи којима се уређује област градитељства, просторног планирања и коришћења земљишта у Босни и Херцеговини не препознају захтјеве цивилног ваздухопловства у погледу креирања, прикупљања, обраде, ажурирања и пружања електронских података о препрекама, због чега се у пракси често догађа да се урбанистичка сагласност односно локацијски услови издају без претходне сагласности BHDCA.

Подручје комплекса Аеродрома Бања Лука обухваћено је Просторним планом подручја посебне намјене Аеродрома Бања Лука за период од 2015. до 2025. године, који у појединим дијеловима има елементе спроведбеног планског акта. У 2022. години усвојен је Зонинг план подручја посебне намјене Аеродрома Требиње.

Закон о ваздухопловству БиХ прописује да ће BHDCA донијети посебан пропис којим ће утврдити ограничења градње у близини аеродрома, као и детаљну процедуру за одређивање заштитних подручја аеродрома и детаљну процедуру за обиљежавање ваздухопловних препрека.

Такође, препозната је потреба склапања формалних споразума између оператора аеродрома и јединица локалне самоуправе у сврху ограничавања градње у близини аеродрома. Идентификована је потреба успостављања бржих и ефикаснијих комуникационих канала између заинтересованих страна/субјеката цивилног ваздухопловства у спровођењу управног поступка којим BHDCA рјешава захтјева странки, односно врши процјену утицаја препрека на безбједност ваздушног саобраћаја.

Из наведеног је утврђено да тренутни домаћи законски прописи не обезбјеђују ефикасно спровођење eTOD-а у пракси, због чега ће се приступити измјенама и допунама Закона о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о BHANSA-и) који ће створити законски оквир BHANSA-и да креира, прикупља, обрађује, ажурира и пружа електронске податке о препрекама за све субјекте у Босни и Херцеговини те тиме обезбједи спровођење захтјева из eTOD-а.

Додатно, биће потребно извршити измјене и допуне Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине у дијеловима који се тичу ограничавања градње објеката и ваздухопловних препрека.

3.1.5 Аеродроми за које се пружају електронски подаци о препрекама

За сљедеће аеродроме ће се пружати електронски подаци о препрекама у области 2, 3, 4, области путање полијетања и површине ограничења препрека:

- LQSA – Сарајево;
- LQMO – Мостар;
- LQBK – Бања Лука;
- LQTZ – Тузла;
- остали аеродроми за које буде објављено у AIP БиХ да су сертификовани као међународни аеродроми.

BHANSA ће након стварања техничких услова преузети одговорност за пружање електронских података о препрекама за све међународне аеродроме у Босни и Херцеговини.

Оператори аеродрома са подручја Федерације БиХ ће покренути иницијативу за доношење и допуне важећих просторних планова подручја посебних обиљежја Федерације БиХ који ће, између осталог, садржавати и површине за прикупљање препрека.

Оператори аеродрома са подручја Републике Српске ће по потреби покренути иницијативу за измјену и допуну важећих планова подручја посебне наміјене, односно иницијативу за доношење нових планова, а све у циљу прецизирања површина за прикупљање препрека.

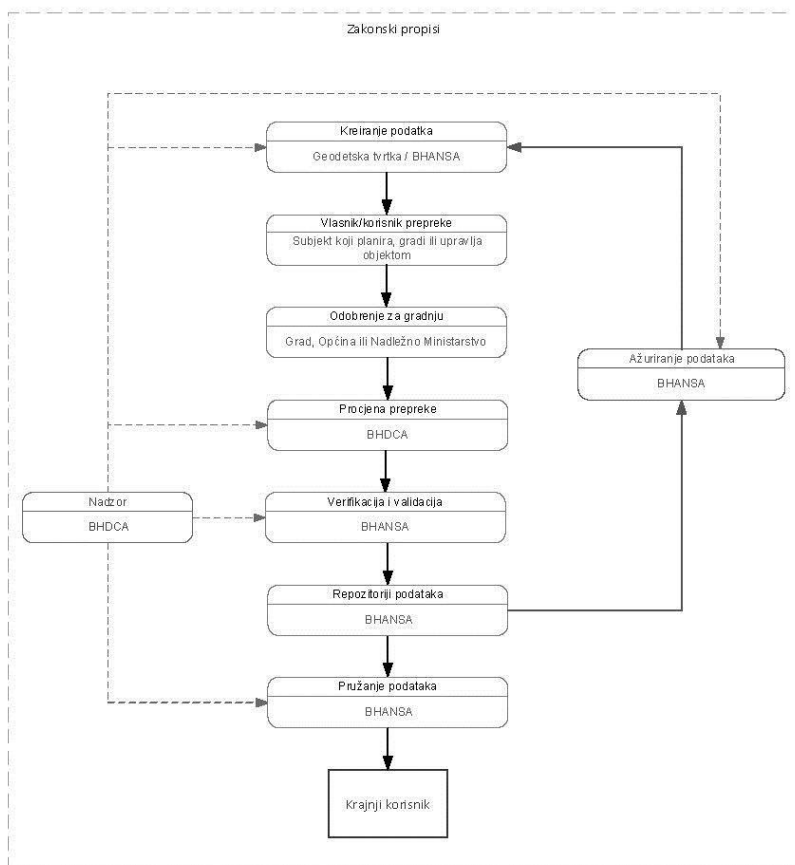
Оператори аеродрома ће потписати нове или ажурирати постојеће споразуме са јединицама локалне самоуправе како би се пратило спровођење просторних планова и спријечила непланска градња у површинама прикупљања препрека.

Оператори летишта ће потписати нове или ажурирати постојеће споразуме са јединицама локалне самоуправе како би се површине ограничења препрека уврстиле у просторне планове те спријечила непланска градња у дефинисаним површинама.

3.1.6 Функције потребне за електронске податке о препрекама

Успостављање сљедећих функција и процеса на нивоу Босне и Херцеговине је потребно за креирање, прикупљање, обраду, ажурирање и пружање електронских података о препрекама за област 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека:

- законски прописи: субјекат одговоран за доношење домаћих законских и подзаконских прописа у области цивилног ваздухопловства за електронске податке о препрекама;
- креирање података:
 - власник/корисник објекта: субјекат који планира, гради или управља објектом који продира у површине за прикупљање препрека у складу са домаћим законским и подзаконским прописима;
 - оригинатор података: субјекат који има способност мјерења препрека и достављања података са потребним DQR-ом и/или субјекат који управља подацима о препрекама и доставља их према AIS БиХ и/или другим корисницима;
- одобрење за градњу: субјекат одговоран за издавање одобрења за градњу;
- процјена препреке: субјекти из разних ваздухопловних домена (нпр. аеродромски оператор, BHANSA итд.) одговорни за процјену утицаја објекта на ваздухопловну инфраструктуру;
- верификација и валидација: субјекат одговоран за валидацију и верификацију електронских података о препрекама;
- репозиторијум података: субјекат одговоран за похрањивање електронских података о препрекама;
- ажурирање података: субјекат одговоран за ажурирање електронских података о препрекама;
- пружање података: субјекат одговоран за пружање података о препрекама сљедећим корисницима;
- надзор: субјекат одговоран за надзор спровођења домаћих законских и подзаконских прописа.

Слика 2 - Дијаграм тока креирања, прикупљања, обраде и пружања електронских података о препрекама

3.2 Дефиниција одговорности

У овом се поглављу утврђују одговорности за креирање, прикупљање, обраду и пружање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3 и 4, области путање полијетања и површине ограничења препрека у Босни и Херцеговини.

3.2.1 Одговорност за законске прописе

BHDCA ће бити одговорна за развој и ажурирање домаћих законских и подзаконских прописа из подручја цивилног ваздухопловства како би се обезбиједило креирање, прикупљање, обрада, ажурирање и пружање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

BHDCA ће документовати процес одобрења препрека, процес процјене препрека те унаприједити пропис којим ће утврдити ограничења градње у близини аеродрома.

BHDCA ће покренути иницијативу за измјене и допуне Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине у дијеловима који се тичу ограничавања градње објеката и ваздухопловних препрека.

BHANSА ће покренути иницијативу за измјене и допуне Закона о BHANSА-и који ће створити законски оквир BHANSА-и да креира, прикупља, обрађује, ажурира и пружа електронске податке о препрекама за међународне аеродроме у Босни и Херцеговини.

BHANSА ће документовати процес израде јединствених идентификационих ознака за електронске податке о препрекама у области 1, 2, 3 и 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

3.2.2 Одговорност за креирање података

BHANSА ће након стварања техничких услова за израду базе електронских података о препрекама за области 2, 3, 4, области путање полијетања и површина ограничења препрека, почети са њеним вођењем. Подаци се прикупљају обрадом података из пројекта „LIDAR снимање територије Босне и Херцеговине“ и геодетским снимањем препрека на терену, док ће касније бити ажурирани у складу са одредбама Закона о ваздухопловству, кроз обавезу да надлежни орган не може издати урбанистичку сагласност односно локацијске услове у заштитним подручјима аеродрома без претходне сагласности коју издаје BHDCA.

Оригинарање података за објаву ће бити регулисано закључивањем посебних споразума између заинтересованих страна у цивилном ваздухопловству.

3.2.3 Одговорност власника/корисника објекта

Одговорност власника/корисника објекта, тј. субјекта који планира или гради објекат у површинама прикупљања препрека јесте да се прије подношења захтјева за издавање урбанистичке сагласности односно локацијских услова обрати BHDCA за добијање потребних сагласности у складу са одредбама Закона о ваздухопловству.

3.2.4 Одговорност за одобравање

Јединице локалне самоуправе и/или министарство у чијој је надлежности издавање урбанистичке сагласности односно локацијских услова за градњу објеката, а који се налазе у површинама прикупљања препрека, су дужне провјерити да ли је власник/корисник објекта приложио сагласност BHDCA. Наведено се примјењује и за реконструкције објеката.

3.2.5 Одговорност за издавање сагласности и за процјену утицаја

BHDCA је одговорна за издавање сагласности са аспекта безбједности ваздушног саобраћаја утврђивањем продиру ли објекат, грађевинска механизација и опрема у површине ограничења препрека и зоне без препрека.

BHANSA је одговорна за процјену утицаја на: тренутне и будуће инструменталне процедуре лета, тренутну и будућу организацију ваздушног простора БиХ, рад тренутних и будућих CNS уређаја те микроталасне везе које повезују CNS уређаје.

Оператори аеродрома и летишта су одговорни за процјену утицаја на тренутну и будућу инфраструктуру аеродрома и летишта.

BHDCA ће при изради процјене утицаја, а у складу са врстом захтјева и према процјени стручног лица BHDCA, оцијенити да ли је потребно мишљење других институција. Ако се покаже потреба за другим мишљењем, BHDCA ће се обратити сљедећим институцијама:

- BHANSA-и;
- оператору аеродрома;
- оператору летишта;

а не искључујући и остале институције ако специфичност ситуације то буде захтијевала.

BHDCA, BHANSA и оператори аеродрома ће обезбиједити софтверску подршку, у односу на наведене одговорности и надлежности, свако у свом оперативном домену.

3.2.6 Одговорност за верификацију и валидацију

BHANSA ће бити одговорна за верификацију и валидацију електронских података о препрекама за области 1, 2, 3, 4, области путање полијетања и површина ограничења препрека.

3.2.7 Одговорност за репозиторијум података

BHANSA ће бити одговорна за похрањивање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3, 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека. Ти подаци ће са осталим ваздухопловним подацима бити похрањивани у државну базу ваздухопловних података.

BHANSA ће развити услове како би за AIS БиХ омогућила похрањивање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3, 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

3.2.8 Одговорност за ажурирање података

BHANSA ће бити одговорна за редовно ажурирање електронских података о препрекама.

Поред редовног ажурирања, по потреби ће се вршити поновно премјеравање електронских података о препрекама у Области 1, док ће се за области 2, 3, 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека поновно премјеравање вршити сваких 5 година. Наведеним ће се обезбиједити да су базе података ажурне и да подаци у њима одговарају стварном стању на терену.

3.2.9 Одговорност за пружање података

BHANSA ће бити одговорна за пружање електронских података о препрекама за области 1, 2, 3, 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека према крајњим корисницима, који ће са осталим ваздухопловним подацима бити дистрибуисани као службени ваздухопловни подаци Босне и Херцеговине.

3.2.10 Одговорност за механизам надзора

BHDCA ће бити одговорна за надзор над примјеном законских и подзаконских прописа из подручја цивилног ваздухопловства како би се обезбиједило креирање, прикупљање, обрада, ажурирање и пружања електронских података о препрекама за области 1, 2, 3, 4, област путање полијетања и површине ограничења препрека.

3.3 Формат електронских података о препрекама

BHANSA ће похрањивање и размјенивање електронских података о препрекама вршити у електронском облику и размјенивати електронским путем у форматима ваздухопловних података према моделу размјене осмишљеном да буде глобално интероперабилан, а минимално у:

- AIXM 5.1 формату

BHANSA може да утврди и други глобално интероперабилан формат за похрањивање и размјену електронских података о препрекама.

3.4 Метаподаци електронских података о препрекама

BHANSA ће метаподатке за електронске податке о препрекама похрањивати и размјенивати у минимално сљедећим форматима:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Метаподаци морају да укључују:

- идентификацију организација или субјеката који обављају било коју активност креирања ваздухопловних података, слања или поступања с њима;
- активност која је извршена;
- датум и вријеме кад је активност извршена;
- валидност скупа података;
- ограничења употребе података, ако постоје.

3.5 Атрибути електронских података о препрекама

Сви субјекти укључени у креирање, прикупљање, обраду и пружање електронских података о препрекама ће то чинити у складу са атрибутима карактеристика препрека, приказаних у Прилогу 2, Табела 4.

3.6 Референтни системи

3.6.1 Хоризонтални референтни систем

Сви субјекти укључени у креирање, прикупљање, обраду и пружање електронских података о препрекама ће као хоризонтални референтни систем користити Свјетски геодетски систем – 1984 (WGS-84) заснован на моделу геоида EGM-96.

3.6.2 Вертикални референтни систем

Сви субјекти укључени у креирање, прикупљање, обраду и пружање електронских података о препрекама ће као вертикални референтни систем користити средњи ниво мора (MSL).

3.6.3 Временски референтни систем

Сви субјекти укључени у креирање, прикупљање, обраду и пружање електронских података о препрекама ће као временски референтни систем користити грегоријански календар и универзално координирано вријеме (UTC).

3.7 Поврат трошкова и наплата

BHANSA ће електронске податке о препрекама наплаћивати кроз накнаде дефинисане интерним прописима.

4. ОСТАЛЕ ПОВРШИНЕ ОД ИНТЕРЕСА ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

4.1 Општението

Осим површина дефинисаних кроз домаће законске прописе и оних описаних у Поглављу 3, у Босни и Херцеговини су препознате и додатне површине које је потребно штити од неконтролисаних и непланских градње, посебно без координације са субјектима који обављају операције унутар тих површина. Неконтролисана и непланска градња у наведеним површинама може потенцијално негативно да утиче на безбједност одвијања ваздушног саобраћаја, ометања CNS уређаја или даљи развој аеродрома.

Остале површине од интереса за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине су:

- заштитне зоне CNS уређаја и микроталасних веза;
- мастер планови аеродрома;
- заштитне зоне инструменталних процедура летења.

4.2 Заштитне зоне CNS уређаја и микроталасних веза

BHANSA ће, у сарадњи са јединицама локалне самоуправе на чијим подручјима се налазе CNS уређаји, да сачини споразуме у сврху креирања заштитних зона у којим би се контролисала градња објеката који могу негативно да утичу на рад наведених уређаја. Споразум ће, осим постојећих CNS уређаја, обухватити и оне који су налазе у стратешким плановима BHANSA-е.

До развијања домаћих законских прописа који ће прецизније дефинисати градњу објеката у близини CNS уређаја у Босни и Херцеговини, као основа ће да се користе смјернице из документа ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas.

Будући да се неки од CNS уређаја налазе на изолованим и удаљеним локацијама, за њихово повезивање се користе микроталасне везе које захтијевају оптичку видљивост па ће се при сачињавању споразума посебна пажња посветити и заштити ових коридора.

Листа CNS уређаја који се у Босни и Херцеговини користе за потребе цивилног ваздухопловства је објављена у AIP БиХ.

4.3 Развојни план аеродрома и летишта (Мастер план)

Међународни аеродроми и летишта у Босни и Херцеговини ће да израде развојне планове аеродрома и летишта (Мастер план) који требају да обезбиједе дугорочно планирање развоја аеродрома и летишта, развој физичких објеката и намјене земљишта те услове за дугорочан приступ аеродромима и летиштима.

Међународни аеродроми и летишта ће, у сарадњи са јединицама локалне самоуправе, да сачине споразуме како би обезбиједили да неконтролисана и непланска градња не угрози реализацију развојних планова. Просторни план подручја посебних обиљежја Федерације БиХ и Просторни план подручја посебне намјене Републике Српске би се просторно односили на обухват подручја развојних планова аеродрома и летишта.

4.4 Заштитне зоне инструменталних процедура летења

Иако је намјена површина ограничења препрека дјеломично и заштита инструменталних процедура летења, не може се сматрати да ће се успостављањем

ових површина заштити све инструменталне процедуре летења у Босни и Херцеговини.

Будући да је заштита зона инструменталних процедура летења јако сложена, како због нових концепата и технологија тако и због великог географског подручја које оне обухваћају, тешко је пронаћи јединствен приступ.

ВНАНСА ће са аеродромима и јединицама локалне самоуправе на чијим подручјима се одвијају инструменталне процедуре летења успоставити сарадњу и дефинисати одговарајуће механизме координације. Њихова сврха биће спречавање неконтролисаних и непланских градње унутар споменутих подручја која би могла да угрозе постојеће, али и будуће инструменталне процедуре летења, чиме би потенцијално могао да се угрози развој аеродрома.

Листа инструменталних процедура летења објављена је у АИР БиХ, за сваки аеродром посебно.

Сарадња, односно одговарајући механизми координације биће успостављени са аеродромима:

- LQSA – Сарајево;
- LQMO – Мостар;
- LQBK – Бања Лука;
- LQTZ – Тузла;
- са осталим аеродромима који у АИР БиХ буду имали објављене инструменталне процедуре летења.

5. ПРИЛОЗИ

Овај документ садржи сљедеће прилоге:

Р. бр.	Назив прилога	Број страна прилога
Прилог 1	Површине за прикупљање препрека и терена	16
Прилог 2	Атрибутивни захтјеви за електронске податке о терену и препрекама	2
Прилог 3	Нумерички захтјеви за електронске податке о терену и препрекама	2
Прилог 4	Графички приказ површина за прикупљање препрека за међународне аеродроме у БиХ	10
Прилог 5	Општи захтјеви за мјерење препрека	7
Прилог 6	Заштитне зоне CNS уређаја	14

Табела 1 – Попис прилога еТОД политике Босне и Херцеговине

ПРИЛОГ 1 – ПОВРШИНЕ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПРЕПРЕКА И ТЕРЕНА

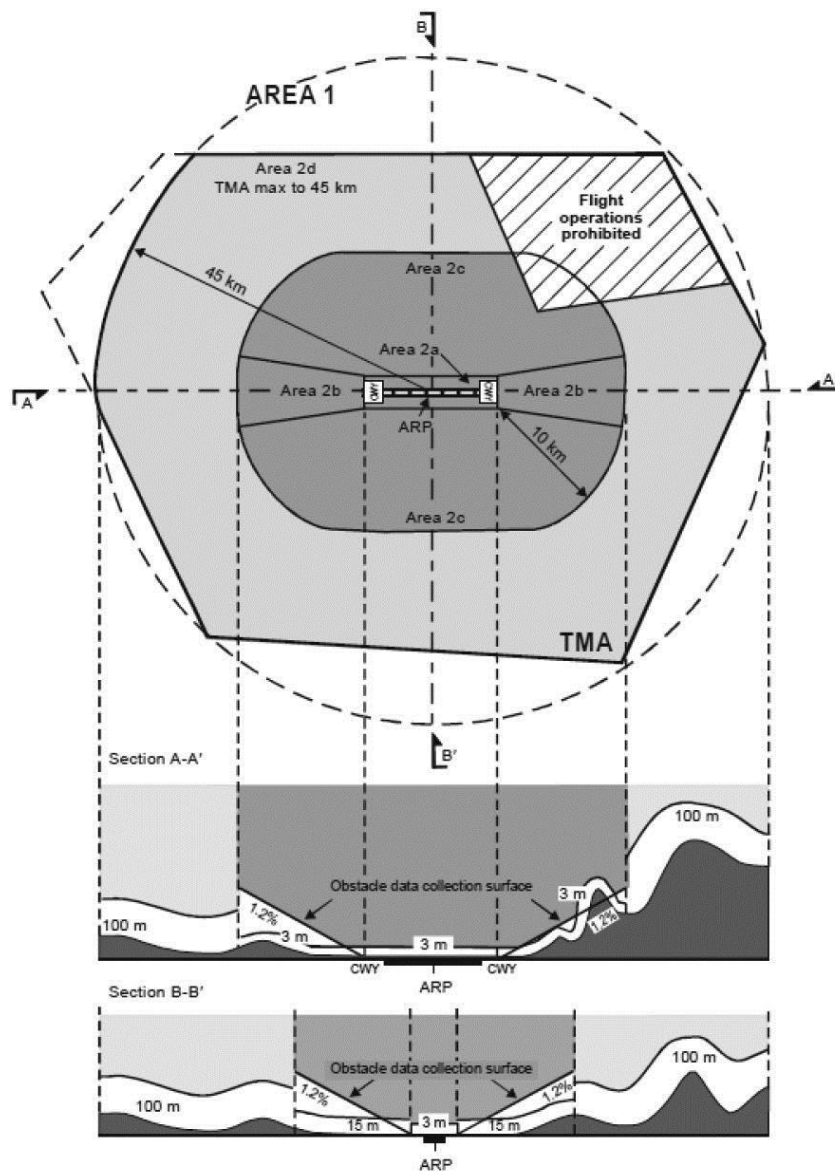
Прилог 1 детаљно описује површине за прикупљање препрека и терена дефинисане у поглављима 2 и 3 еТОД политике Босне и Херцеговине.

5.1.1.1 Област 1

Област 1 покрива цијело подручје Босне и Херцеговине. Све препреке које продиру у површину од 100 m AGL требају да буду прикупљене.

5.1.1.2 Област 2

Област 2 покрива уже подручје аеродрома од ARP-а до 45 km удаљености или TMA, овисно шта је мање, са додатном подјелом како слиједи:

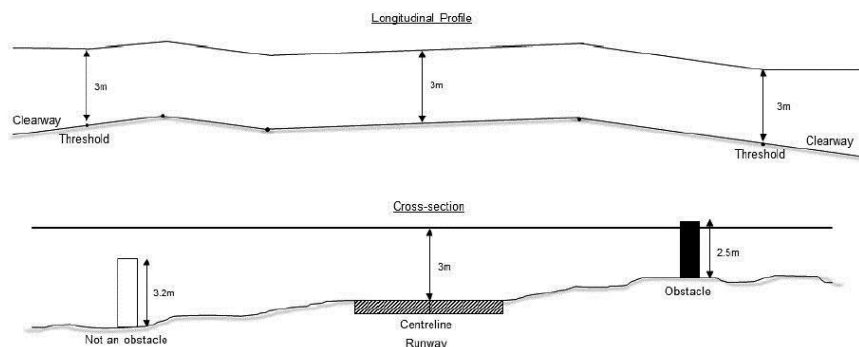
Слика 3 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 1 и Области 2¹

- Област 2a покрива подручје основне стазе 3 m изнад најближе надморске висине узлетно-слетне стазе измјерене уздуж централне линије узлетно-слетне стазе и за дијелове који су повезани са претпољем, ако постоји, на надморској висини најближег краја узлетно-слетне стазе. Све препреке које пробијају наведену

¹ Правилник о утврђивању општих и посебних захтјева за пружаоца услуга управљања ваздушним саобраћајем, услуга у ваздушној пловидби и других мрежних функција за управљање ваздушним саобраћајем

површину требају да буду прикупљене.

Напомена: Треба узети у обзир да површина за прикупљање препрека за Област 2а може да има различите надморске висине на различитим тачкама, тј. висина препреке ће овисити о надморској висини најближе тачке измјерене уздуж централне линије узлетно-слетне стазе и надморске висине терена, као што је приказано на Слици 3.

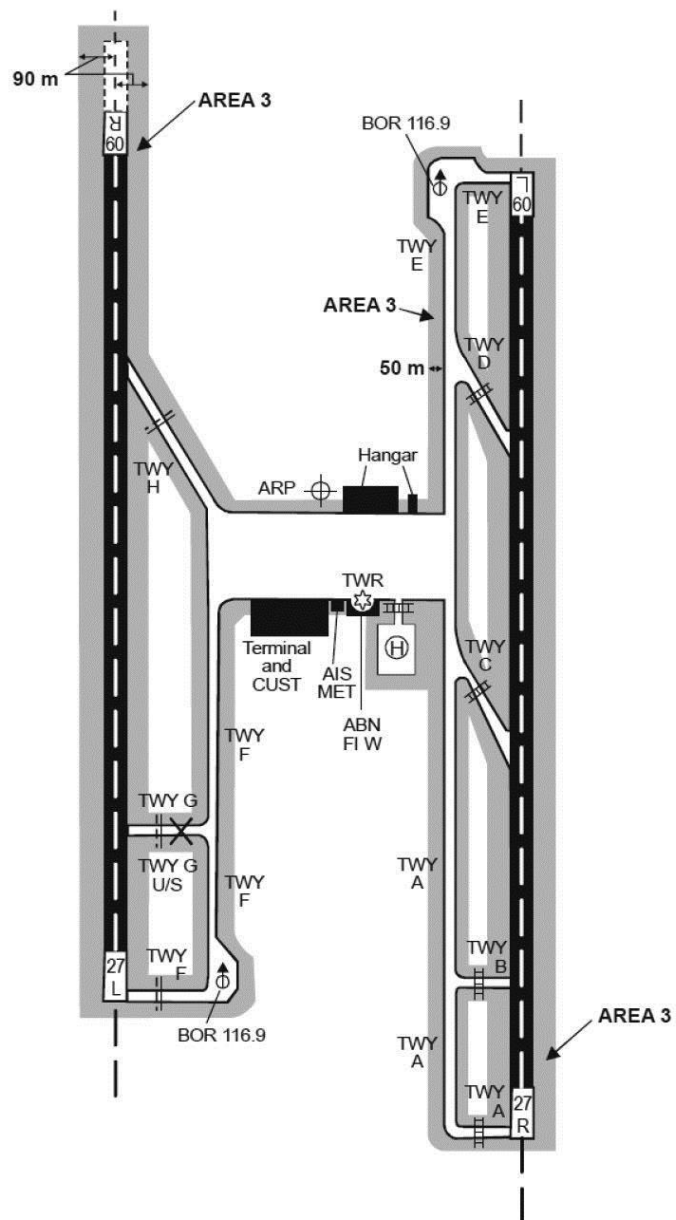
Слика 4 – Специфичност површине за прикупљање препрека у Области 2а²

- Област 2б покрива подручје које има нагиб од 1,2% и протеже се од крајева области 2а на надморској висини краја узлетно-слетне стазе у смјеру одласка, дужине је 10 km и са бочним ширењем од 15% са сваке стране. Све препреке које пробијају наведену површину требају да буду прикупљене, са изузетком препрека до 3 m AGL, које не треба прикупљати.
- Област 2ц покрива подручје које има нагиб од 1,2% и протеже се изван области 2а и 2б на удаљености од највише 10 km од границе области 2а. Почетна надморска висина области 2ц је надморска висина тачке у области 2а на којој почиње. Све препреке које пробијају наведену површину требају да буду прикупљене, са изузетком препрека до 15 m AGL, које не треба прикупљати.
- Област 2д покрива подручје 45 km од ARP-а или до граница ТМА (овисно шта је ближе) и протеже се изван области 2б и 2ц. Све препреке које пробијају површину од 100 m AGL требају да буду прикупљене, идентично као и захтјеви за Област 1.

5.1.1.3 Област 3

Област 3 покрива подручје које граничи са оперативном површином на аеродрому и протеже се хоризонтално од ивице узлетно-слетне стазе до 90 m од централне линије узлетно-слетне стазе и 50 m од ивице свих других дијелова оперативне површине аеродрома. Све препреке које пробијају површину која се протеже 0,5 m изнад водоравне равни која пролази кроз најближу тачку на оперативној површини аеродрома требају да буду прикупљене.

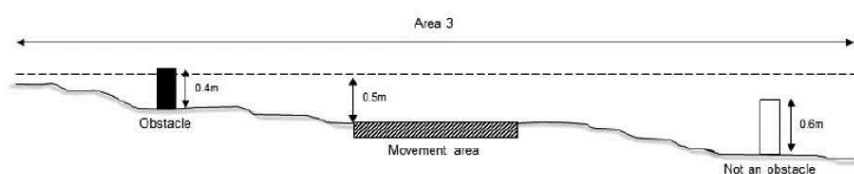
² EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Слика 5 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 3³

³ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

Напомена: Треба узети у обзир да ово није захтјев за минималну висину препреке. Као што је приказано на Слици 5, зависно од елевације терена објекти чија је висина мања од 0,5 m AGL могу да пробијају наведену површину, док у појединим случајевима објекти иако су већи од 0,5 m AGL неће пробијати површину прикупљања препрека.

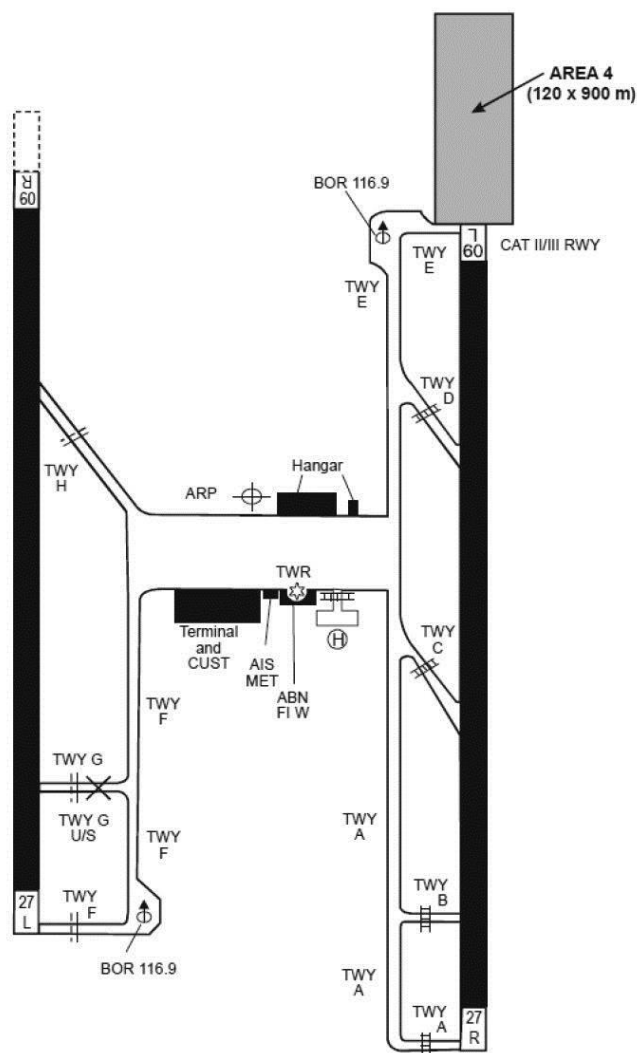

Слика 6 - Специфичност површине за прикупљање препрека у Области 3⁴

5.1.1.4 Област 4

Област 4 покрива подручје које се протеже 900 m испред прага узлетно-слетне стазе и 60 m са сваке стране централне линије продужене узлетно-слетне стазе у смјеру прилаза на узлетно-слетној стази за прецизни прилаз, категорије II или III. Подаци о свим препрекама већим од 1 m AGL у овоме подручју требају да буду прикупљени.

⁴ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Слика 7 - Површина за прикупљање препрека и терена у Области 4⁵

Напомена: Обавеза прикупљања препрека у Области 4 се налаже само оним аеродромима који имају утврђене операције прецизног прилаза категорије II и III. Тренутно у Босни и Херцеговини нити један аеродром не задовољава услове прецизног прилаза категорије II и III те, према томе, не постоји обавеза прикупљања података у Области 4.

⁵ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

5.1.1.5 Површине ограничења препрека

Површине ограничења препрека представљају ваздушни простор који мора да се одржава слободним од препрека у сврху обезбјеђивања безбједности ваздухопловних операција и спречавања да аеродром или летиште постану неупотребљиви због изградње објеката у том подручју. Површине ограничења препрека за одређену узлетно-слетну стазу овисе о референтном коду аеродрома, намјени узлетно-слетне стазе и њеном опремљеношћу системима за навођење ваздухоплова у прилазу.

У поступку сертификације међународних аеродрома у Босни и Херцеговини утврђен је референтни код сваког аеродрома. Међународни аеродроми у БиХ врше измјене и допуне Аеродромског приручника, а увидом у њега и у податке објављене у AIP БиХ могу да се утврде ажурирања у вези са типом узлетно-слетне стазе, а који заједно са референтним кодом чине основе за израду површина ограничења препрека.

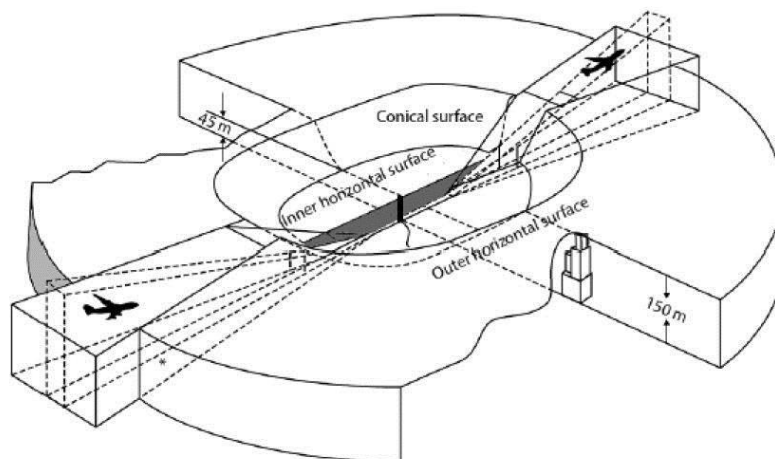
У поступку сертификације летишта у Босни и Херцеговини утврђен је референтни код летишта, а увидом у садржај Приручника за летиште, као и у податке објављене у AIP БиХ могу се утврдити ажурирања у вези са типом узлетно-слетне стазе, а који заједно са референтним кодом чине основе за израду површина ограничења препрека.

Површине ограничења препрека су подијељене како слиједи даље у поглављу.

5.1.1.5.1 Прелазна површина

Прелазна површина је сложена површина уз бочне рубове основне стазе и уз дио странице прилазне површине, које имају нагиб према горе и према ван до унутрашње хоризонталне површине. Нагиб прелазне површине се мјери у вертикалној равнини под правим углом на осу узлетно-слетне стазе и износи 20% (1:5) за код 1 и 2 за неинструментални и инструментални непрецизни прилаз. За све остале нагиб износ 14,3% (1:7). Надморска висина доње ивице прелазне површине је једнака надморској висини прилазне површине на коју се наслања, а дуж ивице која прати осу узлетно-слетне стазе је једнака надморској висини најближе тачке централне осе, због чега прелазна површина нема свугдје једнаку висину у односу на околно подручје, тј. у односу на унутрашњу хоризонталну површину. Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха прелазне површине је дефинисање највеће висине доступне за зграде, друге структуре или природне препреке, попут дрвећа уз саму узлетно-слетну стазу, и успоставља се за сваку узлетно-слетну стазу која се користи за слијетање.

Слика 8 – Прелазна површина⁶

5.1.1.5.2 Унутрашња хоризонтална површина

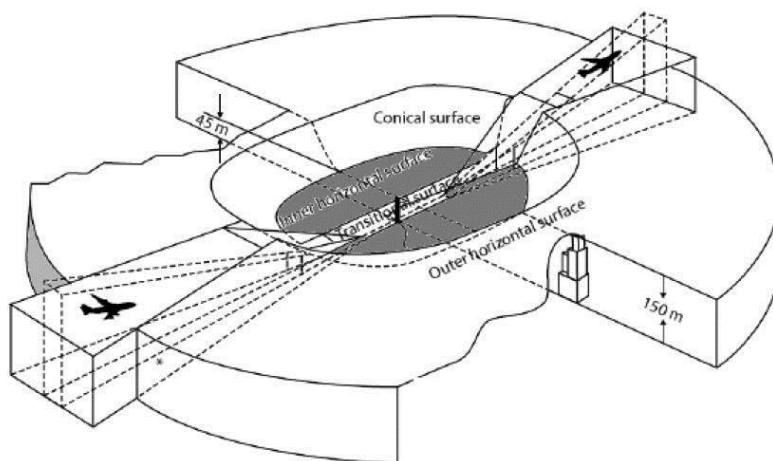
Унутрашња хоризонтална површина је дио хоризонталне равнине изнад аеродрома и садржаја који га окружују. Радијус спољних граница унутрашње хоризонталне површине мјери се од:

- надморске висине највише тачке најнижег прага одговарајуће узлетно-слетне стазе или
- надморске висине највише тачке највишег прага одговарајуће узлетно-слетне стазе или
- надморске висине највише тачке узлетно-слетне стазе или
- надморске висине ARP-а

и износи од 2000 m до 4000 m, у зависности од референтног кода узлетно-слетне стазе. Надморска висина износи 45 m у односу на претходно изабрану референтну тачку. Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха унутрашње хоризонталне површине је заштита ваздушног простора за визуелно маневрисање прије самог слијетања и успоставља се за сваки аеродром и летиште.

⁶ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

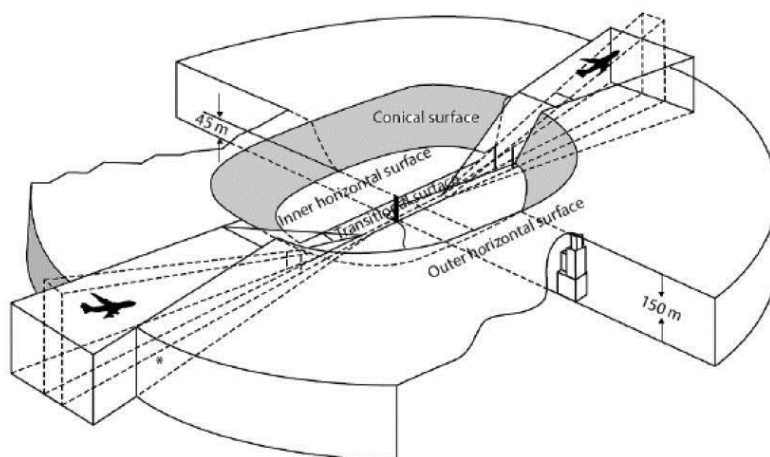
Слика 9 – Унутрашња хоризонтална површина⁷

5.1.1.5.3 Стожаста површина

Стожаста површина има нагиб према горе и према ван у односу на руб унутрашње хоризонталне површине. Доњи руб се поклапа са рубом унутрашње хоризонталне површине, док се горњи руб одређује на висини изнад унутрашње хоризонталне површине дефинисане на основу референтног кода узлетно-слетне стазе. Нагиб стожасте површине мјери се у вертикалној равнини окомитој на руб унутрашње хоризонталне површине и износи 5% (1:20) и износи од 2000 m до 4000 m, у зависности од нумеричке ознаке референтног кода узлетно-слетне стазе и од њене класификације. Висина износи 45 m у односу на надморску висину претходно изабране референтне тачке. Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха стожасте површине је обезбиједити безбједно визуелно маневрисање у близини аеродрома и успоставља се за сваки аеродром и летиште.

⁷ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Слика 10 – Стожаста површина⁸

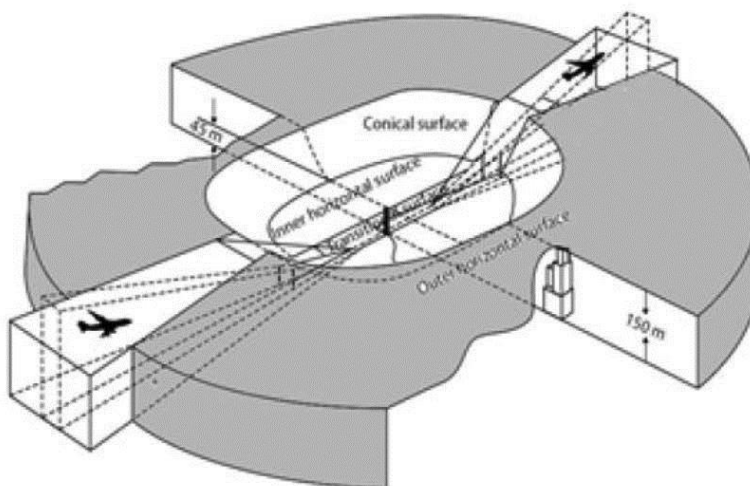
5.1.1.5.4 Спољна хоризонтална површина

Спољна хоризонтална површина се пружа од спољног руба стожасте површине према ван у радијусу од 10.000 m до 15.000 m од ARP-а (зависно од референтног кода узлетно-слетне стазе) и висином од 150 m изнад надморске висине ARP-а.

Сврха спољне хоризонталне површине је да заштити процедуре инструменталног прилаза те, заједно са стожастом и унутрашњом хоризонталном површином, обезбједи безбједно визуелно маневрисање у близини аеродрома. ICAO и EASA-а су успостављање ове површине оставиле на дискреционо право BHDCA-у, а BHDCA није прописала обавезујуће успостављање спољне хоризонталне површине.

Напомена: Иако продирање препрека у спољну хоризонталну површину није забрањено, BHDCA кроз Правилник о аеродромима прописује одређена ограничења у овоме подручју, а то су да за сваки нови објект или надоградњу постојећег изнад 30 m AGL или 150 m изнад надморске висине ARP-а, мора постојати сагласност BHDCA, којом се доказује да тај објект неће негативно утицати на безбједност и редовност ваздушног саобраћаја.

⁸ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

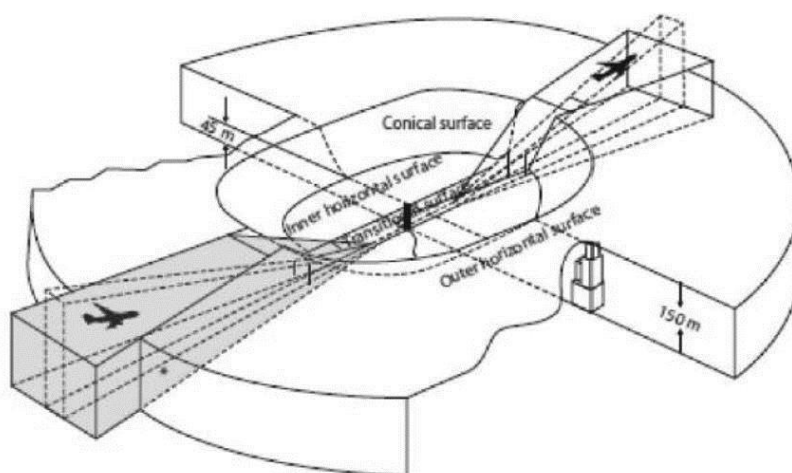
Слика 11 – Спољна хоризонтална површина⁹

5.1.1.5.5 Прилазна површина

Прилазна површина је дио косе равнине са падом према прагу узлетно-слетне стазе или је комбинација равнина које претходе прагу. Прилазна површина представља једну од комплекснијих површина због своје намене и састоји се од комбинација равнина које се одређују у односу на референтни код аеродрома. Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха прилазне површине је заштити ваздухоплов током завршног прилаза узлетно-слетној стази дефинисањем подручја које треба одржавати слободним од препрека ради заштите ваздухоплова у завршној фази маневра прилаза-слијетања. Успоставља се за сваки смјер узлетно-слетне стазе намијењен за слијетање ваздухоплова.

⁹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

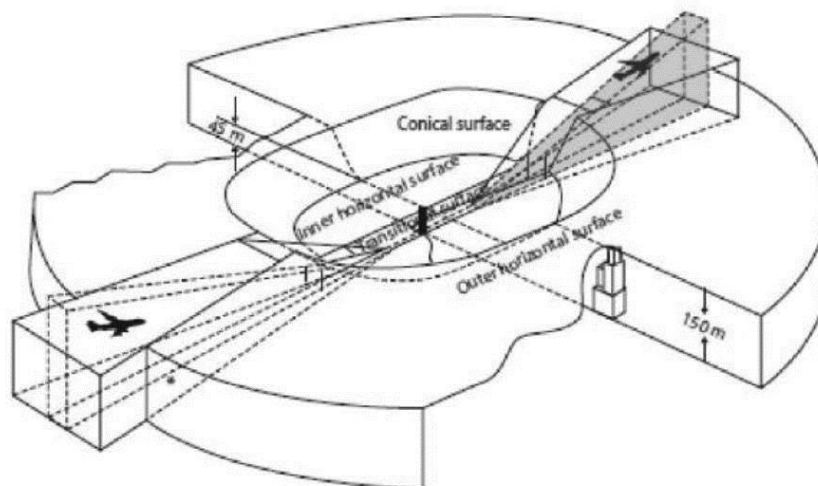
Слика 12 – Прилазна површина¹⁰

5.1.1.5.6 Одлетна површина

Одлетна површина је коса равнина или друга одређена површина иза завршетка узлетно-слетне стазе или чистине. Одлетна површина представља једну од комплекснијих површина због своје намене и састоји се од комбинација равнина које се одређују у односу на референтни код аеродрома. Детаљне спецификације се налазе у Табели 3 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за полијетање.

Сврха одлетне површине је заштита ваздухоплова при полијетању и током пењања те се успоставља за сваки смјер узлетно-слетне стазе намијењен за полијетање ваздухоплова.

¹⁰ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

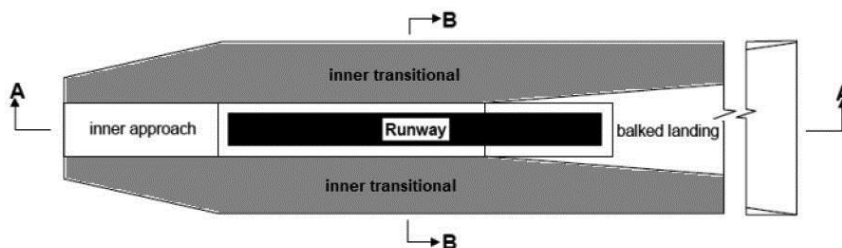
Слика 13 – Одлетна површина¹¹

5.1.1.5.7 Унутрашња прелазна површина

Унутрашња прелазна површина је слична прелазним површинама, али постављена ближе узлетно-слетној стази. Границе се дефинишу у односу на унутрашњу прилазну и површину прекинутог слијетања, са нагибом од 33,3% или 40% (зависно од референтног кода узлетно-слетне стазе). Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха унутрашње прелазне површине је контролна површина ограничења препрека за зграде, CNS уређаје, ваздухоплове и друга возила која морају да буду близу узлетно-слетне стазе. У складу с тим, унутрашње прелазне површине не смије нарушавати ништа осим ломљивих објеката. Успоставља се за сваки смјер узлетно-слетне стазе опремљене системом за инструментални прецизни прилаз категорије I (нпр. ILS CAT I).

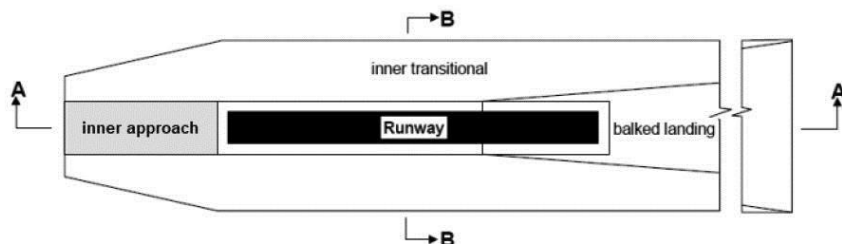
¹¹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Слика 14 - Унутрашња прелазна површина¹²

5.1.1.5.8 Унутрашња прилазна површина

Унутрашња прилазна површина је правоугаони дио прилазне површине постављен непосредно испред прага. Унутрашњи руб се поклапа са положајем унутрашњег руба прилазне површине. Дужина је 900 m са ширином од 90 m до 120 m и нагибом од 2% до 2,5% (зависно од референтног кода узлетно-слетне стазе). Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха унутрашње прилазне површине је заштита завршних прецизних прилаза и успоставља се за сваки смјер узлетно-слетне стазе опремљене системом за инструментални прецизни прилаз категорије I (нпр. ILS CAT I).

Слика 15 - Унутрашња прилазна површина¹³

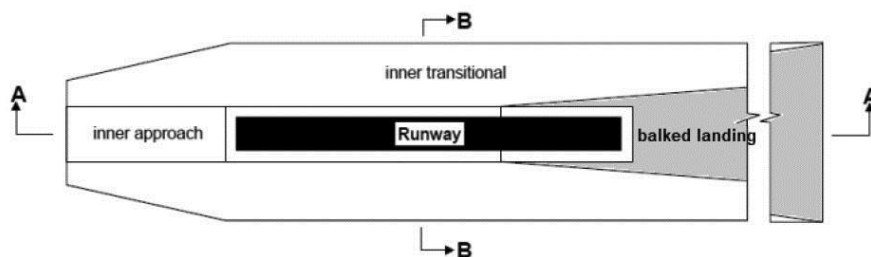
5.1.1.5.9 Површина прекинутог слијетања

Површина прекинутог слијетања је коса равнина постављена на одређеној удаљености иза прага, а протеже се између унутрашње прелазне површине. Унутрашњи руб је водораван и окомит на осу узлетно-слетне стазе дужине од 90 m до 120 m, дивергенцијом сваке стране од 10% и нагибом од 3,33% до 4% (зависно од референтног кода узлетно-слетне стазе). Детаљне спецификације се налазе у Табели 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање.

Сврха површине прекинутог слијетања је заштита маневра слијетања који се неочекивано прекида у било којој тачки испод висине надмашивања препрека (OCA/H). Успоставља се за сваки смјер узлетно-слетне стазе опремљене системом за инструментални прецизни прилаз категорије I (нпр. ILS CAT I).

¹² Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

¹³ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Слика 16 - Површина прекинутог слијетања¹⁴

5.1.1.5.10 Димензије и нагиби површина ограничења препрека

КЛАСИФИКАЦИЈА СТАЗА										
Површина димензије ^a	Неинструменталне				Инстр. прецизни прилаз кат.					
	Кодни број				Инстр. непрецизни прилаз		I		II или III	
	Кодни број				Кодни број		Кодни број		Кодни број	
(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
СТОЖАСТА										
Нагиб	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Висина	35 m	55 m	75 m	100 m	60 m	75 m	100 m	60 m	100 m	100 m
УНУТРАШЊА ХОРИЗОНТАЛНА										
Висина	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m
Радијус	2000 m	2500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m
УНУТРАШЊА ПРИЛАЗНА										
Ширина	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m [*]	120 m [*]
Удаљеност од прага	-	-	-	-	-	-	-	60 m	60 m	60 m
Дужина	-	-	-	-	-	-	-	900 m	900 m	900 m
Нагиб	-	-	-	-	-	-	-	2,5%	2%	2%
ПРИЛАЗНА										
Дужина унутрашњег руба	60 m	80 m	150 m	150 m	140 m	280 m	280 m	140 m	280 m	280 m
Удаљеност од прага	30 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m
Дивергенција (свака страна)	10%	10%	10%	10%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Прва секција										
Дужина	1600 m	2500 m	3000 m	3000 m	2500 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m
Нагиб	5%	4%	3,33%	2,5%	3,33%	2%	2%	2,5%	2%	2%
Друга секција										
Дужина	-	-	-	-	-	3600 m ^b	3600 m ^b	12000 m	3600 m ^b	3600 m ^b
Нагиб	-	-	-	-	-	2,5%	2,5%	3%	2,5%	2,5%
Хоризонтална										
Дужина	-	-	-	-	-	8400 m ^b	8400 m ^b	-	8400 m ^b	8400 m ^b
Укупна дужина	-	-	-	-	-	15000 m	15000 m	15000 m	15000 m	15000 m
ПРЕЛАЗНА										
Нагиб	20%	20%	14,3%	14,3%	20%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%
УНУТРАШЊА ПРЕЛАЗНА										
Нагиб	-	-	-	-	-	-	-	40%	33,3%	33,3%
КЛАСИФИКАЦИЈА СТАЗА										

¹⁴ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Инстр. прецизни прилаз кат.										
Неинструменталне					Инстр. непрецизни прилаз			I I П или III		
Површина и димензије ^а	Број кода				Број кода			Кодни број	Кодни број	
	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
ПОВРШИНА ПРЕКИНУТОГ СЛИЈЕТАЊА										
Дужина унутрашњег руба	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m ^а	120 m ^а
Удаљеност од прага	-	-	-	-	-	-	-	с	1800 m ^д	1800 m ^д
Дивергенција (свака страна)	-	-	-	-	-	-	-	10%	10%	10%
Нагиб	-	-	-	-	-	-	-	4%	3,33%	3,33%
а. Све димензије су мјерене хоризонтално осим ако није другачије утврђено										
б. Варијабилна дужина										
ц. Удаљеност до краја основне стазе или										
д. до краја узлетно-слетне стазе, већ према томе шта је краће										
е. Гоје је слово кода Ф, ширина се повећава на 155 m										

Табела 2 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за слијетање¹⁵

Површине и димензије ^а	Кодни број		
	1	2	3 или 4
(1)	(2)	(3)	(4)
ОДЛЕТНА ПОВРШИНА			
Дужина унутрашњег руба	60 m	80 m	180 m
Удаљеност од завршетка узлетно-слетне стазе ^б	30 m	60 m	60 m
Дивергенција (свака страна)	10%	10%	12,5%
Коначна ширина	380 m	580 m	1200 m
			1800 m ^с
Дужина	1600 m	2500 m	15.000 m
Нагиб	5%	4%	2% ^д
а. Све димензије су мјерене хоризонтално осим ако није другачије наведено			
б. Површина успона за узлијетање почиње на крају чистине ако дужина слободног подручја прелази наведену удаљеност			
ц. 1800 m кад намијењена стаза укључује промјене смјера веће од 15° за операције вођене са ИМС, VMC по ноћи			
д. Види ставове (5) и (6) члана 62 Правилника о аеродромима			

Табела 3 – Димензије и нагиби површина ограничења препрека – стазе за полијетање¹⁶

5.1.1.6 Област путање полијетања

Област путање полијетања представља површину дефинисану за Аеродромску карту препрека ICAO Chart Type A (Operating limitations) и има сличне површине као и одлетна површина, но ипак са различитом намјеном. Започиње на крају узлетно-слетне стазе или чистине, дужине од 10.000 m и нагиба од 1,2%, са највећом ширином од 1800 m. Детаљне спецификације се налазе у ICAO Annex 4.

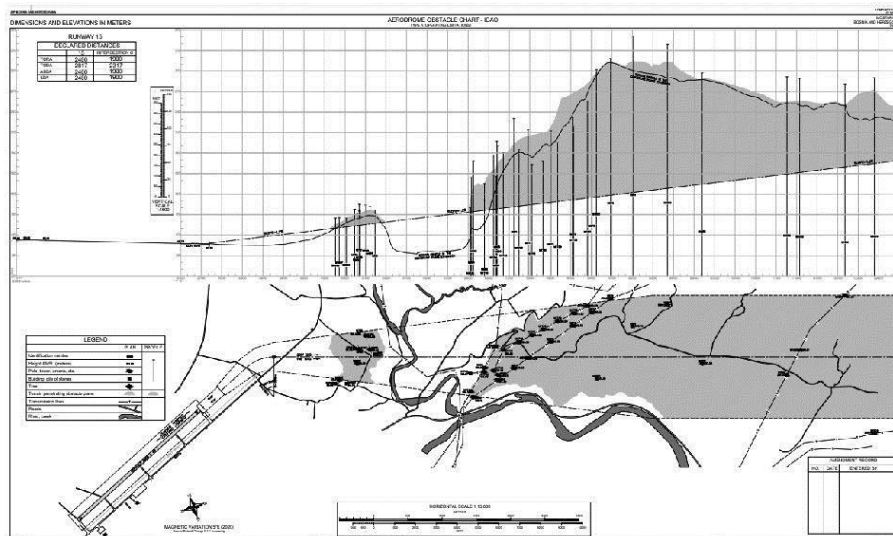
¹⁵ Правилник о аеродромима

¹⁶ Правилник о аеродромима

Сврха области путање полијетања је пружање потребних податка операторима великих ваздухоплова како би се могли придржавати оперативних ограничења из ICAO Аппека 6, као што је нпр. отказ једног мотора. Успоставља се за сваки смјер узлетно-слетне стазе намијењен за полијетање ваздухоплова међународних аеродрома те изградњу нових објеката или надоградњу постојећих, који пробијају наведену површину.

Основа за дефинисање ових површина су Аеродромске карте препрека објављене у AIP БиХ.

Напомена: Поједини аеродроми, као аеродром Мостар, имају објављених више Аеродромских карата препрека за исти смјер узлетно-слетне стазе те ће свака од тих површина бити узета у обзир.

Слика 17 – Аеродромска карта препрека ICAO Тип A¹⁷

5.1.1.7 Препреке процијењене као опасност за ваздушну пловидбу

Поједини објекти, иако се налазе изван области описаних у овоме поглављу, могу да представљају опасност те да негативно утичу на безбједност и редовност ваздушне пловидбе, као нпр. стварање интерференције са CNS уређајима или негативан утицај на инструменталне процедуре лета. У складу са Законом о ваздухопловству БиХ, за изградњу таквих или надоградњу постојећих објеката BHDCA неће давати сагласност.

Будући да је за ове случајеве немогуће направити предефинисана подручја, сваки захтјев ће се засебно анализирати.

¹⁷ Зборник ваздухопловних информација Босне и Херцеговине (AIP БиХ)

ПРИЛОГ 2 - АТРИБУТИВНИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ ПОДАТКЕ О ТЕРЕНУ И ПРЕПРЕКАМА

Листа обавезних атрибутивних захтјева који се достављају за електронске податке о препрекама и терену.

Листа атрибута	Вриједност	Опис вриједности
Област покривености		Област за коју је релевантна препрека. За препреку која је релевантна у више области уносе се ознаке свих области. Одвојити их зарезом (нпр. област 1, 2а, 2б, 2ц, 2д, 3, 4, површине ограничења препрека или област путање полијетања)
Идентификација оригинатора података		Назив субјекта који је креирао податке о препрекама
Ознака извора података		Назив субјекта у чијем власништву се налази препрека
Ознака препреке		Јединствена ознака препреке из државне базе ваздухопловних података
Хоризонтална тачност		Највећа допуштена разлика између измјереног хоризонталног положаја препреке и њеног стварног положаја, са захтијеваним нивоом поузданости
Ниво хоризонталне поузданости		Вјероватноћа да се стварна вриједност параметра налази унутар одређеног интервала око његове процијене вриједности
Хоризонтални положај		Хоризонтални положај препреке изражен географском ширином и дужином. Уписати географске координате у степенима, минутима и секундама
Хоризонтална резолуција		Број децималних мјеста којима је одређен хоризонтални положај препреке
Хоризонтални обим		Површина коју препрека заузима. Користи се само за врсту геометрије тачка и линија
Хоризонтални референтни систем		Ознака референтног система у којем је измјерен хоризонтални положај препреке. Коришћење WGS-84 је обавезно
Надморска висина		Вертикално растојање највише тачке препреке, мјерено у односу на средњи ниво мора
Висина препреке		Вертикално растојање највише тачке препреке, мјерено у односу на тло
Вертикална тачност		Највећа допуштена разлика између измјерене надморске висине препреке и њене стварне висине, са захтијеваним нивоом поузданости
Ниво вертикалне поузданости		Вјероватноћа да се стварна вриједност параметра налази унутар одређеног интервала око његове процијене вриједности
Вертикална резолуција		Број децималних мјеста којима је одређена надморска висина препреке
Вертикални референтни систем		Ознака референтног система у којем је измјерена надморска висина препреке. Коришћење средњег нивоа мора (MSL) је обавезно
Врста препреке		Врста препреке (нпр. димњак, стуб, вјетротурбина итд.)
Врста геометрије		Геометријски облик којим је дефинисана препрека (нпр. тачка, линија или полигон)
Интегритет		Класификација заснована на потенцијалном ризику који произлази из коришћења оштећених података, уз разликовање рутинских, битних и критичних података
Датум и временски жиг		Датум и вријеме када је податак креиран
Коришћена мјерна јединица		Коришћена мјерна јединица за одређивање атрибута препреке (нпр. метар или стопа)
Освјетљење		Индикација да ли је препрека освјетљена у ваздухопловне сврхе према спецификацији ICAO-а, користећи ознаку „ДА“ или „НЕ“. Ако је „ДА“, навести и боју освјетљења. Доставља се само за вјештачки изграђене објекте
Ознаке		Индикација да ли је препрека означена бојом у ваздухопловне сврхе према спецификацији ICAO-а, користећи ознаку „ДА“ или „НЕ“. Ако је „ДА“, навести и боју ознаке. Доставља се само за вјештачки изграђене објекте

Табела 4 - Атрибутивни захтјеви за електронске податке о препрекама¹⁸

Листа атрибута	Вриједност	Опис вриједности
Област покривености		Област за коју се достављају подаци о терену (нпр. област 1, 2а, 2б, 2ц, 2д, 3, 4, површине ограничења препрека или област путање полијетања)
Идентификација оригинатора података		Назив субјекта који је креирао податке о терену
Ознака извора података		Назив субјекта у чијем власништву су подаци о терену или субјекта који њима управља
Метода прикупљања		Назив методе која је коришћена за прикупљање података о терену
Размак просторних тачака		Удаљеност између тачака правилне правоугаоне мреже
Хоризонтална тачност		Највећа допуштена разлика између измјереног хоризонталног положаја терена и њеног стварног положаја, са захтијеваним нивоом поузданости
Ниво хоризонталне поузданости		Вјероватноћа да се стварна вриједност параметра налази унутар одређеног интервала око његове процијенјене вриједности
Хоризонтални положај		Хоризонтални положај терена изражен географском ширином и дужином
Хоризонтална резолуција		Број децималних мјеста којима је одређен хоризонтални положај терена
Хоризонтални референтни систем		Ознака референтног система у којем је измјерен хоризонтални положај терена. Коришћење WGS-84 је обавезно
Надморска висина		Вертикално растојање највише тачке терена мјерено у односу на средњи ниво мора
Референтна вриједност надморске висине		Референтна вриједност дефинисана средњим нивоом Јадранског мора на основу мјерења мареографом у Трсту 1875. године (NVT1)
Вертикална тачност		Највећа допуштена разлика између измјерене надморске висине терена и њене стварне висине, са захтијеваним нивоом поузданости
Ниво вертикалне поузданости		Вјероватноћа да се стварна вриједност параметра налази унутар одређеног интервала око његове процијенјене вриједности
Вертикална резолуција		Број децималних мјеста којима је одређена надморска висина терена
Вертикални референтни систем		Ознака референтног система у којем је измјерена надморска висина терена. Коришћење средњег нивоа мора (MSL) је обавезно
Евидентирана површина		Индикација евидентиране површине (нпр. DTM, DSM итд.)
Интегритет		Класификација заснована на потенцијалном ризику који произлази из коришћења оштећених података, уз разликовање рутинских, битних и критичних података
Датум и временски жиг		Датум и вријеме када је податак креиран
Коришћена мјерна јединица		Коришћена мјерна јединица за одређивање атрибута терена (нпр. метар или стопа)

Табела 5 – Атрибутивни захтјеви за електронске податке о терену¹⁹¹⁸ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual¹⁹ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

ПРИЛОГ 3 – НУМЕРИЧКИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ ПОДАТКЕ О ТЕРЕНУ И ПРЕПРЕКАМА

Листа обавезних нумеричких захтјева који се достављају за електронске податке о препрекама и терену.

	Област 1 ^{а)}	Област 2	Област 3	Област 4	Површине ограничења препрека ^{а)}	Област путање полијетања ^{а)}
Вертикална тачност	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Вертикална резолуција	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Хоризонтална тачност	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Ниво поузданости	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Класификација цјеловитости	Рутинска	Неопходно	Неопходно	Неопходно	Неопходно	Неопходно
Период одржавања	По потреби	Сваких 5 година	Сваких 5 година	Сваких 5 година	Сваких 5 година	Сваких 5 година
а) Препреке у Области 1, површинама ограничења препрека и области путање полијетања се прикупљају у складу са нумеричким захтјевима Области 2						

Табела 6 - Нумерички захтјеви за електронске податке о препрекама

	Област 1	Област 2 ^{а)}	Област 3	Област 4	Површине ограничења препрека ^{б)}	Област путање полијетања ^{б)}
Размак	3 arc sek (око 90 m)	1 arc sek (око 30 m)	0,6 arc sek (око 20 m)	0,3 arc sek (око 9 m)	1 arc sek (око 30 m)	1 arc sek (око 30 m)
Вертикална тачност	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Вертикална резолуција	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Хоризонтална тачност	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Ниво поузданости	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Класификација цјеловитости	Рутинска	Неопходно	Неопходно	Неопходно	Неопходно	Неопходно
Период одржавања	Према потреби	Према потреби	Према потреби	Према потреби	Према потреби	Према потреби
а) Подаци о терену у цијелој Области 2 се прикупљају у складу са нумеричким захтјевима Области 2						
б) Подаци о терену за површине ограничења препрека и области путање полијетања се прикупљају у складу са нумеричким захтјевима Области 2						

Табела 7 - Нумерички захтјеви за електронске податке о терену

**ПРИЛОГ 4 – ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ ПОВРШИНА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПРЕПРЕКА
ЗА МЕЂУНАРОДНЕ АЕРОДРОМЕ У БИХ**

Прилог 4 садржи графички приказ површина за прикупљање препрека за међународне аеродроме у Босни и Херцеговини, а све како би укључени субјекти лакше разумјели захтјеве и њихов географски обухват у стварном свијету.

1. LQVK – Бања Лука**1.1. Површине ограничења препрека**

Слика 18 - Површине ограничења препрека LQVK

1.2. Област 2а, Област 2б и Област 2ц

Слика 19 – Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQVK

1.3. Област путање полијетања

Слика 20 - Област путање полијетања LQVK

2. LQMO – Мостар

1.1. Површине ограничења препрека

Слика 21 - Површине ограничења препрека LQMO

1.2. Област 2а, Област 2б и Област 2ц

Слика 22 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQMO

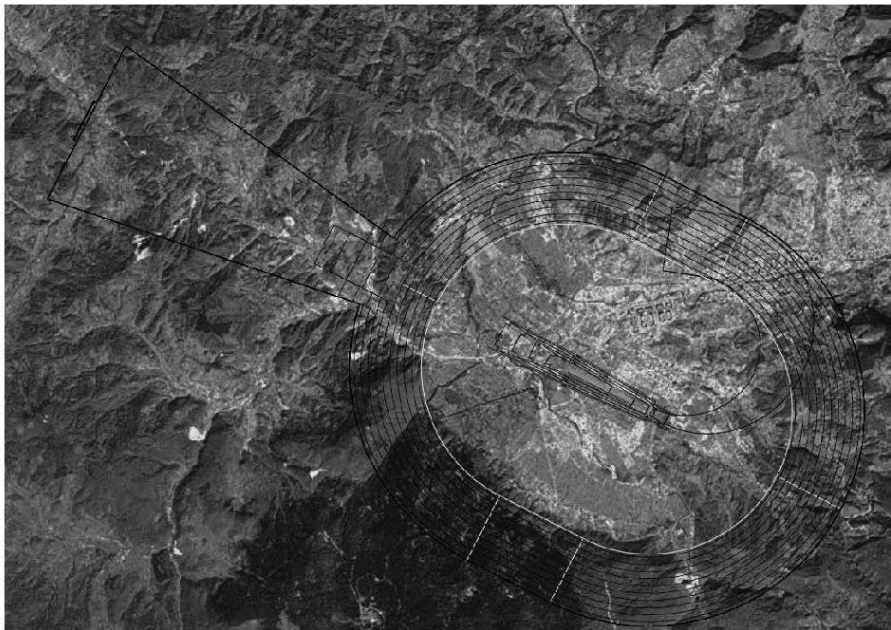
1.3. Област путање полијетања

Слика 23 - Област путање полијетања LQMO

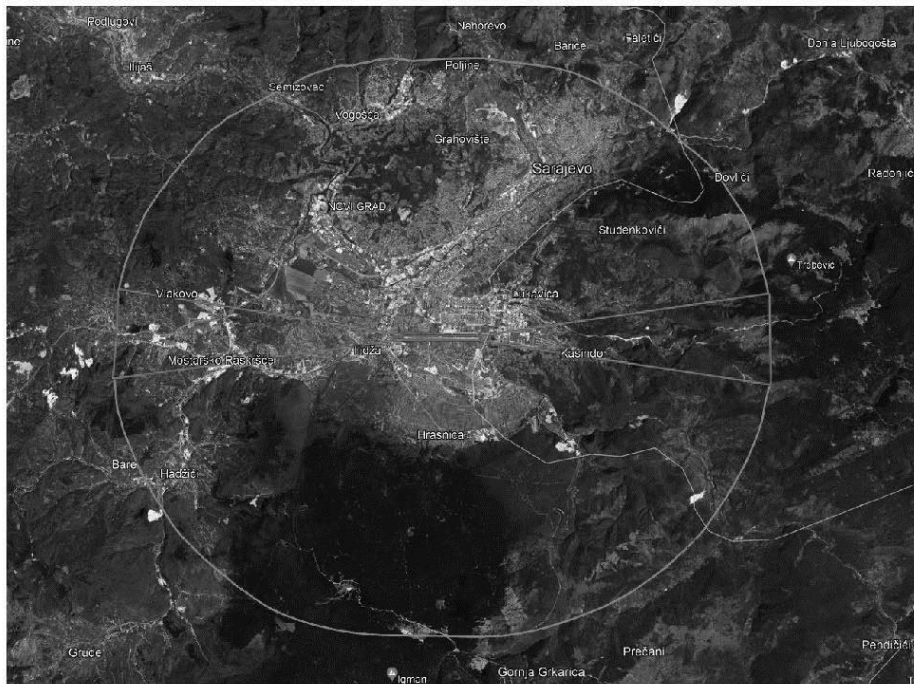
3. LQSA – Сарајево

1.1. Површине ограничења препрека

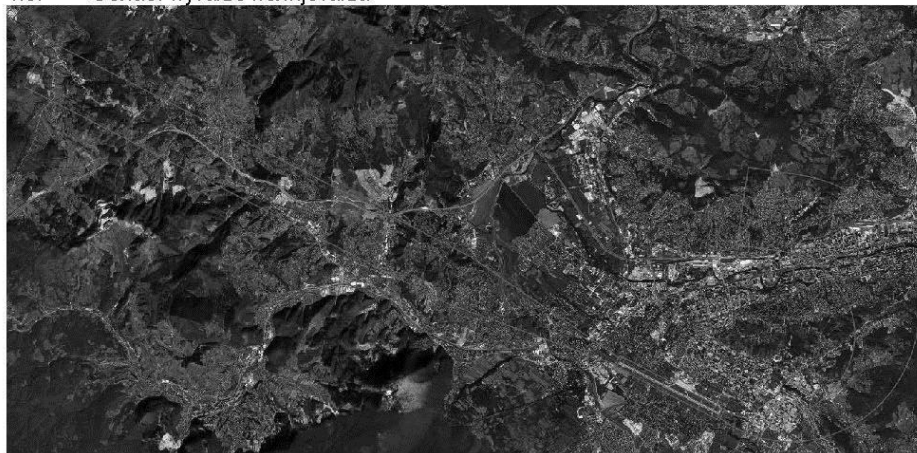
Слика 24 - Површине ограничења препрека LQSA

1.2. Област 2а, Област 2б и Област 2ц

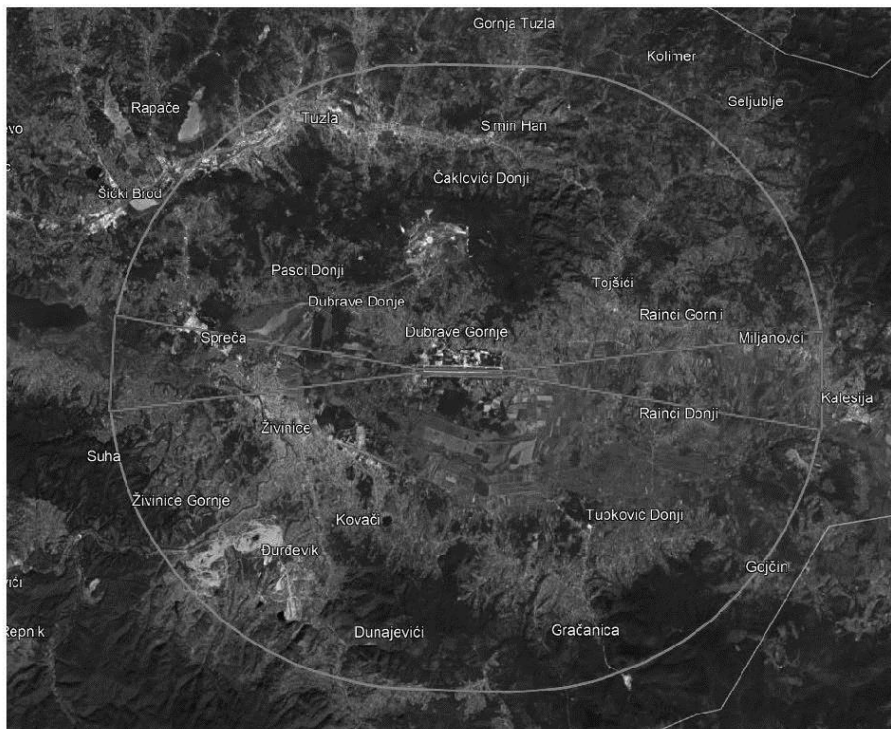
Слика 25 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQSA

1.3. Област путање полијетања

Слика 26 - Област путање полијетања LQSA

1.2. Област 2а, Област 2б и Област 2ц

Слика 28 - Област 2а, Област 2б и Област 2ц LQTZ

1.3. Област путање полијетања

Слика 29 - Област путање полијетања LQTZ

ПРИЛОГ 5 – ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ ЗА МЈЕРЕЊЕ ПРЕПРЕКА

Општи захтјеви за мјерење препрека заснивају се на документима EUROCONTROL eTOD мануал и EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C. Из наведених докумената произлазе смјернице и додатне информације оригинаторима за прикупљање атрибута најчешћих типова препрека у Босни и Херцеговини. Предложене смјернице узимају у обзир изводљивост и употребљивост, тј. задовољавање потреба крајњег корисника, са једне стране, и трошкове снимања повезане са нивоом детаља, са друге стране.

Ако објекат испуњава критеријуме снимања као препрека у различитим областима, потребно је поштовати следеће критеријуме:

- све његове манифестације (нпр. једна тачка, једна област) у бази података морају да имају исту јединствену ознаку препреке (нпр. BA_00050);
- ако је такав објекат покривен истом врстом геометрије (тачка, линија или полигон) у свим областима употребе, тада се снима само једном. Покривен је највишим нумеричким захтјевима међу подручјима примјене за која испуњава критеријуме (нпр. објекат који представља тачкасту препреку према критеријумима за Област 1 и Област 2 снима се само једном, а према нумеричким захтјевима за Области 2);
- ако се такав објекат налази између различитих подобласти 2 (2а-2д), он се снима према критеријумима области са најстрожим критеријумима (нпр. објекат који се налази између области 2б и 2ц се снима према критеријумима за 2б);
- геометрија препреке је у 2D;
- метода одређивања висина линијских препрека (жичаре, далеководи, мостови) које се протежу по висинском терену и њихови дијелови посљедишно имају велике висинске разлике:
 - сваки се сегмент сматра независном препреком;
 - висина сегмента се одређује на основу највеће надморске висине на сегменту (обично на једној од крајњих тачака сегмента);
 - висина сегмента се одређује на дијелу сегмента који лежи највише изнад тла (најчешће између крајњих тачака сегмента).

1. Смјернице за поједине типове препрека

1.1 Антенски стуб

Појашњење: Антенски стуб са уређајем за пријем и/или емитовање електромагнетних таласа – самостојећи или причвршћен за тло жицама (нпр. РТВ предајници, предајници мобилних оператора и сл.)

Правила снимања: Снима се као тачкаста препрека. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела стуба. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад терена. За антенски стуб који је причвршћен за тло жицама одређује се максимални радијус жице и уноси се као атрибут – хоризонтални обим.

1.2 Антена на згради

Појашњење: Стуб са уређајем за пријем и/или емитовање електромагнетних таласа причвршћен за кров зграде.

Правила снимања: Снима се као тачкаста препрека. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад терена.

1.3 Зграда

Појашњење: Зграда је затворена и/или наткривена грађевина намијењена боравку људи, односно смјештају животиња, биљака и ствари. Представља објекат трајно изграђен или подигнут на одређеном мјесту.

Правила снимања: Снима се као полигон. Површина снимања се одређује према највећем надземном тлоцрту објекта. Висина се одређује на највишој тачки грађевине изнад терена (узимају се у обзир и евентуални други објекти који су дио грађевинске конструкције, нпр. димњак на крову и сл.). Антена на крову зграде се снима као самостална препрека. Ако се само дио објекта протеже изван равни пробијања, снима се цијели објект.

1.4 Звоник/минарет

Појашњење: Звоник је кула са звоном/звонима која може да буде самосталан објекат, али и дио цркве. Минарет је дио џамије, висока уска кула уз џамију.

Правила снимања: Снима се према правилима снимања зграде.

1.5 Димњак

Појашњење: Димњак је окомита конструкција за одвођење дима.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај тачке је одређен средином структуре објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад терена. Димњаци на крововима објеката који су дио конструкције зграде нису обухваћени као самостални објекат, већ су укључени у објекат. У таквим случајевима висина објекта се одређује на највишој тачки димњака.

1.6 Торањ

Појашњење: Високе зграде мале површине, самосталне или као дио других објеката (нпр. контролни торањ, осматрачница, торањ ватрогасног дома и сл.).

Правила снимања: Снима се према правилима снимања зграде.

1.7 Силоси

Појашњење: Велика структура за складиштење, обично цилиндричног облика, која се користи за складиштење расутих материјала.

Правила снимања: Снима се према правилима снимања зграде.

1.8 Далековод

Појашњење: Далековод је надземни електрични енергетски вод за пренос електричне енергије на велике удаљености.

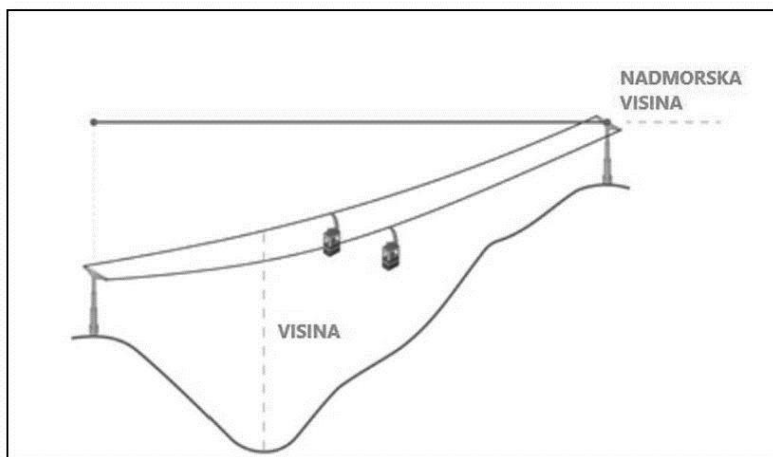
Правила снимања: Снима се као линија. Положај водова је одређен носећим стубовима далековода. Сваки сегмент далековода између два стуба се снима посебно.

Тамо гдје каблови пробијају површине за прикупљање препрека или гдје се испуњава висински критеријум за снимање, цијели сегмент далековада се снима као препрека. Ако и стуб испуњава критеријуме снимања, онда се и он снима како препрека, а висина се одређује на највишој тачки тог стуба. Ако само колона испуњава критеријуме снимања, висина се одређује на највишој тачки те колоне. Ако само жица задовољава критеријуме захвата, висина се одређује на тачки која је највише изнад терена (не нужно на стубу). За сваки сегмент далековада одређује се максимални хоризонтални обим, који је одређен максималном ширином стуба.

1.9 Жичара

Појашњење: Жичара је врста транспортног средства за превоз људи са кабинама или отвореним сједалима које вуку челични каблови положени на стубове.

Правила снимања: Снима се према правилима снимања далековада.

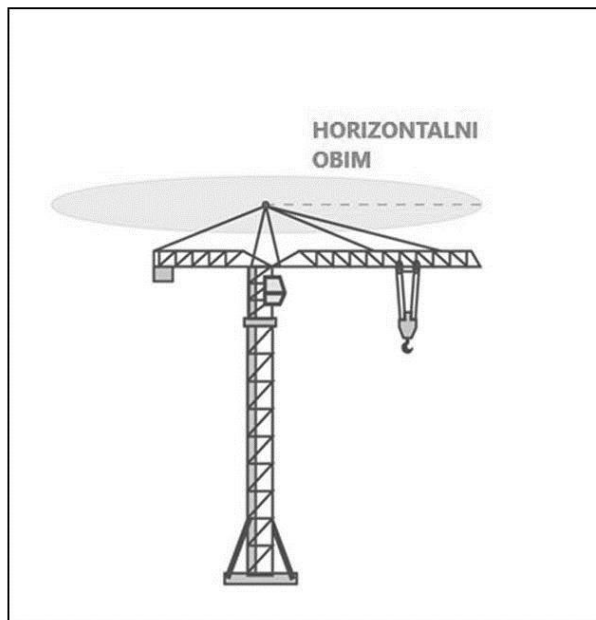

Слика 30 – Одређивање атрибута - надморска висина и висина за жичаре и далеководе

1.10 Кран

Појашњење: Кран је техничка машина, дизалица за подизање великих и тешких терета.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај тачке је одређен највишом тачком на објекту. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад терена. Максимална дужина крака крана се евидентира као атрибут – хоризонтални обим.

Слика 31 – Одређивање атрибута - хоризонтални обим за кран

1.11 Градска расвјета

Појашњење: Свјетилка постављена на стуб и намијењена за освјетљавање одређеног простора (нпр. друма).

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад тла (узимајући у обзир све друге објекте који су причвршћени за стуб).

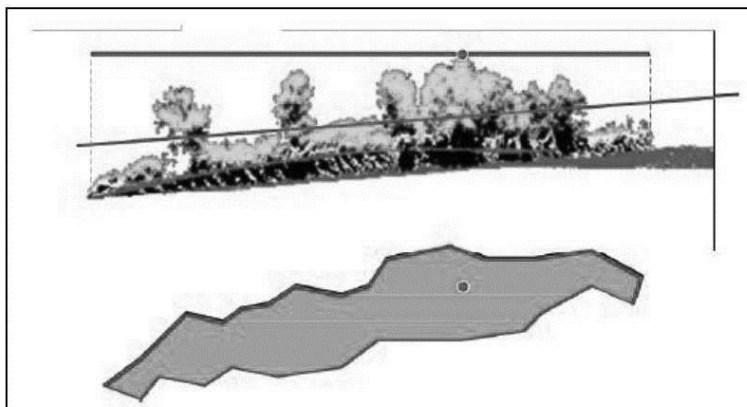
1.12 Вегетација

Појашњење: Велика компактна група разнолике вегетације са деблом и гранама (дрвеће, грмље или комбинација).

Правила снимања: Снима се као полигон и тачка. Површина снимања мора да садржи све дијелове крошње који испуњавају критеријуме за снимање, тј. продиру у површине за прикупљање препрека. Додатно, поједине површине се због поједностављивања могу спојити у веће, затворене полигоне. На подручјима гдје терен већ продира у површине за прикупљање препрека, снима се сва вегетација (нпр. не само дијелови који су виши од 15 m – Област 2ц).

Такође, да ли се одређена вегетација снимати као полигон или тачка увелико ће овисити о процјени оригинатора, као и области у којој се налази (нпр. за области 3 и 4 гдје ја потребан већи ниво детаља вегетација ће се пуно чешће снимати као тачка, у односу на Област 2ц).

За сваку вегетацијску површину снима се тачка на локацији највишег стабла унутар површине (његов највиши дио). Висина се одређује на највишој тачки стабла изнад терена.

Слика 32 – Одређивање атрибута - висина за вегетацију

1.13 Стабло

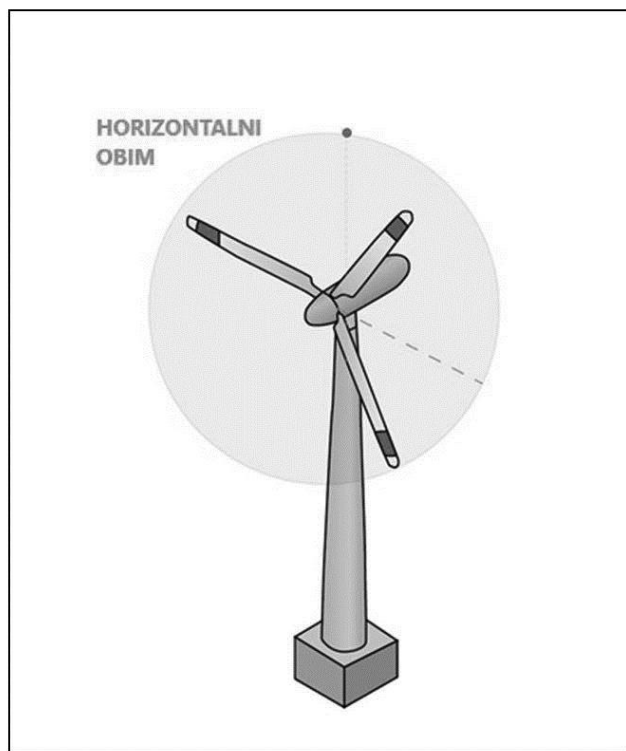
Појашњење: Стабло је свака вишегодишња биљка која се састоји из коријена, видљивог дрвеног дебла и крошње коју чине гране и лишће.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај врха и висина се одређују на највишем дијелу крошње.

1.14 Вјетротурбина

Појашњење: Вјетротурбина је уређај на стубу са ротором који кинетичку енергију вјетра претвара у електричну енергију.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај је одређен центром носећег стуба вјетротурбине. Висина се одређује на највишој тачки ротора. Максимална дужина ротора се узима у обзир приликом одређивања атрибута препреке – хоризонтални обим.

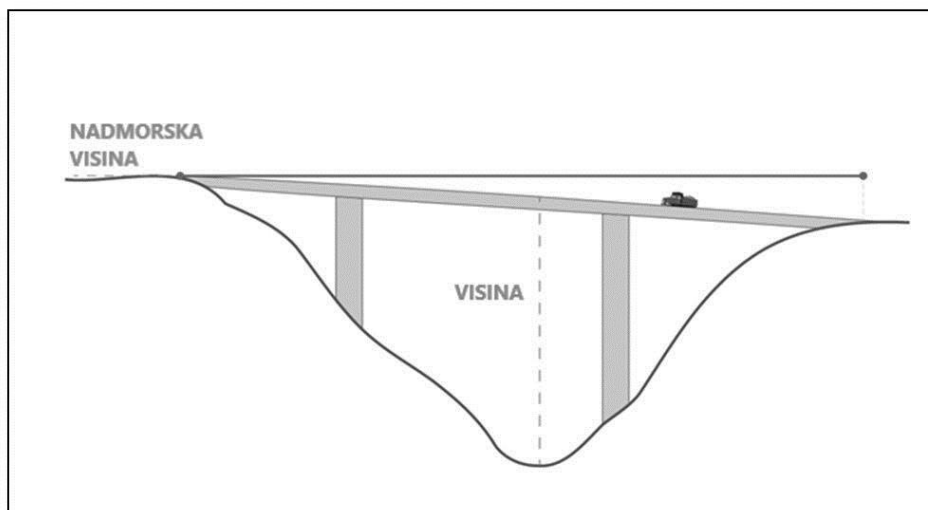

Слика 33 – Одређивање атрибута - хоризонтални обим за вјетротурбину

1.15 Мост

Појашњење: Мост је грађевина направљена ради премошћивања природних или вјештачких препрека (нпр. воде).

Правила снимања: Снима се као линија. Положај линије пролази кроз средину објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад тла (у обзир се узима највећа висина оградe, ако она постоји).

Слика 34 – Одређивање атрибута - надморска висина и висина за мостове

1.16 Стуб

Појашњење: Високи, обично округли предмет у попречном пресеку који се користи као ослонац.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад тла, узимајући у обзир све друге објекте који су причвршћени за стуб.

1.17 Панел

Појашњење: Саобраћајни знак, саобраћајна табла или табла намијењена за маркетиншки садржај.

Правила снимања: Снима се као тачка. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад тла, узимајући у обзир све друге објекте који су причвршћени за панел.

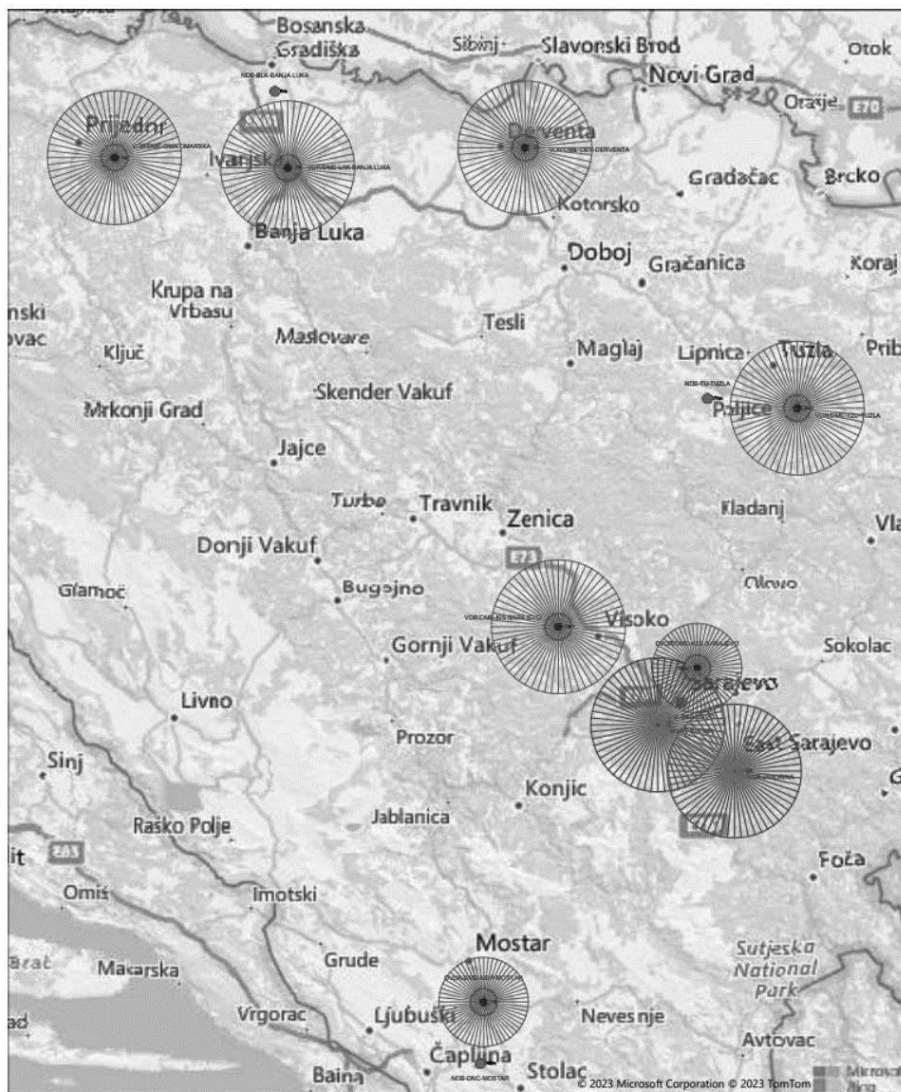
1.18 Ознаке на аеродрому

Појашњење: Ознаке које се постављају на аеродрому, а служе за кретање и усмјеравање ваздухоплова на маневарским површинама.

Правила снимања: Снима се као тачка или линија. Положај тачке је одређен положајем највишег дијела објекта, док положај линије пролази кроз средину објекта. Висина се одређује на највишој тачки објекта изнад тла, узимајући у обзир све друге причвршћене објекте.

ПРИЛОГ 6 – ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ CNS УРЕЂАЈА

Прилог 6 садржи графички приказ заштитних зона CNS уређаја објављених у AIP БиХ. Заштитне зоне су израђене на основу смерница документа ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas, а све како би укључени субјекти лакше разумјели захтјеве и њихов географски обухват у стварном свијету.

1. Свесмјерни / неусмјерени радио-фарови и надзорни радар

Слика 35 – Локације свесмјерних и неусмјерених радио-фарова у БиХ

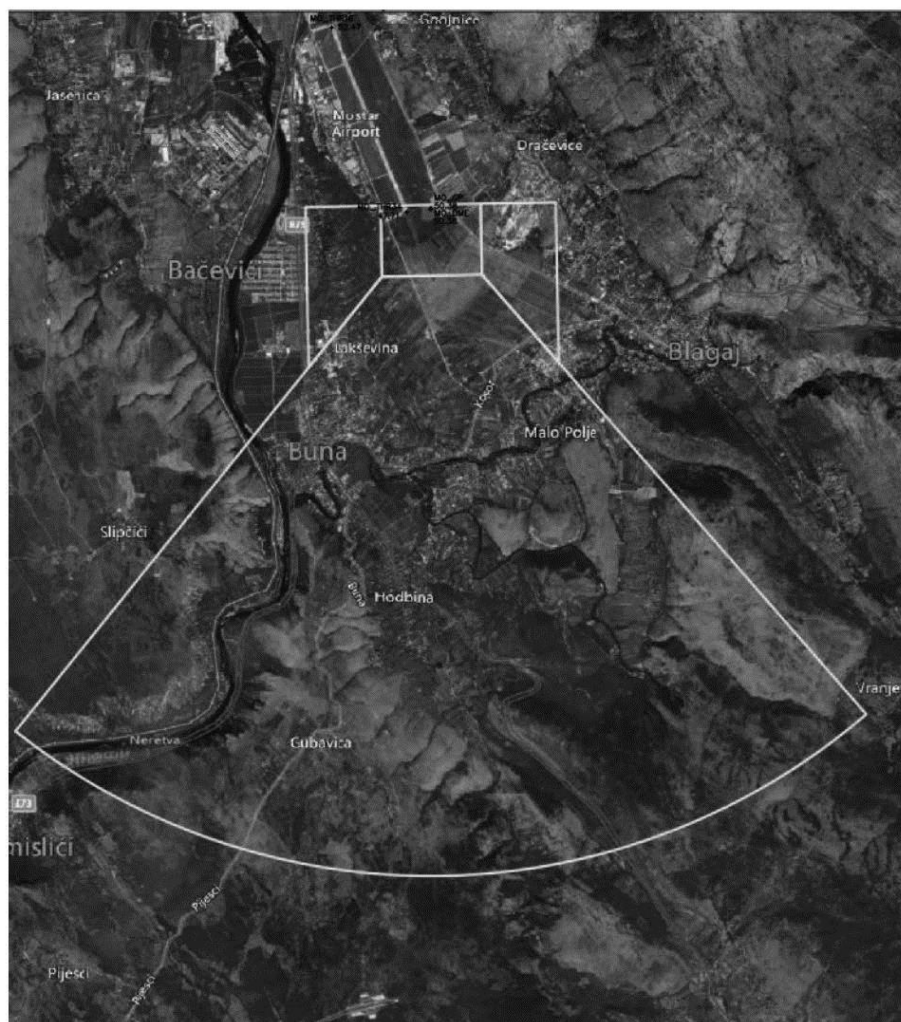

Слика 37 – GP/DME BAL

2.2. LQMO – Мостар

Слика 38 – Усмјеривач MOS

Слика 39 – GP/DME MOS

2.3. LQSA – Сарајево

Слика 40 – Усмјеривач ВНС

Слика 41 – GP/DME BHS

2.4. LQTZ – Тузла

Слика 42 – Усмјеривач TLA

Слика 43 – GP/DME TLA

3. VHF/UHF антене

3.1 Регија Бања Лука

Слика 44 – VHF/UHF антене на подручју Бање Луке

3.1 Регија Мостар

Слика 45 - VHF/UHF антене на подручју Мостара

3.3 Регија Сарајево

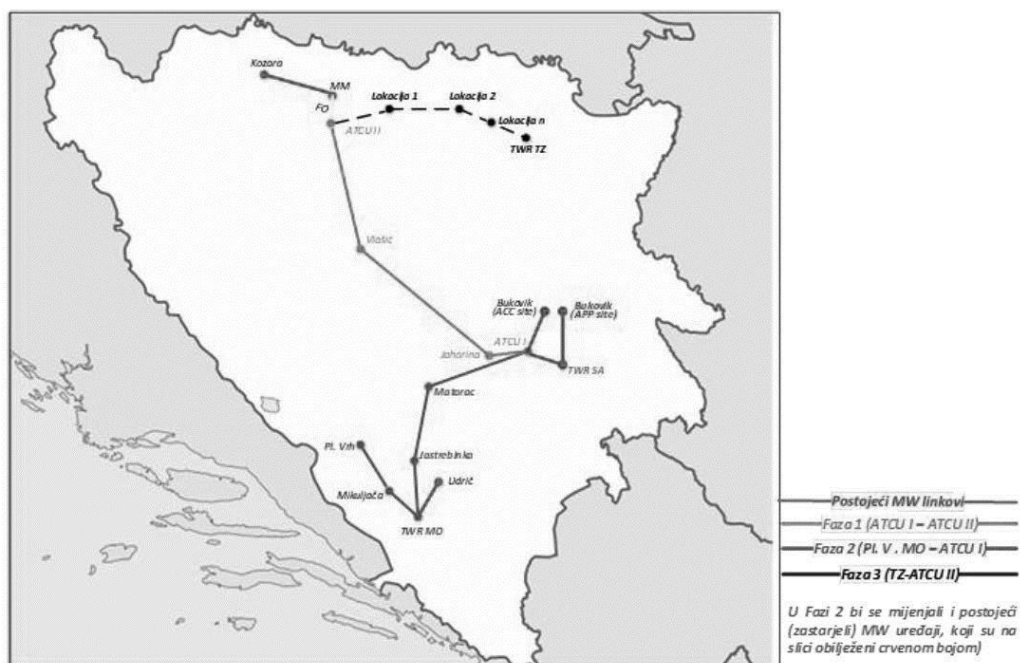

Слика 46 - VHF/UHF антене на подручју Сарајева

3.4 Регија Тузла

Слика 47 - VHF/UHF антене на подручју Тузле

Слика 48 – Руте тренутних и будућих микроталасних веза BHANSA-e

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/ 07 i 24/08) i člana 10. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17), a u vezi sa članom 5. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), na prijedlog Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 85. sjednici održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU
O USPOSTAVLJANJU POLITIKE UPRAVLJANJA
ELEKTRONSKIM PODACIMA O TERENU I
PREPREKAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom uspostavlja se Politika upravljanja elektronskim podacima o terenu i preprekama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Politika).

Član 2.

(Cilj Politike)

Cilj Politike je provođenje standarda u kreiranju, prikupljanju, obradi, ažuriranju i pružanju zrakoplovnih podataka korisnicima zračnog prostora Bosne i Hercegovine, što je od značaja za sigurnost zračne plovidbe.

Član 3.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 119/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

**Politika upravljanja elektronskim podacima o
terenu i preprekama Bosne i Hercegovine**

SADRŽAJ

1. UVOD
 - 1.1 Sažetak
 - 1.2 Cilj i namjena dokumenta
 - 1.3 Primjena elektronskih podataka o terenu i preprekama
 - 1.4 Referentni dokumenti
 2. ELEKTRONSKI PODACI O TERENU
 - 2.1 Definicija područja primjene
 - 2.1.1 Općenito
 - 2.1.2 Površine prikupljanja za teren
 - 2.1.3 Numerički zahtjevi
 - 2.1.4 Trenutna usklađenost
 - 2.1.5 Aerodromi za koje je potrebno pružanje elektronskih podataka o terenu
 - 2.1.6 Funkcije potrebne za elektronske podatke o terenu
 - 2.2 Definicija odgovornosti
 - 2.2.1 Odgovornost za zakonske propise
 - 2.2.2 Odgovornost za kreiranje podataka
 - 2.2.3 Odgovornost za verifikaciju i validaciju
 - 2.2.4 Odgovornost za repozitorij podataka
 - 2.2.5 Odgovornost za ažuriranje podataka
 - 2.2.6 Odgovornost za pružanje podataka
 - 2.2.7 Odgovornost za mehanizam nadzora
 - 2.3 Format elektronskih podataka o terenu
 - 2.4 Metapodaci elektronskih podataka o terenu
 - 2.5 Atributi elektronskih podataka o terenu
 - 2.6 Referentni sistemi
 - 2.6.1 Horizontalni referentni sistem
 - 2.6.2 Vertikalni referentni sistem
 - 2.6.3 Vremenski referentni sistem
 - 2.7 Povrat troškova i naplata
 3. ELEKTRONSKI PODACI O PREPREKAMA
 - 3.1 Definicija područja primjene
 - 3.1.1 Općenito
 - 3.1.2 Površine prikupljanja prepreka
 - 3.1.3 Numerički zahtjevi
 - 3.2 Definicija odgovornosti
 - 3.2.3 Odgovornost vlasnika/korisnika objekta
 - 3.2.4 Odgovornost za odobravanje
 - 3.2.5 Odgovornost za procjenu
 - 3.3 Format elektronskih podataka o preprekama
 - 3.4 Metapodaci elektronskih podataka o preprekama
 - 3.5 Atributi elektronskih podataka o preprekama
 - 3.6 Referentni sistemi
 - 3.6.1 Horizontalni referentni sistem
 - 3.6.2 Vertikalni referentni sistem
 - 3.6.3 Vremenski referentni sistem
 4. OSTALE POVRŠINE OD INTERESA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE
 - 4.1 Općenito
 - 4.2 Zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza
 - 4.3 Razvojni plan aerodroma i letjelišta (Master plan)
 - 4.4 Zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja
 5. PRILOZI
-

POPIS TABELA I SLIKA

Tabela 1 - Popis priloga eTOD politike Bosne i Hercegovine

Prilog 1

Tabela 2 - Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje

Tabela 3 - Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje

Prilog 2

Tabela 4 - Atributivni zahtjevi za elektronske podatke o preprekama

Tabela 5 - Atributivni zahtjevi za elektronske podatke o terenu

Prilog 3

Tabela 6 - Numerički zahtjevi za elektronske podatke o preprekama

Tabela 7 - Numerički zahtjevi za elektronske podatke o terenu

Slika 1 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektronskih podataka o terenu

Slika 2 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektronskih podataka o preprekama

Prilog 1

Slika 3 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 1 i Oblasti 2

Slika 4 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 2a

Slika 5 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 3

Slika 6 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 3

Slika 7 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 4

Slika 8 - Prijelazna površina

Slika 9 - Unutrašnja horizontalna površina

Slika 10 - Stožasta površina

Slika 11 - Vanjska horizontalna površina

Slika 12 - Prilazna površina

Slika 13 - Odletna površina

Slika 14 - Unutrašnja prijelazna površina

Slika 15 - Unutrašnja prilazna površina

Slika 16 - Površina prekinutog slijetanja

Slika 17 - Aerodromska karta prepreka ICAO tip A

Prilog 4

Slika 18 - Površine ograničenja prepreka LQBK

Slika 19 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQBK

Slika 20 - Oblast putanje polijetanja LQBK

Slika 21 - Površine ograničenja prepreka LQMO

Slika 22 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQMO

Slika 23 - Oblast putanje polijetanja LQMO

Slika 24 - Površine ograničenja prepreka LQSA

Slika 25 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQSA

Slika 26 - Oblast putanje polijetanja LQSA

Slika 27 - Površine ograničenja prepreka LQTZ

Slika 28 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQTZ

Slika 29 - Oblast putanje polijetanja LQTZ

Prilog 5

Slika 30 - Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za žičare i dalekovode

Slika 31 - Određivanje atributa - horizontalni obim za kran

Slika 32 - Određivanje atributa - visina za vegetaciju

Slika 33 - Određivanje atributa - horizontalni obim za vjetroturbinu

Slika 34 - Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za mostove

Prilog 6

Slika 35 - Lokacije svesmjernih i neusmjerenih radiofara u BiH

Slika 36 - Usmjerivač BAL

Slika 37 - GP/DME BAL

Slika 38 - Usmjerivač MOS

Slika 39 - GP/DME MOS

Slika 40 - Usmjerivač BHS

Slika 41 - GP/DME BHS
Slika 42 - Usmjerivač TLA
Slika 43 - GP/DME TLA
Slika 44 - VHF/UHF antene na području Banje Luke
Slika 45 - VHF/UHF antene na području Mostara
Slika 46 - VHF/UHF antene na području Sarajeva
Slika 47 - VHF/UHF antene na području Tuzle
Slika 48 - Rute trenutnih i budućih mikrovalnih veza BHANSA-e

Definicije i skraćenice

U okviru ovog dokumenta primjenjuju se sljedeće definicije i skraćenice:

AIC	(Aeronautical Information Circular) – Zrakoplovni informativni cirkular je obavještenje koje sadrži informacije koje se ne mogu objaviti putem NOTAM-a ili AIP-a, a koje se odnose na sigurnost letenja, zračnu plovidbu, tehnički, administrativni ili zakonski sadržaj
AIRAC	Sistem sa svrhom pravovremenog najavljivanja okolnosti koje zahtijevaju značajne izmjene u operativnoj praksi, zasnovan na zajedničkim, unaprijed određenim datumima stupanja na snagu
AIP	(Aeronautical Information Publication) – Zbornik zrakoplovnih informacija predstavlja publikaciju izdatu od ili uz nadležnost države i koja sadrži zrakoplovne informacije trajnog karaktera bitne za zračnu plovidbu
AIP Request Form	Dokument s unaprijed utvrđenim stavkama namijenjen za dostavu zrakoplovnih podataka u AIS BiH. Ujedno predstavlja službeni zahtjev za objavu putem AIP-a, AIC-a ili AIP SUP-a
AIP AMDT	(AIP Amendment) – Izmjene na AIP-u predstavljaju trajne promjene informacija sadržanih u AIP-u
AIS BiH	Služba za zrakoplovne informacije Bosne i Hercegovine
AGL	(Above Ground Level) – Visina iznad nivoa tla
ARP	(Aerodrome Reference Point) – Referentna tačka aerodroma
A-SMGCS	(Advanced Surface Movement Guidance & Control System) – Napredni sistemi za nadzor i kontrolu kretanja po manevarskim površinama
ATM	(Air Traffic Management) – Upravljanje zračnim prometom
BHANSa	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine
CNS	(Communication, Navigation and Surveillance) – Komunikacije, navigacija i nadzor
Čistina	(Clearway) – Određena pravougaona površina na kopnu ili vodi pod nadzorom nadležnog organa, odabrana ili pripremljena kao prikladna površina iznad koje avion može izvesti dio svog početnog uspona do određene visine
DME	(Distance Measuring Equipment) – Uređaj za mjerenje udaljenosti
Drift down	Maksimalni potisak/minimalna brzina spuštanja koja je potrebna zbog kvara motora u višemotornom zrakoplovu
DQR	(Data Quality Requirements) – Opis karakteristika podataka (tj. tačnosti, rezolucije, cjelovitosti, sljedivosti, pravovremenosti, potpunosti i formata) radi osiguravanja usklađenosti tih podataka s njihovom namjenom
EAD	(European AIS Database) – Evropska AIS baza podataka
EFB	(Electronic Flight Bag) – Elektronska letačka torba
EGM-96	(Earth Gravitational Model 1996) – Zemljin gravitacioni model 1996 predstavlja niz modela geopotencijala koji se koriste kao referenca geoida u Svjetskom geodetskom sistemu
ETAMN	Evropska mreža za upravljanje zračnim prometom
eTOD	Elektronski podaci o terenu i preprekama
eTOD priručnik	(EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual) – EUROCONTROL-ov priručnik za teren i prepreke
EUROCAE	(The European Organisation for Civil Aviation Equipment) – Evropska organizacija za opremu civilnog zrakoplovstva
EUROCONTROL	(European Organization for the Safety of Air Navigation) – Evropska organizacija za sigurnost zračne plovidbe
FIR Sarajevo	(Flight Information Region) – Zračni prostor određenih dimenzija u kojem se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja
FMS	(Flight Management System) – Sistem upravljanja letom
GNSS	(Global Navigation Satellite System) – Globalni sistem satelitske navigacije
GP	(Glide Path) – Putanja poniranja
ICAO	(International Civil Aviation Organization) – Specijalizirana je ustanova Ujedinjenih naroda, osnovana 1944. u Čikagu, zadužena za stalni nadzor uvođenja i provođenja Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (Čikaške konvencije)

ILS	(Instrument Landing System) – Sistem za instrumentalno slijetanje
Integritet	(Integrity) – Stepen sigurnosti da zrakoplovni podaci i njihova vrijednost nisu izgubljeni ili izmijenjeni od trenutka njihova kreiranja ili ovlaštene izmjene. U odnosu na to, zrakoplovni podaci se klasificiraju kao: rutinski (Routine) - postoji veoma mala vjerovatnoća da će pri korištenju oštećenih rutinskih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe neophodni (Essential) - postoji mala vjerovatnoća da će pri korištenju oštećenih bitnih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe kritični (Critical) - postoji velika vjerovatnoća da će pri korištenju kritičnih podataka siguran nastavak leta i slijetanje zrakoplova biti ozbiljno ugroženi uz mogućnost katastrofe
LIDAR	(Light Detection and Ranging) - Svjetlosno zamjećivanje i klasifikacija je optički mjerni instrument koji odašilje laserske zrake koje se odbijaju od okolnih objekata i potom registriraju u optičkom prijemniku
Master plan	Strateški dokument koji služi za dugoročno planiranje razvoja aerodroma
Metapodaci	Predstavljaju podatke o podacima te se u slučaju potrebe za dodatnom analizom podataka mogu, npr., utvrditi porijeklo, korišteni referenti sistemi, kontakt osobe i dr.
Mikrovalne veze	Veze koje se sastoje od elektromagnetskih valova valne dužine od 1 do 300 mm i s frekvencijom iznad običnih radiovalova, a ispod infracrvene svjetlosti
MSAW	(Minimum Safe Altitude Warning) – Sistem za upozorenje o minimalnoj sigurnoj visini
MSL	(Mean Sea Level) – Srednji nivo mora
Nadležne geodetske uprave	Podrazumijeva dvije geodetske uprave koje djeluju na području BiH: Federalnu upravu za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Republičku upravu za geodetske i imovinske-pravne poslove te Odjel za javni registar Brčko distrikta
Nadmorska visina	(Elevation) – Označava vertikalno rastojanje tačke ili nivoa na površini Zemlje ili rastojanje projektirano na površinu Zemlje, mjereno u odnosu na srednji nivo mora
NOTAM	Obavijest koja se distribuira telekomunikaciono i koja sadrži informacije u vezi s uspostavljanjem, stanjem ili promjenom bilo kojeg zrakoplovnog sredstva, usluge, postupka ili opasnosti, o kojima je pravovremeno saznanje bitno za osoblje koje je uključeno u letačke operacije
NOTAM Request Form	Dokument s unaprijed utvrđenim stavkama namijenjen za dostavu zrakoplovnih podataka u BHNOF. Ujedno predstavlja službeni zahtjev za objavu NOTAM-a
OCA	(Obstacle Clearance Altitude) – Apsolutna visina nadvisivanja prepreka
OCH	(Obstacle Clearance Height) – Relativna visina nadvisivanja prepreka
Operator aerodroma	Organizacija ili kompanija odgovorna za rad i upravljanje aerodromom
Originator	Fizičko ili pravno lice imenovano da dostavlja zrakoplovne podatke prema službama zrakoplovnog informiranja AIS BiH i BHNOF u skladu sa potpisanim sporazumom
Potpunost	Stepen pouzdanosti da su pruženi svi podaci koji su potrebni za predviđenu namjenu
Površina ograničenja prepreka (OLS)	(Obstacle Limitation Surface) - Označava površinu kojom su definirane granice do kojih objekti mogu prodirati u zračni prostor
Prepreka	Označava sve nepokretne (privremene ili stalne) i pokretne objekte ili njihove dijelove koji su smješteni na površini namijenjenoj za kretanje zrakoplova po površini ili koji probijaju definiranu površinu koja treba biti slobodna od prepreka zbog sigurnosti zrakoplova u letu ili se nalaze izvan definiranih površina i ocijenjeni su kao opasni za zračnu plovidbu

Proizvod zrakoplovnih informacija	Zrakoplovni podaci i zrakoplovne informacije koje se stavljaju na raspolaganje kao skupovi digitalnih podataka ili u standardiziranom formatu na papiru ili elektronskom mediju. Proizvodi zrakoplovnih informacija uključuju: AIP (uključujući AIP AMDT i AIP SUP), AIC, zrakoplovne karte, NOTAM i digitalne skupove podataka
Rezolucija	(Resolution) – Broj jedinica ili znamenki kojima se izražava i koristi izmjerena ili izračunata vrijednost
Teren	Označava površinu Zemlje koja uključuje prirodna obilježja, kao što su planine, brda, grebeni, doline, vodene mase, trajni led i snijeg, i ne uključuje prepreke
Tačnost	(Accuracy) – Stepen usklađenosti između procijenjene ili izmjerene vrijednosti i prave vrijednosti
TMA	(Terminal Control Area) – Završna kontrolirana oblast je kontrolirana oblast koja se uobičajeno uspostavlja na mjestu gdje se slijevaju ATS rute u blizini jednog ili više velikih aerodroma
UTC	(Coordinated Universal Time) – Koordinirano svjetsko vrijeme
SARP	(Standards And Recommended Practices) – Standardi i preporučena praksa su specifikacije koje je usvojilo Vijeće ICAO-a u skladu sa članom 37. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu kako bi se postigao najveći mogući stepen ujednačenosti u propisima, standardima, postupcima i organizaciji
UHF	(Ultra High Frequency) – Ultra visoka frekvencija
VHF	(Very High Frequency) – Vrlo visoka frekvencija
WGS-84	(World Geodetic System – 1984) – Svjetski geodetski sistem 1984 međunarodno je preporučeni horizontalni referentni sistem za zračnu navigaciju
Zrakoplovni podaci	Predstavlja zrakoplovne činjenice, koncepte ili upute predstavljene u obliku primjerenom za komunikaciju, tumačenje ili obradu
Zrakoplovna informacija	Predstavlja informacije nastale prikupljanjem, analizom i oblikovanjem zrakoplovnih podataka

1. UVOD

1.1 Sažetak

Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: ICAO) propisuje međunarodne standarde i preporučene prakse (u daljnjem tekstu: SARP) kako bi osigurala siguran i redovan međunarodni zračni promet, a država Bosna i Hercegovina, kao potpisnica Konvencije o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, preuzela je obaveze i odgovornosti u vezi s usvajanjem i provođenjem SARP-ova ICAO-a.

Jedna od preuzetih obaveza jeste stavljanje na raspolaganje elektronskih podataka o terenu i preprekama (u daljnjem tekstu: eTOD) korisnicima zračnog prometa. Naime, eTOD podaci su od ključnog značaja za sigurnost zračne plovidbe te se kao takvi moraju kreirati, održavati i stavljati na raspolaganje u skladu sa standardima ICAO-a te biti pod nadzorom nadležnih organa države članice.

Osim toga, kako bi se poboljšali efikasnost, sigurnost i kapacitet zračnog prometa u Evropi te podržali novi koncepti rada, posebno u sklopu inicijative „Jedinstvenog evropskog neba“ (u daljnjem tekstu: SES), Evropska komisija je usvojila paket regulatornih pravnih okvira koji definiraju konkretne korake, mjere i rokove za ostvarivanje tih ciljeva te pružaju pravni okvir za provođenje potrebnih promjena u sistemu upravljanja zračnim prometom (u daljnjem tekstu: ATM).

Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373) i Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014 o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima (u daljnjem tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014) detaljno definiraju tehničke specifikacije i zahtjeve za usklađivanje s regulatornim pravnim okvirom iz SES inicijative, te uspostavljanje standarda za interoperabilnost i efikasnost između ATM sistema.

Navedene uredbe su Pravilnikom o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom („Službeni glasnik BiH“, broj: 10/23 i 78/23) i Pravilnikom o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima („Službeni glasnik BiH“, broj: 17/21 i 75/22) transponirane u legislativni sistem Bosne i Hercegovine te su postale obavezujuće za sve subjekte uključene u pružanje usluga u zračnoj plovidbi i prihvata/otpreme zrakoplova unutar Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu kompleksnost provođenja eTOD zahtjeva, Evropska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (u daljnjem tekstu: EUROCONTROL) je formirala eTOD radnu grupu u svrhu pomoći državama članicama pri definiranju tehničkih, institucionalnih i provedbenih zahtjeva, te kao rezultat rada izradila dokument EUROCONTROL Terrain and Obstacle Manual (u daljnjem tekstu: EUROCONTROL eTOD priručnik), čija je posljednja verzija 3.0 korištena kao osnova za izradu dokumenta eTOD politika Bosne i Hercegovine.

1.2 Cilj i namjena dokumenta

Ovaj dokument definira politiku Bosne i Hercegovine u vezi s kreiranjem, prikupljanjem, obradom, ažuriranjem i pružanjem eTOD-a, a ujedno predstavlja pristup, plan i skup aktivnosti koje su dogovorile sve strane uključene u ovu politiku.

Glavni cilj dokumenta je sumiranje nadležnosti i odgovornosti za pružanje eTOD-a, upravljanje zrakoplovnim podacima, uspostavljanje dugoročnog i pouzdanog koncepta na području Bosne i Hercegovine, kao i pružanje smjernica uključenim stranama i donositeljima odluka da razviju programe provođenja i uspostave neophodne korake za omogućavanje pružanja eTOD-a.

Također, dokument, osim objedinjavanja različitih međunarodnih SARP-ova i domaćih zakonskih propisa, sagledava i određene standarde zrakoplovne industrije te s iskustvom stečenim kroz višegodišnje pružanje usluga zračne plovidbe i operacija zrakoplova u Bosni i Hercegovini treba pružiti:

- **bolju komunikaciju:** Uspostavljanje komunikacije između uključenih strana civilnog zrakoplovstva i subjekata koji učestvuju u procesu prostornog planiranja i izdavanja

dozvola za gradnju kako bi svi aktivno učestvovali u razumijevanju potreba, prioriteta i interesa svih strana;

- **zaštitu zona:** Uspostavljanje zaštite zona oko međunarodnih aerodroma, letjelišta, komunikaciono-navigacionih uređaja i instrumentalnih procedura letenja kako bi se omogućilo izvođenje planiranih operacija zrakoplova bez ugrožavanja sigurnosti zračne plovidbe te spriječilo da aerodrom, letjelište, komunikaciono-navigaciona oprema i/ili instrumentalne procedure letenja postanu neupotrebljive zbog neplanske gradnje u zonama od interesa;
 - **međusobno dogovorene standarde:** Poštivanje dogovorenih standarda prema kojim će se procesi kreiranja i odobravanja, kao i formati za pohranjivanje i razmjenu eTOD-a odvijati unutar Bosne i Hercegovine;
 - **praćenje i ažuriranje:** S obzirom na to da je eTOD od ključnog značaja za sigurnost zračne plovidbe, neophodni su praćenje gradnje, definiranje smjemica za ažuriranje kao i perioda ponovnog premjeravanja;
 - **zaštitu kvalitete podataka:** U cilju osiguranja kvaliteta podataka, svi procesi na eTOD-u moraju biti evidentirani i svi subjekti su dužni pridržavati se zahtjeva u pogledu kvaliteta podataka (u daljnjem tekstu: DQR), minimalne liste metapodataka, te biti verificirani i validirani u skladu s međunarodnim SARP-ovima.
-

1.3 Primjena elektronskih podataka o terenu i preprekama

U posljednjem desetljeću u zrakoplovnoj zajednici dolazi do rastućeg razumijevanja da se digitalne aplikacije mogu koristiti u zračnim i zemaljskim sistemima kako bi korisnicima pružile poboljšane sigurnosno-kritične informacije koje omogućavaju bolje procjene i poboljšavaju proces donošenja odluka. Zahtjevi za pružanje eTOD-a na mapama ili u obliku papira više ne ispunjavaju trenutne zahtjeve za pružanje podataka poboljšane kvalitete, posebno uzimajući u obzir sve veću potrebu za podizanjem sigurnosti.

U trenutnom okruženju, svaki zemaljski i zračni sistem pruža određeni nivo situacione svjesnosti s obzirom na teren i prepreke, ali to, nažalost, samo po sebi nije dovoljno. Potrebno je kombinirati podatke primljene iz različitih senzora i izvora, predstaviti ih u digitalnom obliku (npr. navigacija, teren, prepreke, aerodromske mape itd.) i prikazati ih kao obrađene informacije u standardiziranom, korisniku prilagođenom formatu.

Težnja prema novim tehnološkim naprecima u zrakoplovstvu koji će pružiti povećani nivo sigurnosti i performansa kroz poboljšanu situacionu svijest, kao što su navigaciona rješenja koja se zasnivaju na GNSS tehnologiji, nužno zahtijevaju eTOD podatke u skladu sa svim zahtjevima iz pogleda DQR-a.

Sigurnost i efikasnost aerodromskih operacija mogu biti ugrožene zbog kompleksnog terena i prepreka u području prilaza i polijetanja. Upotrebom eTOD podataka i pratećih softverskih rješenja značajno će se povećati pouzdanost, tačnost i integritet tehnologija vođenja i nadzora zrakoplova.

Osim pomoći pri određivanju visine ograničenja prilikom korištenja ili projektiranja instrumentalnih procedura letenja, eTOD podaci nalaze primjenu i u nekim od sljedećih sistema u zračnoj plovdbi:

- a) sistem za upozorenje na blizinu tla koji unaprijed traži preventivne funkcije i sistem za upozorenje o minimalnoj sigurnoj visini (MSAW);
- b) utvrđivanje procedura za upotrebu u slučaju nužde tokom neuspjelog prilaženja ili polijetanja;
- c) analiza operativnih ograničenja za zrakoplove;
- d) dizajn instrumentalnih procedura;
- e) utvrđivanje „drift-down“ rutnih procedura i lokacije u slučaju potrebe kako bi se zrakoplovnim operaterima omogućilo planiranje i izvođenje hitnih slučajeva snižavanja u slučaju kvara motora ili dekompresije kabine;
- f) napredni sistemi za nadzor i kontrolu kretanja po manevarskim površinama (A-SMGCS);
- g) izrada zrakoplovnih karata i sistema upravljanja letom (FMS);
- h) elektronske letačke torbe (EFB) koje zamjenjuje tradicionalnu papirnatu dokumentaciju koja treba biti u zrakoplovu (karte, kontrolne liste, priručnike).

1.4 Referentni dokumenti

Pri izradi dokumenta rukovodilo se sljedećim referentnim dokumentima:

Domaći zakonski propisi:

- Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine;
 - Zakon o republičkoj upravi Republike Srpske;
 - Zakon o premjeru i katastru Republike Srpske;
 - Zakon o premjeru i katastru zemljišta SRBiH;
 - Zakon o premjeru i katastru nekretnina SRBiH;
 - Zakon o premjeru i katastru nekretnina u Brčko distriktu;
 - Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine;
 - Zakon o uređenju prostora i građenju Republike Srpske;
 - Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine;
 - Zakon o naknadama za vršenje usluga premjera i korištenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta Republike Srpske;
 - Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina SRBiH;
 - Zakon o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovdbi Bosne i Hercegovine;
-

- Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom;
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja letjelišta;
- Pravilnik o aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja potvrde aerodromskog operatora;
- Pravilnik o osnovnim geodetskim radovima Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o snimanju detalja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o formi, sadržaju i načinu izdavanja lokacijskih uvjeta Republike Srpske;
- Pravilnik o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja Republike Srpske;
- Pravilnik za osnovne geodetske radove Republike Srpske;
- Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku saglasnost i/ili lokacijsku informaciju.

Međunarodna regulativa, standardi i preporučena praksa:

- Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373;
 - Provedbena uredba Komisije (EU) 139/2014;
 - Uredba (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Vijeća;
 - ICAO Annex 4 - Aeronautical Charts;
 - ICAO Annex 10 - Aeronautical Telecommunication;
 - ICAO Annex 14 - Aerodromes Design and Operations;
 - ICAO Annex 15 - Aeronautical Information Services;
 - ICAO Doc 10066 - PANS AIM;
 - ICAO Doc 8126 - AIS Manual;
 - ICAO Doc 8168 - PANS OPS;
 - ICAO Doc 8697 - Aeronautical Chart Manual;
 - ICAO Doc 9674 - WGS-84 Manual;
 - ICAO Doc 9137 Part 6 - Control of Obstacle
 - ICAO EUR DOC 015 - European guidance material on managing building restricted areas;
 - EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual;
 - EUROCONTROL Specification for the Origination of Aeronautical Data;
 - EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C;
 - CAP 738 - Safeguarding of Aerodromes;
 - Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.
-

2. ELEKTRONSKI PODACI O TERENU

2.1 Definicija područja primjene

2.1.1 Općenito

Ovo poglavlje opisuje eTOD politiku Bosne i Hercegovine koja se odnosi na kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o terenu za oblasti 1, 2, 3 i 4, površine ograničenja prepreka i oblast putanje polijetanja.

Navedene površine za prikupljanje podataka terena proizlaze iz zahtjeva SARP-ova ICAO-a i uredbi Evropske komisije koje su u Bosni i Hercegovini transponirane kroz domaće zakonske propise, s definicijama kako slijedi:

- Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine;
- Oblast 2 pokriva uže područje aerodroma od referentne tačke aerodroma (u daljnjem tekstu: ARP) do 45 km udaljenosti ili završne kontrolirane oblasti (u daljnjem tekstu: TMA), ovisno šta je manje, sa sljedećom podjelom:
 - a) Oblast 2a;
 - b) Oblast 2b;
 - c) Oblast 2c;
 - d) Oblast 2d.
- Oblast 3 graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od centralne linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma;
- Oblast 4 se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane centralne linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II ili III;
- Oblast putanje polijetanja se proteže iznad ravne površine koja ima nagib od 1,2% i koja ima zajedničko ishodište s područjem odletne putanje leta sa širinom na početku od 180 m, koja se povećava stopom od 0,25 D do maksimalno 1800 m, gdje je D udaljenost od ishodišta i proteže se do tačke iza koje više ne postoje prepreke ili udaljenosti od 10 km, ovisno šta je manje;
- površine ograničenja prepreka aerodroma koje se definišu za svaki aerodrom zasebno.

2.1.2 Površine prikupljanja za teren

Površine u kojima se prikupljaju podaci o terenu su detaljno definirane u Prilogu 1 – Površine za prikupljanje prepreka i terena.

2.1.3 Numerički zahtjevi

Elektronski podaci o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini moraju biti usklađeni s numeričkim zahtjevima u Prilogu 3, Tabela 7.

2.1.4 Trenutna usklađenost

2.1.4.1 Podaci

Nadležne geodetske uprave na području Bosne i Hercegovine održavaju i pružaju podatke o terenu u skladu sa svojim nadležnostima. Trenutno dostupni podaci o terenu zadovoljavaju traženu tačnost i rezoluciju prema numeričkim zahtjevima Oblasti 1.

Zahtjevi iz oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površina ograničenja prepreka će biti ispunjeni po završetku projekta „LIDAR snimanje teritorije Bosne i Hercegovine“, čime će se steći uvjeti za pružanje podatka o terenu u skladu sa navedenim zahtjevima.

2.1.4.2 Propisi

Kreiranje, prikupljanje, obrada i pružanje elektronskih podataka o terenu u Bosni i Hercegovini se vrši u skladu sa sljedećim domaćim zakonskim propisima:

- Zakon o republičkoj upravi Republike Srpske;
 - Zakon o premjeru i katastru Republike Srpske;
 - Zakon o premjeru i katastru zemljišta SRBiH;
 - Zakon o premjeru i katastru nekretnina SRBiH;
 - Zakon o premjeru i katastru nekretnina u Brčko distriktu;
 - Zakon o naknadama za vršenje usluga premjera i korištenja podataka katastra nepokretnosti i katastra zemljišta Republike Srpske;
-

- Zakon o naknadama za korištenje podataka i vršenje usluga u oblasti premjera i katastra nekretnina SRBiH;
- Pravilnik o osnovnim geodetskim radovima Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o snimanju detalja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik za osnovne geodetske radove Republike Srpske.

Važeći Zakon o zrakoplovstvu BiH ne prepoznaje nadležne geodetske uprave kao institucije koje posjeduju i pružaju podatke o terenu. Potrebno je Zakonom o zrakoplovstvu BiH prepoznati navedene subjekte kao vlasnike podataka o terenu koji će, u saradnji s Agencijom za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BHANSA), podatke pružati zrakoplovnoj zajednici.

2.1.5 Aerodromi za koje je potrebno pružanje elektronskih podataka o terenu

Za sljedeće aerodrome će se pružati elektronski podaci o terenu u oblastima 2, 3, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

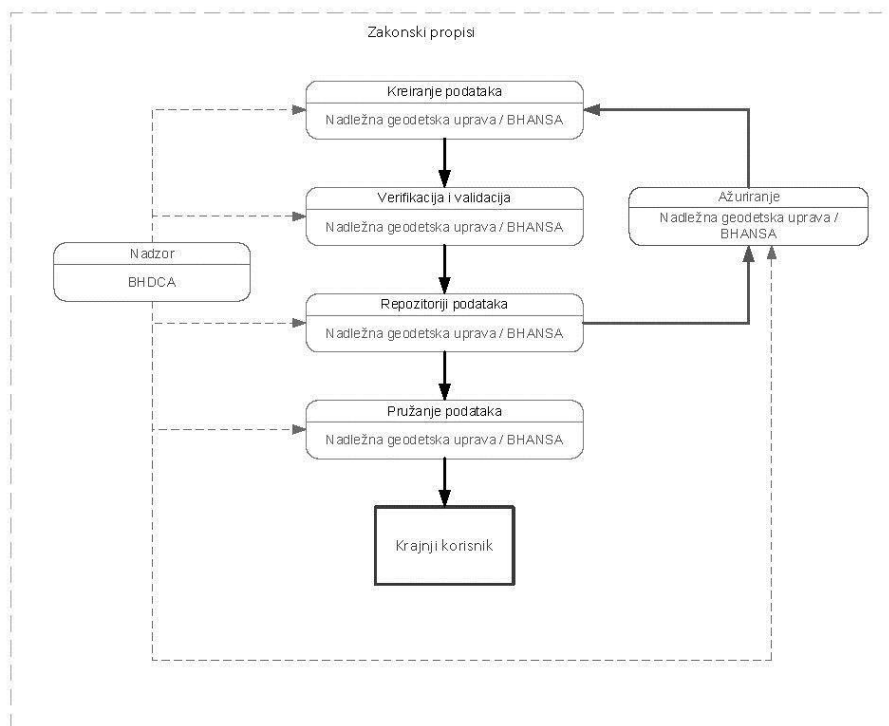
- LQSA – Sarajevo;
- LQMO – Mostar;
- LQBK – Banja Luka;
- LQTZ – Tuzla;
- za ostale aerodrome za koje bude objavljeno u AIP BiH da su certificirani kao međunarodni aerodromi.

Elektronski podaci o terenu u Oblasti 4 će se pružati samo za one međunarodne aerodrome koji uspostave operacije preciznog prilaza kategorije II ili III. Trenutna situacija u Bosni i Hercegovini jeste da niti jedan aerodrom nema operacije preciznog prilaza kategorije II ili III.

2.1.6 Funkcije potrebne za elektronske podatke o terenu

Uspostavljanje sljedećih funkcija i procesa na nivou Bosne i Hercegovine je potrebno za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- zakonski propisi: subjekat odgovoran za donošenje domaćih zakonskih propisa u oblasti civilnog zrakoplovstva za elektronske podatke o terenu;
 - kreiranje podataka: subjekat koji ima sposobnost mjerenja terena i koji osigurava pouzdanost izmjerenih podataka s potrebnim DQR-om i numeričkim zahtjevima;
 - verifikacija i validacija: subjekat odgovoran za validaciju i verifikaciju elektronskih podataka o terenu;
 - repozitorij podataka: subjekat odgovoran za pohranjivanje elektronskih podataka o terenu;
 - ažuriranje podataka: subjekat odgovoran za provođenje i ažuriranje elektronskih podataka o terenu;
 - pružanje podataka: subjekat odgovoran za pružanje elektronskih podataka o terenu korisnicima;
 - nadzor: subjekat odgovoran za nadzor provođenja domaćih zakonskih propisa.
-

Slika 1 – Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektronskih podataka o terenu

2.2 Definicija odgovornosti

U ovom se poglavlju utvrđuju odgovornosti za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o terenu za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini.

2.2.1 Odgovornost za zakonske propise

BHDCa će biti odgovorna za razvoj i ažuriranje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada i pružanje elektronskih podataka o terenu za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

2.2.2 Odgovornost za kreiranje podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za kreiranje elektronskih podataka o terenu, čiji su vlasnici i u skladu sa svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za kreiranja elektronskih podataka o terenu koje ne posjeduju nadležne geodetske uprave, kao i dodatnih za koje procjeni kao potrebne.

2.2.3 Odgovornost za verifikaciju i validaciju

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za verifikaciju i validaciju elektronskih podataka o terenu, čiji su vlasnici i u skladu sa svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za verifikaciju i validaciju elektronskih podataka o terenu koje samostalno kreira ili prikupi.

2.2.4 Odgovornost za repozitorij podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za pohranjivanje elektronskih podataka o terenu, čiji su vlasnici i u skladu sa svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za pohranjivanje elektronskih podataka o terenu koje samostalno kreira ili prikupi.

2.2.5 Odgovornost za ažuriranje podataka

Nadležne geodetske uprave će biti odgovorne za ažuriranje elektronskih podataka o terenu, čiji su vlasnici i u skladu sa svojim nadležnostima, a koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHANSA će biti odgovorna za ažuriranje elektronskih podataka o terenu koje je samostalno kreirala i čiji je vlasnik.

Ažuriranje elektronskih podataka o terenu će se vršiti po potrebi, uz saglasnost svih uključenih subjekata.

2.2.6 Odgovornost za pružanje podataka

Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Odjel za javni registar Brčko distrikta i BHANSA će posebnim sporazumom definirati zajedničko pružanje elektronskih podataka o terenu koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka za područje Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta.

Republička uprava za geodetske i imovinske-pravne poslove će biti odgovorna za pružanje elektronskih podataka o terenu koji odgovaraju za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka za područje Republike Srpske.

Obavijesti o dostupnosti elektronskih podataka o terenu prema zrakoplovnoj zajednici će biti publicirane putem Zbornika zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: AIP BiH).

2.2.7 Odgovornost za mehanizam nadzora

BHDCA će biti odgovorna za nadzor nad primjenom domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje i obrada elektronskih podataka o terenu, odnosno ocjena kvaliteta dostupnih elektronskih podataka o terenu kojima raspolažu geodetske uprave i BHANSA te ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o terenu.

2.3 Format elektronskih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektronske podatke o terenu pohranjivati i razmjenjivati u sljedećim formatima:

- ASCII XYZ format (*.xyz)
- Geo TIFF format (*.tif)

2.4 Metapodaci elektronskih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će metapodatke za elektronske podatke o terenu pohranjivati i razmjenjivati u minimalno sljedećim formatima:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Metapodaci moraju uključivati:

- identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju aktivnost kreiranja zrakoplovnih podataka, slanja ili postupanja s njima;

- aktivnost koja je izvršena;
- datum i vrijeme kad je aktivnost izvršena;
- validnost skupa podataka;
- ograničenja upotrebe podataka, ako postoje.

2.5 Atributi elektronskih podataka o terenu

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektronske podatke o terenu kreirati, prikupljati, pohranjivati i pružati u skladu sa atributima karakteristika terena prikazanih u Prilogu broj 2, Tabela 5.

2.6 Referentni sistemi

2.6.1 Horizontalni referentni sistem

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektronske podatke o terenu prikupljati i pohranjivati u državnom koordinatnom sistemu BH_ETRS89/TM, a za potrebe razmjene prema korisnicima dostavljat će ih u Svjetskom geodetskom sistemu – 1984 (WGS-84) zasnovanom na modelu geoida EGM-96.

2.6.2 Vertikalni referentni sistem

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će elektronske podatke o terenu kreirati, prikupljati i pohranjivati u referentnom sistemu BH_VRS2020 realiziranom podudaranjem referentne visinske površine i srednjeg nivoa mora, kako je utvrđeno na osnovu jednogodišnjih posmatranja u Trstu 1875. godine. Navedeni sistem ispunjava zahtjeve civilnog zrakoplovstva te nema potrebe za transformacijom, no zbog jasnijeg razumijevanja korisnika, koristit će se oznaka srednjeg nivoa mora (MSL).

2.6.3 Vremenski referentni sistem

Nadležne geodetske uprave i BHANSA će za elektronske podatke o terenu kao vremenski referentni sistem koristiti gregorijanski kalendar i univerzalno koordinirano vrijeme (UTC).

2.7 Povrat troškova i naplata

Geodetske uprave će elektronske podatke o terenu naplaćivati u skladu sa propisima kojima se regulira naknada za vršenje usluga i korištenje podataka iz njihove nadležnosti.

BHANSA će elektronske podatke o terenu naplaćivati kroz naknade definirane internim propisima.

3. ELEKTRONSKI PODACI O PREPREKAMA

3.1 Definicija područja primjene

3.1.1 Općenito

Ovo poglavlje opisuje eTOD politiku Bosne i Hercegovine koja se odnosi na kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka, kao i onih prepreka izvan navedenih površina za koje se procjeni da predstavljaju opasnost za zračnu plovidbu.

Navedene površine za prikupljanje prepreka proizlaze iz zahtjeva SARP-ova ICAO-a i uredbi Evropske komisije koje su u Bosni i Hercegovini transponirane kroz domaće zakonske propise, s definicijama kako slijedi:

- Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine za one prepreke koje prodiru na površinu od 100 m iznad nivoa tla (u daljnjem tekstu: AGL) i više;
- Oblast 2 pokriva uže područje aerodroma od ARP-a do 45 km udaljenosti ili granica TMA (ovisno šta je manje), sa sljedećom podjelom:
 - a) Oblast 2a;
 - b) Oblast 2b;
 - c) Oblast 2c;
 - d) Oblast 2d;
- Oblast 3 graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od centralne linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma;
- Oblast 4 se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane centralne linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II ili III;
- Oblast putanje polijetanja se proteže iznad ravne površine koja ima nagib od 1,2% i koja ima zajedničko ishodište s područjem odletne putanje leta sa širinom na početku od 180 m, koja se povećava stopom od 0,25 D do maksimalno 1800 m, gdje je D udaljenost od ishodišta i proteže se do tačke iza koje više ne postoje prepreke ili udaljenosti od 10 km, ovisno šta je manje;
- površine ograničenja prepreka aerodroma koje se definiraju za svaki aerodrom zasebno;
- sve druge prepreke unutar oblasti 1 i 2 koje se procjenjuju kao opasnost za zračnu plovidbu.

3.1.2 Površine prikupljanja prepreka

Površine u kojima se prikupljaju prepreke su detaljno definirane u Prilogu 1 – Površine za prikupljanje prepreka i terena.

Prepreke koje prodiru u površine ograničenja prepreka aerodroma nisu dozvoljene, osim ako na osnovu aeronautičke studije i uz saglasnost BHDCA vlasnik/korisnik objekta ne dokaže da će novi objekat ili nadogradnja postojećeg biti zaklonjena drugim postojećim objektom koji se ne može ukloniti, te da objekat neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost operacija zrakoplova.

Prepreke koje prodiru u oblast putanje polijetanja aerodroma nisu dozvoljene, osim ako na osnovu aeronautičke studije i uz saglasnost BHDCA vlasnik/korisnik objekta ne dokaže da će novi objekat ili nadogradnja postojećeg objekta biti zaklonjena drugim postojećim objektom koji se ne može ukloniti, te da objekat neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost operacija zrakoplova.

Prepreke koje prodiru u površine oblasti 1, 2, 3 i 4 mogu biti odobrene uz saglasnost BHDCA. Ako se odobri gradnja takvih objekata, oni moraju biti evidentirani u skladu sa DQR-om i numeričkim zahtjevima te publicirani putem zrakoplovnih informacionih produkata.

3.1.3 Numerički zahtjevi

Elektronski podaci o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka, kao i onih prepreka izvan navedenih površina za koje se procjeni da predstavljaju opasnost za zračnu plovību, moraju biti u skladu s Katalogom zrakoplovnih podataka Pravilnika o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom, a sažeto prikazanog u Prilogu 3, Tabela 6.

3.1.4 Trenutna usklađenost

3.1.4.1 Podaci

U skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, BHDCA prikuplja podatke o preprekama na osnovu podnesenih zahtjeva i daje saglasnost za gradnju svih objekata koji su 100 m AGL ili viši, tj. preprekama iz Oblasti 1, te ih kao takve objavljuje u AIP BiH. Sve trenutno objavljene prepreke iz Oblasti 1 ispunjavaju atributivne i numeričke zahtjeve iz Kataloga zrakoplovnih podataka.

Elektronski podaci o preprekama za oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površina ograničenja prepreka u ovome trenutku nisu objavljeni u AIP BiH te kao takvi nisu stavljeni na raspolaganje krajnjim korisnicima. Izuzetak čine određeni podaci iz oblasti putanje polijetanja prikazani kroz Aerodromsku kartu prepreka, ICAO Chart Type A (Operating limitations).

3.1.4.2 Propisi

Sljedeći domaći zakonski propisi iz oblasti civilnog zrakoplovstva definiraju način kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektronskih podataka u Bosni i Hercegovini:

- Zakon o zrakoplovstvu BiH;
- Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom;
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima;
- Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja letjelišta;
- Pravilnik o aerodromima.

Iako navedeni domaći zakonski propisi provode najnovije SARP-ove ICAO-a, kao i uredbe Evropske komisije, njima nije jasno definirana odgovornost za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o preprekama u oblastima 2b, 2c i 2d.

Domaći zakonski propisi kojima se uređuje oblast graditeljstva, prostornog planiranja i korištenja zemljišta u Bosni i Hercegovini ne prepoznaju zahtjeve civilnog zrakoplovstva u pogledu kreiranja, prikupljanja, obrade, ažuriranja i pružanja elektronskih podataka o preprekama, zbog čega se u praksi često događa da se urbanistička saglasnost odnosno lokacijski uvjeti izdaju bez prethodne saglasnosti BHDCA.

Područje kompleksa Aerodroma Banja Luka obuhvaćeno je Prostornim planom područja posebne namjene Aerodroma Banja Luka za period od 2015. do 2025. godine, koji u pojedinim dijelovima ima elemente provedbenog planskog akta. U 2022. godini usvojen je Zoning plan područja posebne namjene Aerodroma Trebinje.

Zakon o zrakoplovstvu BiH propisuje da će BHDCA donijeti poseban propis kojim će utvrditi ograničenja gradnje u blizini aerodroma, kao i detaljnu proceduru za određivanje zaštitnih područja aerodroma i detaljnu proceduru za obilježavanje zrakoplovnih prepreka.

Također, prepoznata je potreba sklapanja formalnih sporazuma između operatora aerodroma i jedinica lokalne samouprave u svrhu ograničavanja gradnje u blizini aerodroma. Identificirana je potreba uspostavljanja brzih i efikasnijih komunikacionih kanala između zainteresiranih strana/subjekata civilnog zrakoplovstva u provođenju upravnog postupka kojim BHDCA rješava zahtjeve stranki, odnosno vrši procjenu utjecaja prepreka na sigurnost zračnog prometa.

Iz navedenog je utvrđeno da trenutni domaći zakonski propisi ne osiguravaju efikasno provođenje eTOD-a u praksi, zbog čega će se pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovodbi Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon o BHANSA-i) koji će stvoriti zakonski okvir BHANSA-i da kreira, prikuplja, obrađuje, ažurira i pruža elektronske podatke o preprekama za sve subjekte u Bosni i Hercegovini te time osigura provođenje zahtjeva iz eTOD-a.

Dodatno, bit će potrebno izvršiti izmjene i dopune Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine u dijelovima koji se tiču ograničavanja gradnje objekata i zrakoplovnih prepreka.

3.1.5 Aerodromi za koje se pružaju elektronski podaci o preprekama

Za sljedeće aerodrome će se pružati elektronski podaci o preprekama u oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- LQSA – Sarajevo;
- LQMO – Mostar;
- LQBK – Banja Luka;
- LQTZ – Tuzla;
- ostali aerodromi za koje bude objavljeno u AIP BiH da su certificirani kao međunarodni aerodromi.

BHANSA će nakon stvaranja tehničkih uvjeta preuzeti odgovornost za pružanje elektronskih podataka o preprekama za sve međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini.

Operatori aerodroma s područja Federacije BiH će pokrenuti inicijativu za donošenje i dopune važećih prostornih planova područja posebne namjene, odnosno inicijativu za donošenje novih planova, a sve u cilju preciziranja površina za prikupljanje prepreka.

Operatori aerodroma s područja Republike Srpske će po potrebi pokrenuti inicijativu za izmjenu i dopunu važećih planova područja posebne namjene, odnosno inicijativu za donošenje novih planova, a sve u cilju preciziranja površina za prikupljanje prepreka.

Operatori aerodroma će potpisati nove ili ažurirati postojeće sporazume s jedinicama lokalne samouprave kako bi se pratilo provođenje prostornih planova i spriječila neplanska gradnja u površinama prikupljanja prepreka.

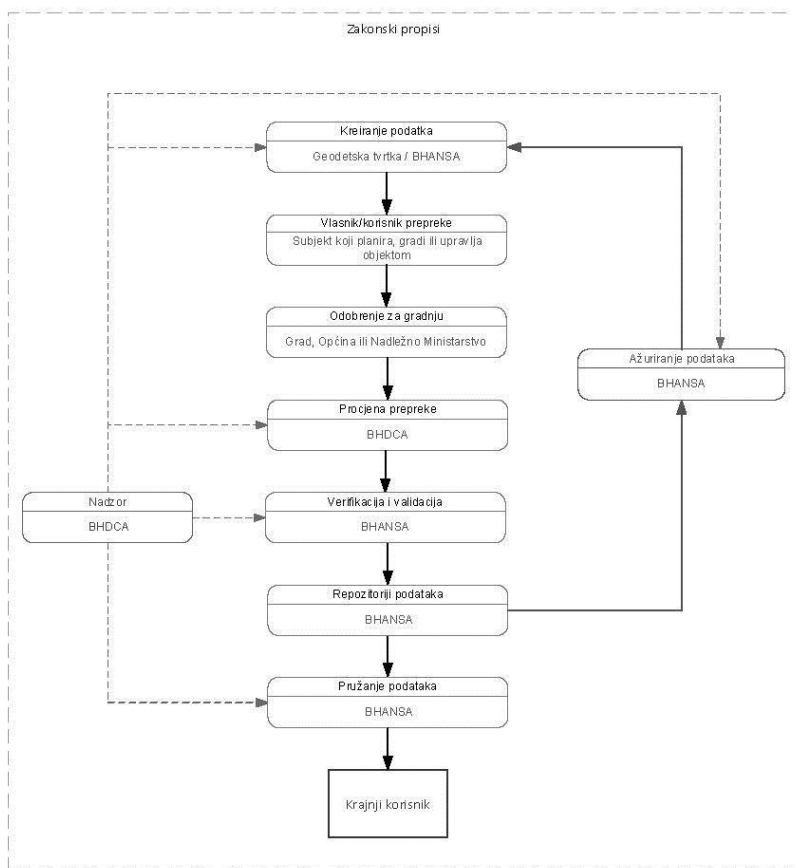
Operatori letjelišta će potpisati nove ili ažurirati postojeće sporazume s jedinicama lokalne samouprave kako bi se površine ograničenja prepreka uvrstile u prostorne planove te spriječila neplanska gradnja u definiranim površinama.

3.1.6 Funkcije potrebne za elektronske podatke o preprekama

Uspostavljanje sljedećih funkcija i procesa na nivou Bosne i Hercegovine je potrebno za kreiranje, prikupljanje, obradu, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o preprekama za oblast 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka:

- zakonski propisi: subjekat odgovoran za donošenje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa u oblasti civilnog zrakoplovstva za elektronske podatke o preprekama;
 - kreiranje podataka:
-

- vlasnik/korisnik objekta: subjekat koji planira, gradi ili upravlja objektom koji prodire u površine za prikupljanje prepreka u skladu sa domaćim zakonskim i podzakonskim propisima;
 - originator podataka: subjekat koji ima sposobnost mjerenja prepreka i dostavljanja podataka s potrebnim DQR-om i/ili subjekat koji upravlja podacima o preprekama i dostavlja ih prema AIS BiH i/ili drugim korisnicima;
 - odobrenje za gradnju: subjekat odgovoran za izdavanje odobrenja za gradnju;
 - procjena prepreke: subjekti iz raznih zrakoplovnih domena (npr. aerodromski operator, BHANSA itd.) odgovorni za procjenu utjecaja objekta na zrakoplovnu infrastrukturu;
 - verifikacija i validacija: subjekat odgovoran za validaciju i verifikaciju elektronskih podataka o preprekama;
 - repozitorij podataka: subjekat odgovoran za pohranjivanje elektronskih podataka o preprekama;
 - ažuriranje podataka: subjekat odgovoran za ažuriranje elektronskih podataka o preprekama;
 - pružanje podataka: subjekat odgovoran za pružanje podataka o preprekama sljedećim korisnicima;
 - nadzor: subjekat odgovoran za nadzor provođenja domaćih zakonskih i podzakonskih propisa.
-

Slika 2 - Dijagram toka kreiranja, prikupljanja, obrade i pružanja elektronskih podataka o preprekama

3.2 Definicija odgovornosti

U ovom se poglavlju utvrđuju odgovornosti za kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka u Bosni i Hercegovini.

3.2.1 Odgovornost za zakonske propise

BHDCA će biti odgovorna za razvoj i ažuriranje domaćih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada, ažuriranje i pružanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

BHDCA će dokumentirati proces odobrenja prepreka, proces procjene prepreka te unaprijediti propis kojim će utvrditi ograničenja gradnje u blizini aerodroma.

BDHCA će pokrenuti inicijativu za izmjene i dopune Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine u dijelovima koji se tiču ograničavanja gradnje objekata i zrakoplovnih prepreka.

BHANSa će pokrenuti inicijativu za izmjene i dopune Zakona o BHANSa-i koji će stvoriti zakonski okvir BHANSa-i da kreira, prikuplja, obrađuje, ažurira i pruža elektronske podatke o preprekama za međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini.

BHANSa će dokumentirati proces izrade jedinstvenih identifikacionih oznaka za elektronske podatke o preprekama u oblasti 1, 2, 3 i 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.2 Odgovornost za kreiranje podataka

BHANSa će nakon stvaranja tehničkih uvjeta za izradu baze elektronskih podataka o preprekama za oblasti 2, 3, 4, oblasti putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka, početi s njenim vođenjem. Podaci se prikupljaju obradom podataka iz projekta „LIDAR snimanje teritorije Bosne i Hercegovine“ i geodetskim snimanjem prepreka na terenu, dok će kasnije biti ažurirani u skladu sa odredbama Zakona o zrakoplovstvu, kroz obavezu da nadležni organ ne može izdati urbanističku saglasnost odnosno lokacijske uvjete u zaštitnim područjima aerodroma bez prethodne saglasnosti koju izdaje BHDCA.

Originiranje podataka za objavu će biti regulirano zaključivanjem posebnih sporazuma između zainteresiranih strana u civilnom zrakoplovstvu.

3.2.3 Odgovornost vlasnika/korisnika objekta

Odgovornost vlasnika/korisnika objekta, tj. subjekta koji planira ili gradi objekat u površinama prikupljanja prepreka jeste da se prije podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti odnosno lokacijskih uvjeta obrati BHDCA za dobivanje potrebnih saglasnosti u skladu sa odredbama Zakona o zrakoplovstvu.

3.2.4 Odgovornost za odobravanje

Jedinice lokalne samouprave i/ili ministarstvo u čijoj je nadležnosti izdavanje urbanističke saglasnosti odnosno lokacijskih uvjeta za gradnju objekata, a koji se nalaze u površinama prikupljanja prepreka, su dužne provjeriti je li vlasnik/korisnik objekta priložio saglasnost BHDCA. Navedeno se primjenjuje i za rekonstrukcije objekata.

3.2.5 Odgovornost za izdavanje saglasnosti i za procjenu utjecaja

BHDCA je odgovorna za izdavanje saglasnosti s aspekta sigurnosti zračnog prometa utvrđivanjem prodiru li objekat, građevinska mehanizacija i oprema u površine ograničenja prepreka i zone bez prepreka.

BHANSa je odgovorna za procjenu utjecaja na: trenutne i buduće instrumentalne procedure leta, trenutnu i buduću organizaciju zračnog prostora BiH, rad trenutnih i budućih CNS uređaja te mikrovalne veze koje povezuju CNS uređaje.

Operatori aerodroma i letjelišta su odgovorni za procjenu utjecaja na trenutnu i buduću infrastrukturu aerodroma i letjelišta.

BHDCA će pri izradi procjene utjecaja, a u skladu sa vrstom zahtjeva i prema procjeni stručne osobe BHDCA, ocijeniti je li potrebno mišljenje drugih institucija. Ako se pokaže potreba za drugim mišljenjem, BHDCA će se obratiti sljedećim institucijama:

- BHANSA-i;
- operatoru aerodroma;
- operatoru letjelišta;

a ne isključujući i ostale institucije ako specifičnost situacije to bude zahtijevala.

BHDCA, BHANSA i operatori aerodroma će osigurati softversku podršku, u odnosu na navedene odgovornosti i nadležnosti, svako u svom operativnom domenu.

3.2.6 Odgovornost za verifikaciju i validaciju

BHANSA će biti odgovorna za verifikaciju i validaciju elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.7 Odgovornost za repozitorij podataka

BHANSA će biti odgovorna za pohranjivanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka. Ti podaci će s ostalim zrakoplovnim podacima biti pohranjivani u državnu bazu zrakoplovnih podataka.

BHANSA će razviti uvjete kako bi za AIS BiH omogućila pohranjivanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.2.8 Odgovornost za ažuriranje podataka

BHANSA će biti odgovorna za redovno ažuriranje elektronskih podataka o preprekama.

Pored redovnog ažuriranja, po potrebi će se vršiti ponovno premjeravanje elektronskih podataka o preprekama u Oblasti 1, dok će se za oblasti 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka ponovno premjeravanje vršiti svakih 5 godina. Navedenim će se osigurati da su baze podataka ažurne i da podaci u njima odgovaraju stvarnom stanju na terenu.

3.2.9 Odgovornost za pružanje podataka

BHANSA će biti odgovorna za pružanje elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka prema krajnjim korisnicima, koji će s ostalim zrakoplovnim podacima biti distribuirani kao službeni zrakoplovni podaci Bosne i Hercegovine.

3.2.10 Odgovornost za mehanizam nadzora

BHDCA će biti odgovorna za nadzor nad primjenom zakonskih i podzakonskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva kako bi se osiguralo kreiranje, prikupljanje, obrada, ažuriranje i pružanja elektronskih podataka o preprekama za oblasti 1, 2, 3, 4, oblast putanje polijetanja i površine ograničenja prepreka.

3.3 Format elektronskih podataka o preprekama

BHANSA će pohranjivanje i razmjenjivanje elektronskih podataka o preprekama vršiti u elektronskom obliku i razmjenjivati elektronskim putem u formatima zrakoplovnih podataka prema modelu razmjene osmišljenom da bude globalno interoperabilan, a minimalno u:

- AIXM 5.1 formatu

BHANSA može utvrditi i drugi globalno interoperabilan format za pohranjivanje i razmjenu elektronskih podataka o preprekama.

3.4 Metapodaci elektronskih podataka o preprekama

BHANSA će metapodatke za elektronske podatke o preprekama pohranjivati i razmjenjivati u minimalno sljedećim formatima:

- Microsoft Excel format (*.xlsx)

Metapodaci moraju uključivati:

- identifikaciju organizacija ili subjekata koji obavljaju bilo koju aktivnost kreiranja zrakoplovnih podataka, slanja ili postupanja s njima;
- aktivnost koja je izvršena;
- datum i vrijeme kad je aktivnost izvršena;
- validnost skupa podataka;
- ograničenja upotrebe podataka, ako postoje.

3.5 Atributi elektronskih podataka o preprekama

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektronskih podataka o preprekama će to činiti u skladu sa atributima karakteristika prepreka, prikazanih u Prilogu 2, Tabela 4.

3.6 Referentni sistemi

3.6.1 Horizontalni referentni sistem

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektronskih podataka o preprekama će kao horizontalni referentni sistem koristiti Svjetski geodetski sistem – 1984 (WGS-84) zasnovan na modelu geoida EGM-96.

3.6.2 Vertikalni referentni sistem

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektronskih podataka o preprekama će kao vertikalni referentni sistem koristiti srednji nivo mora (MSL).

3.6.3 Vremenski referentni sistem

Svi subjekti uključeni u kreiranje, prikupljanje, obradu i pružanje elektronskih podataka o preprekama će kao vremenski referentni sistem koristiti gregorijanski kalendar i univerzalno koordinirano vrijeme (UTC).

3.7 Povrat troškova i naplata

BHANSA će elektronske podatke o preprekama naplaćivati kroz naknade definirane internim propisima.

4. OSTALE POVRŠINE OD INTERESA ZA CIVILNO ZRAKOPLOSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

4.1 Općenito

Osim površina definiranih kroz domaće zakonske propise i onih opisanih u Poglavlju 3, u Bosni i Hercegovini su prepoznate i dodatne površine koje je potrebno štiti od nekontrolirane i neplanske gradnje, posebno bez koordinacije sa subjektima koji obavljaju operacije unutar tih površina. Nekontrolirana i neplanska gradnja u navedenim površinama može potencijalno negativno utjecati na sigurnost odvijanja zračnog prometa, ometanja CNS uređaja ili daljnji razvoj aerodroma.

Ostale površine od interesa za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine su:

- zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza;
- master planovi aerodroma;
- zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja.

4.2 Zaštitne zone CNS uređaja i mikrovalnih veza

BHANSa će, u saradnji s jedinicama lokalne samouprave na čijim područjima se nalaze CNS uređaji, sačiniti sporazume u svrhu kreiranja zaštićenih zona u kojim bi se kontrolirala gradnja objekata koji mogu negativno utjecati na rad navedenih uređaja. Sporazum će, osim postojećih CNS uređaja, obuhvatiti i one koji su nalaze u strateškim planovima BHANSa-e.

Do razvijanja domaćih zakonskih propisa koji će preciznije definirati gradnju objekata u blizini CNS uređaja u Bosni i Hercegovini, kao osnova će se koristiti smjernice iz dokumenta ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas.

Budući da se neki od CNS uređaja nalaze na izoliranim i udaljenim lokacijama, za njihovo povezivanje se koriste mikrovalne veze koje zahtijevaju optičku vidljivost pa će se pri sačinjavanju sporazuma posebna pažnja posvetiti i zaštiti ovih koridora.

Lista CNS uređaja koji se u Bosni i Hercegovini koriste za potrebe civilnog zrakoplovstva je objavljena u AIP BiH.

4.3 Razvojni plan aerodroma i letjelišta (Master plan)

Međunarodni aerodromi i letjelišta u Bosni i Hercegovini će izraditi razvojne planove aerodroma i letjelišta (Master plan) koji trebaju osigurati dugoročno planiranje razvoja aerodroma i letjelišta, razvoj fizičkih objekata i namjene zemljišta te uvjete za dugoročan pristup aerodromima i letjelištima.

Međunarodni aerodromi i letjelišta će, u saradnji s jedinicama lokalne samouprave, sačiniti sporazume kako bi osigurali da nekontrolirana i neplanska gradnja ne ugrozi realizaciju razvojnih planova. Prostorni plan područja posebnih obilježja Federacije BiH i Prostorni plan područja posebne namjene Republike Srpske bi se prostorno odnosili na obuhvat područja razvojnih planova aerodroma i letjelišta.

4.4 Zaštitne zone instrumentalnih procedura letenja

Iako je namjena površina ograničenja prepreka djelomično i zaštita instrumentalnih procedura letenja, ne može se smatrati da će se uspostavljanjem ovih površina zaštititi sve instrumentalne procedure letenja u Bosni i Hercegovini.

Budući da je zaštita zona instrumentalnih procedura letenja jako složena, kako zbog novih koncepata i tehnologija tako i zbog velikog geografskog područja koje one obuhvaćaju, teško je pronaći jedinstven pristup.

BHANSa će s aerodromima i jedinicama lokalne samouprave na čijim područjima se odvijaju instrumentalne procedure letenja uspostaviti saradnju i definirati odgovarajuće mehanizme koordinacije. Njihova svrha bit će sprečavanje nekontrolirane i neplanske gradnje unutar spomenutih područja koja bi mogla ugroziti postojeće, ali i buduće instrumentalne procedure letenja, čime bi se potencijalno mogao ugroziti razvoj aerodroma.

Lista instrumentalnih procedura letenja objavljena je u AIP BiH, za svaki aerodrom posebno.

Saradnja, odnosno odgovarajući mehanizmi koordinacije će biti uspostavljeni sa aerodromima:

- LQSA – Sarajevo;
 - LQMO – Mostar;
 - LQBK – Banja Luka;
 - LQTZ – Tuzla;
 - sa ostalim aerodromima koji u AIP BiH budu imali objavljene instrumentalne procedure letenja.
-

5. PRILOZI

Ovaj dokument sadrži sljedeće priloge:

R. br.	Naziv priloga	Broj strana priloga
Prilog 1	Površine za prikupljanje prepreka i terena	16
Prilog 2	Atributivni zahtjevi za elektronske podatke o terenu i preprekama	2
Prilog 3	Numerički zahtjevi za elektronske podatke o terenu i preprekama	2
Prilog 4	Grafički prikaz površina za prikupljanje prepreka za međunarodne aerodrome u BiH	10
Prilog 5	Opći zahtjevi za mjerenje prepreka	7
Prilog 6	Zaštitne zone CNS uređaja	14

Tabela 1 – Popis priloga eTOD politike Bosne i Hercegovine

PRILOG 1 – POVRŠINE ZA PRIKUPLJANJE PREPREKA I TERENA

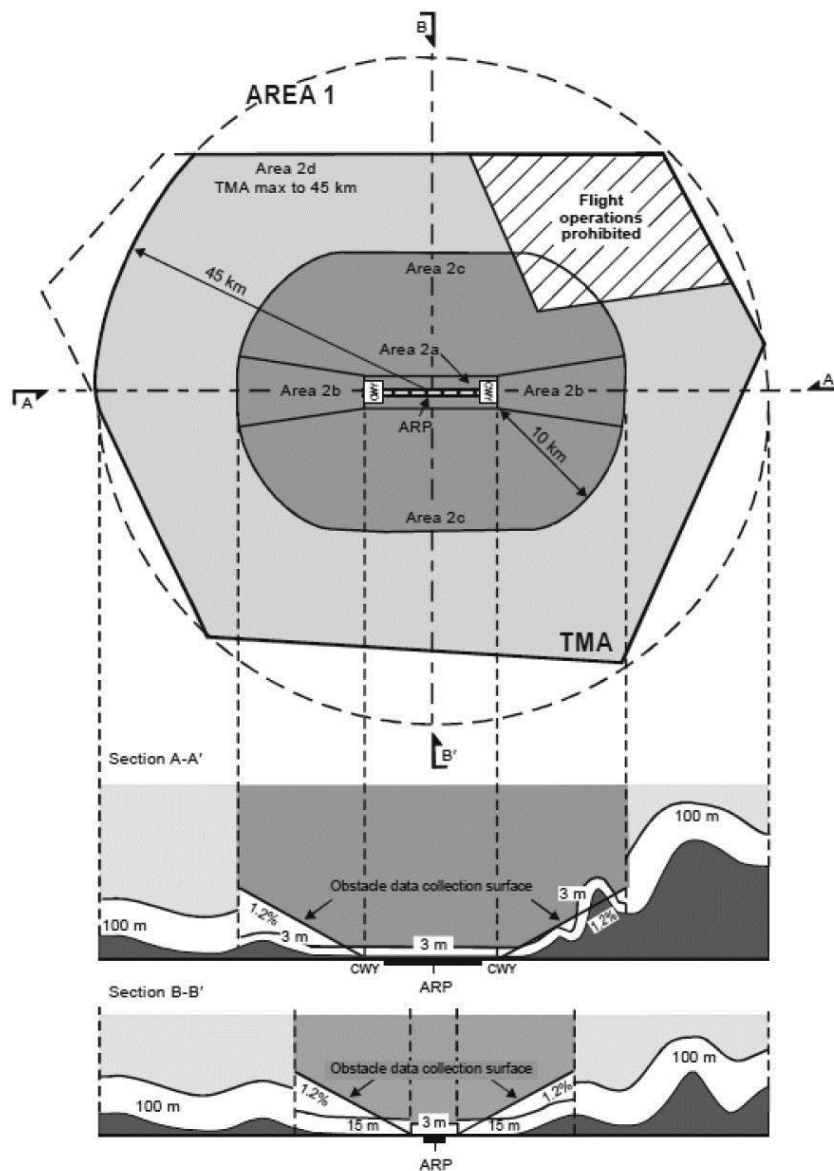
Prilog 1 detaljno opisuje površine za prikupljanje prepreka i terena definirane u poglavljima 2 i 3 eTOD politike Bosne i Hercegovine.

5.1.1.1 Oblast 1

Oblast 1 pokriva cijelo područje Bosne i Hercegovine. Sve prepreke koje prodiru u površinu od 100 m AGL trebaju biti prikupljene.

5.1.1.2 Oblast 2

Oblast 2 pokriva užo područje aerodroma od ARP-a do 45 km udaljenosti ili TMA, ovisno šta je manje, s dodatnom podjelom kako slijedi:

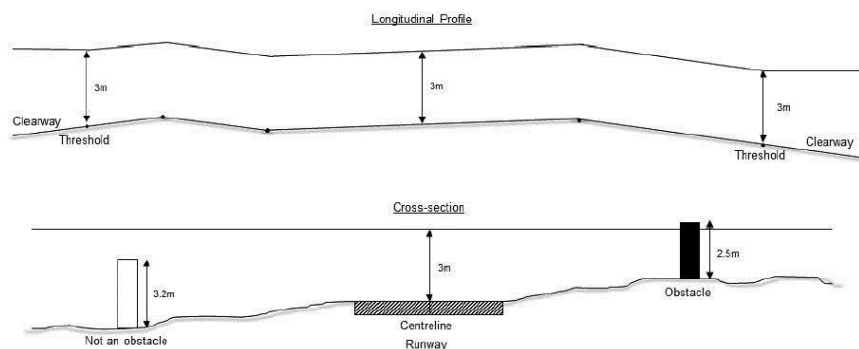

Slika 3 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 1 i Oblasti 2¹

- Oblast 2a pokriva područje osnovne staze 3 m iznad najbliže nadmorske visine uzletno-sletne staze izmjerene uzduž centralne linije uzletno-sletne staze i za dijelove koji su povezani s pretpoljem, ako postoji, na nadmorskoj visini najbližeg kraja uzletno-sletne staze. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene.

¹ Pravilnik o utvrđivanju općih i posebnih zahtjeva za pružatelja usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom

Napomena: Treba uzeti u obzir da površina za prikupljanje prepreka za Oblast 2a može imati različite nadmorske visine na različitim tačkama, tj. visina prepreke će ovisiti o nadmorskoj visini najbliže tačke izmjerene uzduž centralne linije uzletno-sletne staze i nadmorske visine terena, kao što je prikazano na Slici 3.

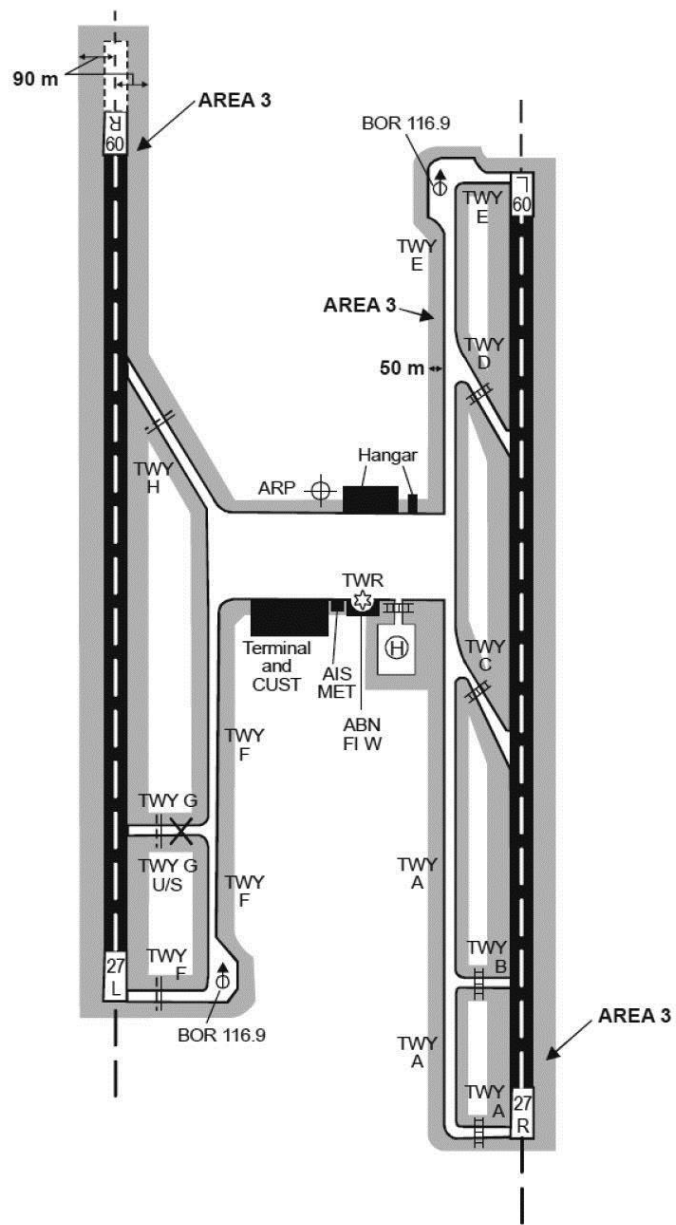
Slika 4 – Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 2a²

- Oblast 2b pokriva područje koje ima nagib od 1,2% i proteže se od krajeva oblasti 2a na nadmorskoj visini kraja uzletno-sletne staze u smjeru odlaska, dužine je 10 km i s bočnim širenjem od 15% sa svake strane. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene, s izuzetkom prepreka do 3 m AGL, koje ne treba prikupljati.
- Oblast 2c pokriva područje koje ima nagib od 1,2% i proteže se izvan oblasti 2a i 2b na udaljenosti od najviše 10 km od granice oblasti 2a. Početna nadmorska visina oblasti 2c je nadmorska visina tačke u oblasti 2a na kojoj počinje. Sve prepreke koje probijaju navedenu površinu trebaju biti prikupljene, s izuzetkom prepreka do 15 m AGL, koje ne treba prikupljati.
- Oblast 2d pokriva područje 45 km od ARP-a ili do granica TMA (ovisno šta je bliže) i proteže se izvan oblasti 2b i 2c. Sve prepreke koje probijaju površinu od 100 m AGL trebaju biti prikupljene, identično kao i zahtjevi za Oblast 1.

5.1.1.3 Oblast 3

Oblast 3 pokriva područje koje graniči s operativnom površinom na aerodromu i proteže se horizontalno od ivice uzletno-sletne staze do 90 m od centralne linije uzletno-sletne staze i 50 m od ivice svih drugih dijelova operativne površine aerodroma. Sve prepreke koje probijaju površinu koja se proteže 0,5 m iznad vodoravne ravni koja prolazi kroz najbližu tačku na operativnoj površini aerodroma trebaju biti prikupljene.

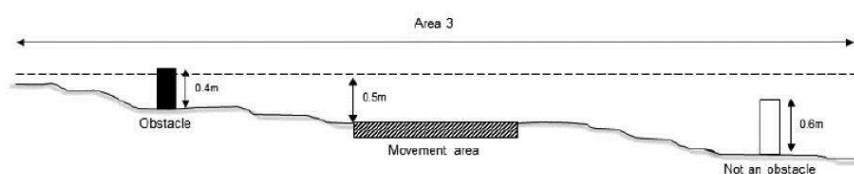
² EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Slika 5 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 3³

³ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

Napomena: Treba uzeti u obzir da ovo nije zahtjev za minimalnu visinu prepreke. Kao što je prikazano na Slici 5, zavisno od elevacije terena objekti čija je visina manja od 0,5 m AGL mogu probijati navedenu površinu, dok u pojedinim slučajevima objekti iako su veći od 0,5 m AGL neće probijati površinu prikupljanja prepreka.

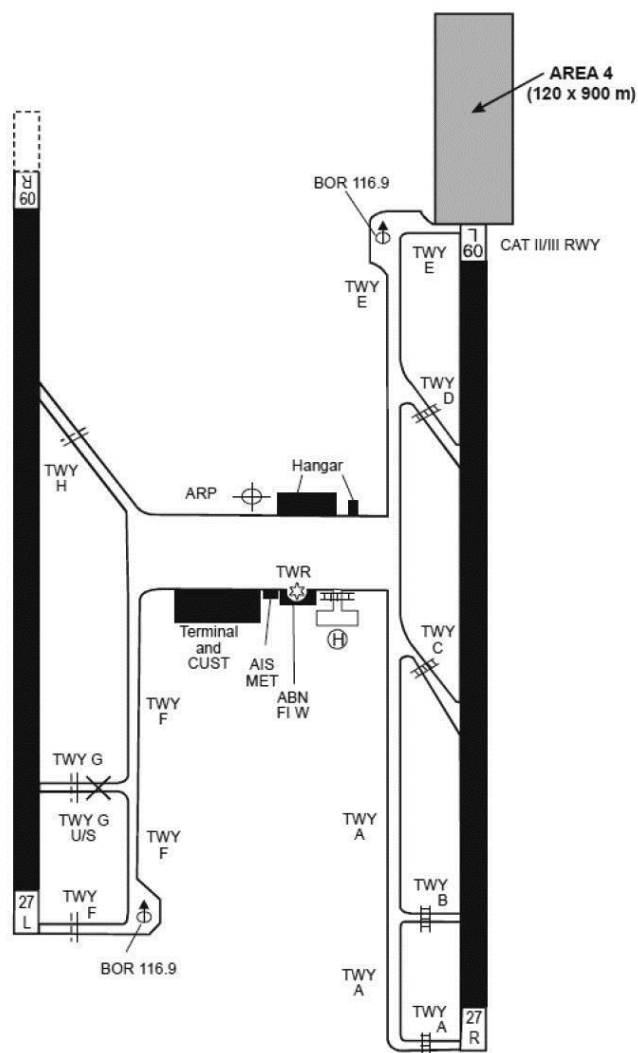

Slika 6 - Specifičnost površine za prikupljanje prepreka u Oblasti 3⁴

5.1.1.4 Oblast 4

Oblast 4 pokriva područje koje se proteže 900 m ispred praga uzletno-sletne staze i 60 m sa svake strane centralne linije produžene uzletno-sletne staze u smjeru prilaza na uzletno-sletnoj stazi za precizni prilaz, kategorije II ili III. Podaci o svim preprekama većim od 1 m AGL u ovome području trebaju biti prikupljeni.

⁴ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

Slika 7 - Površina za prikupljanje prepreka i terena u Oblasti 4⁵

Napomena: Obaveza prikupljanja prepreka u Oblasti 4 se nalaže samo onim aerodromima koji imaju utvrđene operacije preciznog prilaza kategorije II i III. Trenutno u Bosni i Hercegovini niti jedan aerodrom ne zadovoljava uvjete preciznog prilaza kategorije II i III te, prema tome, ne postoji obaveza prikupljanja podataka u Oblasti 4.

⁵ ICAO Doc 10066 - PANS AIM

5.1.1.5 Površine ograničenja prepreka

Površine ograničenja prepreka predstavljaju zračni prostor koji se mora održavati slobodnim od prepreka u svrhu osiguranja sigurnosti zrakoplovnih operacija i sprečavanja da aerodrom ili letjelište postanu neupotrebljivi zbog izgradnje objekata u tom području. Površine ograničenja prepreka za određenu uzletno-sletnu stazu ovise o referentnom kodu aerodroma, namjeni uzletno-sletne staze i njenom opremljenošću sistemima za navođenje zrakoplova u prilazu.

U postupku certifikacije međunarodnih aerodroma u Bosni i Hercegovini utvrđen je referentni kod svakog aerodroma. Međunarodni aerodromi u BiH vrše izmjene i dopune Aerodromskog priručnika, a uvidom u njega i u podatke objavljene u AIP BiH mogu se utvrditi ažuriranja u vezi sa tipom uzletno-sletne staze, a koji zajedno s referentnim kodom čine osnove za izradu površina ograničenja prepreka.

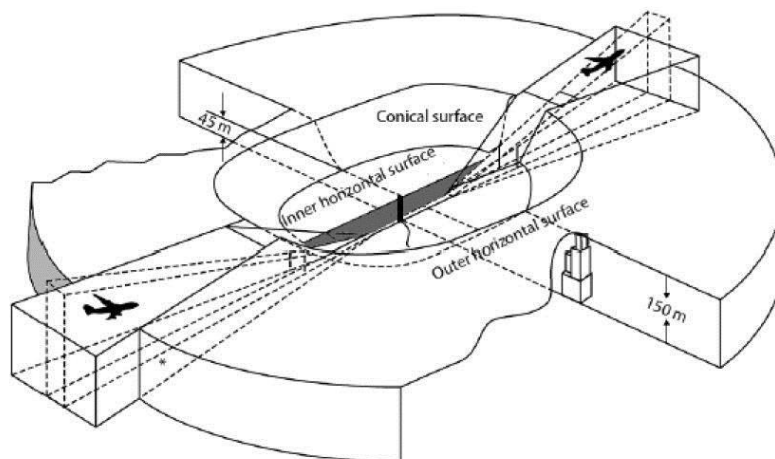
U postupku certifikacije letjelišta u Bosni i Hercegovini utvrđen je referentni kod letjelišta, a uvidom u sadržaj Priručnika za letjelište, kao i u podatke objavljene u AIP BiH mogu se utvrditi ažuriranja u vezi sa tipom uzletno-sletne staze, a koji zajedno s referentnim kodom čine osnove za izradu površina ograničenja prepreka.

Površine ograničenja prepreka su podijeljene kako slijedi dalje u poglavlju.

5.1.1.5.1 Prijelazna površina

Prijelazna površina je složena površina uz bočne rubove osnovne staze i uz dio stranice prilazne površine, koje imaju nagib prema gore i prema van do unutrašnje horizontalne površine. Nagib prijelazne površine se mjeri u vertikalnoj ravni pod pravim uglom na os uzletno-sletne staze i iznosi 20% (1:5) za kod 1 i 2 za neinstrumentalni i instrumentalni neprecizni prilaz. Za sve ostale nagib iznosi 14,3% (1:7). Nadmorska visina donje ivice prijelazne površine je jednaka nadmorskoj visini prilazne površini na koju se naslanja, a duž ivice koja prati osu uzletno-sletne staze je jednaka nadmorskoj visini najbliže tačke centralne ose, zbog čega prijelazna površina nema svugdje jednaku visinu u odnosu na okolno područje, tj. u odnosu na unutrašnju horizontalnu površinu. Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha prijelazne površine je definiranje najveće visine dostupne za zgrade, druge strukture ili prirodne prepreke, poput drveća uz samu uzletno-sletnu stazu, i uspostavlja se za svaku uzletno-sletnu stazu koja se koristi za slijetanje.

Slika 8 – Prijelazna površina⁶

5.1.1.5.2 Unutrašnja horizontalna površina

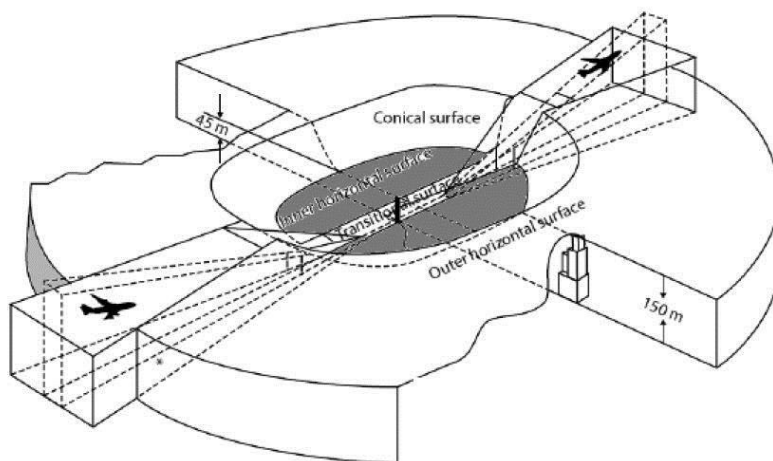
Unutrašnja horizontalna površina je dio horizontalne ravnine iznad aerodroma i sadržaja koji ga okružuju. Radijus vanjskih granica unutrašnje horizontalne površine mjeri se od:

- nadmorske visine najviše tačke najnižeg praga odgovarajuće uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine najviše tačke najvišeg praga odgovarajuće uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine najviše tačke uzletno-sletne staze ili
- nadmorske visine ARP-a

i iznosi od 2000 m do 4000 m, u zavisnosti od referentnog koda uzletno-sletne staze. Nadmorska visina iznosi 45 m u odnosu na prethodno izabranu referentnu tačku. Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutrašnje horizontalne površine je zaštita zračnog prostora za vizuelno manevriranje prije samog slijetanja i uspostavlja se za svaki aerodrom i letjelište.

⁶ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

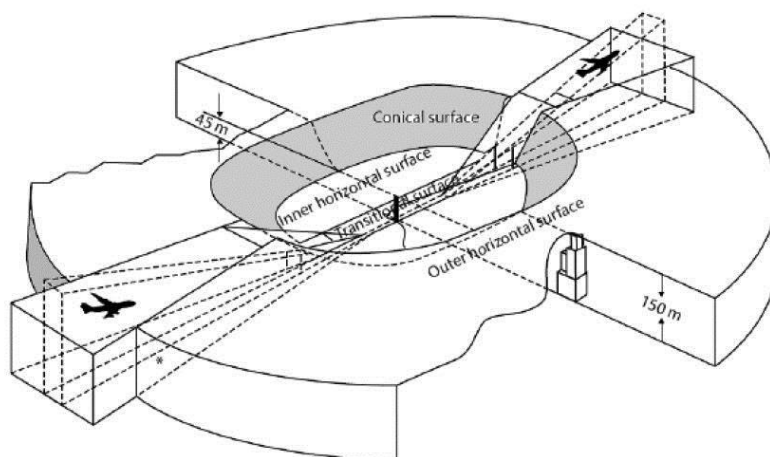
Slika 9 – Unutrašnja horizontalna površina⁷

5.1.1.5.3 Stožasta površina

Stožasta površina ima nagib prema gore i prema van u odnosu na rub unutrašnje horizontalne površine. Donji rub se poklapa s rubom unutrašnje horizontalne površine, dok se gornji rub određuje na visini iznad unutrašnje horizontalne površine definirane na osnovu referentnog koda uzletno-sletne staze. Nagib stožaste površine mjeri se u vertikalnoj ravni okomitoj na rub unutrašnje horizontalne površine i iznosi 5% (1:20) i iznosi od 2000 m do 4000 m, u zavisnosti od numeričke oznake referentnog koda uzletno-sletne staze i od njene klasifikacije. Visina iznosi 45 m u odnosu na nadmorsku visinu prethodno izabrane referentne tačke. Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha stožaste površine je osigurati sigurno vizuelno manevriranje u blizini aerodroma i uspostavlja se za svaki aerodrom i letjelište.

⁷ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Slika 10 – Stožasta površina⁸

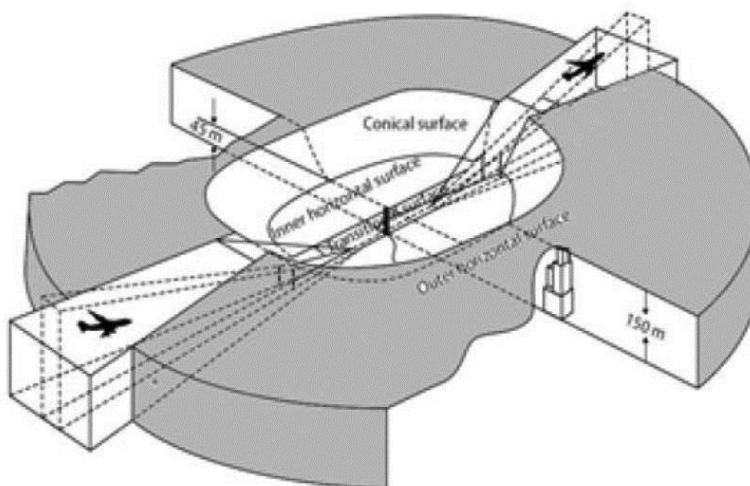
5.1.1.5.4 Vanjska horizontalna površina

Vanjska horizontalna površina se pruža od vanjskog ruba stožaste površine prema van u radijusu od 10.000 m do 15.000 m od ARP-a (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze) i visinom od 150 m iznad nadmorske visine ARP-a.

Svrha vanjske horizontalne površine je da zaštiti procedure instrumentalnog prilaza te, zajedno sa stožastom i unutrašnjom horizontalnom površinom, osigura sigurno vizuelno manevriranje u blizini aerodroma. ICAO i EASA-a su uspostavljanje ove površine ostavile na diskreciono pravo BHDCA-u, a BHDCA nije propisala obavezujuće uspostavljanje vanjske horizontalne površine.

Napomena: Iako prodiranje prepreka u vanjsku horizontalnu površinu nije zabranjeno, BHDCA kroz Pravilnik o aerodromima propisuje određena ograničenja u ovome području, a to su da za svaki novi objekat ili nadogradnju postojećeg iznad 30 m AGL ili 150 m iznad nadmorske visine ARP-a, mora postojati saglasnost BHDCA, kojom se dokazuje da taj objekat neće negativno utjecati na sigurnost i redovitost zračnog prometa.

⁸ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

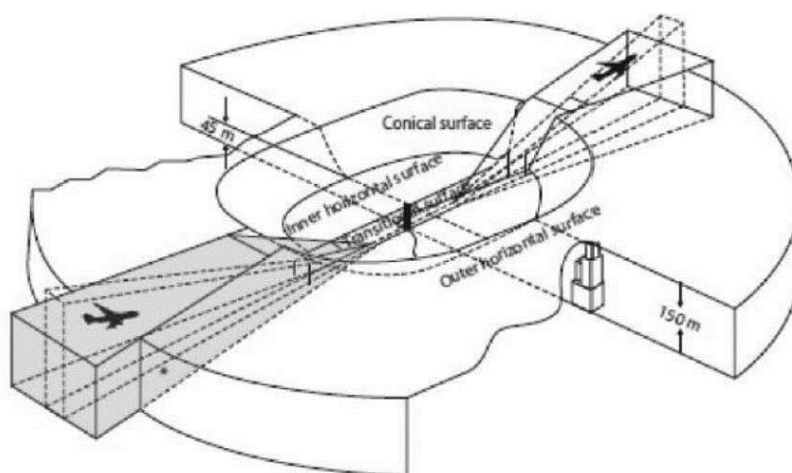
Slika 11 – Vanjska horizontalna površina⁹

5.1.1.5.5 Prilazna površina

Prilazna površina je dio kose ravnine s padom prema pragu uzletno-sletne staze ili je kombinacija ravnina koje prethode pragu. Prilazna površina predstavlja jednu od kompleksnijih površina zbog svoje namjene i sastoji se od kombinacija ravnina koje se određuju u odnosu na referentni kod aerodroma. Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha prilazne površine je zaštititi zrakoplov tokom završnog prilaza uzletno-sletnoj stazi definiranjem područja koje treba održavati slobodnim od prepreka radi zaštite zrakoplova u završnoj fazi manevra prilaza-slijetanja. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za slijetanje zrakoplova.

⁹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

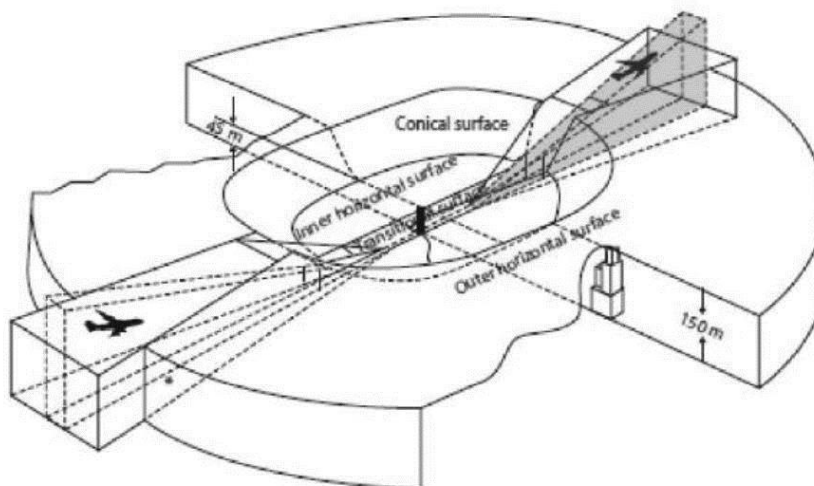
Slika 12 – Prilazna površina¹⁰

5.1.1.5.6 Odletna površina

Odletna površina je kosa ravnina ili druga određena površina iza završetka uzletno-sletne staze ili čistine. Odletna površina predstavlja jednu od kompleksnijih površina zbog svoje namjene i sastoji se od kombinacija ravnina koje se određuju u odnosu na referentni kod aerodroma. Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 3 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje.

Svrha odletne površine je zaštita zrakoplova pri polijetanju i tokom penjanja te se uspostavlja za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za polijetanje zrakoplova.

¹⁰ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

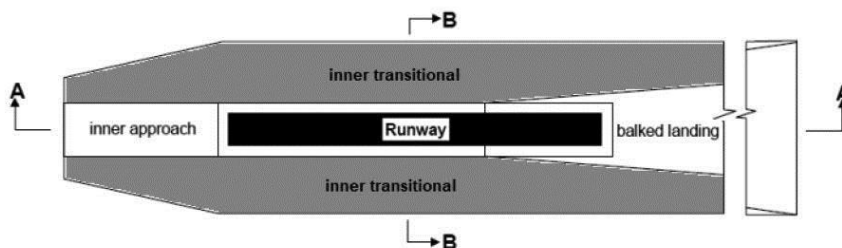
Slika 13 – Odletna površina¹¹

5.1.1.5.7 Unutrašnja prijelazna površina

Unutrašnja prijelazna površina je slična prijelaznim površinama, ali postavljena bliže uzletno-sletnoj stazi. Granice se definiraju u odnosu na unutrašnju prilaznu i površinu prekinutog slijetanja, s nagibom od 33,3% ili 40% (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutrašnje prijelazne površine je kontrolna površina ograničenja prepreka za zgrade, CNS uređaje, zrakoplove i druga vozila koja moraju biti blizu uzletno-sletne staze. U skladu s tim, unutrašnje prijelazne površine ne smije narušavati ništa osim lomljivih objekata. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sistemom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I (npr. ILS CAT I).

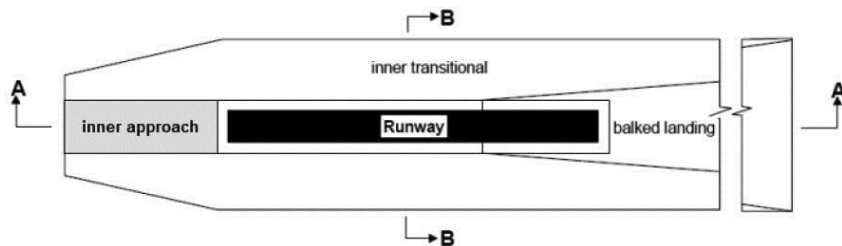
¹¹ CAP 738 – Safeguarding of Aerodromes

Slika 14 - Unutrašnja prijelazna površina¹²

5.1.1.5.8 Unutrašnja prilazna površina

Unutrašnja prilazna površina je pravougaoni dio prilazne površine postavljen neposredno ispred praga. Unutrašnji rub se poklapa s položajem unutrašnjeg ruba prilazne površine. Dužina je 900 m sa širinom od 90 m do 120 m i nagibom od 2% do 2,5% (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha unutrašnje prilazne površine je zaštita završnih preciznih prilaza i uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sistemom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I (npr. ILS CAT I).

Slika 15 - Unutrašnja prilazna površina¹³

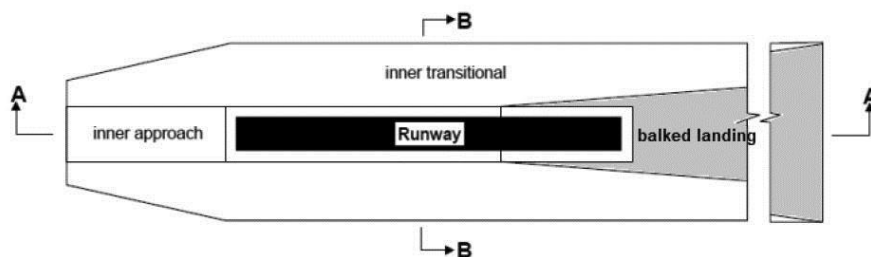
5.1.1.5.9 Površina prekinutog slijetanja

Površina prekinutog slijetanja je kosa ravnina postavljena na određenoj udaljenosti iza praga, a proteže se između unutrašnje prijelazne površine. Unutrašnji rub je vodoravan i okomit na os uzletno-sletne staze dužine od 90 m do 120 m, divergencijom svake strane od 10% i nagibom od 3,33% do 4% (zavisno od referentnog koda uzletno-sletne staze). Detaljne specifikacije se nalaze u Tabeli 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje.

Svrha površine prekinutog slijetanja je zaštita manevra slijetanja koji se neočekivano prekida u bilo kojoj tački ispod visine nadmašivanja prepreka (OCA/H). Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze opremljene sistemom za instrumentalni precizni prilaz kategorije I (npr. ILS CAT I).

¹² Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

¹³ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Slika 16 - Površina prekinutog slijetanja¹⁴

5.1.1.5.10 Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka

KLASIFIKACIJA STAZA										
Površina dimenzije ^a	Neinstrumentalne				Instr. neprecizni prilaz			Instr. precizni prilaz kat.		
	Kodni broj				Kodni broj			I	II ili III	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
STOŽASTA										
Nagib	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Visina	35 m	55 m	75 m	100 m	60 m	75 m	100 m	60 m	100 m	100 m
UNUTRAŠNJA HORIZONTALNA										
Visina	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m	45 m
Radijus	2000 m	2500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m	3500 m	4000 m	4000 m
UNUTRAŠNJA PRILAZNA										
Širina	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m [*]	120 m [*]
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	60 m	60 m	60 m
Dužina	-	-	-	-	-	-	-	900 m	900 m	900 m
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	2,5%	2%	2%
PRILAZNA										
Dužina unutrašnjeg ruba	60 m	80 m	150 m	150 m	140 m	280 m	280 m	140 m	280 m	280 m
Udaljenost od praga	30 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m	60 m
Divergencija (svaka strana)	10%	10%	10%	10%	15%	15%	15%	15%	15%	15%
Prva sekcija										
Dužina	1600 m	2500 m	3000 m	3000 m	2500 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m	3000 m
Nagib	5%	4%	3,33%	2,5%	3,33%	2%	2%	2,5%	2%	2%
Druga sekcija										
Dužina	-	-	-	-	-	3600 m ^b	3600 m ^b	12000 m	3600 m ^b	3600 m ^b
Nagib	-	-	-	-	-	2,5%	2,5%	3%	2,5%	2,5%
Horizontalna sekcija										
Dužina	-	-	-	-	-	8400 m ^b	8400 m ^b	-	8400 m ^b	8400 m ^b
Ukupna dužina	-	-	-	-	-	15000 m	15000 mm	15000 m	15000 m	15000 m
PRIJELAZNA										
Nagib	20%	20%	14,3%	14,3%	20%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%	14,3%
UNUTRAŠNJA PRIJELAZNA										
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	40%	33,3%	33,3%
KLASIFIKACIJA STAZA										

¹⁴ Easy Access Rules for Aerodromes 139-2014.

Instr. precizni prilaz kat.										
Neinstrumentalne					Instr. neprecizni prilaz			I	I	II ili III
Površina dimenzije ^a	Broj koda				Broj koda			Kodni broj	Kodni broj	
	1	2	3	4	1,2	3	4	1,2	3,4	3,4
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
POVRŠINA PREKINUT OG SLLJETANJA										
Dužina unutrašnjeg ruba	-	-	-	-	-	-	-	90 m	120 m ^a	120 m ^a
Udaljenost od praga	-	-	-	-	-	-	-	c	1800 m ^d	1800 m ^d
Divergencija (svaka strana)	-	-	-	-	-	-	-	10%	10%	10%
Nagib	-	-	-	-	-	-	-	4%	3,33%	3,33%
a. Sve dimenzije su mjerene horizontalno osim ako nije drukčije utvrđeno										
b. Varijabilna dužina										
c. Udaljenost do kraja osnovne staze ili										
d. do kraja uzletno-sletne staze, već prema tome šta je kraće										
e. Gdje je slovo koda F, širina se povećava na 155 m										

Tabela 2 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za slijetanje¹⁵

Površine i dimenzije ^a	Kodni broj		
	1	2	3 ili 4
(1)	(2)	(3)	(4)
ODLETNA POVRŠINA			
Dužina unutrašnjeg ruba	60 m	80 m	180 m
Udaljenost od završetka uzletno-sletne staze ^b	30 m	60 m	60 m
Divergencija (svaka strana)	10%	10%	12,5%
Konačna širina	380 m	580 m	1200 m
			1800 m ^c
Dužina	1600 m	2500 m	15.000 m
Nagib	5%	4%	2% ^d
a. Sve dimenzije su mjerene horizontalno osim ako nije drukčije navedeno			
b. Površina uspona za uzlijetanje počinje na kraju čistine ako dužina slobodnog područja prelazi navedenu udaljenost			
c. 1800 m kad namijenjena staza uključuje promjene smjera veće od 15° za operacije vođene s IMC, VMC po noći			
d. Vidi stavove (5) i (6) člana 62 Pravilnika o aerodromima			

Tabela 3 – Dimenzije i nagibi površina ograničenja prepreka – staze za polijetanje¹⁶

5.1.1.6 Oblast putanje polijetanja

Oblast putanje polijetanja predstavlja površinu definiranu za Aerodromsku kartu prepreka ICAO Chart Type A (Operating limitations) i ima slične površine kao i odletna površina, no ipak s različitim namjenom. Započinje na kraju uzletno-sletne staze ili čistine, dužine od 10.000 m i nagiba od 1,2%, s najvećom širinom od 1800 m. Detaljne specifikacije se nalaze u ICAO Annexu 4.

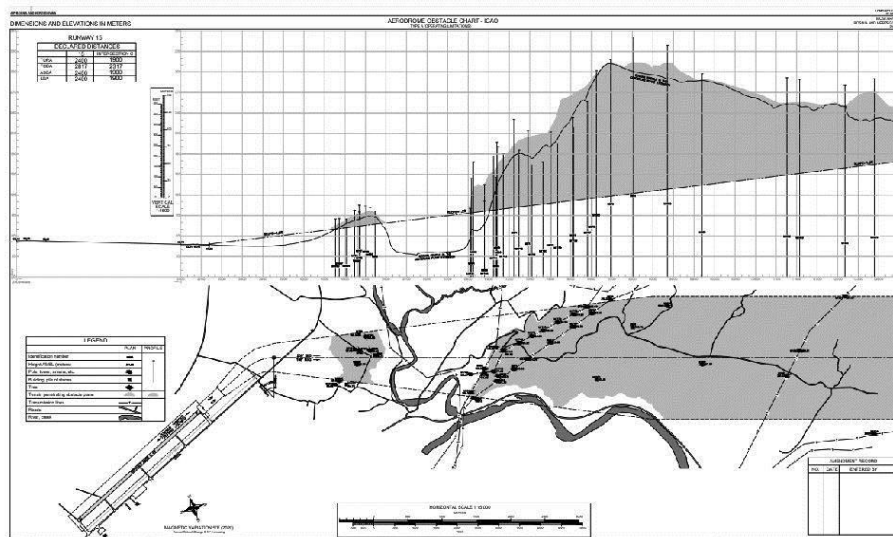
Svrha oblasti putanje polijetanja je pružanje potrebnih podataka operatorima velikih zrakoplova kako bi se mogli pridržavati operativnih ograničenja iz ICAO Annexa 6, kao što je npr. otkaz jednog motora. Uspostavlja se za svaki smjer uzletno-sletne staze namijenjen za polijetanje zrakoplova međunarodnih aerodroma te izgradnju novih objekata ili nadogradnju postojećih, koji probijaju navedenu površinu.

¹⁵ Pravilnik o aerodromima

¹⁶ Pravilnik o aerodromima

Osnova za definiranje ovih površina su Aerodromske karte prepreka objavljene u AIP BiH.

Napomena: Pojedini aerodromi, kao aerodrom Mostar, imaju objavljenih više Aerodromskih karata prepreka za isti smjer uzletno-sletne staze te će svaka od tih površina biti uzeta u obzir.

Slika 17 – Aerodromska karta prepreka ICAO Tip A¹⁷

5.1.1.7 Prepreke procijenjene kao opasnost za zračnu plovību

Pojedini objekti, iako se nalaze izvan oblasti opisanih u ovome poglavlju, mogu predstavljati opasnost te negativno utjecati na sigurnost i redovitost zračne plovidbe, kao npr. stvaranje interferencije sa CNS uređajima ili negativan utjecaj na instrumentalne procedure leta. U skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu BiH, za izgradnju takvih ili nadogradnju postojećih objekata BHDCA neće davati saglasnost.

Budući da je za ove slučajeve nemoguće napraviti predefinirana područja, svaki zahtjev će se zasebno analizirati.

¹⁷ Zbornik zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (AIP BiH)

PRILOG 2 - ATRIBUTIVNI ZAHTJEVI ZA ELEKTRONSKE PODATKE O TERENU I PREPREKAMA

Lista obaveznih atributivni zahtjeva koji se dostavljaju za elektronske podatke o preprekama i terenu.

Lista atributa	Vrijednost	Opis vrijednosti
Oblast pokrivenosti		Oblast za koju je relevantna prepreka. Za prepreku koja je relevantna u više oblasti unose se oznake svih oblasti. Odvojiti ih zarezom (npr. oblast 1, 2a, 2b, 2c, 2d, 3, 4, površine ograničenja prepreka ili oblast putanje polijetanja)
Identifikacija originatora podataka		Naziv subjekta koji je kreirao podatke o preprekama
Oznaka izvora podataka		Naziv subjekta u čijem vlasništvu se nalazi prepreka
Oznaka prepreke		Jedinstvena oznaka prepreke iz državne baze zrakoplovnih podataka
Horizontalna tačnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerenog horizontalnog položaja prepreke i njenog stvarno položaja, sa zahtijevanim nivoom pouzdanosti
Nivo horizontalne pouzdanosti		Vjerovatnoća da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Horizontalni položaj		Horizontalni položaj prepreke izražen geografskom širinom i dužinom. Upisati geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama
Horizontalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određen horizontalni položaj prepreke
Horizontalni obim		Površina koju prepreka zauzima. Koristi se samo za vrstu geometrije tačka i linija
Horizontalni referentni sistem		Oznaka referentnog sistema u kojem je izmjeren horizontalni položaj prepreke. Korištenje WGS-84 je obavezno
Nadmorska visina		Vertikalno rastojanje najviše tačke prepreke, mjereno u odnosu na srednji nivo mora
Visina prepreke		Vertikalno rastojanje najviše tačke prepreke, mjereno u odnosu na tlo
Vertikalna tačnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerene nadmorske visine prepreke i njene stvarne visine, sa zahtijevanim nivoom pouzdanosti
Nivo vertikalne pouzdanosti		Vjerovatnoća da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Vertikalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određena nadmorska visina prepreke
Vertikalni referentni sistem		Oznaka referentnog sistema u kojem je izmjerena nadmorska visina prepreke. Korištenje srednjeg nivoa mora (MSL) je obavezno
Vrsta prepreke		Vrsta prepreke (npr. dimnjak, stub, vjetroturbina itd.)
Vrsta geometrije		Geometrijski oblik kojim je definirana prepreka (npr. tačka, linija ili poligon)
Integritet		Klasifikacija zasnovana na potencijalnom riziku koji proizlazi iz korištenja oštećenih podataka, uz razlikovanje rutinskih, bitnih i kritičnih podataka
Datum i vremenski žig		Datum i vrijeme kada je podatak kreiran
Korištena mjerna jedinica		Korištena mjerna jedinica za određivanje atributa prepreke (npr. metar ili stopa)
Osvjetljenje		Indikacija je li prepreka osvijetljena u zrakoplovne svrhe prema specifikaciji ICAO-a, koristeći oznaku „DA“ ili „NE“. Ako je „DA“, navesti i boju osvijetljenja. Dostavlja se samo za vještački izgrađene objekte
Oznake		Indikacija je li prepreka označena bojom u zrakoplovne svrhe prema specifikaciji ICAO-a, koristeći oznaku „DA“ ili „NE“. Ako je „DA“, navesti i boju oznake. Dostavlja se samo za vještački izgrađene objekte

Tabela 4 - Atributivni zahtjevi za elektronske podatke o preprekama¹⁸

Lista atributa	Vrijednost	Opis vrijednosti
Oblast pokrivenosti		Oblast za koju se dostavljaju podaci o terenu (npr. oblast 1, 2a, 2b, 2c, 2d, 3, 4, površine ograničenja prepreka ili oblast putanje polijetanja)
Identifikacija originatora podataka		Naziv subjekta koji je kreirao podatke o terenu
Oznaka izvora podataka		Naziv subjekta u čijem vlasništvu su podaci o terenu ili subjekta koji njima upravlja
Metoda prikupljanja		Naziv metode koja je korištena za prikupljanje podataka o terenu
Razmak prostornih tačaka		Udaljenost između tačaka pravilne pravougaone mreže
Horizontalna tačnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerenog horizontalnog položaja terena i njenog stvarno položaja, sa zahtijevanim nivoom pouzdanosti
Nivo horizontalne pouzdanosti		Vjerovatnoća da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Horizontalni položaj		Horizontalni položaj terena izražen geografskom širinom i dužinom
Horizontalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određen horizontalni položaj terena
Horizontalni referentni sistem		Oznaka referentnog sistema u kojem je izmjeren horizontalni položaj terena. Korištenje WGS-84 je obavezno
Nadmorska visina		Vertikalno rastojanje najviše tačke terena mjereno u odnosu na srednji nivo mora
Referentna vrijednost nadmorske visine		Referentna vrijednost definirana srednjim nivoom Jadranskog mora na osnovu mjerenja mareografom u Trstu 1875. godine (NVT1)
Vertikalna tačnost		Najveća dopuštena razlika između izmjerene nadmorske visine terena i njene stvarne visine, sa zahtijevanim nivoom pouzdanosti
Nivo vertikalne pouzdanosti		Vjerovatnoća da se stvarna vrijednost parametra nalazi unutar određenog intervala oko njegove procijenjene vrijednosti
Vertikalna rezolucija		Broj decimalnih mjesta kojima je određena nadmorska visina terena
Vertikalni referentni sistem		Oznaka referentnog sistema u kojem je izmjerena nadmorska visina terena. Korištenje srednjeg nivoa mora (MSL) je obavezno
Evidentirana površina		Indikacija evidentirane površine (npr. DTM, DSM itd.)
Integritet		Klasifikacija zasnovana na potencijalnom riziku koji proizlazi iz korištenja oštećenih podataka, uz razlikovanje rutinskih, bitnih i kritičnih podataka
Datum i vremenski žig		Datum i vrijeme kada je podatak kreiran
Korištena mjerna jedinica		Korištena mjerna jedinica za određivanje atributa terena (npr. metar ili stopa)

Tabela 5 – Atributivni zahtjevi za elektronske podatke o terenu¹⁹¹⁸ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual¹⁹ EUROCONTROL Terrain and Obstacle Data Manual

PRILOG 3 – NUMERIČKI ZAHTEVI ZA ELEKTRONSKE PODATKE O TERENU I PREPREKAMA

Lista obaveznih numeričkih zahtjeva koji se dostavljaju za elektronske podatke o preprekama i terenu.

	Oblast 1 ^{a)}	Oblast 2	Oblast 3	Oblast 4	Površine ograničenja prepreka ^{a)}	Oblast putanje polijetanja ^{a)}
Vertikalna tačnost	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Vertikalna rezolucija	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Horizontalna tačnost	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Nivo pouzdanosti	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Klasifikacija cjelovitosti	Rutinska	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno
Period održavanja	Po potrebi	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina	Svaki 5 godina
a) Prepreke u Oblasti 1, površinama ograničenja prepreka i oblasti putanje polijetanja se prikupljaju u skladu sa numeričkim zahtjevima Oblasti 2						

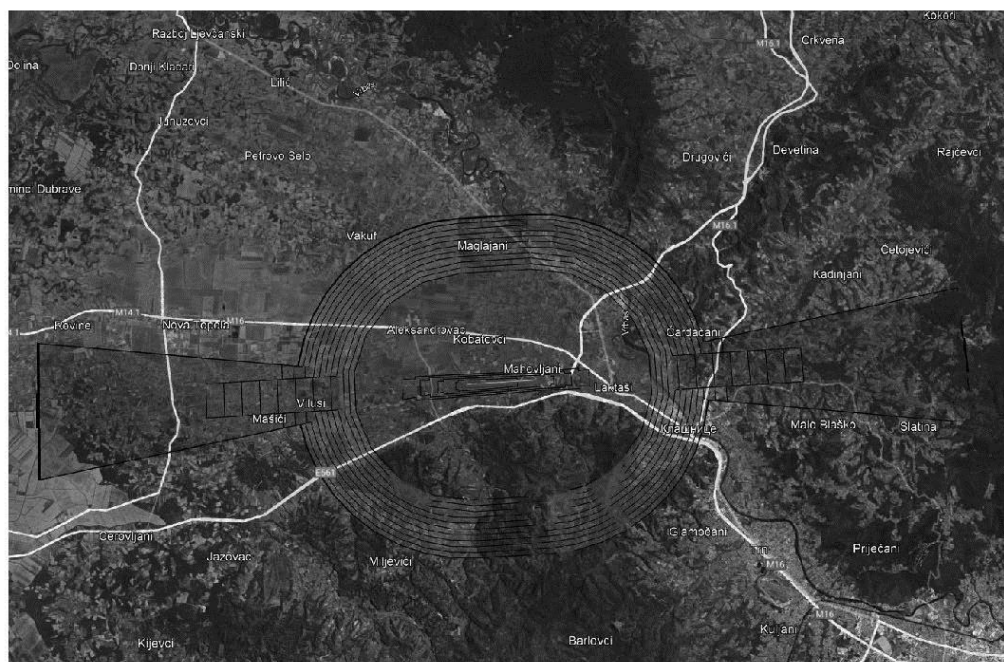
Tabela 6 - Numerički zahtjevi za elektronske podatke o preprekama

	Oblast 1	Oblast 2 ^{a)}	Oblast 3	Oblast 4	Površine ograničenja prepreka ^{b)}	Oblast putanje polijetanja ^{b)}
Razmak	3 arc sek (oko 90 m)	1 arc sek (oko 30 m)	0,6 arc sek (oko 20 m)	0,3 arc sek (oko 9 m)	1 arc sek (oko 30 m)	1 arc sek (oko 30 m)
Vertikalna tačnost	30 m	3 m	0,5 m	1 m	3 m	3 m
Vertikalna rezolucija	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m	0,1 m	0,1 m
Horizontalna tačnost	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m	5 m	5 m
Nivo pouzdanosti	90%	90%	90%	90%	90%	90%
Klasifikacija cjelovitosti	Rutinska	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno	Neophodno
Period održavanja	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi	Prema potrebi
a) Podaci o terenu u cijeloj Oblasti 2 se prikupljaju u skladu sa numeričkim zahtjevima Oblasti 2						
b) Podaci o terenu za površine ograničenja prepreka i oblasti putanje polijetanja se prikupljaju u skladu sa numeričkim zahtjevima Oblasti 2						

Tabela 7 - Numerički zahtjevi za elektronske podatke o terenu

PRILOG 4 – GRAFIČKI PRIKAZ POVRŠINA ZA PRIKUPLJANJE PREPREKA ZA MEĐUNARODNE AERODROME U BIH

Prilog 4 sadrži grafički prikaz površina za prikupljanje prepreka za međunarodne aerodrome u Bosni i Hercegovini, a sve kako bi uključeni subjekti lakše razumjeli zahtjeve i njihov geografski obuhvat u stvarnom svijetu.

1. LQBK – Banja Luka**1.1. Površine ograničenja prepreka**

Slika 18 - Površine ograničenja prepreka LQBK

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 19 – Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQBK

1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 20 - Oblast putanje polijetanja LQBK

2. LQMO – Mostar

1.1. Površine ograničenja prepreka

Slika 21 - Površine ograničenja prepreka LQMO

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 22 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQMO

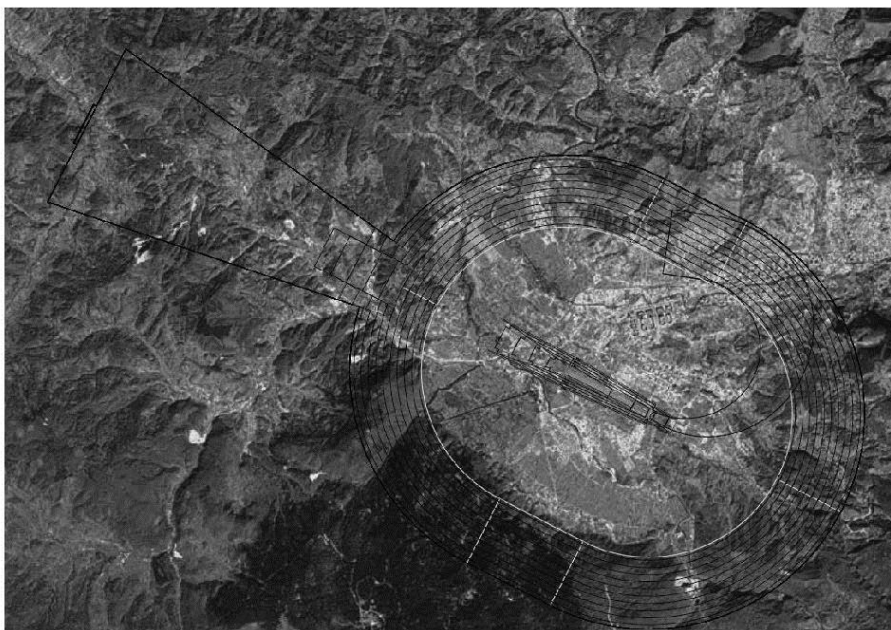
1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 23 - Oblast putanje polijetanja LQMO

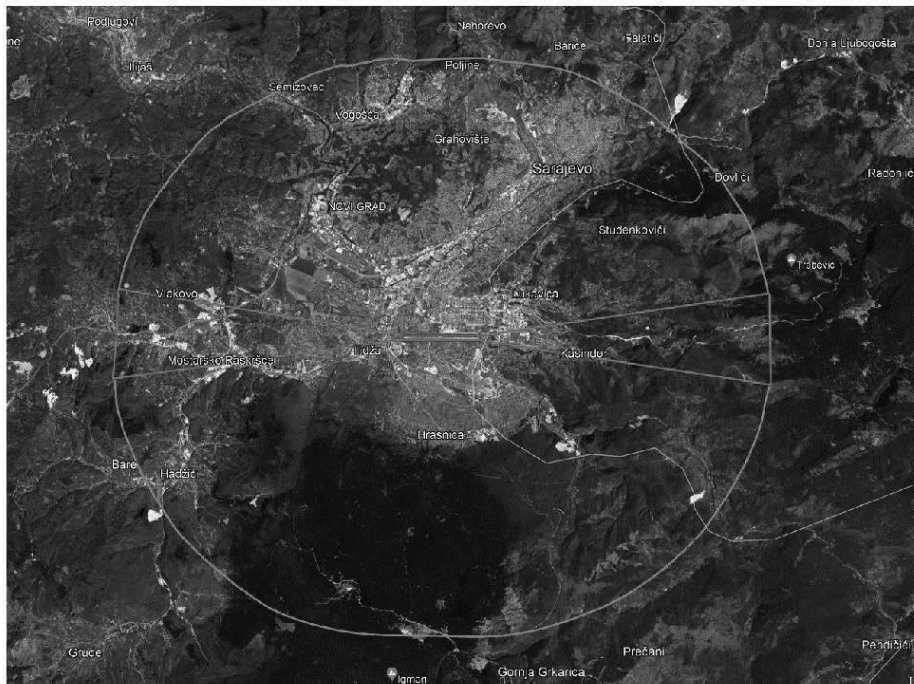
3. LQSA – Sarajevo

1.1. Površine ograničenja prepreka

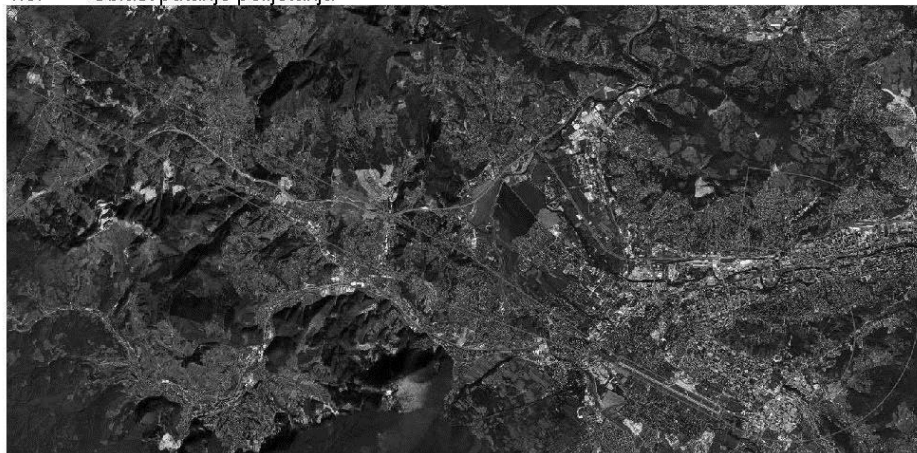
Slika 24 - Površine ograničenja prepreka LQSA

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 25 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQSA

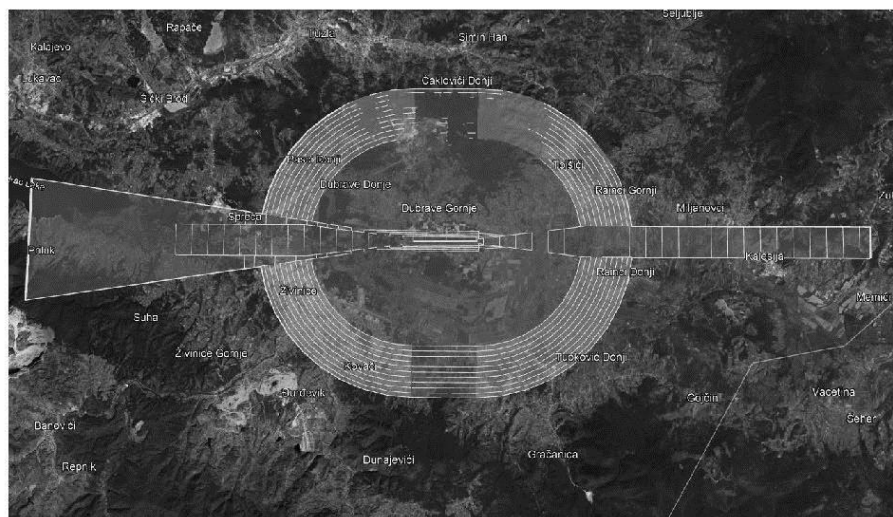
1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 26 - Oblast putanje polijetanja LQSA

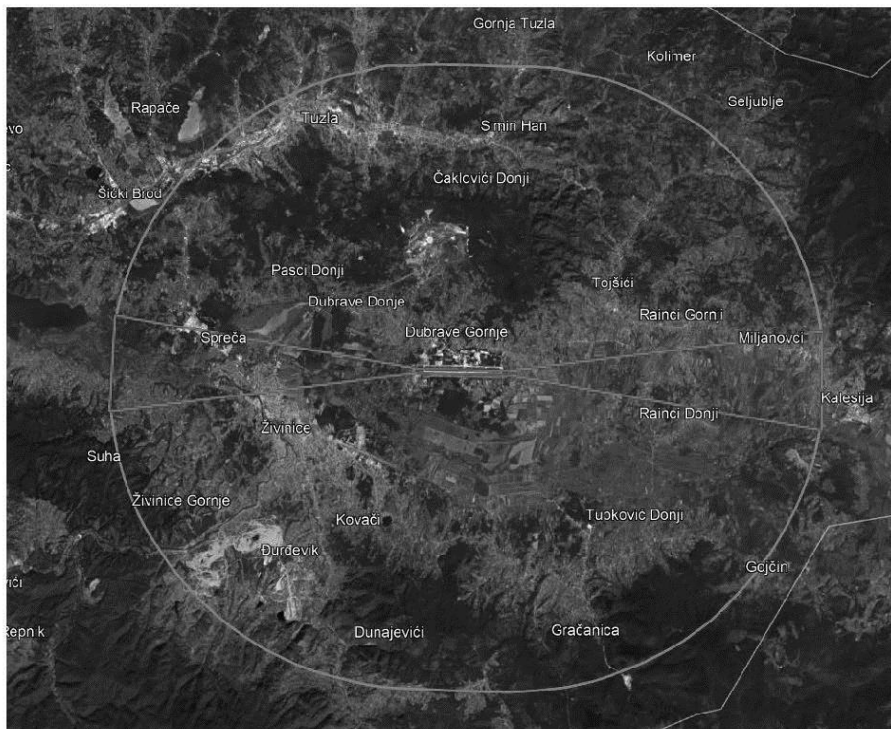
4. LQTZ – Tuzla

1.1. Površine ograničenja prepreka

Slika 27 - Površine ograničenja prepreka LQTZ

1.2. Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c

Slika 28 - Oblast 2a, Oblast 2b i Oblast 2c LQTZ

1.3. Oblast putanje polijetanja

Slika 29 - Oblast putanje polijetanja LQTZ

PRILOG 5 – OPĆI ZAHTJEVI ZA MJERENJE PREPREKA

Opći zahtjevi za mjerenje prepreka zasnivaju se na dokumentima EUROCONTROL eTOD manual i EUROCAE Requirements for Terrain and Obstacle Data ED-98C. Iz navedenih dokumenata proizlaze smjernice i dodatne informacije originatorima za prikupljanje atributa najčešćih tipova prepreka u Bosni i Hercegovini. Predložene smjernice uzimaju u obzir izvodivost i upotrebljivost, tj. zadovoljavanje potreba krajnjeg korisnika, s jedne strane, i troškove snimanja povezane sa nivoom detalja, s druge strane.

Ako objekat ispunjava kriterije snimanja kao prepreka u različitim oblastima, potrebno je poštivati sljedeće kriterije:

- sve njegove manifestacije (npr. jedna tačka, jedna oblast) u bazi podataka moraju imati istu jedinstvenu oznaku prepreke (npr. BA_00050);
- ako je takav objekat pokriven istom vrstom geometrije (tačka, linija ili poligon) u svim oblastima upotrebe, tada se snima samo jednom. Pokriven je najvišim numeričkim zahtjevima među područjima primjene za koja ispunjava kriterije (npr. objekat koji predstavlja tačkastu prepreku prema kriterijima za Oblast 1 i Oblast 2 snima se samo jednom, a prema numeričkim zahtjevima za Oblasti 2);
- ako se takav objekat nalazi između različitih podoblasti 2 (2a-2d), on se snima prema kriterijima oblasti s najstrožim kriterijima (npr. objekat koji se nalazi između oblasti 2b i 2c se snima prema kriterijima za 2b);
- geometrija prepreke je u 2D;
- metoda određivanja visina linijskih prepreka (žičare, dalekovodi, mostovi) koje se protežu po visinskom terenu i njihovi dijelovi posljedično imaju velike visinske razlike:
 - svaki se segment smatra neovisnom preprekom;
 - visina segmenta se određuje na osnovu najveće nadmorske visine na segmentu (obično na jednoj od krajnjih tačaka segmenta);
 - visina segmenta se određuje na dijelu segmenta koji leži najviše iznad tla (najčešće između krajnjih tačaka segmenta).

1. Smjernice za pojedine tipove prepreka

1.1 Antenski stub

Pojašnjenje: Antenski stub s uređajem za prijem i/ili emitiranje elektromagnetnih valova – samostojeći ili pričvršćen za tlo žicama (npr. RTV predajnici, predajnici mobilnih operatera i sl.)

Pravila snimanja: Snima se kao tačkasta prepreka. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela stuba. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad terena. Za antenski stub koji je pričvršćen za tlo žicama određuje se maksimalni radijus žice i unosi se kao atribut – horizontalni obim.

1.2 Antena na zgradi

Pojašnjenje: Stub s uređajem za prijem i/ili emitiranje elektromagnetnih valova pričvršćen za krov zgrade.

Pravila snimanja: Snima se kao tačkasta prepreka. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad terena.

1.3 Zgrada

Pojašnjenje: Zgrada je zatvorena i/ili natkrivena građevina namijenjena boravku ljudi, odnosno smještaju životinja, biljaka i stvari. Predstavlja objekat trajno izgrađen ili podignut na određenom mjestu.

Pravila snimanja: Snima se kao poligon. Površina snimanja se određuje prema najvećem nadzemnom tlocrtu objekta. Visina se određuje na najvišoj tački građevine iznad terena (uzimaju se u obzir i eventualni drugi objekti koji su dio građevinske konstrukcije, npr. dimnjak na krovu i sl.). Antena na krovu zgrade se snima kao samostalna prepreka. Ako se samo dio objekta proteže izvan ravni probijanja, snima se cijeli objekt.

1.4 Zvonik/minaret

Pojašnjenje: Zvonik je kula sa zvonom/zvonima koja može biti samostalan objekat, ali i dio crkve. Minaret je dio džamije, visoka uska kula uz džamiju.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.5 Dimnjak

Pojašnjenje: Dimnjak je okomita konstrukcija za odvođenje dima.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj tačke je određen sredinom strukture objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad terena. Dimnjaci na krovovima objekata koji su dio konstrukcije zgrade nisu obuhvaćeni kao samostalni objekat, već su uključeni u objekat. U takvim slučajevima visina objekta se određuje na najvišoj tački dimnjaka.

1.6 Toranj

Pojašnjenje: Visoke zgrade male površine, samostalne ili kao dio drugih objekata (npr. kontrolni toranj, osmatračnica, toranj vatrogasnog doma i sl.).

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.7 Silosi

Pojašnjenje: Velika struktura za skladištenje, obično cilindričnog oblika, koja se koristi za skladištenje rasutih materijala.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja zgrade.

1.8 Dalekovod

Pojašnjenje: Dalekovod je nadzemni električni energetska vod za prijenos električne energije na velike udaljenosti.

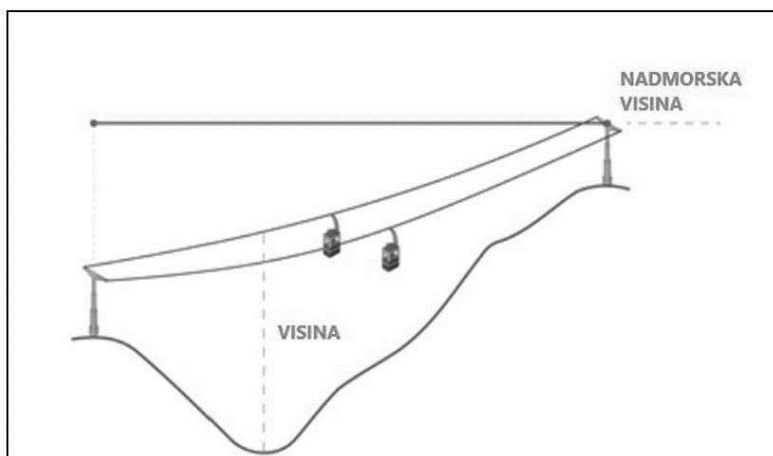
Pravila snimanja: Snima se kao linija. Položaj vodova je određen nosećim stubovima dalekovoda. Svaki segment dalekovoda između dva stuba se snima posebno. Tamo gdje kablovi probijaju površine za prikupljanje prepreka ili gdje se ispunjava visinski kriterij za snimanje, cijeli segment dalekovoda se snima kao prepreka. Ako i stub ispunjava kriterije snimanja, onda se i on snima kako prepreka, a visina se određuje na najvišoj tački tog stuba. Ako samo kolona ispunjava kriterije snimanja, visina se određuje na najvišoj tački te kolone. Ako samo žica zadovoljava kriterije zahvata, visina se određuje na tački koja je najviše iznad

terena (ne nužno na stubu). Za svaki segment dalekovoda određuje se maksimalni horizontalni obim, koji je određen maksimalnom širinom stuba.

1.9 Žičara

Pojашnienie: Žičara je vrsta transportnog sredstva za prijevoz ljudi s kabinama ili otvorenim sjedalima koje vuku čelični kablovi položeni na stubove.

Pravila snimanja: Snima se prema pravilima snimanja dalekovoda.

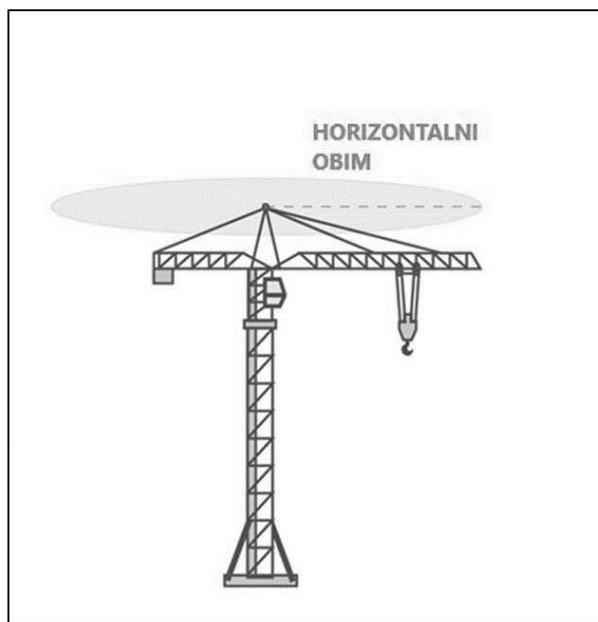

Slika 30 – Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za žičare i dalekovode

1.10 Kran

Pojашnienie: Kran je tehnička mašina, dizalica za podizanje velikih i teških tereta.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj tačke je određen najvišom tačkom na objektu. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad terena. Maksimalna dužina kraka kрана se evidentira kao atribut – horizontalni obim.

Slika 31 – Određivanje atributa - horizontalni obim za kran

1.11 Gradska rasvjeta

Pojашnienie: Svjetiljka postavljena na stub i namijenjena za osvjetljavanje određenog prostora (npr. ceste).

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad tla (uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za stub).

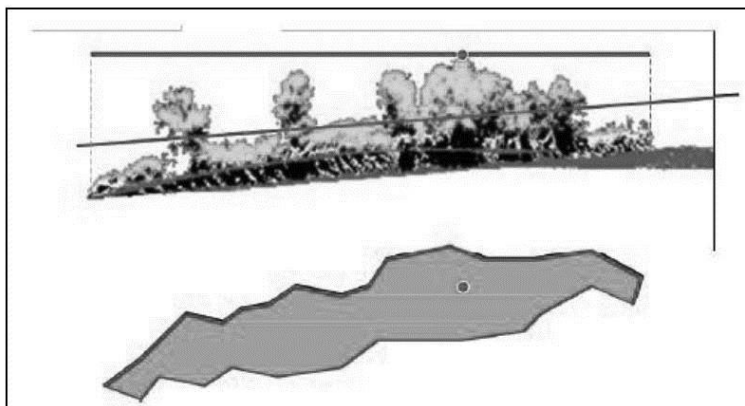
1.12 Vegetacija

Pojашnienie: Velika kompaktna skupina raznolike vegetacije s deblom i granama (drveće, gmlje ili kombinacija).

Pravila snimanja: Snima se kao poligon i tačka. Površina snimanja mora sadržavati sve dijelove krošnje koji ispunjavaju kriterije za snimanje, tj. prodiru u površine za prikupljanje prepreka. Dodatno, pojedine površine se zbog pojednostavljivanja mogu spojiti u veće, zatvorene poligone. Na područjima gdje teren već prodire u površine za prikupljanje prepreka, snima se sva vegetacija (npr. ne samo dijelovi koji su viši od 15 m – Oblast 2c).

Također, hoće li se određena vegetacija snimati kao poligon ili tačka uveliko će ovisiti o procjeni originatora, kao i oblasti u kojoj se nalazi (npr. za oblasti 3 i 4 gdje je potreban veći nivo detalja vegetacija će se puno češće snimati kao tačka, u odnosu na Oblast 2c).

Za svaku vegetacijsku površinu snima se tačka na lokaciji najvišeg stabla unutar površine (njegov najviši dio). Visina se određuje na najvišoj tački stabla iznad terena.

Slika 32 – Određivanje atributa - visina za vegetaciju

1.13 Stablo

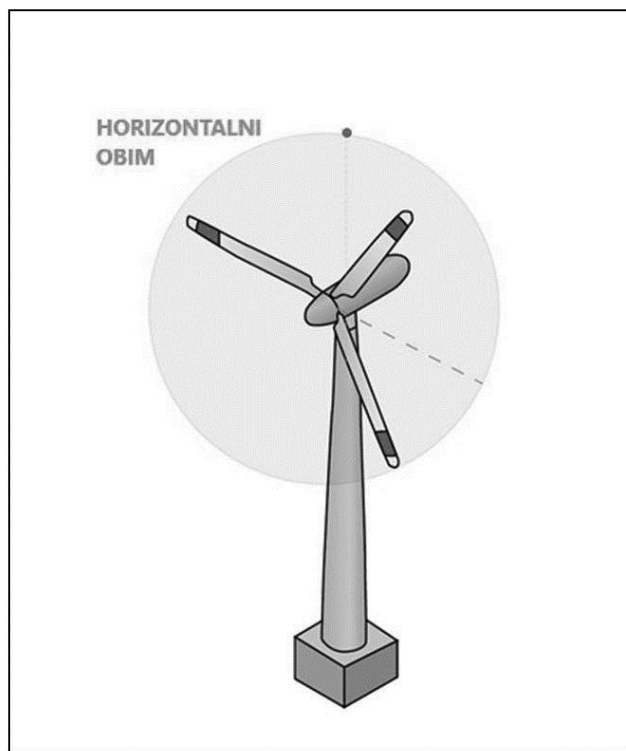
Pojasňenje: Stablo je svaka višegodišnja biljka koja se sastoji iz korijena, vidljivog drvenog debla i krošnje koju čine grane i lišće.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj vrha i visina se određuju na najvišem dijelu krošnje.

1.14 Vjetroturbina

Pojasňenje: Vjetroturbina je uređaj na stubu s rotorom koji kinetičku energiju vjetra pretvara u električnu energiju.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj je određen središtem nosećeg stuba vjetroturbine. Visina se određuje na najvišoj tački rotora. Maksimalna dužina rotora se uzima u obzir prilikom određivanja atributa prepreke – horizontalni obim.

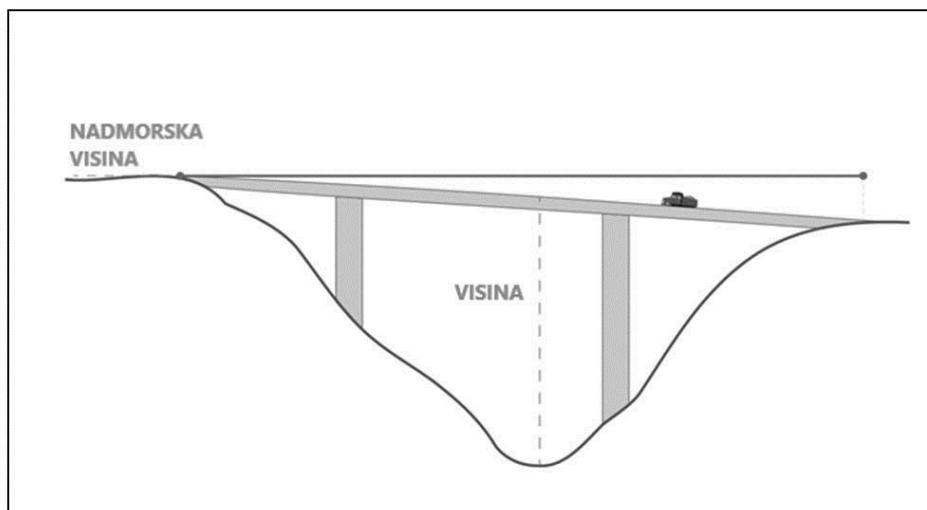

Slika 33 – Određivanje atributa - horizontalni obim za vjetroturbinu

1.15 Most

Pojашnienie: Most je građevina napravljena radi premošćivanja prirodnih ili vještačkih prepreka (npr. vode).

Pravila snimanja: Snima se kao linija. Položaj linije prolazi kroz sredinu objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad tla (u obzir se uzima najveća visina ograde, ako ona postoji).

Slika 34 – Određivanje atributa - nadmorska visina i visina za mostove

1.16 Stub

Pojашnienie: Visoki, obično okrugli predmet u poprečnom presjeku koji se koristi kao oslonac.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za stub.

1.17 Panel

Pojашnienie: Prometni znak, prometa tabla ili tabla namijenjena za marketinški sadržaj.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge objekte koji su pričvršćeni za panel.

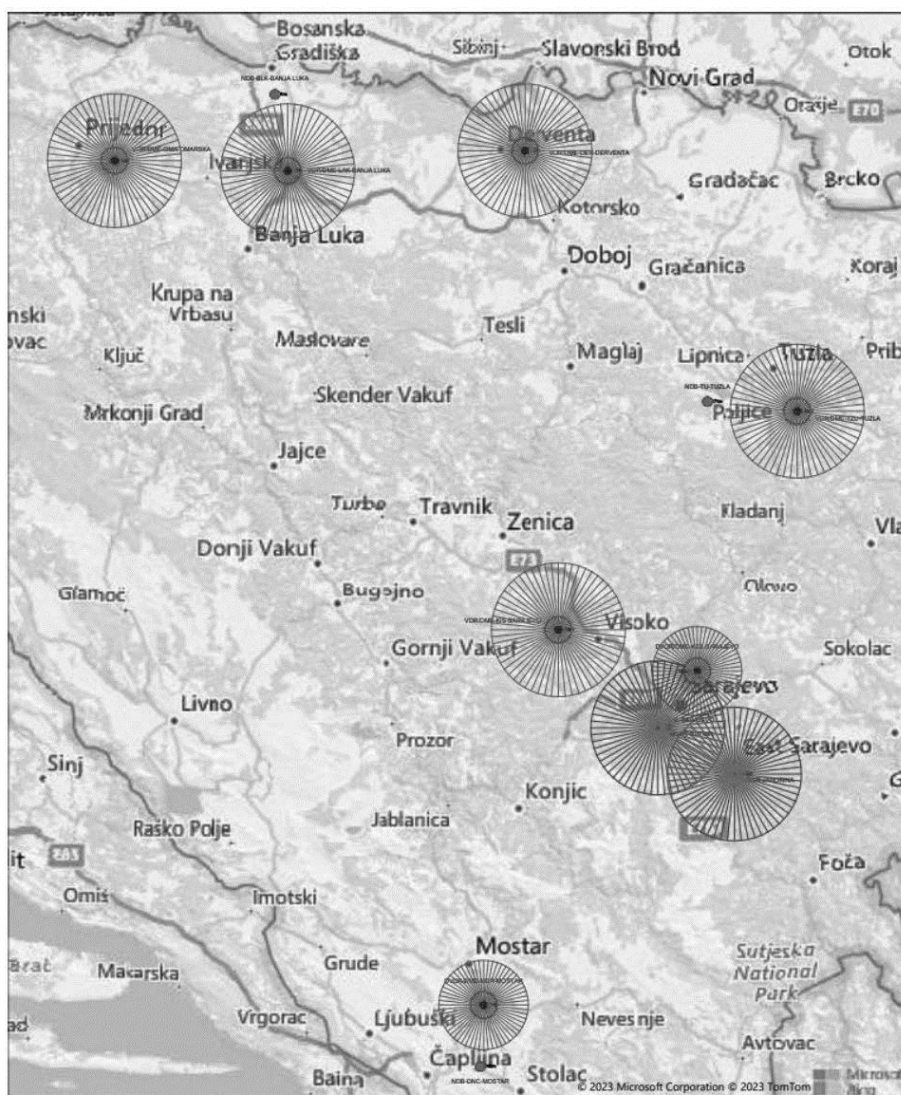
1.18 Oznake na aerodromu

Pojашnienie: Oznake koje se postavljaju na aerodromu, a služe za kretanje i usmjeravanje zrakoplova na manevarskim površinama.

Pravila snimanja: Snima se kao tačka ili linija. Položaj tačke je određen položajem najvišeg dijela objekta, dok položaj linije prolazi kroz sredinu objekta. Visina se određuje na najvišoj tački objekta iznad tla, uzimajući u obzir sve druge pričvršćene objekte.

PRILOG 6 – ZAŠTITNE ZONE CNS UREĐAJA

Prilog 6 sadrži grafički prikaz zaštitnih zona CNS uređaja objavljenih u AIP BiH. Zaštitne zone su izrađene na osnovu smjernica dokumenta ICAO EUR DOC 015 – European guidance material on managing building restricted areas, a sve kako bi uključeni subjekti lakše razumjeli zahtjeve i njihov geografski obuhvat u stvarnom svijetu.

1. Svesmjerni / neusmjereni radiofarovi i nadzorni radari

Slika 35 – Lokacije svesmjernih i neusmjerenih radiofarova u BiH

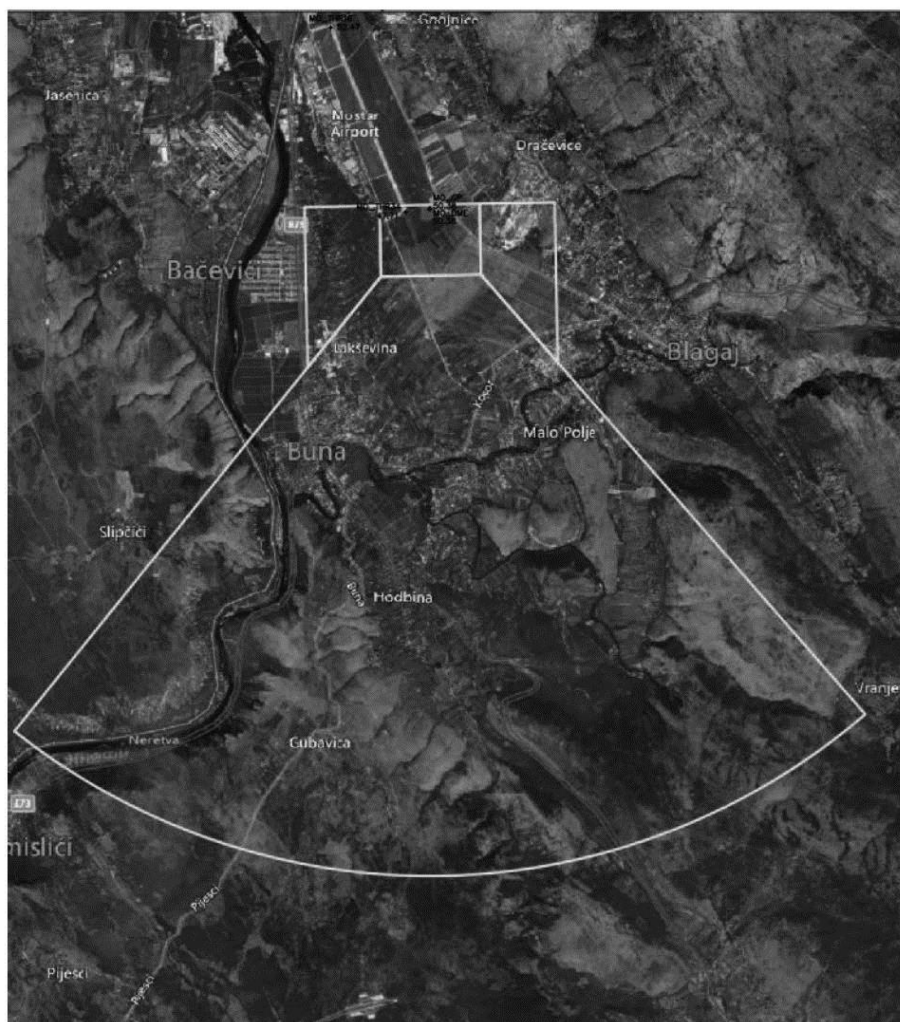

Slika 37 – GP/DME BAL

2.2. LQMO – Mostar

Slika 38 – Usmjerivač MOS

Slika 39 – GP/DME MOS

2.3. LQSA – Sarajevo

Slika 40 – Usmjerivač BHS

Slika 41 – GP/DME BHS

2.4. LQTZ – Tuzla

Slika 42 – Usmjerivač TLA

Slika 43 – GP/DME TLA

3. VHF/UHF antene

3.1 Regija Banja Luka

Slika 44 – VHF/UHF antene na području Banje Luke

3.1 Regija Mostar

Slika 45 - VHF/UHF antene na području Mostara

3.3 Regija Sarajevo

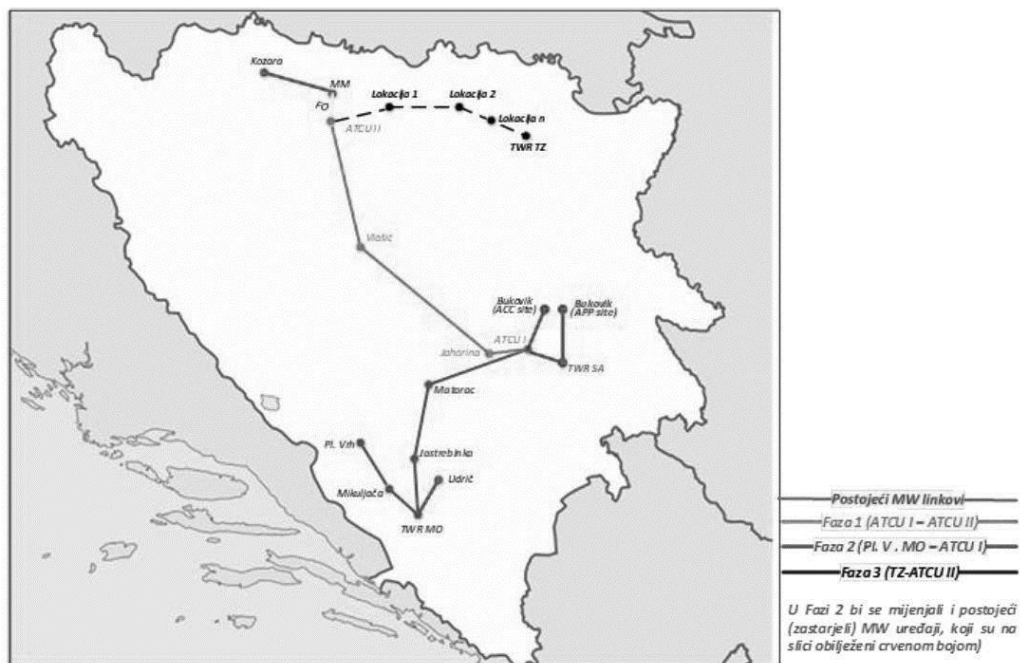

Slika 46 - VHF/UHF antene na području Sarajeva

3.4 Regija Tuzla

Slika 47 - VHF/UHF antene na području Tuzle

Slika 48 – Rute trenutnih i budućih mikrovalnih veza BHANSA-e

606

Na temelju članka 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/06, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 3. stavka (3) Instrukcije o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2025. godine, broj: 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 57. izvanrednoj sjednici, održanoj 24.7.2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE
PRORAČUNSKE PRIČUVE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom odlukom odobravaju se sredstava tekuće proračunske pričuve za nabavu usluge dezinfekcije u iznosu od 50.000,00 KM - prvi dio.
- (2) Sredstva iz stavka (1) ovog članka se raspoređuju urgentno Uredu za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

(Namjena sredstava)

Sredstva iz članka 1. ove odluke namijenjena su za nabavu usluga dezinfekcije na graničnim prijelazima, za potrebe Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine i evidentirat će se na ekonomskoj kategoriji 613700 (izdaci za tekuće održavanje).

Članak 3.

(Nadležnost za provedbu)

Za provedbu ove odluke zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Izvješće o realizaciji sredstava)

Obvezuje se Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine da Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostavi izvješće o realizaciji sredstava iz članka 1. ove odluke.

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 120/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 3. stav (3) Instrukcije o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine za period july - septembar 2025. godine, broj: 05-02-2-4036-1/25 od 20. 6. 2025. godine, na prijedlog Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine na 57. vanrednoj sjednici, održanoj 24.7.2025. godine, donio je

**ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE BUDŽETSKE
REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

- (1) Овом одлуком одобравају се средства текуће буџетске резерве за набавку услуге дезинфекције у износу од 50.000,00 КМ - први дио.
- (2) Средства из става (1) овог члана се распоређују ургентно Канцеларији за ветеринарство Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке намијењена су за набавку услуга дезинфекције на граничним прелазима, за потребе Канцеларије за ветеринарство Босне и Херцеговине и евидентираће се на економској категорији 613700 (издаци за текуће одржавање).

Члан 3.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине.

Члан 4.

(Извјештај о реализацији средстава)

Обавезује се Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине да Савјету министара Босне и Херцеговине достави извјештај о реализацији средстава из члана 1. ове одлуке.

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 120/25
24. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 3. stav (3) Instrukcije o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine za period juli - septembar 2025. godine, broj: 05-02-2-4036-1/25 od 20. 6. 2025. godine, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 57. vanrednoj sjednici, održanoj 24. 7. 2025. godine, donijelo je

**ODLUKU
O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE
BUDŽETSKE REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

- (1) Ovom odlukom odobravaju se sredstava tekuće budžetske rezerve za nabavku usluge dezinfekcije u iznosu od 50.000,00 KM - prvi dio.
- (2) Sredstva iz stava (1) ovog člana se raspoređuju urgentno Uredu za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Sredstva iz člana 1. ove odluke namijenjena su za nabavku usluga dezinfekcije na graničnim prelazima, za

potrebe Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine i evidentirat će se na ekonomskoj kategoriji 613700 (izdaci za tekuće održavanje).

Član 3.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove odluke zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine.

Član 4.

(Izvještaj o realizaciji sredstava)

Obavezuje se Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine da Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostavi izvještaj o realizaciji sredstava iz člana 1. ove odluke.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 120/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

607

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i Instrukcije o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj-rujan 2025. godine broj: 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, a u svezi sa Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine s 51. izvanredne sjednice održane dana 27.3.2025. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 57. izvanrednoj sjednici održanoj 24.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O NAČINU I IZNOSU FINACIJSKIH SREDSTAVA ZA TROŠKOVE ANGAŽIRANJA ODVJETNIČKOG UREDA NAUTADUTILH-SOPHIE JACMAIN, JEAL FRANCOIS VANDROOGHENBROECK AND STAN BRIJS U SVRHU ZASTUPANJA U IZVRŠNOM POSTUPKU KOJI SE VODI PRED NADLEŽNIM SUDOM U BRUXELLESU PO PRIJEDLOGU VIADUCT D.O.O. PORTOROŽ, VLADIMIR ZEVIK I BORIS GOLJEVŠČEK PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE PO OSNOVU PRESUDE MEĐUNARODNOG CENTRA ZA RJEŠAVANJE INVESTICIJSKIH SPOROVA ICSID, SA SJEDIŠTEM U WASHINGTONU ARB/16/36 OD 18.4.2022. GODINE

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom utvrđuju se izvori financiranja i način izvršavanja finacijskih obveza u iznosu do 140.000,00 KM u svrhu vođenja ovršnog postupka pred nadležnim sudom u Bruxellesu.

Članak 2.

(Namjena sredstava)

Sredstva iz članka 1. ove Odluke odobravaju se u svrhu vođenja ovršnog postupka u pravnoj stvari po prijedlogu VIADUCT d.o.o. Portorož, VLADIMIR ZEVIK i BORIS GOLJEVŠČEK protiv Bosne i Hercegovine temeljem Presude Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova ICSID, sa sjedištem u Washingtonu, ARB/16/36 od 18. 4.2022. godine.

Članak 3.

(Izvor financiranja)

Sredstva iz članka 1. ove Odluke odobravaju se na teret sredstava Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i

međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine s pozicije 9999-1 Izravni transferi s Jedinstvenog računa trezora "8. Isplate obveza po pravomoćnim sudskim presudama", sukladno Instrukciji o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj-rujan 2025. godine broj 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine.

Članak 4.

(Dinamika provedbe obveza)

Provedba finacijskih obveza iz ove Odluke vršit će se prema instrukcijama za plaćanje koje će Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine sukcesivno dostavljati Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Nadležnost za provedbu)

Za provedbu ove Odluke zadužuje se Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 121/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, а у вези са Закључком Савјета министара Босне и Херцеговине са 51. ванредне сједнице одржане дана 27.3.2025. године, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 57. ванредној сједници одржаној 24.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

О НАЧИНУ И ИЗНОСУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА ТРОШКОВЕ АНГАЖОВАЊА АДВОКАТСКЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ NAUTADUTILH-SOPHIE JASMAIN, JEAL FRANCOIS VANDROOGHENBROECK AND STAN BRIJS У СВРХУ ЗАСТУПАЊА У ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ КОЈИ СЕ ВОДИ ПРЕД НАДЛЕЖНИМ СУДОМ У БРИСЕЛУ ПО ПРИЈЕДЛОГУ ВИЈАДУКТ Д.О.О. ПОРТОРОЖ, ВЛАДИМИР ЗЕВНИК И БОРИС ГОЉЕВИШЧЕК ПРОТИВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ПО ОСНОВУ ПРЕСУДЕ МЕЃУНАРОДНОГ ЦЕНТРА ЗА РЈЕШАВАЊЕ ИНВЕСТИЦИОНИХ СПОРОВА ICSID, СА СЈЕДИШТЕМ У ВАШИНГТОНУ ARB/16/36 ОД 18.04.2022. ГОДИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком утврђују се извори финансирања и начин извршавања финансијских обавеза у износу до 140.000,00 КМ у сврху вођења извршног поступка пред надлежним судом у Бриселу.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове Одлуке одобравају се у сврху вођења извршног поступка у правној ствари по приједлогу ВИЈАДУКТ д.о.о. Порторож, ВЛАДИМИР ЗЕВНИК и БОРИС ГОЉЕВИШЧЕК против Босне и Херцеговине по

основу Пресуде Међународног центра за рјешавање инвестиционих спорова ICSID, са сједиштем у Вашингтону, ARB/16/36 од 18.04.2022. године.

Члан 3.

(Извор финансирања)

Средства из члана 1. ове Одлуке одобравају се на терет средстава Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са позиције 9999-1 Директни трансфери са Јединственог рачуна трезора "8. Исплате обавеза по правоснажним судским пресудама", а у складу са Инструкцијом о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули-септембар 2025. године број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године.

Члан 4.

(Динамика реализације обавеза)

Реализација финансијских обавеза из ове Одлуке ће се вршити према инструкцијама за плаћање које ће Правобранилаштво Босне и Херцеговине sukcesивно достављати Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужени су Правобранилаштво Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

CM број 121/25
24. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули-септембар 2025. године број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, а у вези са Закључком Вijeћа министара Босне и Херцеговине са 51. ванредне сједнице одржане дана 27.3.2025. године, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 57. ванредној сједници одржаној 24.7.2025. године, донijело је

ODLUKU

O NAČINU I IZNOSU FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA TROŠKOVE ANGAŽOVANJA ADVOKATSKE KANCELARIJE NAUTADUTILH-SOPHIE JACMAIN, JEAL FRANCOIS VANDROOGHENBROECK AND STAN BRIJS U SVRHU ZASTUPANJA U IZVRŠNOM POSTUPKU KOJI SE VODI PRED NADLEŽNIM SUDOM U BRISELU PO PRIJEDLOGU VIADUCT D.O.O. PORTOROŽ, VLADIMIR ZEVIK I BORIS GOLJEVŠČEK PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE PO OSNOVU PRESUDE MEĐUNARODNOG CENTRA ZA RJEŠAVANJE INVESTICIONIH SPOROVA ICSID, SA SJEDIŠTEM U VAŠINGTONU ARB/16/36) OD 18. 4. 2022. GODINE

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком утврђују се извори финансирања и начин извршавања финансијских обавеза у износу до 140.000,00 КМ у

сврху вођења извршног поступка пред надлежним судом у Бриселу.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове Одлуке одобравају се у сврху вођења извршног поступка у правној ствари по приједлогу VIADUCT d.o.o. Portorož, VLADIMIR ZEVIK i BORIS GOLJEVŠČEK protiv Bosne i Hercegovine po osnovu Presude Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova ICSID, sa sjedištem u Vašingtonu, ARB/16/36 od 18. 4. 2022. godine.

Члан 3.

(Извор финансирања)

Средства из члана 1. ове Одлуке одобравају се на терет средстава Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine sa pozicije 9999-1 Direktni transferi sa Jedinstvenog računa trezora "8. Isplate obaveza po pravosnažnim sudskim presudama", a u skladu sa Instrukcijom o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine za period juli- septembar 2025. godine broj 05-02-2-4036-1/25 od 20. 6. 2025. godine.

Члан 4.

(Динамика реализације обавеза)

Реализација финансијских обавеза из ове Одлуке вршит ће се према инструкцијама за плаћање које ће Правобранилаштво Босне и Херцеговине sukcesивно достављати Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове Одлуке задужени су Правобранилаштво Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 121/25
24. јула 2025. године
Сарајево

Предсједavajuća
Вijeća министара БиХ
Borjana Krišto, s. r.

608

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за раздобље сепар - рујан 2025. године, број: 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине на 57. изванредној сједници, одржаној 24.7.2025. године, донijело је

ODLUKU

O ODOBRAVANJU SREDSTAVA IZ TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBVEZA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2025. GODINU

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком одобравају се средства из текуће пријаве Прорачуна институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину Агенцији за

nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine u iznosu od 38.000,00 KM.

Članak 2.

(Namjena sredstava)

Sredstva iz članka 1. ove Odluke odobravaju se u svrhu financiranja naknada troškova zaposlenika u svrhu isplate dvije otpremnine prilikom odlaska u mirovinu u Agenciji za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine u iznosu od 38.000,00 KM.

Članak 3.

(Izvor financiranja)

Sredstva za realiziranje ove Odluke osiguravaju se iz tekuće proračunske pričuve, sa stavke 99992, za potrebe Agencije za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine, a rasporedit će se na klasu 6 - ekonomski kod 6112 - Naknade troškova zaposlenika u iznosu od 38.000 KM.

Članak 4.

(Mjerodavnost za realiziranje)

Za realiziranje ove Odluke zaduženi su Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine i Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Izvjештаvanje)

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine dužna je podnijeti izvješće o utrošku sredstava Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 122/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број: 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 57. ванредној сједници, одржаној 24.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2025. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину Агенцији за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине у износу од 38.000,00 KM.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке одобравају се у сврху финансирања накнада трошкова запослених у сврху исплате двије отпремнине приликом одласка у пензију у

Агенцији за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине у износу од 38.000,00 KM.

Члан 3.

(Извор финансирања)

Средства за реализацију ове одлуке обезбјеђују се из текуће буџетске резерве, са ставке 99992, за потребе Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, а распоредиће се на класу 6 - економски код 6112 - Накнаде трошкова запослених у износу од 38.000 KM.

Члан 4.

(Надлежност за реализацију)

За реализацију ове одлуке задужени су Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине и Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 5.

(Извјештавање)

Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине дужна је поднијети извјештај о утрошку средстава Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 6.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 122/25
23. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 3. Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јули - септембар 2025. године, број: 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, Вјеће министара Босне и Херцеговине на 57. ванредној сједници, одржаној 24.7.2025. године, донјело је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2025. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину Агенцији за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине у износу од 38.000,00 KM.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке одобравају се у сврху финансирања накнада трошкова запослених у сврху исплате двије отпремнине приликом одласка у пензију у Агенцији за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине у износу од 38.000,00 KM.

Члан 3.

(Извор финансирања)

Средства за реализацију ове одлуке осигуравају се из текуће буџетске резерве, са ставке 99992, за потребе Агенције за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине, а распоредиће се

na klasu 6 - ekonomski kod 6112 - Naknade troškova zaposlenih u iznosu od 38.000 KM.

Član 4.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizaciju ove odluke zaduženi su Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Član 5.

(Izvjštavanje)

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine dužna je podnijeti izvještaj o utrošku sredstava Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Član 6.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 122/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

609

Na temelju članka 17. Zakona o financiranju institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 i 38/22), članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/ 07 i 24/08) i članka 3. stavak (3) Instrukcije o privremenom financiranju institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje srpanj - rujan 2025. godine, broj 05-02-2-4036-1/25 od 20.6.2025. godine, na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 57. izvanrednoj sjednici, održanoj 24.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE PRORAČUNA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNIH OBVEZA BOSNE I HERCEGOVINE MINISTARSTVU ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom odobravaju se sredstva tekuće pričuve proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u iznosu od 80.000,00 KM - prvi dio.

Članak 2.

(Namjena sredstava)

Sredstva iz članka 1. ove Odluke odobravaju se u svrhu osiguranja ispunjavanja humanitarnih potreba osoba smještenih u centrima kojima upravlja Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Izvor financiranja)

- (1) Sredstva iz članka 1. ove Odluke osiguravaju se iz tekuće pričuve proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine s pozicije 9999-2 podstavka 1 - tekuća pričuva.
- (2) Sredstva iz članka 1. ove Odluke doznačit će se Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine na ekonomsku šifru 614200 (bespovratna sredstva pojedincima).

Članak 4.

(Način realiziranja)

- (1) Kako bi se realiziralo ispunjenje humanitarnih potreba, isplata sredstava iz članka 1. ove Odluke izvršit će se na način da će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine sredstva uplatiti na račun Crvenog križa grada Mostara.
- (2) Crveni križ grada Mostara će doznačena sredstva usmjeriti k osiguranju ishrane na dnevnoj potrebi osoba smještenih u centrima kojima upravlja Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (Izbjegličko-prihvatnom centru Salakovac i Readmisijском centru u Mostaru).

Članak 5.

(Nadležnost za realiziranje)

- (1) Za realiziranje ove Odluke zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.
- (2) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine zaduženo je da Programom posebne namjene evidentira realiziranje sredstava odobrenih ovom Odlukom.

Članak 6.

(Izvjješće o utrošku sredstava)

Realiziranjem članka 4. ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da izvješće o namjenskom utrošku sredstava koja su dodijeljena ovom Odlukom dostavi Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Članak 7.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 124/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/ 07 и 24/08) и члана 3. став (3) Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јул - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Министарства за људска права и изbjеглице Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине на 57. ванредној сједници, одржаној 24.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ

О ОДОБРАВАЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ БУЏЕТА ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЃУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ МИНИСТАРСТВУ ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Оdlуке)

Овом одлуком одобравају се средства текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Министарству за људска права и изbjеглице Босне и Херцеговине у износу од 80.000,00 KM - први дио.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке одобравају се у сврху обезбјеђења испуњавања хуманитарних потреба лица смјештених у центрима којима управља Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Извор финансирања)

- (1) Средства из члана 1. ове одлуке обезбјеђују се из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са позиције 9999- 2 подставка 1 - текућа резерва.
- (2) Средства из члана 1. ове одлуке дозносиће се Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине на економску шифру 614200 (грант средства појединцима).

Члан 4.

(Начин реализације)

- (1) Како би се реализовало испуњење хуманитарних потреба, исплата средстава из члана 1. ове одлуке извршиће се на начин да ће Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине средства уплатити на рачун Црвеног крста града Мостара.
- (2) Црвени крст града Мостара ће дозначена средства усмјерити ка обезбјеђењу исхране на дневној потреби лица смјештених у центрима којима управља Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (Избјегличко-прихватном центру Салаковац и Радмисионом центру у Мостару).

Члан 5.

(Надлежност за реализацију)

- (1) За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине задужено је да Програмом посебне намјене евидентира реализовање средстава одобрених овом одлуком.

Члан 6.

(Извјештај о утрошку средстава)

Реализацијом члана 4. ове одлуке задужује се Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине да извјештај о намјенском утрошку средстава која су додијељена овом одлуком достави Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Члан 7.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 124/25
24. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12, 32/13 и 38/22), члана 17. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/ 07 и 24/08) и члана 3. став (3) Инструкције о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јул - септембар 2025. године, број 05-02-2-4036-1/25 од 20.6.2025. године, на приједлог Министарства

за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Вијеће министара Босне и Херцеговине на 57. ванредној сједници, одржаној 24.7.2025. године, донијело је

ОДЛУКУ

**O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE REZERVE
BUDŽETA INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE I
MEĐUNARODNIH OBAVEZA BOSNE I
HERCEGOVINE MINISTARSTVU ZA LJUDSKA
PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком одобравају се средства текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине у износу од 80.000,00 КМ - први дио.

Члан 2.

(Намјена средстава)

Средства из члана 1. ове одлуке одобравају се у сврху осигурања испуњавања хуманитарних потреба лица смјештених у центрима којима управља Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Извор финансирања)

- (1) Средства из члана 1. ове одлуке осигуравају се из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине са позиције 9999-2 подставка 1 - текућа резерва.
- (2) Средства из члана 1. ове одлуке дозначит ће се Министарству за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине на економску шифру 614200 (грант средства појединцима).

Члан 4.

(Начин реализације)

- (1) Како би се реализовало испуњење хуманитарних потреба, исплата средстава из члана 1. ове одлуке извршит ће се на начин да ће Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине средства уплатити на рачун Црвеног крста града Мостара.
- (2) Црвени крст града Мостара ће дозначена средства усмјерити ка осигурању исхране на дневној потреби лица смјештених у центрима којима управља Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (Избјегличко-прихватном центру Салаковач и Радмисијском центру у Мостару).

Члан 5.

(Надлежност за реализацију)

- (1) За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине и Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине.
- (2) Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине задужено је да Програмом посебне намјене евидентира реализирање средстава одобрених овом одлуком.

Члан 6.

(Извјештај о утрошку средстава)

Реализацијом члана 4. ове одлуке задужује се Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине да извјештај о намјенском утрошку средстава која су додијељена овом одлуком достави Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

Član 7.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 124/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

610

Na temelju članka 6. stavak (1) Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 13/24), članka 17. i članka 22. stavak (1) Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 57. izvanrednoj sjednici održanoj 24.7.2025. godine, donijelo je

ODLUKU

**O FORMIRANJU STALNOG KOORDINACIJSKOG
TIJELA ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I
FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI, TE
FINANCIRANJA ŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO
UNIŠTENJE U BOSNI I HERCEGOVINI**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom formira se Stalno koordinacijsko tijelo za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te financiranja širenja oružja za masovno uništenje u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Koordinacijsko tijelo) od predstavnika nadležnih tijela u cilju učinkovitije provedbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 2.

(Upotreba roda)

Riječi koje su radi preglednosti u ovoj Odluci navedene u jednom rodu bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Članak 3.

(Zadatak Koordinacijskog tijela)

Koordinacijsko tijelo se uspostavlja kao stalno, međuresorno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa zadacima da:

- vrši sveobuhvatnu procjenu rizika od pranja novca i rizika od financiranja terorističkih aktivnosti, te procjenu rizika od financiranja širenja oružja za masovno uništenje u Bosni i Hercegovini sukladno međunarodnim standardima;
- sačinjava izvješće o provedenoj procjeni rizika iz točke a) ovog stavka;
- sačinjava sažetak izvješća iz točke b) ovog stavka za potrebe informiranja javnosti;
- sačinjava akcijski plan za sprječavanje i ublažavanje utvrđenih rizika i izrađuje strategiju za dokumente iz točke a) ovog stavka;
- prati, analizira, promovira i unaprjeđuje suradnju u djelokrugu primjene ovog zakona, međunarodnih standarda u svezi sa sprječavanjem pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te financiranja širenja oružja za masovno uništenje između nadležnih tijela u Bosni i Hercegovini i na međunarodnoj razini i priprema preporuke na temelju izvedenih analiza;

- prati donošenje novih ili izmjene postojećih obvezujućih međunarodnih standarda iz djelokruga ovog zakona, te sukladno tome informira Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- prati i koordinira vršenje procjene usklađenosti Bosne i Hercegovine s obvezujućim standardima relevantnih međunarodnih tijela iz djelokruga ovog zakona;
- vrši procjenu adekvatnosti mjera, uključujući zakone i podzakonske propise, koji se odnose na neprofitne organizacije, za potrebe određivanja proporcionalne i efektivne aktivnosti na otklanjanju ili umanjivanju utvrđenih rizika;
- predlaže Vijeću ministara Bosne i Hercegovine donošenje podzakonskog propisa kojim se utvrđuje način formiranja, ažuriranja i objavljivanja liste javnih funkcija iz članka 4. točka s) Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Članak 4.

(Sastav Koordinacijskog tijela)

- (1) Koordinacijsko tijelo čine predstavnici sljedećih institucija:
- Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, **Ivana Veselić** - predsjedateljica;
 - Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, **Edin Jahić** - zamjenik predsjedateljice;
 - Državna agencija za istrage i zaštitu - Financijsko - obavještajni odjel, **Borislav Čvoro** - zamjenik predsjedateljice;
 - Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, **Boris Lovrinović** - član, **Matej Vuković** - zamjenski član;
 - Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, **Sanja Trobok** - članica, **Olivera Korać** - zamjenska članica;
 - Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, **Lejla Hadžić** - članica;
 - Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, **Radomir Stevanović** - član, **Belma Sarić** - zamjenska članica;
 - Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine, **Bojana Jolović** - članica, **Sanin Bogunić** - zamjenski član;
 - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, **Ivana Petković** - članica, **Ervin Klempić** - zamjenski član;
 - Državna agencija za istrage i zaštitu - Financijsko - obavještajni odjel, **Sonja Vučković** - članica;
 - Državna agencija za istrage i zaštitu - Kriminalističko - istražni odjel, **Amer Veiz** - član, **Azra Šećerbajtarević** - zamjenska članica;
 - Granična policija Bosne i Hercegovine, **Edin Žetica** - član, **Stefan Tomović** - zamjenski član;
 - Uprava za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine, **Davor Ilić** - član, **Azra Dedić** - zamjenska članica;
 - Obavještajno - sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine, **Amer Đedović** - član, **Miroslav Bagara** - zamjenski član;
 - Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, **Ilfet Vejo** - član, **Igor Čorluka** - zamjenski član;
 - Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, **Seid Ćatić** - član, **Selma Kuko Omanović** - zamjenska članica;

- r) Agencija za bankarstvo Republike Srpske, **Ljubiša Tešanović** - član, **Želimir Dursun** - zamjenski član;
- s) Povjerenstvo za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, **Romeo Zelenika** - član, **Bojan Petrović** - zamjenski član;
- t) Povjerenstvo za papire od vrijednosti Republike Srpske, **Branislava Vujić** - članica, **Biljana Jovetić Bušinosa** - zamjenska članica;
- u) Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Božo Mojić** - član, **Zijada Zahirović** - zamjenska članica;
- v) Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini, **Suzana Šakotić** - članica, **Belma Babović** - zamjenska članica;
- z) Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, **Lejla Iširlija** - članica, **Mensur Fejzić** - zamjenski član;
- aa) Agencija za osiguranje Republike Srpske, **Mileva Vaško** - članica, **Bojana Mitrović** - zamjenska članica;
- bb) Federalno ministarstvo unutarnjih poslova, **Mihret Rotić** - član, **Zoran Dijaković** - zamjenski član;
- cc) Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, **Rajko Ćuk** - član, **Zorica Latinović** - zamjenska članica;
- dd) Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Senad Kešinović** - član, **Drago Teodorović** - zamjenski član;
- ee) Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine, **Semir Huremović** - član, **Elvira Fako** - zamjenska članica;
- ff) Ministarstvo pravde Republike Srpske, **Nebojša Kuruzović** - član, **Slaven Ličinar** - zamjenski član;
- gg) Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Rade Mitrović** - član, **Dejan Nišić** - zamjenski član;
- hh) Federalno ministarstvo financija, **Jasmin Rustemi** - član, **Lejla Ramović** - zamjenska članica;
- ii) Ministarstvo financija Republike Srpske, **Anita Balaban** - članica, **Velibor Đurđić** - zamjenski član;
- jj) Direkcija za financije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Spasoje Nedeljković** - član, **Nina Letić** - zamjenska članica;
- kk) Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine, **Muamer Dautbegović** - član, **Mirza Mehić** - zamjenski član;
- ll) Porezna uprava Republike Srpske, **Gojko Pavlović** - član, **Milanka Šainović Đukić** - zamjenska članica;
- mm) Federalna uprava za inspekcijske poslove Federacije Bosne i Hercegovine, **Ivana Prvulović** - članica, **Anto Džalto** - zamjenski član;
- nn) Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske, **Jelena Kalajdžić** - članica, **Petra Ernaut** - zamjenska članica;
- oo) Javnobilježnička komora Federacije Bosne i Hercegovine, **Nerminka Hamidović** - članica, **Emir Sudžuka** - zamjenski član;
- pp) Notarska komora Republike Srpske, **Borislav Radić** - član, **Dragana Vukša** - zamjenska članica;
- rr) Odvjetnička komora Federacije Bosne i Hercegovine, **Jerko Čilić** - član, **Olja Avdagić** - zamjenska članica;
- ss) Odvjetnička komora Republike Srpske, **Radmila Subotić Ritan** - članica, **Vanja Drašković** - zamjenska članica;
- tt) Kantonalno tužiteljstvo Kantona Sarajevo, **Darko Soldat** - član;
- uu) Republičko javno tužiteljstvo Republike Srpske, **Goran Glamočanin** - član, **Dragica Glušac** - zamjenska članica;
- vv) Tužiteljstvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Pavo Radoš** - član, **Vladimir Tepavčević** - zamjenski član;
- zz) Financijska policija Federacije Bosne i Hercegovine, **Amel Topalović** - član, **Dalibor Pušić** - zamjenski član.
- (2) Predsjedateljica inicira, koordinira i usmjerava obavljanje aktivnosti iz djelokruga rada Koordinacijskog tijela.
- (3) Zamjenik predsjedateljice mijenja predsjedateljicu u slučaju odsustva ili spriječenosti predsjedateljice da obavlja poslove iz stavka (2) ovog članka.
- (4) Ako imenovani predstavnik jedne od institucija nabrojanih u stavku (1) ovog članka nije u mogućnosti obavljati dužnost u Koordinacijskom tijelu, institucija je dužna dostaviti Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine prijedlog za imenovanje novog predstavnika.
- (5) Članovi Koordinacijskog tijela dužni su izvršavati povjerene zadatke učinkovito, stručno i pravovremeno.
- (6) U cilju učinkovitije provedbe međunarodnih standarda u oblasti sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te financiranja širenja oružja za masovno uništenje, Koordinacijsko tijelo će uspostaviti pojedinačne radne skupine (u daljnjem tekstu: podskupine) s konkretnim zadacima i rokovima za izvršavanje.
- (7) Članovi i zamjenski članovi Koordinacijskog tijela, iz stavka (1) ovog članka, bit će članovi podskupina sukladno potrebama Koordinacijskog tijela i funkcionalnoj nadležnosti institucija iz kojih dolaze.
- (8) Sastancima Koordinacijskog tijela i podskupina po potrebi mogu nazočiti predstavnici drugih domaćih i međunarodnih tijela, u svojstvu promatrača, odnosno stručnih konzultanata.
- Članak 5.
(Konstituiranje i Poslovnik o radu)
- (1) Koordinacijsko tijelo donosi Poslovnik o radu na prvom konstituirajućem sastanku, iniciranom od predsjedatelja Koordinacijskog tijela, a najkasnije 30 dana od donošenja ove Odluke.
- (2) Poslovníkom o radu regulira se način i djelokrug rada, način odlučivanja, prava i obveze, kao i druga pitanja značajna za rad Koordinacijskog tijela.
- Članak 6.
(Održavanje sastanaka)
- (1) Sastanke Koordinacijskog tijela saziva predsjedatelj Koordinacijskog tijela.
- (2) Ako imenovani član Koordinacijskog tijela nije u mogućnosti sudjelovati na sastanku Koordinacijskog tijela, potrebno je da na sastanku sudjeluje zamjenski član.
- (3) Sastanci će se održavati u Sarajevu, uz mogućnost održavanja i u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini.
- Članak 7.
(Obveza pružanja informacija)
- (1) Sve institucije i agencije u Bosni i Hercegovini dužne su Koordinacijskom tijelu redovito ustupati informacije i podatke neophodne za izvršenje zadatka Koordinacijskog tijela.
- (2) Imenovani predstavnici Koordinacijskog tijela imaju pravo i obvezu prikupljanja svih informacija nužnih za

izvršenje zadatka Koordinacijskog tijela, koje su iz djelokruga rada institucija u kojima su zaposleni.

Članak 8.

(Tajništvo Koordinacijskog tijela)

- (1) U cilju obavljanja stručnih, administracijsko - tehničkih, organizacijskih, informativnih i drugih poslova za potrebe Koordinacijskog tijela uspostavlja se Tajništvo Koordinacijskog tijela (u daljnjem tekstu: Tajništvo).
- (2) Tajništvo čine službenici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine:
 - a) Lejla Čopelj, šefica Tajništva;
 - b) Nenad Ešpek, član;
 - c) Nedjeljko Bogdan, član;
 - d) Romana Musa, članica.
- (3) Nadležnosti Tajništva su:
 - a) podrška u pripremi, sazivanju i praćenju sastanaka Koordinacijskog tijela;
 - b) podrška predsjedateljici u obavljanju koordinacije aktivnosti Koordinacijskog tijela;
 - c) podrška predsjedateljici u ostvarivanju suradnje Koordinacijskog tijela i nadležnih institucija i organizacija u Bosni i Hercegovini;
 - d) analitički poslovi i razmjena podataka u okviru Koordinacijskog tijela;
 - e) podrška u organizaciji edukacija i treninga;
 - f) podrška u koordinaciji pripreme konzultantskih i stručnih mišljenja o materijalima i propisima iz nadležnosti Koordinacijskog tijela;
 - g) podrška u koordinaciji pripreme planova rada i praćenja njihovog izvršavanja;
 - h) podrška u koordinaciji pripreme, izrade, prevođenja i lektoriranja tekstova nacрта i prijedloga propisa, izvješća i zapisnika, kao i drugih materijala na jezicima u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i, po potrebi, na strane jezike; priprema usvojenih propisa za objavljivanje u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine";
 - i) praćenje i izvršavanje zadataka i poslova koje Tajništvu dodijeli predsjedateljica Koordinacijskog tijela;
 - j) obavlja i druge stručno - tehničke, administracijske i druge opće poslove za potrebe Koordinacijskog tijela.

Članak 9.

(Naknada za rad)

- (1) Članovi i zamjenski članovi Koordinacijskog tijela koji dolaze iz institucija Bosne i Hercegovine i članovi Tajništva Koordinacijskog tijela ostvaruju pravo na naknadu za rad u Koordinacijskom tijelu sukladno posebnom propisu koji donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, sukladno odredbama članka 39. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22).
- (2) Članovi i zamjenski članovi Koordinacijskog tijela koji dolaze iz institucija entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ostvaruju pravo na naknadu za rad u Koordinacijskom tijelu, sukladno odgovarajućim propisima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Institucije koje participiraju u radu Koordinacijskog tijela osiguravaju financijska sredstva za isplatu naknada za rad za svoje zaposlenike.

Članak 10.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 125/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 6. stav (1) Zakona o sprečavaњу прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 13/24), члана 17. и члана 22. став (1) Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 57. ванредној сједници одржаној 24.7.2025. године, донио је

ОДЛУКУ О ФОРМИРАЊУ СТАЛНОГ КООРДИНАЦИОНОГ ТИЈЕЛА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ, ТЕ ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком формира се Стално координационо тијело за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности, те финансирања ширења оружја за масовно уништење у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Координационо тијело) од представника надлежних органа у циљу ефикаснијег провођења Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 2.

(Употреба рода)

Ријечи које су ради прегледности у овој одлуци наведене у једном роду без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

Члан 3.

(Задатак Координационог тијела)

Координационо тијело се успоставља као стално, интересорно тијело Савјета министара Босне и Херцеговине са задацима да:

- a) врши свеобухватну процјену ризика од прања новца и ризика од финансирања терористичких активности, те процјену ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење у Босни и Херцеговини у складу с међународним стандардима;
- b) сачињава извјештај оведеној процјени ризика из тачке а) овог става;
- ц) сачињава сажетак извјештаја из тачке б) овог става за потребе информисања јавности;
- д) сачињава акциони план за спречавање и ублажавање утврђених ризика и израђује стратегију за документе из тачке а) овог става;
- е) прати, анализира, промовише и унапређује сарадњу у јелокругу примјене овог закона, међународних стандарда у вези са спречавањем прања новца и финансирања терористичких активности, те финансирања ширења оружја за масовно уништење између надлежних органа у Босни и Херцеговини и на међународном нивоу

- и припрема препоруке на основу изведених анализа;
- ф) прати доношење нових или измјене постојећих обавезујућих међународних стандарда из дјелокруга овог закона, те у складу с тим информисе Савјет министара Босне и Херцеговине и владе Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине;
- г) прати и координира вршење процјене усклађености Босне и Херцеговине с обавезујућим стандардима релевантних међународних тијела из дјелокруга овог закона;
- х) врши процјену адекватности мјера, укључујући законе и подзаконске акте, који се односе на непрофитне организације, за потребе одређивања пропорционалне и ефективне активности на отклањању или умањивању утврђених ризика;
- и) предлаже Савјету министара Босне и Херцеговине доношење подзаконског акта којим се утврђује начин формирања, ажурирања и објављивања листе јавних функција из члана 4. тачка с) Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 4.

(Састав Координационог тијела)

- (1) Координационо тијело чине представници следећих институција:
- а) Министарство безбједности Босне и Херцеговине, **Ивана Веселчић** - председавајућа;
- б) Министарство безбједности Босне и Херцеговине, **Един Јахић** - замјеник председавајуће;
- ц) Државна агенција за истраге и заштиту - Финансијско - обавјештајно одјељење, **Борислав Чворо** - замјеник председавајуће;
- д) Министарство правде Босне и Херцеговине, **Борис Ловриновић** - члан, **Матеј Вуковић** - замјенски члан;
- е) Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, **Сања Тробок** - чланица, **Оливера Кораћ** - замјенска чланица;
- ф) Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине, **Лејла Хацић** - чланица;
- г) Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, **Радомир Стевановић** - члан, **Белма Сарић** - замјенска чланица;
- х) Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине, **Бојана Јоловић** - чланица, **Санин Богунчић** - замјенски члан;
- и) Тужилаштво Босне и Херцеговине, **Ивана Петковић** - чланица, **Ервин Клемпић** - замјенски члан;
- ј) Државна агенција за истраге и заштиту - Финансијско - обавјештајно одјељење, **Соња Вучковић** - чланица;
- к) Државна агенција за истраге и заштиту - Криминалистичко - истражно одјељење, **Амер Веиз** - члан, **Азра Шечербајтаревић** - замјенска чланица;
- л) Гранична полиција Босне и Херцеговине, **Един Жетица** - члан, **Стефан Томовић** - замјенски члан;

- м) Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, **Давор Илић** - члан, **Азра Дедић** - замјенска чланица;
- н) Обавјештајно - безбједносна агенција Босне и Херцеговине, **Амер Ђедовић** - члан, **Мирослав Багара** - замјенски члан;
- о) Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, **Илфет Вејо** - члан, **Игор Торлука** - замјенски члан;
- п) Агенција за банкарство Федерације Босне и Херцеговине, **Сеид Ђатић** - члан, **Селма Куко Омановић** - замјенска чланица;
- р) Агенција за банкарство Републике Српске, **Љубиша Тешановић** - члан, **Желимир Дурсун** - замјенски члан;
- с) Комисија за вриједносне папире Федерације Босне и Херцеговине, **Ромео Зеленика** - члан, **Бојан Петровић** - замјенски члан;
- т) Комисија за хартије од вриједности Републике Српске, **Бранислава Вујић** - чланица, **Биљана Јоветић Бушиноска** - замјенска чланица;
- у) Комисија за папире од вриједности Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, **Божо Мојић** - члан, **Зијада Захировић** - замјенска чланица;
- в) Агенција за осигурање у Босни и Херцеговини, **Сузана Шакотић** - чланица, **Белма Бабовић** - замјенска чланица;
- з) Агенција за надзор осигурања Федерације Босне и Херцеговине, **Лејла Иширлија** - чланица, **Менсур Фејзић** - замјенски члан;
- аа) Агенција за осигурање Републике Српске, **Милева Вашко** - чланица, **Бојана Митровић** - замјенска чланица;
- бб) Федерално министарство унутрашњих послова, **Михрет Ротић** - члан, **Зоран Дијаковић** - замјенски члан;
- цц) Министарство унутрашњих послова Републике Српске, **Рајко Ђук** - члан, **Зорица Латиновић** - замјенска чланица;
- дд) Полиција Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, **Сенад Кешиновић** - члан, **Драго Теодоровић** - замјенски члан;
- ее) Министарство правде Федерације Босне и Херцеговине, **Семир Хуремовић** - члан, **Елвира Фако** - замјенска чланица;
- фф) Министарство правде Републике Српске, **Небојша Курузовић** - члан, **Славен Личинар** - замјенски члан;
- гг) Правосудна комисија Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, **Раде Митровић** - члан, **Дејан Нишић** - замјенски члан;
- хх) Федерално министарство финансија, **Јасмин Рустеми** - члан, **Лејла Рамовић** - замјенска чланица;
- ии) Министарство финансија Републике Српске, **Анита Балабан** - чланица, **Велибор Ђурђић** - замјенски члан;
- јј) Дирекција за финансије Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, **Спасоје Недељковић** - члан, **Нина Летић** - замјенска чланица;
- кк) Пореска управа Федерације Босне и Херцеговине, **Муамер Даутбеговић** - члан, **Мирза Мехић** - замјенски члан;
- лл) Пореска управа Републике Српске, **Гојко Павловић** - члан, **Миланка Шаиновић Ђукић** - замјенска чланица;

- мм) Федерална управа за инспекцијске послове Федерације Босне и Херцеговине, **Ивана Првуловић** - чланица, **Анто Џалто** - замјенски члан;
- нн) Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске, **Јелена Калајић** - чланица, **Петра Ернаут** - замјенска чланица;
- оо) Нотарска комора Федерације Босне и Херцеговине, **Нерминка Хамидовић** - чланица, **Емир Сузук** - замјенски члан;
- пп) Нотарска комора Републике Српске, **Борислав Радић** - члан, **Драгана Вукша** - замјенска чланица;
- рр) Адвокатска комора Федерације Босне и Херцеговине, **Јерко Чилић** - члан, **Оља Авдагић** - замјенска чланица;
- сс) Адвокатска комора Републике Српске, **Радмила Суботић Ритан** - чланица, **Вања Драшковић** - замјенска чланица;
- тт) Кантонално тужилаштво Кантона Сарајево, **Дарко Солдат** - члан;
- уу) Републичко јавно тужилаштво Републике Српске, **Горан Гламочанин** - члан, **Драгица Глушац** - замјенска чланица;
- вв) Тужилаштво Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, **Паво Радош** - члан, **Владимир Тепавчевић** - замјенски члан;
- зз) Финансијска полиција Федерације Босне и Херцеговине, **Амел Топаловић** - члан, **Далибор Пушић** - замјенски члан.
- (2) Предсједавајућа иницира, координира и усмјерава обављање активности из дјелокруга рада Координационог тијела.
- (3) Замјеник предсједавајуће мијења предсједавајућу у случају одсуства или спријечености предсједавајуће да обавља послове из става (2) овог члана.
- (4) Уколико именовани представник једне од институција набројаних у ставу (1) овог члана није у могућности да обавља дужност у Координационом тијелу, институција је дужна доставити Министарству безбједности Босне и Херцеговине приједлог за именовање новог представника.
- (5) Чланови Координационог тијела дужни су извршавати повјерене задатке ефикасно, стручно и благовремено.
- (6) У циљу ефикаснијег провођења међународних стандарда у области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности, те финансирања ширења оружја за масовно уништење, Координационо тијело ће успоставити појединачне радне групе (у даљем тексту: подгрупе) са конкретним задацима и роковима за извршење.
- (7) Чланови и замјенски чланови Координационог тијела, из става (1) овог члана, биће чланови подгрупа у складу са потребама Координационог тијела и функционалном надлежношћу институција из којих долазе.
- (8) Састанцима Координационог тијела и подгрупа по потреби могу присуствовати представници других домаћих и међународних тијела, у својству посматрача, односно стручних консултаната.
- Члан 5.
(Конституирање и Пословник о раду)
- (1) Координационо тијело доноси Пословник о раду на првом конституирајућем састанку, иницираном од предсједавајућег Координационог тијела, а најкасније 30 дана од доношења ове одлуке.
- (2) Пословником о раду регулише се начин и дјелокруг рада, начин одлучивања, права и обавезе, као и друга питања значајна за рад Координационог тијела.
- Члан 6.
(Одржавање састанака)
- (1) Састанке Координационог тијела сазива предсједавајући Координационог тијела.
- (2) Уколико именовани члан Координационог тијела није у могућности да учествује на састанку Координационог тијела, потребно је да на састанку учествује замјенски члан.
- (3) Састанци ће се одржавати у Сарајеву, уз могућност одржавања и у другим мјестима у Босни и Херцеговини.
- Члан 7.
(Обавеза пружања информација)
- (1) Све институције и агенције у Босни и Херцеговини дужне су Координационом тијелу редовно уступати информације и податке неопходне за извршење задатка Координационог тијела.
- (2) Именовани представници Координационог тијела имају право и обавезу прикупљања свих информација неопходних за извршење задатка Координационог тијела, које су из дјелокруга рада институција у којима су запослени.
- Члан 8.
(Секретаријат Координационог тијела)
- (1) У циљу обављања стручних, административно - техничких, организационих, информативних и других послова за потребе Координационог тијела успоставља се Секретаријат Координационог тијела (у даљем тексту: Секретаријат).
- (2) Секретаријат чине службеници Министарства безбједности Босне и Херцеговине:
- а) Лејла Чопељ, шефица Секретаријата;
 - б) Ненад Ешпек, члан;
 - ц) Недељко Богдан, члан;
 - д) Романа Муса, чланица.
- (3) Надлежности Секретаријата су:
- а) подршка у припреми, сазивању и праћењу сједница Координационог тијела;
 - б) подршка предсједавајућој у обављању координације активности Координационог тијела;
 - ц) подршка предсједавајућој у остваривању сарадње Координационог тијела и надлежних институција и организација у Босни и Херцеговини;
 - д) аналитички послови и размјена података у оквиру Координационог тијела;
 - е) подршка у организацији едукација и тренинга;
 - ф) подршка у координацији припреме консултантских и стручних мишљења о материјалима и актима из надлежности Координационог тијела;
 - г) подршка у координацији припреме планова рада и праћења њиховог извршавања;
 - х) подршка у координацији припреме, израде, преводијења и лекторисања текстова нацрта и приједлога аката, извјештаја и записника, као и других материјала на језицима у службеној употреби у Босни и Херцеговини и, по потреби, на стране језике; припрема усвојених аката за објављивање у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине";

- и) праћење и извршавање задатака и послова које Секретаријату додијели председавајућа Координационог тијела;
- ј) обавља и друге стручно - техничке, административне и друге опште послове за потребе Координационог тијела.

Члан 9.

(Накнада за рад)

- (1) Чланови и замјенски чланови Координационог тијела који долазе из институција Босне и Херцеговине и чланови Секретаријата Координационог тијела остварују право на накнаду за рад у Координационом тијелу у складу са посебним актом који доноси Савјет министара Босне и Херцеговине, у складу са одредбама члана 39. Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 и 25/18, 32/20, 65/20 и 59/22).
- (2) Чланови и замјенски чланови Координационог тијела који долазе из институција ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине остварују право на накнаду за рад у Координационом тијелу, у складу са одговарајућим прописима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.
- (3) Институције које партиципирају у раду Координационог тијела обезбјеђују финансијска средства за исплату накнада за рад за своје запосленике.

Члан 10.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 125/25
24. јула 2025. године
Сарајево

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 6. став (1) Закона о спречавању пранја новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 13/24), члана 17. и члана 22. став (1) Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 57. ванредној сједници одржаној 24.7.2025. године, донijело је

ODLUKU

O FORMIRANJU STALNOG KOORDINACIONOG TIJELA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI, TE FINANSIRANJA ŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком формира се Стално координационо тијело за спречавање пранја новца и финансирања терористичких активности, те финансирања шirenja оруђја за масовно уништење у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Координационо тијело) од представника надлежних органа у циљу ефикаснијег provođenja Закона о спречавању пранја новца и финансирања терористичких активности.

Члан 2.

(Употреба рода)

Ријечи које су ради preglednosti у овој одлуци наведене у једном роду без дискриминације се односе и на мушки и на женски род.

Члан 3.

(Задатак Координационог тијела)

Координационо тијело се успоставља као стално, интересом тијело Вijeћа министара Босне и Херцеговине са задацима да:

- а) врши свеобухватну procjenu rizika од пранја новца и rizika од финансирања терористичких активности, те procjenu rizika од финансирања širenja оруђја за масовно уништење у Босни и Херцеговини у складу с међународним standardima;
- б) саčinjava извјештај о provedenoј procjeni rizika из таčke а) овог става;
- с) саčinjava саžетак извјештаја из таčke б) овог става за потребе информирања јавности;
- д) саčinjava акциони план за спречавање и ublažavanje utvrđenih rizika и израђује стратегију за документе из таčke а) овог става;
- е) прати, анализира, promovira и unapređuje saradnju у djelokругу primjene овог закона, међународних standarda у vezi са спречавањем пранја новца и финансирања терористичких активности, те финансирања širenja оруђја за масовно уништење између надлежних органа у Босни и Херцеговини и на међународном nivou и priprema preporuke на основу изведених анализа;
- ф) прати donošenje novih или izmjene postojećih обавезујућих међународних standarda из djelokруга овог закона, те у складу с тим информира Вijeће министара Босне и Херцеговине и владе Federacije Босне и Херцеговине, Republike Srpske и Brčko Distrikta Босне и Херцеговине;
- г) прати и koordinira vršenje procjene usklađenosti Босне и Херцеговине с обавезујућим standardima relevantnih међународних тијела из djelokруга овог закона;
- х) врши procjenu adekvatnosti mjera, укључујући zakone и podzakonske akte, који се односе на neprofitne organizacije, за потребе određivanja proporcionalne и ефективне активности на otklanjanju или umanjivanju utvrđenih rizika;
- и) predlaže Вijeћу министара Босне и Херцеговине donošenje podzakonskog akta којим се utvrđuje način formiranja, ažuriranja и objavljivanja liste javnih funkcija из члана 4. tačka s) Закона о спречавању пранја новца и финансирања терористичких активности.

Члан 4.

(Састав Координационог тијела)

- (1) Координационо тијело чине представници sljedećih institucija:
 - а) Министарство сигурности Босне и Херцеговине, **Ivana Veselić** - predsjedavajuća;
 - б) Министарство сигурности Босне и Херцеговине, **Edin Jahić** - zamjenik predsjedavajuće;
 - с) Државна агенција за истраге и заштиту - Финансијско - обавјештајно одјелjenje, **Borislav Čvoro** - zamjenik predsjedavajuće;
 - д) Министарство правде Босне и Херцеговине, **Boris Lovrinović** - član, **Matej Vuković** - zamjenski član;

- e) Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, **Sanja Trobok** - članica, **Olivera Korać** - zamjenska članica;
 - f) Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, **Lejla Hadžić** - članica;
 - g) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, **Radomir Stevanović** - član, **Belma Sarić** - zamjenska članica;
 - h) Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, **Bojana Jolović** - članica, **Sanin Bogunić** - zamjenski član;
 - i) Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, **Ivana Petković** - članica, **Ervin Klempić** - zamjenski član;
 - j) Državna agencija za istrage i zaštitu - Finansijsko - obavještajno odjeljenje, **Sonja Vučković** - članica;
 - k) Državna agencija za istrage i zaštitu - Kriminalističko - istražno odjeljenje, **Amer Veiz** - član, **Azra Šećerbajtarević** - zamjenska članica;
 - l) Granična policija Bosne i Hercegovine, **Edin Žetica** - član, **Stefan Tomović** - zamjenski član;
 - m) Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, **Davor Ilić** - član, **Azra Dedić** - zamjenska članica;
 - n) Obavještajno - sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine, **Amer Đedović** - član, **Miroslav Bagara** - zamjenski član;
 - o) Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, **Ilfet Vejo** - član, **Igor Čorluka** - zamjenski član;
 - p) Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, **Seid Ćatić** - član, **Selma Kuko Omanović** - zamjenska članica;
 - r) Agencija za bankarstvo Republike Srpske, **Ljubiša Tešanović** - član, **Želimir Dursun** - zamjenski član;
 - s) Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, **Romeo Zelenika** - član, **Bojan Petrović** - zamjenski član;
 - t) Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske, **Branislava Vujić** - članica, **Biljana Jovetić Bušinosa** - zamjenska članica;
 - u) Komisija za papire od vrijednosti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Božo Mojić** - član, **Zijada Zahirović** - zamjenska članica;
 - v) Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini, **Suzana Šakotić** - članica, **Belma Babović** - zamjenska članica;
 - z) Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, **Lejla Iširlija** - članica, **Mensur Fejzić** - zamjenski član;
 - aa) Agencija za osiguranje Republike Srpske, **Mileva Vaško** - članica, **Bojana Mitrović** - zamjenska članica;
 - bb) Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, **Mihret Rotić** - član, **Zoran Dijaković** - zamjenski član;
 - cc) Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, **Rajko Čuk** - član, **Zorica Latinović** - zamjenska članica;
 - dd) Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Senad Kešinović** - član, **Drago Teodorović** - zamjenski član;
 - ee) Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine, **Semir Huremović** - član, **Elvira Fako** - zamjenska članica;
 - ff) Ministarstvo pravde Republike Srpske, **Nebojša Kuruzović** - član, **Slaven Ličinar** - zamjenski član;
 - gg) Pravosudna komisija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Rade Mitrović** - član, **Dejan Nišić** - zamjenski član;
 - hh) Federalno ministarstvo finansija, **Jasmin Rustemi** - član, **Lejla Ramović** - zamjenska članica;
 - ii) Ministarstvo finansija Republike Srpske, **Anita Balaban** - članica, **Velibor Đurđić** - zamjenski član;
 - jj) Direkcija za finansije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Spasoje Nedeljković** - član, **Nina Letić** - zamjenska članica;
 - kk) Poreska uprava Federacije Bosne i Hercegovine, **Muamer Dautbegović** - član, **Mirza Mehić** - zamjenski član;
 - ll) Poreska uprava Republike Srpske, **Gojko Pavlović** - član, **Milanka Šainović Đukić** - zamjenska članica;
 - mm) Federalna uprava za inspekcijske poslove Federacije Bosne i Hercegovine, **Ivana Prvulović** - članica, **Anto Džalto** - zamjenski član;
 - nn) Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske, **Jelena Kalajdžić** - članica, **Petra Ernaut** - zamjenska članica;
 - oo) Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine, **Nerminka Hamidović** - članica, **Emir Sudžuka** - zamjenski član;
 - pp) Notarska komora Republike Srpske, **Borislav Radić** - član, **Dragana Vukša** - zamjenska članica;
 - rr) Advokatska komora Federacije Bosne i Hercegovine, **Jerko Čilić** - član, **Olja Avdagić** - zamjenska članica;
 - ss) Advokatska komora Republike Srpske, **Radmila Subotić Ritan** - članica, **Vanja Drašković** - zamjenska članica;
 - tt) Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, **Darko Soldat** - član;
 - uu) Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske, **Goran Glamočanin** - član, **Dragica Glušac** - zamjenska članica;
 - vv) Tužilaštvo Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, **Pavo Radoš** - član, **Vladimir Tepavčević** - zamjenski član;
 - zz) Finansijska policija Federacije Bosne i Hercegovine, **Amel Topalović** - član, **Dalibor Pušić** - zamjenski član.
- (2) Predsjedavajuća inicira, koordinira i usmjerava obavljanje aktivnosti iz djelokruga rada Koordinacionog tijela.
 - (3) Zamjenik predsjedavajuće mijenja predsjedavajuću u slučaju odsustva ili spriječenosti predsjedavajuće da obavlja poslove iz stava (2) ovog člana.
 - (4) Ukoliko imenovani predstavnik jedne od institucija nabrojanih u stavu (1) ovog člana nije u mogućnosti da obavlja dužnost u Koordinacionom tijelu, institucija je dužna dostaviti Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine prijedlog za imenovanje novog predstavnika.
 - (5) Članovi Koordinacionog tijela dužni su izvršavati povjerene zadatke efikasno, stručno i blagovremeno.
 - (6) U cilju efikasnijeg provođenja međunarodnih standarda u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, Koordinaciono tijelo će uspostaviti pojedinačne radne grupe (u daljnjem tekstu: podgrupe) sa konkretnim zadacima i rokovima za izvršenje.
 - (7) Članovi i zamjenski članovi Koordinacionog tijela, iz stava (1) ovog člana, biće članovi podgrupa u skladu sa potrebama Koordinacionog tijela i funkcionalnom nadležnošću institucija iz kojih dolaze.

- (8) Sastancima Koordinacionog tijela i podgrupa po potrebi mogu prisustvovati predstavnici drugih domaćih i međunarodnih tijela, u svojstvu posmatrača, odnosno stručnih konsultanata.

Član 5.

(Konstituiranje i Poslovnik o radu)

- (1) Koordinaciono tijelo donosi Poslovnik o radu na prvom konstituirajućem sastanku, iniciranom od predsjedavajućeg Koordinacionog tijela, a najkasnije 30 dana od donošenja ove odluke.
- (2) Poslovníkom o radu reguliše se način i djelokrug rada, način odlučivanja, prava i obaveze, kao i druga pitanja značajna za rad Koordinacionog tijela.

Član 6.

(Održavanje sastanaka)

- (1) Sastanke Koordinacionog tijela saziva predsjedavajući Koordinacionog tijela.
- (2) Ukoliko imenovani član Koordinacionog tijela nije u mogućnosti da učestvuje na sastanku Koordinacionog tijela, potrebno je da na sastanku učestvuje zamjenski član.
- (3) Sastanci će se održavati u Sarajevu, uz mogućnost održavanja i u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini.

Član 7.

(Obaveza pružanja informacija)

- (1) Sve institucije i agencije u Bosni i Hercegovini dužne su Koordinacionom tijelu redovno ustupati informacije i podatke neophodne za izvršenje zadatka Koordinacionog tijela.
- (2) Imenovani predstavnici Koordinacionog tijela imaju pravo i obavezu prikupljanja svih informacija neophodnih za izvršenje zadatka Koordinacionog tijela, koje su iz djelokruga rada institucija u kojima su zaposleni.

Član 8.

(Sekretarijat Koordinacionog tijela)

- (1) U cilju obavljanja stručnih, administrativno - tehničkih, organizacionih, informativnih i drugih poslova za potrebe Koordinacionog tijela uspostavlja se Sekretarijat Koordinacionog tijela (u daljnjem tekstu: Sekretarijat).
- (2) Sekretarijat čine službenici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine:
- Lejla Čopelj, šefica Sekretarijata;
 - Nenad Ešpek, član;
 - Nedeljko Bogdan, član;
 - Romana Musa, članica.
- (3) Nadležnosti Sekretarijata su:
- podrška u pripremi, sazivanju i praćenju sjednica Koordinacionog tijela;
 - podrška predsjedavajućoj u obavljanju koordinacije aktivnosti Koordinacionog tijela;
 - podrška predsjedavajućoj u ostvarivanju saradnje Koordinacionog tijela i nadležnih institucija i organizacija u Bosni i Hercegovini;
 - analitički poslovi i razmjena podataka u okviru Koordinacionog tijela;
 - podrška u organizaciji edukacija i treninga;
 - podrška u koordinaciji pripreme konsultantskih i stručnih mišljenja o materijalima i aktima iz nadležnosti Koordinacionog tijela;
 - podrška u koordinaciji pripreme planova rada i praćenja njihovog izvršavanja;
 - podrška u koordinaciji pripreme, izrade, prevođenja i lektoriranja tekstova nacrti i prijedloga akata, izvještaja i zapisnika, kao i drugih materijala na jezicima u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini

i, po potrebi, na strane jezike; priprema usvojenih akata za objavljivanje u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine";

- praćenje i izvršavanje zadataka i poslova koje Sekretarijatu dodijeli predsjedavajuća Koordinacionog tijela;
- obavlja i druge stručno - tehničke, administrativne i druge opće poslove za potrebe Koordinacionog tijela.

Član 9.

(Naknada za rad)

- (1) Članovi i zamjenski članovi Koordinacionog tijela koji dolaze iz institucija Bosne i Hercegovine i članovi Sekretarijata Koordinacionog tijela ostvaruju pravo na naknadu za rad u Koordinacionom tijelu u skladu sa posebnim aktom koji donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama člana 39. Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17 i 25/18, 32/20, 65/20 i 59/22).
- (2) Članovi i zamjenski članovi Koordinacionog tijela koji dolaze iz institucija entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ostvaruju pravo na naknadu za rad u Koordinacionom tijelu, u skladu sa odgovarajućim propisima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Institucije koje participiraju u radu Koordinacionog tijela osiguravaju finansijska sredstva za isplatu naknada za rad za svoje zaposlenike.

Član 10.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 125/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

611

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), članka 9. stavak 2. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03), a u svezi sa Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa 73. sjednice, održane 17.3.2025. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 85. sjednici, održanoj 22.7.2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU POVJERENSTVA ZA PROVEDBU NATJEČAJNOG POSTUPKA ZA ODABIR I IMENOVANJE ČLANA VIJEĆA ZA DRŽAVNU POTPORU BOSNE I HERCEGOVINE KOJEG IMENUJE VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Imenuje se Povjerenstvo za provedbu natječajnog postupka za odabir i imenovanje člana Vijeća za državnu potporu Bosne i Hercegovine kojeg imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, a koje se sastoji od pet članova, i to:
- Midhat Salić, pomoćnik ministra za međunarodne trgovinske odnose u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;

- b) Bojana Miović-Bjelica, šefica Odjela za pravne poslove u Sektoru za pravne i opće poslove u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
 - c) Žana Miličević, šefica Odjela za carinsku tarifu Sektora za carinsku politiku i tarife u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
 - d) Dragan Vojinović, stručnjak;
 - e) Emir Mehmedović, stručnjak.
2. Sukladno članku 9. stavak 1. i čl. 10., 11. i 12. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) Povjerenstvo iz točke 1. ovog rješenja će izvršiti pregled svih prijava koje stignu u propisanom roku, te na temelju načela iz članka 3. navedenog zakona sastaviti popis s užim odabirom najboljih kandidata i dostaviti ga ministru vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine radi prosljeđivanja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na razmatranje.
3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 112/25
22. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 9. став 2. Закона о министарским именовањима, именовањима Савјета министара Босне и Херцеговине и другим именовањима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 37/03), а у вези са Закључком Савјета министара Босне и Херцеговине са 73. сједнице, одржане 17.3.2025. године, Савјет министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ КОНКУРСНЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИЗБОР И ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНА САВЈЕТА ЗА ДРЖАВНУ ПОМОЋ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ КОЈЕГ ИМЕНУЈЕ САВЈЕТ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. Именује се Комисија за провођење конкурсне процедуре за избор и именовање члана Савјета за државну помоћ Босне и Херцеговине којег именује Савјет министара Босне и Херцеговине, а која се састоји од пет чланова, и то:
- a) Мидхат Салић, помоћник министра за међународне трговинске односе у Министарству спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - b) Бојана Миовчић-Бјелица, шеф Одсјека за правне послове у Сектору за правне и опште послове у Министарству спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - ц) Жана Миличевић, шеф Одсјека за царинску тарифу Сектора за царинску политику и тарифе у Министарству спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - д) Драган Војиновић, експерт;
 - е) Емир Мехмедовић, експерт.

2. У складу са чланом 9. став 1. и чл. 10., 11. и 12. Закона о министарским именовањима, именовањима Савјета министара Босне и Херцеговине и другим именовањима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 37/03) Комисија из тачке 1. овог рјешења ће извршити преглед свих пријава које стигну у прописаном року, те на основу принципа из члана 3. наведеног закона саставити листу с ужим избором најбољих кандидата и исту доставити министру спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине ради просљеђивања Савјету министара Босне и Херцеговине на разматрање.
3. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 112/25
22. јула 2025. године
Сарајево

Предсједавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вјећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 9. став 2. Закона о министарским именовањима, именовањима Вјећа министара Босне и Херцеговине и другим именовањима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 37/03), а у вези са Закључком Вјећа министара Босне и Херцеговине са 73. сједнице, одржане 17.3.2025. године, Вјеће министара Босне и Херцеговине на 85. сједници, одржаној 22.7.2025. године, донјело је

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ КОНКУРСНЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА ИЗБОР И ИМЕНОВАЊЕ ЧЛАНА ВЈЕЋА ЗА ДРЖАВНУ ПОМОЋ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ КОЈЕГ ИМЕНУЈЕ ВЈЕЋЕ МИНИСТРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. Именује се Комисија за провођење конкурсне процедуре за избор и именовање члана Вјећа за државну помоћ Босне и Херцеговине којег именује Вјеће министара Босне и Херцеговине, а која се састоји од пет чланова, и то:
- a) Мидхат Салић, помоћник министра за међународне трговинске односе у Министарству ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - b) Бојана Миовчић-Бјелица, шеф Одсјека за правне послове у Сектору за правне и опће послове у Министарству ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - c) Жана Миличевић, шеф Одсјека за carинску тарифу Сектора за carинску политику и тарифе у Министарству ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине;
 - d) Драган Војиновић, експерт;
 - e) Емир Мехмедовић, експерт.
2. У складу са чланом 9. став 1. и чл. 10., 11. и 12. Закона о министарским именовањима, именовањима Вјећа министара Босне и Херцеговине и другим именовањима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 37/03) Комисија из тачке 1. овог рјешења ће извршити преглед свих пријава које стигну у прописаном року, те на основу принципа из члана 3. наведеног закона саставити листу с ужим избором најбољих кандидата и исту доставити министру ванjsке трговине и економских односа Босне и Херцеговине ради просљеђивања Вјећу министара Босне и Херцеговине на разматрање.

3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 112/25
22. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

612

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), članka 9. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i članka 3. Odluke o raspisivanju javnog natječaja za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka ("Službeni glasnik BiH", broj 33/25), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 57. sjednici, održanoj 24. srpnja 2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU POVJERENSTVA ZA IZBOR ČLANA UPRAVNOG ODBORA UPRAVE ZA NEIZRAVNO OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE IZ REDA STRUČNJAKA

- Imenuje se Povjerenstvo za izbor člana Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) u sastavu od pet članova i to:
 - Elvir Muminović, pomoćnik ravnatelja za poslovne usluge u Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine;
 - Marijana Milić, pomoćnik ministra u Sektoru za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
 - Sanja Jokić, tajnik Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Igor Bevanda, pomoćnik ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Abdulah Đulović, zamjenik ravnatelja Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Administrativno-tehničku potporu Povjerenstvu pružit će Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, a rješenje o imenovanju tajnika povjerenstva donijet će ministar financija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Povjerenstvo iz točke 1. ovog rješenja dužno je provesti postupak izbora člana Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka sukladno odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i odredbama Odluke o utvrđivanju kriterija za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), što uključuje pregledanje prispjelih prijava na javni natječaj, kao i ocjenjivanje kandidata. Povjerenstvo je dužno donijeti i Poslovnik o svom radu.
- Nakon izvršenog zadatka iz točke 3. ovog rješenja Povjerenstvo će Vijeću ministara Bosne i Hercegovine putem Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine dostaviti izvješće o provedenom postupku izbora sa listom uspješnih kandidata radi donošenja Rješenja o imenovanju člana Upravnog odbora Uprave za

neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka.

5. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 123/25
24. srpnja 2025. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), člana 9. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i člana 3. Odluke o raspisivanju javnog oglasa za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka ("Službeni glasnik BiH", broj 33/25), Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 57. sjednici, održanoj 24. jula 2025. godine, donio je

РЈЕШЕЊЕ

O IMENOVANJU KOMISIJE ZA IZBOR ČLANA UPRAVNOG ODBORA UPRAVE ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE IZ REDA STRUČNJAKA

- Imenuje se Komisija za izbor člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (u daljnjem tekstu: Komisija) u sastavu od pet članova i to:
 - Elvir Muminović, pomoćnik direktora za poslovne usluge u Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine;
 - Marijana Milić, pomoćnik ministra u Sektoru za spoljnotrgovinsku politiku i strana ulaganja Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
 - Sanja Jokić, sekretar Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Igor Bevanda, pomoćnik ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Abdulah Đulović, zamjenik direktora Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Administrativno-tehničku podršku Komisiji pružit će Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, a Rješenje o imenovanju sekretara komisije donijet će ministar financija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Komisija iz točke 1. ovog rješenja dužna je provesti postupak izbora člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i odredbama Odluke o utvrđivanju kriterijuma za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), što uključuje pregledanje prispjelih prijava na javni oglas, kao i ocjenjivanje kandidata. Komisija je dužna donijeti i Poslovnik o svom radu.
- Nakon izvršenog zadatka iz točke 3. ovog rješenja Komisija će Savjetu ministara Bosne i Hercegovine putem Ministarstva financija i trezora Bosne i

Hercegovine dostaviti izvještaj o provedenom postupku izbora sa listom uspjehanih kandidata radi donošenja Rješenja o imenovanju člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka.

5. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

CM broj 123/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Председавајућа
Савјета министара БиХ
Борјана Кришто, с. р.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), člana 9. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i člana 3. Odluke o raspisivanju javnog oglasa za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka ("Službeni glasnik BiH", broj 33/25), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 57. sjednici, održanoj 24. jula 2025. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU KOMISIJE ZA IZBOR ČLANA UPRavnog ODBORA UPRAVE ZA INDIREKTN OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE IZ REDA STRUČNJAKA

- Imenuje se Komisija za izbor člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (u daljnjem tekstu: Komisija) u sastavu od pet članova i to:
 - Elvir Muminović, pomoćnik direktora za poslovne usluge u Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine;
 - Marijana Milić, pomoćnik ministra u Sektoru za vanjskotrgovinsku politiku i strana ulaganja Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine;
 - Sanja Jokić, sekretar Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Igor Bevanda, pomoćnik ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine;
 - Abdulah Đulović, zamjenik direktora Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Administrativno-tehničku podršku Komisiji pružice Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, a rješenje o imenovanju sekretara komisije donijecce ministar finansija i trezora Bosne i Hercegovine.
- Komisija iz tačke 1. ovog rješenja dužna je provesti postupak izbora člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka u skladu sa odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03) i odredbama Odluke o utvrđivanju kriterijuma za izbor i imenovanje člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), što uključuje pregledanje prispjelih prijavi na javni oglas, kao i ocjenjivanje kandidata. Komisija je dužna donijeti i Poslovnik o svom radu.
- Nakon izvršenog zadatka iz tačke 3. ovog rješenja Komisija ce Vijeću ministara Bosne i Hercegovine putem Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine

dostaviti izvještaj o provedenom postupku izbora sa listom uspjehanih kandidata radi donošenja Rješenja o imenovanju člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka.

5. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 123/25
24. jula 2025. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća ministara BiH
Borjana Krišto, s. r.

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA ČETVRTI ODJEL

613

PREDMET NEZIRIĆ protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Zahtjev br. 4088/21)

PRESUDA

STRASBOURG
5. studenoga 2024.

Ova presuda je konačna, ali može biti podložna uredničkim izmjenama

U predmetu Nezirić protiv Bosne i Hercegovine,

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući kao Odbor u sastavu:

Armen Harutyunyan, predsjednik,
Faris Vehabović,
Anja Seibert-Fohr, suci
i Simeon Petrovski, zamjenik registrara Odjela,
imajući u vidu:

zahtjev (broj 4088/21) protiv Bosne i Hercegovine koji je 10. prosinca 2020. godine podnio Sudu prema članku 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija) državljani Bosne i Hercegovine, g. Sanel Nezirić (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), rođen 1976. godine, živi u Sarajevu i kojeg je zastupala gđa E. Veledar Arifagić, odvjetnica iz Sarajeva;

odluku o dostavljanju obavijesti o zahtjevu Vladi Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), koju zastupa njena v.d. zastupnica gđa M. Mijić;

izjašnjenja strana;

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost, održanog 15. listopada 2024. godine,

donio je sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

PREDMET SLUČAJA

1. Pitanje u predmetu je da li je domaći zakon ponudio dovoljna proceduralna jamstva za zaštitu povjerljivih podataka tijekom oduzimanja i naknadnog pregleda mobilnog telefona odvjetnika, kako zahtijeva članak 8. Konvencije.

2. Podnositelj zahtjeva je odvjetnik. Istražni sudac Županijskog suda Tuzla je 2018. godine, prihvaćajući zahtjev županijskog tužitelja Tuzlanske županije (u daljnjem tekstu: tužitelj), odobrio oduzimanje i pregled mobilnog telefona podnositelja zahtjeva kako bi se prikupili dokazi protiv njega u okviru krivične istrage otvorene u odnosu na njega i nekoliko drugih pojedinaca pod optužbama udruživanja radi vršenja krivičnog djela i zlouporabe položaja. Tu odluku potvrdilo je Žalbeno vijeće Županijskog suda u Tuzli (u daljnjem tekstu: Žalbeno vijeće), koje je navelo da istražna tijela neće pristupiti bilo kakvim podatcima koji nisu relevantni za istragu.

3. Mobilni telefon podnositelja zahtjeva je oduzet i pregledan je njegov vanjski dio (model i boja, IMEI broj, prisustvo SIM kartice, vidljiva oštećenja i tako dalje) u prisustvu člana Odvjetničke komore Sarajevo. Tužitelj je potom dao nalog za digitalno vještačenje sadržine mobilnog telefona, posebno se pozivajući na komunikaciju između suosumnjčenih, ali i napomenuvši da vještak treba napraviti spisak svih odlaznih i dolaznih poziva; svih propuštenih poziva; svih poruka, uključujući multimedijalne poruke; zapisnik svih izbrisanih poziva i poruka; svih kontakata; sadržina svih SMS, Viber i Messenger poruka i "svih drugih dokaza koji bi mogli biti povezani s istragom". Vještak je cijelu sadržinu mobilnog telefona podnositelja zahtjeva preslikao na DVD i sastavio izvješće o pregledu.

4. Naknadno, postupajući po usmenom zahtjevu tužitelja, dva istražitelja su pretražila presliku sadržine mobilnog telefona, koristeći brojeve telefona ostalih osumnjičenih kao parametre pretrage.

5. Ustavni sud je dana 15. srpnja 2020. godine utvrdio da nema povrede članka 8. Konvencije.

6. Cjelokupna preslika sadržine mobilnog telefona podnositelja zahtjeva je podnesena kao dokaz na suđenju. Nakon prigovora podnositelja zahtjeva, Sudsko vijeće je naložilo tužitelju da filtrira dokaze kako bi se otkrila samo komunikacija relevantna za krivični postupak. U vrijeme primitka izjašnjenja strana, krivični postupak u predmetu podnositelja zahtjeva još je bio u tijeku.

OCJENA SUDA

7. Pozivajući se na profesionalnu odvjetničku tajnu, podnositelj zahtjeva se žalio da su oduzimanjem njegovog mobilnog telefona i pregledom istog povrijeđena njegova prava iz članka 8. Konvencije.

8. Sud konstatira da ova pritužba nije očigledno neutemeljena u smislu članka 35. stavak 3. (a) Konvencije niti nedopuštena po bilo kojem drugom temelju. Stoga se ista mora proglasiti dopuštenom.

9. Strane ne osporavaju da je oduzimanje i pregled mobilnog telefona podnositelja zahtjeva predstavljalo miješanje u njegovo pravo na poštivanje njegove "korespondencije".

10. Opći principi koji se odnose na pretres i oduzimanje imovine iz odvjetničkih ureda sažeti su u predmetu Sărgava protiv Estonije (broj 698/19, točke 86.-89., 16. studenog 2021. godine). Sud je prepoznao važnost posebnih proceduralnih jamstava kada je u pitanju zaštita povjerljivosti razgovora između odvjetnika i njihovih klijenata i profesionalne odvjetničke tajne (ibid., točka 88., i vidi također Saber protiv Norveške, broj 459/18, točka 51., 17. prosinca 2020. godine).

11. U konkretnom predmetu, Sud prihvata da se može reći da je miješanje imalo opći pravni temelj u domaćem zakonu, odnosno u Zakonu o krivičnom postupku i Zakonu o odvjetništvu. Međutim, ono što treba ispitati jeste da li domaći zakon osigurava potrebna proceduralna jamstva za zaštitu povjerljivih podataka.

12. Vlada se pozvala na proceduralne zaštitne mjere koje postoje za pretrese i oduzimanja općenito i u kontekstu pretresa odvjetničkih ureda. Prema domaćem zakonu, pretres se može izvršiti ako postoji opravdana sumnja da bi se određeni predmet mogao pronaći u prostorijama. U nalogu za pretres se u pravilu mora navesti predmet koji se traži, lokacija i razlozi pretresa. U slučaju da se pretres vrši u odvjetničkim uredima, isti mora biti odobren sudskim nalogom i mora se provesti u prisutnosti člana Odvjetničke komore. Povjerljivost dokumenata se mora poštivati.

13. Unatoč ovim zaštitnim mjerama, suštinska bojazan Suda je nedostatak praktičnog okvira za zaštitu profesionalne

odvjetničke tajne u slučajevima kao što je ovaj. Član Odvjetničke komore je doista bio prisutan tijekom oduzimanja mobilnog telefona podnositelja zahtjeva i pregleda njegovog vanjskog dijela (vidi točku 3. gore). Međutim, stvarni pregled, kada je cijela sadržina telefona preslikana i prebačena na DVD (vidi točku 3. gore), nije izvršen na lokaciji pretresa. Ni podnositelj zahtjeva ni predstavnik Odvjetničke komore nisu bili prisutni tijekom tog pregleda, a zakon ne predviđa takvu mogućnost (vidi Sărgava, citirano gore, točka 106.). Sud stoga smatra da praktična relevantnost prisutnosti člana Odvjetničke komore tijekom pretresa nema stvarnog učinka kao jamstvo.

14. Nadalje, što se tiče provjeravanja i odvajanja povjerljivih podataka, Sud primjećuje da se čini da domaći zakon ne sadrži bilo kakvu posebnu proceduru ili zaštitne mjere koji reguliraju pregled elektronskih nosača podataka i sprječavaju da komunikacija obuhvaćena profesionalnom odvjetničkom tajnom bude kompromitirana. Ni nalog za pretres koji je izdao istražni sudac, ni odluka Žalbenog vijeća (vidi točku 2. gore), ni nalog tužitelja da se mobilni telefon pregleda (vidi točku 3. gore) nisu osigurali zaštitu bilo kakvog potencijalno povjerljivog materijala zaštićenog profesionalnom tajnom. Čak dopuštajući činjenicu da, kako je tvrdila Vlada, u vrijeme izdavanja naloga za pretres istražni sudac nije znao da je podnositelj zahtjeva odvjetnik, to je moralo biti očito barem od trenutka kada je podnositelj zahtjeva podnio žalbu Žalbenom vijeću. Osim što je konstatiralo da će istražitelji pristupiti samo podacima relevantnim za istragu, Žalbeno vijeće nije dalo bilo kakva druga konkretnija jamstva u pogledu potencijalno povjerljivog materijala.

15. Vlada je tvrdila da je bilo nužno imati pristup cjelokupnoj sadržini mobilnog telefona podnositelja zahtjeva jer je tužitelj potom bio u mogućnosti naložiti više ciljano vještačenje na temelju užih parametara pretraživanja (brojevi telefona suokrivljenog). Sud u ovom predmetu nema razloga da sumnja da su istražitelji savjesno proveli provjeru podataka i da su podatci kojima se pristupilo tretirani kao službena tajna. Međutim, Sud ne može, a da ne primijeti da izgleda da obveza provedbe ciljane pretrage ne proizilazi iz domaćeg zakonodavstva. Čak i ako bi se moglo prihvatiti da je usmeni zahtjev tužitelja (vidi točku 4. gore) sadržavao dovoljno konkretne parametre kako bi se omogućila ciljanja pretraga, kako je utvrdila Vlada, ta je pretraga provedena bez ikakvog sudskog nadzora (za sudski nadzor materijala oduzetog iz odvjetničkog ureda, vidi Sêrvulo & Asociados - Sociedade de Advogados, RL i drugi protiv Portugala, broj 27013/10, točke 99.-112. i 119., 3. rujna 2015.). Nadalje, unatoč provjeri koju su proveli istražitelji, cjelokupna preslika sadržine mobilnog telefona podnositelja zahtjeva podnesena je kao dokaz na suđenju i tek na njegov prigovor sud je odlučio ograničiti ga na sadržinu relevantnu za krivični postupak (vidi točku 6. gore).

16. Uzimajući u obzir gore navedeno, Sud zaključuje da domaćem zakonodavstvu nedostaju odgovarajuća proceduralna jamstva za zaštitu podataka obuhvaćenih profesionalnom odvjetničkom tajnom. Bez obzira na to, Sud nema osnovu na temelju koje bi odlučio da li je povjerljivost između odvjetnika i klijenta stvarno bila kompromitirana u predmetu o kojem je riječ. Međutim, prema mišljenju Suda, nedostatak proceduralnih jamstava koje se konkretno odnose na zaštitu profesionalne odvjetničke tajne već nije ispunio zahtjeve koji proizilaze iz kriterija da svako miješanje mora biti sukladno zakonu u smislu članka 8. stavak 2. Konvencije (vidi Saber, citirano gore, točka 57.). U svjetlu tog zaključka, nije potrebno da Sud preispituje usklađenost s drugim zahtjevima iz te odredbe.

17. Prema tome, došlo je do povrede članka 8. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

18. Podnositelj zahtjeva je potraživao 10.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete i 2.392,85 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i Sudom.

19. Vlada je osporila ta potraživanja.

20. S obzirom na okolnosti predmeta i prirodu utvrđene povrede, Sud smatra da nije potrebno dosuditi bilo kakvu pravičnu naknadu na ime nematerijalne štete.

21. Nadalje, s obzirom na dokumente koje posjeduje i tarifu koju su odredile lokalne odvjetničke komore, Sud smatra primjerenim dosuditi 1.970 eura za pokrivanje troškova po svim točkama, plus svaki porez koji bi se podnositelju zahtjeva mogao zaračunati.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. Proglašava zahtjev dopuštenim;
2. Smatra da je došlo do povrede članka 8. Konvencije;
3. Utvrđuje

(a) da tužena država, u roku od tri mjeseca, ima podnositelju zahtjeva isplatiti 1.970 EUR (jednu hiljadu devet stotina i sedamdeset eura), kao i svaki porez koji bi podnositelju zahtjeva mogao biti zaračunat, na ime troškova i izdataka, pretvoreno u valutu tužene države prema kursu primjenjivom na dan izmirenja;

(b) da će se od isteka navedenog roka od tri mjeseca do izmirenja, na navedeni iznos plaćati obična kamata po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj stopi Europske centralne banke u razdoblju neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

4. Odbija preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi dana 5. studenog 2024. godine, sukladno pravilu 77. stavci 2. i 3. Poslovnika Suda.

Zamjenik registrara
Simeon Petrovski

Predsjednik
Armen Harutyunyan

**ПРЕДМЕТ НЕЗИРИЋ
ПРОТИВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(Представка бр. 4088/21)

ПРЕСУДА**СТРАЗБУР**

5. новембра 2024.

Ова пресуда је коначна, али су могуће уредничке измјене.

У предмету Незирић против Босне и Херцеговине,

Европски суд за људска права (Четврто одјељење), засједајући као Одбор у саставу:

Армен Харутјунјан, председник,

Фарис Вехабовић,

Ања Зајберт-Фор, судије

и Симеон Петровски, замјеник регистрара Одјељења, имајући у виду:

представку (број 4088/21) против Босне и Херцеговине коју је 10. децембра 2020. године поднио Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Конвенција) држављанин Босне и Херцеговине, г. Санел Незирић (у даљњем тексту: подносилац представке), рођен 1976. године, живи у Сарајеву и којег је заступала гђа Е. Веледар Арифагић, адвокатица из Сарајева;

одлуку о достављању обавјештења о представи Влади Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада), коју заступа њена в.д. заступница гђа М. Мијић;

изјашњења страна;

Након расправе затворене за јавност, одржане 15. октобра 2024. године,

донио је следећу пресуду која је усвојена наведеног датума:

ПРЕДМЕТ СЛУЧАЈА

1. Питање у предмету је да ли је домаћи закон понудио довољне процедуралне гаранције за заштиту повјерљивих података током одузимања и накнадног прегледа мобилног телефона адвоката, како захтијева члан 8. Конвенције.

2. Подносилац представке је адвокат. Истражни судија Кантоналног суда Тузла је 2018. године, прихватајући захтјев кантоналног тужиоца Тузланског кантона (у даљњем тексту: тужилац), одобрио одузимање и преглед мобилног телефона подносиоца представке како би се прикупили докази против њега у оквиру кривичне истраге отворене у односу на њега и неколико других појединаца под оптужбама удруживања ради вршења кривичног дјела и злоупотребе положаја. Ту одлуку потврдило је Жалбено вијеће Кантоналног суда у Тузли (у даљњем тексту: Жалбено вијеће), које је навело да истражни органи неће приступити било каквим подацима који нису релевантни за истрагу.

3. Мобилни телефон подносиоца представке је одузет и прегледан је његов вањски дио (модел и боја, IMEI број, присуство SIM картице, видљива оштећења и тако даље) у присуству члана Адвокатске коморе Сарајево. Тужилац је потом дао налог за дигитално вјештачење садржаја мобилног телефона, посебно се позивајући на комуникацију између суосумњичених, али и напоменувши да вјештак треба направити списак свих одлазних и долазних позива; свих пропуштених позива; свих порука, укључујући мултимедијалне поруке; записник свих избрисаних позива и порука; свих контаката; садржаја свих SMS, Вајбер и Месенџер порука и "свих других доказа који би могли бити повезани са истрагом". Вјештак је цијели садржај мобилног телефона подносиоца представке копирао на DVD и саставио извјештај о прегледу.

4. Накнадно, поступајући по усменом захтјеву тужиоца, два истражиоца су претражила копирани садржај мобилног телефона, користећи бројеве телефона осталих осумњичених као параметре претраге.

5. Уставни суд је дана 15. јула 2020. године утврдио да нема повреде члана 8. Конвенције.

6. Цјелокупни копирани садржај мобилног телефона подносиоца представке је поднесен као доказ на суђењу. Након приговора апликанта, Судско вијеће је наложило тужиоцу да филтрира доказе како би се открила само комуникација релевантна за кривични поступак. У вријеме заступања изјашњења страна, кривични поступак у предмету подносиоца представке је још био у току.

ОЦЈЕНА СУДА

7. Позивајући се на професионалну адвокатску тајну, подносилац представке се жалио да су одузимањем његовог мобилног телефона и прегледом истог повријеђена његова права из члана 8. Конвенције.

8. Суд констатује да ова жалба није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3. (а) Конвенције нити недопуштена по било којем другом основу. Стога се иста мора прогласити допуштеном.

9. Стране не оспоравају да је одузимање и преглед мобилног телефона подносиоца представке представљало мијешање у његово право на поштивање његове "кореспонденције".

10. Општи принципи који се односе на претрес и одузимање имовине из адвокатских канцеларија сажети су у предмету Саргава против Естоније (број 698/19, тачке 86-89., 16. новембра 2021. године). Суд је препознао важност посебних процедуралних гаранција када је у питању заштита повјерљивости разговора између адвоката и њихових клијената и професионалне адвокатске тајне (ibid., тачка 88., и види такође Сабер против Норвешке, број 459/18, тачка 51., 17. децембра 2020. године).

11. У конкретном предмету, Суд прихвата да се може рећи да је мијешање имало општи правни основ у домаћем закону, односно у Закону о кривичном поступку и Закону о адвокатури. Међутим, оно што треба испитати јесте да ли домаћи закон обезбјеђује потребне процедуралне гаранције за заштиту повјерљивих података.

12. Влада се позвала на процедуралне заштитне мјере које постоје за претресе и одузимања уопштено и у контексту претреса адвокатских канцеларија. Према домаћем закону, претрес се може извршити ако постоји оправдана сумња да би се одређени предмет могао пронаћи у просторијама. У налогу за претрес се у правилу мора навести предмет који се тражи, локација и разлози претреса. У случају да се претрес врши у адвокатским канцеларијама, исти мора бити одобрен судским налогом и мора се провести у присуству члана Адвокатске коморе. Повјерљивост докумената се мора поштовати.

13. Упркос овим заштитним мјерама, суштинска бојазан Суда је недостатак практичног оквира за заштиту професионалне адвокатске тајне у случајевима као што је овај. Члан Адвокатске коморе је заиста био присутан током одузимања мобилног телефона подносиоца представке и прегледа његовог спољног дијела (види тачку 3. горе). Међутим, стварни преглед, када је цијели садржај телефона копиран и пребачен на DVD (види тачку 3. горе), није извршен на локацији претреса. Ни подносилац представке ни представник Адвокатске коморе нису били присутни током тог прегледа, а закон не предвиђа такву могућност (види Саргава, цитирано горе, тачка 106.). Суд зато сматра да практична релевантност присуства члана Адвокатске коморе током претреса нема стварног учинка као гаранција.

14. Надаље, што се тиче провјеравања и одвајања повјерљивих података, Суд примјећује да се чини да домаћи закон не садржи било какву посебну процедуру или заштитне мјере који регулишу преглед електронских носача података и спречавају да комуникација обухваћена професионалном адвокатском тајном буде компромитована. Ни налог за претрес који је издао истражни судија, ни одлука Жалбеног вијећа (види тачку 2. горе), ни налог тужиоца да се мобилни телефон прегледа (види тачку 3. горе) нису обезбиједили заштиту било каквог потенцијално повјерљивог материјала заштићеног професионалном тајном. Чак допуштајући чињеницу да, како је тврдила Влада, у вријеме издавања налога за претрес истражни судија није знао да је подносилац представке адвокат, то је морало бити очигледно барем од тренутка када је подносилац представке поднио жалбу Жалбеном вијећу. Осим што је констатовало да ће истражници приступити само подацима релевантним за истрагу, Жалбено вијеће није дало било какве друге конкретније гаранције у погледу потенцијално повјерљивог материјала.

15. Влада је тврдила да је било неопходно имати приступ цијелокупном садржају мобилног телефона подносиоца представке јер је тужилац потом био у могућности наложити више циљано вјештачење на основу ужих параметара претраживања (бројеви телефона суокривљеног). Суд у овом предмету нема разлога да сумња да су истражници савјесно провели провјеру података и да су подаци којима се приступило третирани као службена тајна. Међутим, Суд не може, а да не примијети да изгледа да обавеза спровођења циљане претраге не произилази из домаћег законодавства. Чак и ако би се могло прихватити да је усмени захтјев тужиоца (види тачку 4. горе) садржавао довољно конкретне параметре како би се омогућила циљанија претрага, како је утврдила Влада, та је претрага проведена без икаквог судског надзора (за судски надзор материјала одузетог из адвокатске канцеларије, види Сервуло и сарадници – адвокатска канцеларија, РЛ и други против Португала, бр. 27013/10, тачке 99-112. и 119., 3. септембра 2015. године). Надаље, упркос провјери коју су провели истражници, цијелокупни копирани садржај мобилног телефона подносиоца представке поднесен је као доказ на суђењу и тек на његов приговор суд је одлучио ограничити га на садржај релевантан за кривични поступак (види тачку 6. горе).

16. Узимајући у обзир горе наведено, Суд закључује да домаћем законодавству недостају одговарајуће процедуралне гаранције за заштиту података обухваћених професионалном адвокатском тајном. Без обзира на то, Суд нема основу на основу које би одлучио да ли је повјерљивост између адвоката и клијента стварно била компромитована у предмету о којем је ријеч. Међутим, према мишљењу Суда, недостатак процедуралних гаранција које се конкретно односе на заштиту професионалне адвокатске тајне већ није испунио захтјеве који произилазе из критеријума да свако мијешање мора бити у складу са законом у смислу члана 8. става 2. Конвенције (види Сабер, цитирано горе, тачка 57.). У свјетлу тог закључка, није потребно да Суд преиспитује усклађеност са другим захтјевима из те одредбе.

17. Према томе, дошло је до повреде члана 8. Конвенције.

ПРИМЈЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

18. Подносилац представке је потраживао 10.000 евра (EUR) на име нематеријалне штете и 2.392,85 евра на име трошкова и издатака насталих пред Уставним судом и Судом.

19. Влада је оспорила та потраживања.

20. С обзиром на околности предмета и природу утврђене повреде, Суд сматра да није потребно досудити било какву правичну накнаду на име нематеријалне штете.

21. Надаље, с обзиром на документе које посједује и тарифу коју су одредиле локалне адвокатске коморе, Суд сматра примјерним досудити 1.970 евра за покривање трошкова по свим тачкама, плус сваки порез који би се могао зарачунати подносиоцу представке.

ИЗ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО,

1. Проглашава представку допуштеном;

2. Сматра да је дошло до повреде члана 8. Конвенције;

3. Утврђује

(а) да тужена држава, у року од три мјесеца, има подносиоцу представке исплатити 1.970 EUR (једну хиљаду девет стотина и седамдесет евра), као и сваки порез који би подносиоцу представке могао бити зарачунат, на

име трошкова и издатака, претворено у валуту тужене државе према курсу примјенљивом на дан измирења;

(б) да ће се од истека наведеног рока од три мјесеца до измирења, на наведени износ плаћати обична камата по стопи једнакој најнижој кредитној стопи Европске централне банке у периоду неплаћања, увећаној за три постотна бода.

4. Одбија преостали дио захтјева подносиоца представке за правичну накнаду.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 5. новембра 2024. године, у складу са правилном 77. став 2. и 3. Пословника Суда.

Замјеник регистрара
Симеон Петровски

Предсједник
Армен Харутјунян

PREDMET NEZIRIĆ protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Aplikacija br. 4088/21)

PRESUDA

STRASBOURG

5. novembra 2024.

Ova presuda je konačna, ali su moguće uredničke izmjene.

U predmetu Nezirić protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući kao Odbor u sastavu:

Armen Harutyunyan, predsjednik,

Faris Vehabović,

Anja Seibert-Fohr, sudije

i Simeon Petrovski, zamjenik registrara Odjela, imajući u vidu:

aplikaciju (broj 4088/21) protiv Bosne i Hercegovine koju je 10. decembra 2020. godine podnio Sudu prema članu 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija) državljanin Bosne i Hercegovine, g. Sanel Nezirić (u daljnjem tekstu: aplikant), rođen 1976. godine, živi u Sarajevu i kojeg je zastupala gđa E. Veledar Arifagić, advokatica iz Sarajeva;

odluku o dostavljanju obavještenja o aplikaciji Vladi Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), koju zastupa njena v.d. zastupnica gđa M. Mijić;

izjašnjenja strana;

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost, održanog 15. oktobra 2024. godine,

donio je sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

PREDMET SLUČAJA

1. Pitanje u predmetu je da li je domaći zakon ponudio dovoljne proceduralne garancije za zaštitu povjerljivih podataka tokom oduzimanja i naknadnog pregleda mobilnog telefona advokata, kako zahtijeva član 8. Konvencije.

2. Aplikant je advokat. Istražni sudija Kantonalnog suda Tuzla je 2018. godine, prihvatajući zahtjev kantonalnog tužioca Tuzlanskog kantona (u daljnjem tekstu: tužilac), odobrio oduzimanje i pregled aplikantovog mobilnog telefona kako bi se prikupili dokazi protiv njega u okviru krivične istrage otvorene u odnosu na njega i nekoliko drugih pojedinaca pod optužbama udruživanja radi vršenja krivičnog djela i zloupotrebe položaja. Tu odluku potvrdilo je Žalbeno vijeće Kantonalnog suda u Tuzli (u daljnjem tekstu: Žalbeno vijeće), koje je navelo da istražni organi neće pristupiti bilo kakvim podacima koji nisu relevantni za istragu.

3. Mobilni telefon aplikanta je oduzet i pregledan je njegov vanjski dio (model i boja, IMEI broj, prisustvo SIM kartice, vidljiva oštećenja i tako dalje) u prisustvu člana Advokatske komore Sarajevo. Tužilac je potom dao nalog za digitalno vještačenje sadržaja mobilnog telefona, posebno se pozivajući na komunikaciju između suosumnjanih, ali i napomenuvši da vještak treba napraviti spisak svih odlaznih i dolaznih poziva; svih propuštenih poziva; svih poruka, uključujući multimedijalne poruke; zapisnik svih izbrisanih poziva i poruka; svih kontakata; sadržaja svih SMS, Viber i Messenger poruka i "svih drugih dokaza koji bi mogli biti povezani sa istragom". Vještak je cijeli sadržaj aplikantovog mobilnog telefona kopirao na DVD i sastavio izvještaj o pregledu.

4. Naknadno, postupajući po usmenom zahtjevu tužioca, dva istražioca su pretražila kopirani sadržaj mobilnog telefona, koristeći brojeve telefona ostalih osumnjičenih kao parametre pretrage.

5. Ustavni sud je dana 15. jula 2020. godine utvrdio da nema povrede člana 8. Konvencije.

6. Cjelokupni kopirani sadržaj aplikantovog mobilnog telefona je podnesen kao dokaz na suđenju. Nakon prigovora aplikanta, Sudsko vijeće je naložilo tužiocu da filtrira dokaze kako bi se otkrila samo komunikacija relevantna za krivični postupak. U vrijeme zaprimanja izjašnjenja strana, krivični postupak u predmetu aplikanta još je bio u toku.

Ocjena Suda

7. Pozivajući se na profesionalnu advokatsku tajnu, aplikant se žalio da su oduzimanjem njegovog mobilnog telefona i pregledom istog povrijeđena njegova prava iz člana 8. Konvencije.

8. Sud konstatira da ova žalba nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3. (a) Konvencije niti nedopuštena po bilo kojem drugom osnovu. Stoga se ista mora proglasiti dopuštenom.

9. Strane ne osporavaju da je oduzimanje i pregled aplikantovog mobilnog telefona predstavljalo miješanje u njegovo pravo na poštivanje njegove "korespondencije".

10. Opći principi koji se odnose na pretres i oduzimanje imovine iz advokatskih ureda sažeti su u predmetu Sărgava protiv Estonije (br. 698/19, tačke 86-89., 16. novembra 2021. godine). Sud je prepoznao važnost posebnih proceduralnih garancija kada je u pitanju zaštita povjerljivosti razgovora između advokata i njihovih klijenata i profesionalne advokatske tajne (ibid., tačka 88., i vidi također Saber protiv Norveške, broj 459/18, tačka 51., 17. decembra 2020. godine).

11. U konkretnom predmetu, Sud prihvata da se može reći da je miješanje imalo opći pravni osnov u domaćem zakonu, odnosno u Zakonu o krivičnom postupku i Zakonu o advokaturi. Međutim, ono što treba ispitati jeste da li domaći zakon osigurava potrebne proceduralne garancije za zaštitu povjerljivih podataka.

12. Vlada se pozvala na proceduralne zaštitne mjere koje postoje za pretrese i oduzimanja općenito i u kontekstu pretresa advokatskih ureda. Prema domaćem zakonu, pretres se može izvršiti ako postoji opravdana sumnja da bi se određeni predmet mogao pronaći u prostorijama. U nalogu za pretres se u pravilu mora navesti predmet koji se traži, lokacija i razlozi pretresa. U slučaju da se pretres vrši u advokatskim uredima, isti mora biti odobren sudskim nalogom i mora se provesti u prisutnosti člana Advokatske komore. Povjerljivost dokumenata se mora poštovati.

13. Uprkos ovim zaštitnim mjerama, suštinska bojazan Suda je nedostatak praktičnog okvira za zaštitu profesionalne advokatske tajne u slučajevima kao što je ovaj. Član

Advokatske komore je zaista bio prisutan tokom oduzimanja aplikantovog mobilnog telefona i pregleda njegovog vanjskog dijela (vidi tačku 3. gore). Međutim, stvarni pregled, kada je cijeli sadržaj telefona kopiran i prebačen na DVD (vidi tačku 3. gore), nije izvršen na lokaciji pretresa. Ni aplikant ni predstavnik Advokatske komore nisu bili prisutni tokom tog pregleda, a zakon ne predviđa takvu mogućnost (vidi Sargava, citirano gore, tačka 106.). Sud stoga smatra da praktična relevantnost prisutnosti člana Advokatske komore tokom pretresa nema stvarnog učinka kao garancija.

14. Nadalje, što se tiče provjeravanja i odvajanja povjerljivih podataka, Sud primjećuje da se čini da domaći zakon ne sadrži bilo kakvu posebnu proceduru ili zaštitne mjere koji reguliraju pregled elektronskih nosača podataka i sprečavaju da komunikacija obuhvaćena profesionalnom advokatskom tajnom bude kompromitirana. Ni nalog za pretres koji je izdao istražni sudija, ni odluka Žalbenog vijeća (vidi tačku 2. gore), ni nalog tužioca da se mobilni telefon pregleda (vidi tačku 3. gore) nisu osigurali zaštitu bilo kakvog potencijalno povjerljivog materijala zaštićenog profesionalnom tajnom. Čak dopuštajući činjenicu da, kako je tvrdila Vlada, u vrijeme izdavanja naloga za pretres istražni sudija nije znao da je aplikant advokat, to je moralo biti očigledno barem od trenutka kada je aplikant podnio žalbu Žalbenom vijeću. Osim što je konstatiralo da će istražiocu pristupiti samo podacima relevantnim za istragu, Žalbeno vijeće nije dalo bilo kakve druge konkretnije garancije u pogledu potencijalno povjerljivog materijala.

15. Vlada je tvrdila da je bilo neophodno imati pristup cjelokupnom sadržaju aplikantovog mobilnog telefona jer je tužilac potom bio u mogućnosti naložiti više ciljano vještačenje na osnovu užih parametara pretraživanja (brojevi telefona suokrivljenog). Sud u ovom predmetu nema razloga da sumnja da su istražiocu savjesno proveli provjeru podataka i da su podaci kojima se pristupilo tretirani kao službena tajna. Međutim, Sud ne može, a da ne primijeti da izгледа da obaveza provođenja ciljane pretrage ne proizilazi iz domaćeg zakonodavstva. Čak i ako bi se moglo prihvatiti da je usmeni zahtjev tužioca (vidi tačku 4. gore) sadržavao dovoljno konkretne parametre kako bi se omogućila ciljanija pretraga, kako je utvrdila Vlada, ta je pretraga provedena bez ikakvog sudskog nadzora (za sudski nadzor materijala oduzetog iz advokatskog ureda, vidi *Servulo & Asociados - Sociedade de Advogados, RL i drugi protiv Portugala*, br. 27013/10, tačke 99-112. i 119., 3. septembra 2015. godine). Nadalje, uprkos provjeri koju su proveli istražiocu, cjelokupni kopirani sadržaj aplikantovog mobilnog telefona podnesen je kao dokaz na suđenju i tek na njegov prigovor sud je odlučio ograničiti ga na sadržaj relevantan za krivični postupak (vidi tačku 6. gore).

16. Uzimajući u obzir gore navedeno, Sud zaključuje da domaćem zakonodavstvu nedostaju odgovarajuće proceduralne garancije za zaštitu podataka obuhvaćenih profesionalnom advokatskom tajnom. Bez obzira na to, Sud nema osnovu na osnovu koje bi odlučio da li je povjerljivost između advokata i klijenta stvarno bila kompromitirana u predmetu o kojem je riječ. Međutim, prema mišljenju Suda, nedostatak proceduralnih garancija koje se konkretno odnose na zaštitu profesionalne advokatske tajne već nije ispunio zahtjeve koji proizilaze iz kriterija da svako miješanje mora biti u skladu sa zakonom u smislu člana 8. stava 2. Konvencije (vidi *Saber*, citirano gore, tačka 57.). U svjetlu tog zaključka, nije potrebno da Sud preispituje usklađenost sa drugim zahtjevima iz te odredbe.

17. Prema tome, došlo je do povrede člana 8. Konvencije.

PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

18. Aplikant je potraživao 10.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete i 2.392,85 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i Sudom.

19. Vlada je osporila ta potraživanja.

20. S obzirom na okolnosti predmeta i prirodu utvrđene povrede, Sud smatra da nije potrebno dosuditi bilo kakvu pravičnu naknadu na ime nematerijalne štete.

21. Nadalje, s obzirom na dokumente koje posjeduje i tarifu koju su odredile lokalne advokatske komore, Sud smatra primjerenim dosuditi 1.970 eura za pokrivanje troškova po svim tačkama, plus svaki porez koji bi se aplikantu mogao zaračunati.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. Proglašava aplikaciju dopuštenom;
2. Smatra da je došlo do povrede člana 8. Konvencije;
3. Utvrđuje

(a) da tužena država, u roku od tri mjeseca, ima aplikantu isplatiti 1.970 EUR (jednu hiljadu devet stotina i sedamdeset eura), kao i svaki porez koji bi aplikantu mogao biti zaračunat, na ime troškova i izdataka, pretvoreno u valutu tužene države prema kursu primjenljivom na dan izmirenja;

(b) da će se od isteka navedenog roka od tri mjeseca do izmirenja, na navedeni iznos plaćati obična kamata po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke u periodu neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

4. Odbija preostali dio zahtjeva aplikanta za pravičnu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi dana 5. novembra 2024. godine, u skladu sa pravilom 77. stav 2. i 3. Poslovnika Suda.

Zamjenik registrara
Simeon Petrovski

Predsjednik
Armen Harutyunyan

614

PREDMET KAROVIĆ I DRUGI protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Zahtjevi br. 43201/22 i 3 druga – vidi priloženi spisak)

PRESUDA

Članak 6. stavak 1. (parnični) • Pristup sudu • Članak 1. P1 • Mirno uživanje imovine • Neizvršenje odluka domaćih sudova protiv Sarajevske županije • Županija usvojila prihvatljiv plan izvršenja koji utvrđuje vremenski rok za izvršenje svih domaćih odluka protiv Županije

Pripremio Ured registrara. Ne obvezuje Sud.

STRASBOURG

24. lipnja 2025.

Ova presuda postat će konačna sukladno odredbi članka 44. stavak 2. Konvencije. U presudi su moguće redakcijske izmjene.

U predmetu Karović i drugi protiv Bosne i Hercegovine,

Europski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u Vijeću u sljedećem sastavu:

Lado Chanturia, predsjednik,
Faris Vehabović,
Tim Eicke,
Lorraine Schembri Orland,
Ana Maria Guerra Martins,
Anne Louise Bormann,

Sebastian Rădulețu, suci
i Simeon Petrovski, zamjenik registrara Odjela,
Uzimajući u obzir:

zahtjeve (br. 43201/22, 555/23, 5241/23 i 23976/23)
podnesene Sudu protiv Bosne i Hercegovine sukladno članku
34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u
daljnjem tekstu: Konvencija) od strane četvero državljana
Bosne i Hercegovine, g. Zlatana Karovića, g. Tarika Kršlaka,
gde Vanje Bradarić i g. Osmana Šabanovića (u daljnjem tekstu:
podnositelji zahtjeva), na datume naznačene u priloženoj
tablici;

odluku o obavještanju Vlade Bosne i Hercegovine (u
daljnjem tekstu: Vlada) o pritužbama koje se odnose na
neizvršenje domaćih odluka prema članku 6. Konvencije i
članku 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju i o proglašenju ostatka
zahtjeva nedopuštenim,

izjašnjenja strana;

Nakon vijećanja zatvorenih za javnost 13. svibnja i 3.
lipnja 2025. godine,

donosi sljedeću presudu, usvojenu na posljednje pomenuti
datum:

Uvod

1. Zahtjevi se odnose na neizvršenje domaćih odluka u
korist podnositelja zahtjeva protiv Sarajevske županije (jedne
od deset županija Federacije Bosne i Hercegovine). Podnositelji
zahtjeva su se pozvali na članak 6. stavak 1. Konvencije i
članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Činjenice

2. Podatci o podnositeljima zahtjeva navedeni su u
priloženoj tablici.

3. Vladu je zastupala vršiteljica dužnosti zastupnice, gđa
M. Mijić.

4. Činjenice slučaja mogu se sažeti kako slijedi.

5. Presudama Općinskog suda u Sarajevu od 5. i 19.
veljače 2015. godine, 24. veljače 2017. godine i 23. travnja
2018. godine, naloženo je Sarajevskoj županiji da isplati
podnositeljima zahtjeva različite iznose na ime neisplaćenih
naknada iz radnog odnosa zajedno s zateznim kamatama po
zakonskoj stopi i sudskim troškovima. Rješenja o izvršenju
izdao je isti sud 19. veljače 2021. godine, 5. svibnja 2016.
godine, 5. srpnja 2017. godine i 13. lipnja 2018. godine.

6. Dana 12. siječnja 2022. Ustavni sud je u slučaju jednog
od podnositelja zahtjeva, g. Šabanovića, utvrdio povredu članka
6. stavak 1. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1, naložio
Sarajevskoj županiji da poduzme potrebne korake kako bi
osigurao izvršenje odluke u njegovu korist te da mu isplati 300
konvertibilnih maraka (BAM¹ na ime naknade nematerijalne
štete).

7. Dana 13. siječnja 2022. Sarajevska županija je usvojila
plan izvršenja u odnosu na sve domaće odluke protiv Županije
(objavljen u Službenim novinama Sarajevske županije br.
4/22). Planom je predviđeno da će onima koji se odreknu
potraživanja zateznih kamata i sudskih troškova biti odmah
isplaćena glavna potraživanja. Za one koji se nisu složili s
takvim aranžmanom, poput podnositelja zahtjeva u ovom
predmetu, predviđeno je da će se odluke u njihovu korist
izvršavati kronološkim redom u roku od pet godina (tj. do kraja
2026. godine) te da će do 0,8% ukupnog proračuna biti
namijenjeno u te svrhe. Također je navedeno da Sarajevska
županija zadržava pravo da se ne pridržava plana u slučaju da
mu se u budućnosti dodijele manja sredstva.

8. Dana 6. travnja 2022. Ustavni sud je odbacio predmet
još jednog od podnositelja zahtjeva, g. Karovića, uz
obrazloženje da je plan izvršenja Sarajevske županije
prihvatljiv.

9. Prema dostupnim informacijama, odluke koje se odnose
na podnositelje zahtjeva još uvijek nisu izvršene. Na dan 31.
prosinca 2024. godine, podnositelji zahtjeva su zauzimali
sljedeća mjesta u kronološkom redoslijedu odluka protiv
Sarajevske županije koje treba da se izvrše: 1.017 (g.
Šabanović); 2.299 (gđa Bradarić); 3.092 (g. Karović) i 5.797 (g.
Kršlak).

PRAVO

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

10. Uzimajući u obzir sličnost predmeta zahtjeva, Sud
smatra primjerenim da ih ispita zajedno u jednoj presudi.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVAK 1. KONVENCIJE I ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

11. Podnositelji zahtjeva su se žalili na neizvršenje
domaćih odluka donesenih u njihovu korist. Pozvali su se na
članak 6. stavak 1. Konvencije i članak 1. Protokola br. 1.

Članak 6. stavak 1. u relevantnom dijelu, glasi:

"Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ...,
svatko ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u
razumnom roku pred neovisnim i nepristrasnim, zakonom
ustanovljenim sudom."

Članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju glasi:

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na neometano
uživanje svoje imovine. Nitko ne može biti lišen svoje imovine,
osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i
općim načelima međunarodnog prava."

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utječu na
pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra
potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine sukladno općim
interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa
ili kazni."

A. Dopuštenost

1. Podnesci strana

12. Vlada je tvrdila da su zahtjevi g. Kršlaka i gđe
Bradarić nedopušteni zbog neiscrppljivanja domaćih pravnih
lijevaka, jer nisu iskoristili ustavnu apelaciju.

13. G. Kršlak i gđa Bradarić su tvrdili da ustavna apelacija
nije bila djelotvoran pravni lijek za njihove pritužbe.

2. Ocjena Suda

14. Opći principi vezani uz iscrpljivanje domaćih pravnih
lijevaka ponovno su istaknuti u predmetu *Communauté
genevoise d'action syndicale (CGAS) protiv Švicarske* [Vv], br.
21881/20, točke 138.–146., 27. studenog 2023. godine.

15. Osvrćući se na predmetni slučaj, Sud primjećuje da je
Ustavni sud u predmetu jednog od podnositelja zahtjeva, g.
Šabanovića, utvrdio povredu članka 6. stavak 1. i članka 1.
Protokola br. 1 te naložio Sarajevskoj županiji da poduzme
potrebne mjere da osigura izvršenje domaće odluke u njegovu
korist (vidi točku 6. gore). Međutim, čini se da predmetna
odluka, više od tri godine kasnije, još uvijek nije izvršena (vidi
točku 9. gore). Nadalje, nakon što je Sarajevska županija
usvojila plan izvršenja opisan u točki 7. gore, Ustavni sud je
odbacio sve predmete koji su se odnosili na to pitanje uz
obrazloženje da je plan izvršenja prihvatljiv (vidi točku 8. gore
kao primjer takve odluke). Stoga nije dokazano da je apelacija
Ustavnom sudu vezana uz ovo konkretno pitanje mogla pružiti
pravni lijek za pritužbe g. Kršlaka i gđe Bradarić, te da je nudila
razumnu šansu za uspjeh. U tim okolnostima, Sud smatra da se
prigovor Vlade ne može prihvatiti (vidi Kunić i drugi protiv

¹ Konvertibilna marka koristi isti fiksni kurs u odnosu na euro kao nekadašnja
njemačka marka (1 konvertibilna marka = 0,51129 eura).

Bosne i Hercegovine, br. 68955/12 i 15 drugih, točka 21., 14. studnog 2017. godine).

16. Zahtjevi nisu ni očito neosnovani niti nedopušteni na bilo kojem drugom temelju iz članka 35. Konvencije. Stoga se moraju proglasiti dopuštenim.

B. Meritum

1. Podnesci strana

1. Podnositelji zahtjeva su se žalili na neizvršenje odluka navedenih u točki 5. gore. Tvrdili su da je Sarajevska županija dala prednost onima koji su se odrekli potraživanja za zatezne kamate i troškove postupka, ostavljajući ih na taj način u pravnoj neizvjesnosti i praktično stavljajući pritisak na njih da se također odreknu dijela svojih potraživanja.

18. Vlada je tvrdila da vlasti Sarajevske županije nikada nisu osporile pravo podnositelja zahtjeva na izvršenje njihovih odluka. U tu svrhu, Sarajevska županija je 13. siječnja 2022. usvojila plan izvršenja svih domaćih odluka protiv Županije (vidi točku 7. gore), uključujući i odluke koje se razmatraju u konkretnom slučaju. Prema spisku svih neizvršenih odluka priloženom uz taj plan, na dan 27. siječnja 2022. godine glavnica duga (bez kamata i sudskih troškova) iznosila je oko 54.000.000 KM, a bilo je više od 11.000 povjeritelja. S obzirom na opseg duga, Vlada je tvrdila da je vremenski rok od pet godina za izvršenje razuman te u stvari mnogo kraći od onih koje je Sud prihvatio u sličnim predmetima koji se odnose na neizvršenje domaćih odluka protiv drugih županija (vidi Muhović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 40841/13 i 12 drugih, 15. rujna 2020. godine; Akeljić i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 8039/19 i 24 drugih, 13. listopada 2020. godine; Šarganović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 28251/18 i 19 drugih, 9. studenog 2020. godine i Lavić protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 6340/20, 9. studenog 2020. godine).

2. Vlada je dodala da je Sarajevska županija, sukladno gore pomenutim planom, izvršila 583 domaće odluke u 2022. godini (u iznosu od 4.000.000 KM) i 652 domaće odluke u 2023. godini (u iznosu od 3.800.000 KM). Nadalje, u odnosu na one koji su se, za razliku od podnositelja zahtjeva u ovom predmetu, odrekli potraživanja za zatezne kamate i sudske troškove, Sarajevska županija je izvršila 4.162 odluke u 2022. godini (u iznosu od približno 18.500.000 KM) i 1.659 odluka u 2023. godini (u iznosu nešto manjem od 7.000.000 KM). Županijski proračun iznosio je oko 1.193.000.000 KM u 2023. i oko 1.530.000.000 KM u 2024. godini.

2. Ocjena Suda

20. Opći principi vezani uz neizvršenje domaćih odluka utvrđeni su u predmetu Jelić protiv Bosne i Hercegovine (br. 41183/02, točke 38.–39. i 48., ECHR 2006-XII.). Posebno, iako se državne vlasti ne mogu pozvati na nedostatak sredstava kao opravdanje za nepoštivanje obveza proisteklih iz presude, sustav postepenog izvršavanja konačnih domaćih odluka može biti prihvaćen u iznimnim okolnostima (vidi Muhović i drugi, gore citirano, točka 25.).

21. Godine 2017. Sud je donio vodeće presude koje se tiču neizvršenja domaćih odluka protiv dvije druge županije Federacije Bosne i Hercegovine, utvrdivši povredu članka 6. stavak 1. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 (vidi Kunić i drugi, navedeno gore, i Spahić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 20514/15 i 15 drugih, 14. studenog 2017. godine). Kasnije je Sud slijedio isti pristup u predmetima koji su se odnosili na neizvršenje domaćih odluka protiv drugih županija, uključujući i Sarajevsku županiju (vidi, na primjer, Omerbašić i drugi protiv Bosne i Hercegovine [Odbor], br. 4359/19 i 4 drugih, 2. prosinca 2021. godine).

22. Sarajevska županija je nakon toga usvojila plan izvršenja kojim je određen vremenski rok za izvršenje svih domaćih odluka protiv ove Županije (vidi točku 7. gore). Županija je preuzela obvezu da će ih izvršiti kronološkim redoslijedom u roku od pet godina (odnosno do kraja 2026. godine).

23. U sličnom predmetu, koji se odnosio na neizvršenje domaćih odluka protiv druge županije (vidi Muhović i drugi, navedeno gore, točke 30.–33.), Sud je utvrdio prihvatljivim vremenski rok izvršenja mnogo dužeg trajanja, gdje je krajnji rok bio postavljen za 2041. godinu. Ne postoji razlog za drukčiji pristup u ovom slučaju.

24. Iako je istina da, za razliku od planova koje su usvojile druge županije, a koje je Sud smatrao prihvatljivim, plan koji je usvojila Sarajevska županija ne navodi godinu izvršenja za svaku neizvršenu odluku (usporedi Muhović i drugi, navedeno gore, točka 29.), Sud primjećuje da su sve domaće odluke protiv ove županije planirane za izvršenje najkasnije sljedeće godine. Imajući to u vidu, navođenje konkretne godine izvršenja za svaku neizvršenu odluku nije nužan uvjet da Sud prihvati plan izvršenja.

25. Sud je također svjestan da Sarajevska županija zadržava pravo da se ne pridržava plana ako joj u budućnosti bude dodijeljeno manje sredstava (vidi točku 7. gore). Međutim, takve su odredbe česte, posebno u federalnim državama poput Bosne i Hercegovine, gdje niže razine vlasti ovise za većinu svojih prihoda o višim razinama vlasti. Trenutačno ne postoji ništa u spisu predmeta što bi upućivalo na to da Sarajevska županija neće ispuniti svoju obvezu (vidi posebno točku 19. gore). U svakom slučaju, ukoliko se Sarajevska županija u konačnici ne bude pridržavala svog plana, podnositelji zahtjeva mogu podnijeti ustavnu apelaciju, a potom i zahtjev Sudu.

26. Konačno, Sud nije zanemario činjenicu da je predmetni plan uveo dvojni sustav: onima koji su se odrekli potraživanja za zatezne kamate i sudske troškove preostali iznos je odmah isplaćen, dok oni koji nisu pristali na taj aranžman, poput podnositelja zahtjeva u ovom slučaju, moraju čekati do pet godina da bi im se isplatio puni iznos (vidi točku 7. gore). Ipak, to samo po sebi nije dovoljno da bi prouzrokovalo povredu članka 6. Konvencije i/ili članka 1. Protokola br. 1 (usporedi Ignjatić i drugi protiv Bosne i Hercegovine [Odbor], br. 6179/08 i 3 drugih, točke 9. i 17., 15. siječnja 2013. godine, gdje su domaći sudovi naložili izvršenje u državnim obveznicama umjesto u gotovini, bez pristanka podnositelja zahtjeva).

27. Prema tome, nije došlo do povrede članka 6. stavak 1. Konvencije niti članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. Odlučuje da spoji zahtjeve;

2. Proglašava zahtjeve dopuštenim;

3. Presuđuje da nije došlo do povrede članka 6. stavak 1. Konvencije;

4. Presuđuje da nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi 24. lipnja 2025. godine, sukladno pravilu 77. stavci 2. i 3. Poslovnika Suda.

Zamjenik registrara
Simeon Petrovski

Predsjednik
Lado Chanturia

DODATAK

Spisak predmeta:

Br.	Zahtjev br.	Naziv predmeta	Podneseno	Podnositelj zahtjeva, Godina rođenja, Mjesto prebivališta, Državljanstvo	Zastupan/a od strane
1.	43201/22	Karović protiv Bosne i Hercegovine	11.8.2022.	Zlatan KAROVIĆ 1987. Sarajevo BiH	ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED GALIJATOVIĆ & PEČIKOZA
2.	555/23	Kršlak protiv Bosne i Hercegovine	15.12.2022.	Tarik KRŠLAK 1979. Sarajevo BiH	Nedim MUHIĆ
3.	5241/23	Bradarić protiv Bosne i Hercegovine	20.1.2023.	Vanja BRADARIĆ 1976. Sarajevo BiH	Dejan ARNAUT
4.	23976/23	Šabanović protiv Bosne i Hercegovine	2.6.2023.	Osman ŠABANOVIĆ 1967. Iliđža BiH	ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED GALIJATOVIĆ & PEČIKOZA

**ПРЕДМЕТ КАРОВИЋ И ДРУГИ
ПРОТИВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

(Представке бр. 43201/22 и 3 друге – види приложени
списак)

ПРЕСУДА

Члан 6. став 1. (парнични) • Приступ суду • Члан 1. ПП
• Мирно уживање имовине • Неизвршење одлука домаћих
судова против Кантона Сарајево • Кантон усвојио
прихватљив план извршења који утврђује временски рок за
извршење свих домаћих одлука против Кантона

Припремио Кабинет регистрара. Не обавезује Суд.

СТРАЗБУР

24. јуна 2025.

Ова пресуда постаће коначна у складу са одредбом
члана 44. став 2. Конвенције.

У пресуди су могуће редакцијске измјене.

**У предмету Каровић и други против Босне и
Херцеговине,**

Европски суд за људска права (Четврто одјељење),
засједајући у Вијећу у сљедећем саставу:

Ладо Чантурија, председник,

Фарис Вехабовић,

Тим Ајке,

Лорен Шембри Орланд,

Ана Марија Гвера Мартинс,

Ен Лоуиза Борман,

Себастиан Радулету, судије

и Симеон Петровски, замјеник регистрара Одјељења,

Узимајући у обзир:

представке (бр. 43201/22, 555/23, 5241/23 и 23976/23)

поднесене Суду против Босне и Херцеговине у складу са
чланом 34. Конвенције за заштиту људских права и
основних слобода (у даљњем тексту: Конвенција) од стране
четворо држављана Босне и Херцеговине, г. Златана
Каровића, г. Тарика Кршлака, гђе Вање Брадарић и г.

Османа Шабановића (у даљњем тексту: подносиоци
представки), на датуме назначене у приложеној табели;

одлуку о обавјештавању Владе Босне и Херцеговине
(у даљњем тексту: Влада) о жалбама које се односе на
неизвршење домаћих одлука према члану 6. Конвенције и
члану 1. Протокола бр. 1 уз Конвенцију и о проглашењу
остатка представки недопуштеним;

изјашњења страна;

Након расправа затворених за јавност 13. маја и 3.
јуна 2025. године,

доноси сљедећу пресуду, усвојену на посљедње
поменути датум:

Увод

1. Представке се односе на неизвршење домаћих
одлука у корист подносилаца представки против Кантона
Сарајево (једног од десет кантона Федерације Босне и
Херцеговине). Подносиоци представки су се позвали на
члан 6. став 1. Конвенције и члан 1. Протокола бр. 1 уз
Конвенцију.

Чињенице

2. Подаци о подносиоцима представки су наведени у
приложеној табели.

3. Владу је заступала вршителка дужности
заступнице, гђа М. Мијић.

4. Чињенице случаја могу се сажети како слиједи.

5. Пресудама Општинског суда у Сарајеву од 5. и 19.
фебруара 2015. године, 24. фебруара 2017. године и 23.
априла 2018. године, наложено је Кантону Сарајево да
исплати подносиоцима представки различите износе на име
неисплаћених накнада из радног односа заједно са затезним
каматама по законској стопи и судским трошковима.
Рјешења о извршењу издао је исти суд 19. фебруара 2021.
године, 5. маја 2016. године, 5. јула 2017. године и 13. јуна
2018. године.

6. Дана 12. јануара 2022. Уставни суд је у случају
једног од подносиоца представке, г. Шабановића, утврдио
повреду члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола
бр. 1, наложио Кантону Сарајево да предузме потребне
коракe како би обезбиједио извршење одлуке у његову
корист те да му исплати 300 конвертибилних марака
(BAM)¹ на име накнаде нематеријалне штете.

7. Дана 13. јануара 2022. Кантон Сарајево је усвојио
план извршења у односу на све домаће одлуке против
Кантона (објављен у Службеним новинама Кантона
Сарајево број 4/22). Планом је предвиђено да ће онима који
се одрекну потраживања затезних камата и судских
трошкова бити одмах исплаћена главна потраживања. За
оне који се нису сложили са таквим аранжманом, попут
подносилаца представки у овом предмету, предвиђено је да
ће се одлуке у њихову корист извршавати хронолошким
редом у року од пет година (тј. до краја 2026. године) те да
ће до 0,8% укупног буџета бити намијењено у те сврхе.
Такође је наведено да Кантон Сарајево задржава право да
се не придржава плана у случају да му се у будућности
додијеле мања средства.

8. Дана 6. априла 2022. Уставни суд је одбацио
предмет још једног од подносиоца представке, г. Каровића,
уз образложење да је план извршења Кантона Сарајево
прихватљив.

9. Према доступним информацијама, одлуке које се
односе на подносиоце представки још увијек нису
извршене. На дан 31. децембра 2024. године, подносиоци

¹ Конвертибилна марка користи исти фиксни курс у односу на евро као
некадашња њемачка марка (1 конвертибилна марка = 0,51129 евра).

представки су заузимали сљедећа мјеста у хронолошком редослиједу одлука против Кантона Сарајево које треба да се изврше: 1.017 (г. Шабановић); 2.299 (гђа Брадарих); 3.092 (г. Каровић) и 5.797 (г. Кршлак).

ПРАВО

I СПАЈАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

10. Узимајући у обзир сличност предмета представки, Суд сматра примјереним да их испита заједно у једној пресуди.

II НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БР. 1 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

11. Подносиоци представки су се жалили на неизвршење домаћих одлука донесених у њихову корист. Позвали су се на члан 6. став 1. Конвенције и члан 1. Протокола бр. 1.

Члан 6. став 1. у релевантном дијелу, гласи:

"Приликом утврђивања грађанских права и обавеза ..., свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом."

Члан 1. Протокола бр. 1. уз Конвенцију гласи:

"Свако физичко или правно лице има право на несметано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује такве законе које сматра потребним да би надзирала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбиједила наплату пореза или других доприноса или казни."

A. Допуштеност

1. Поднесци страна

12. Влада је тврдила да су представке г. Кршлака и гђе Брадарих недопуштене због неисцрпљивања домаћих правних лијекова, јер нису искористили уставну апелацију.

13. Г. Кршлак и гђа Брадарих су тврдили да уставна апелација није била дјелотворан правни лијек за њихове жалбе.

2. Оцјена Суда

14. Општи принципи у вези са исцрпљивањем домаћих правних лијекова поново су истакнути у предмету *Communauté genevoise d'action syndicale (CGAS) против Швајцарске [Vv]*, бр. 21881/20, тачке 138–146., 27. новембра 2023. године.

15. Осврћући се на предметни случај, Суд примјећује да је Уставни суд у предмету једног од подносиоца представке, г. Шабановића, утврдио повреду члана 6. став 1. и члана 1. Протокола бр. 1 те наложио Кантону Сарајево да предузме потребне мјере да обезбиједи извршење домаће одлуке у његову корист (види тачку 6. горе). Међутим, чини се да предметна одлука, више од три године касније, још увијек није извршена (види тачку 9. горе). Надаље, након што је Кантон Сарајево усвојио план извршења описан у тачки 7. горе, Уставни суд је одбацио све предмете који су се односили на то питање уз образложење да је план извршења прихватљив (види тачку 8. горе као примјер такве одлуке). Због тога није доказано да је апелација Уставном суду у вези са овим конкретним питањем могла пружити правни лијек за жалбе г. Кршлака и гђе Брадарих, те да је нудила разумну шансу за успјех. У тим околностима, Суд сматра да се приговор Владе не може прихватити (види Кунић и други против Босне и

Херцеговине, бр. 68955/12 и 15 других, тачка 21., 14. новембра 2017. године).

16. Представке нису ни очигледно неосноване нити недопуштене на било којем другом основу из члана 35. Конвенције. Због тога се морају прогласити допуштеним.

B. Меритум

17. Поднесци страна

1. Подносиоци представки су се жалили на неизвршење одлука наведених у тачки 5. горе. Тврдили су да је Кантон Сарајево дао предност онима који су се одрекли потраживања за затезне камате и трошкове поступка, остављајући их на тај начин у правној неизвјесности и практично стављајући притисак на њих да се такође одрекну дијела својих потраживања.

18. Влада је тврдила да власти Кантона Сарајево никада нису оспориле право подносилаца представки на извршење њихових одлука. У ту сврху, Кантон Сарајево је 13. јануара 2022. усвојио план извршења свих домаћих одлука против Кантона (види тачку 7. горе), укључујући и одлуке које се разматрају у конкретном случају. Према списку свих неизвршених одлука, приложеном уз тај план, на дан 27. јануара 2022. године главница дуга (без камата и судских трошкова) износила је око 54.000.000 КМ, а било је више од 11.000 повјерилаца. С обзиром на обим дуга, Влада је тврдила да је временски рок од пет година за извршење разуман те у ствари много краћи од оних које је Суд прихватио у сличним предметима који се односе на неизвршење домаћих одлука против других кантона (види Муховић и други против Босне и Херцеговине (одл.), бр. 40841/13 и 12 других, 15. септембра 2020. године; Акељић и други против Босне и Херцеговине (одл.), бр. 8039/19 и 24 других, 13. октобра 2020. године; Шаргановић и други против Босне и Херцеговине (одл.), бр. 28251/18 и 19 других, 9. новембар 2020. године и Лавић против Босне и Херцеговине (одл.), број 6340/20, 9. новембар 2020. године).

2. Влада је додала да је Кантон Сарајево, у складу са горе поменутих планом, извршио 583 домаће одлуке у 2022. години (у износу од 4.000.000 КМ) и 652 домаће одлуке у 2023. години (у износу од 3.800.000 КМ). Надаље, у односу на оне који су се, за разлику од подносилаца представки у овом предмету, одрекли потраживања за затезне камате и судске трошкове, Кантон Сарајево је извршио 4.162 одлуке у 2022. години (у износу од приближно 18.500.000 КМ) и 1.659 одлука у 2023. години (у износу нешто мањем од 7.000.000 КМ). Кантонални буџет износио је око 1.193.000.000 КМ у 2023. и око 1.530.000.000 КМ у 2024. години.

18. Оцјена Суда

20. Општи принципи у вези са неизвршењем домаћих одлука утврђени су у предмету *Јеличић против Босне и Херцеговине* (бр. 41183/02, тачке 38–39. и 48., ECHR 2006-XII). Посебно, иако се државне власти не могу позвати на недостатак средстава као оправдање за непоштивање обавеза проистеклих из пресуде, систем постепеног извршавања коначних домаћих одлука може бити прихваћен у изузетним околностима (види Муховић и други, горе цитирано, тачка 25.).

21. Године 2017. Суд је донио водеће пресуде које се тичу неизвршења домаћих одлука против два друга кантона Федерације Босне и Херцеговине, утврдивши повреду члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 1 (види Кунић и други, наведено горе, и Спахић и други против Босне и Херцеговине, бр. 20514/15 и 15 других, 14. новембра 2017. године). Касније је Суд слиједио исти

приступ у предметима који су се односили на неизвршење домаћих одлука против других кантона, укључујући и Кантон Сарајево (види, на примјер, Омербашић и други против Босне и Херцеговине [Одбор], бр. 4359/19 и 4 других, 2. децембра 2021. године).

22. Кантон Сарајево је након тога усвојио план извршења којим је одређен временски рок за извршење свих домаћих одлука против овог Кантона (види тачку 7. горе). Кантон је преузео обавезу да ће их извршити хронолошким редослиједом у року од пет година (односно до краја 2026. године).

23. У сличном предмету, који се односио на неизвршење домаћих одлука против другог кантона (види Муховић и други, наведено горе, тачке 30–33.), Суд је утврдио прихватљивим временски рок извршења много дужег трајања, гдје је крајњи рок био постављен за 2041. годину. Не постоји разлог за другачији приступ у овом случају.

24. Иако је истина да, за разлику од планова које су усвојили други кантони, а које је Суд сматрао прихватљивим, план који је усвојио Кантон Сарајево не наводи годину извршења за сваку неизвршену одлуку (упореди Муховић и други, наведено горе, тачка 29.), Суд примјећује да су све домаће одлуке против овог кантона планиране за извршење најкасније следеће године. Имајући то у виду, навођење конкретне године извршења за сваку неизвршену одлуку није неопходан услов да Суд прихвати план извршења.

25. Суд је такође свјестан да Кантон Сарајево задржава право да се не придржава плана ако му у будућности буде додијелено мање средстава (види тачку 7. горе). Међутим, такве су одредбе честе, посебно у федералним државама попут Босне и Херцеговине, гдје нижи нивои власти зависе за већину својих прихода од виших нивоа власти. Тренутно не постоји ништа у спису предмета што би упућивало на то да Кантон Сарајево неће испунити своју обавезу (види посебно тачку 19. горе). У сваком случају, уколико се Кантон Сарајево на крају не буде придржавао свог плана, подносиоци представки могу поднијети уставну апелацију, а затим и представку Суду.

26. На крају, Суд није занемарио чињеницу да је предметни план увео двојни систем: онима који су се одрекли потраживања за затезне камате и судске трошкове преостали износ је одмах исплаћен, док они који нису пристали на тај аранжман, попут подносилаца представки у овом случају, морају чекати до пет година да би им се исплатио пуни износ (види тачку 7. горе). Ипак, то само по себи није довољно да би проузроковало повреду члана 6. Конвенције и/или члана 1. Протокола бр. 1 (упореди Игњатић и други против Босне и Херцеговине [Одбор], бр. 6179/08 и 3 других, тачке 9. и 17., 15. јануар 2013. године, гдје су домаћи судови наложили извршење у државним обавезницама умјесто у готовини, без пристанка подносилаца представки).

27. Према томе, није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције нити члана 1. Протокола бр. 1 уз Конвенцију.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. Одлучује да споји представке;
2. Проглашава представке допуштеним;
3. Пресуђује да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
4. Пресуђује да није дошло до повреде члана 1. Протокола бр. 1 уз Конвенцију.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми 24. јуна 2025. године, у складу са правилом 77. став 2. и 3. Пословника Суда.

Замјеник регистрара
Симеон Петровски

Предсједник
Ладо Чантурија

ДОДАТАК

Списак предмета:

Бр.	Представка бр.	Назив предмета	Поднесено	Подносилац представке, Година рођења, Мјесто пребивалишта, Држављанство	Заступан/а од стране
1.	43201/22	Каровић против Босне и Херцеговине	11.8.2022.	Златан КАРОВИЋ 1987. Сарајево БиХ	ЗАЈЕДНИЧКА АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА ГАЛИЈАТОВИЋ И ПЕЦИКОЗА
2.	555/23	Кршлак против Босне и Херцеговине	15.12.2022.	Тарик КРШЛАК 1979. Сарајево БиХ	Недим МУХИЋ
3.	5241/23	Брадарих против Босне и Херцеговине	20.1.2023.	Вања БРАДАРИЋ 1976. Сарајево БиХ	Дејан АРНАУТ
4.	23976/23	Шабановић против Босне и Херцеговине	2.6.2023.	Осман ШАБАНОВИЋ 1967. Илица БиХ	ЗАЈЕДНИЧКА АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА ГАЛИЈАТОВИЋ И ПЕЦИКОЗА

PREDMET KAROVIĆ I DRUGI protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Aplikacije br. 43201/22 i 3 druge – vidi priloženi spisak)

PRESUDA

Član 6. stav 1. (parnični) • Pristup sudu • Član 1. P1 • Mirno uživanje imovine • Neizvršenje odluka domaćih sudova protiv Kantona Sarajevo • Kanton usvojio prihvatljiv plan izvršenja koji utvrđuje vremenski rok za izvršenje svih domaćih odluka protiv Kantona

Pripremio Ured registrara. Ne obavezuje Sud

STRASBOURG

24. juna 2025.

Ova presuda postat će konačna u skladu sa odredbom člana 44. stav 2. Konvencije. U presudi su moguće redakcijske izmjene.

U predmetu Karović i drugi protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući u Vijeću u sljedećem sastavu:

Lado Chanturia, predsjednik,

Faris Vehabović,

Tim Eicke,

Lorraine Schembri Orland,

Ana Maria Guerra Martins,

Anne Louise Bormann,

Sebastian Rădulețu, sudije

i Simeon Petrovski, zamjenik registrara Odjela,

Uzimajući u obzir:

aplikacije (br. 43201/22, 555/23, 5241/23 i 23976/23) podnesene Sudu protiv Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Konvencija) od strane četvoro državljana Bosne i Hercegovine, g. Zlatana Karovića, g. Tarika

Krškaka, gđe Vanje Bradarić i g. Osmana Šabanovića (u daljnjem tekstu: aplikanti), na datume naznačene u priloženoj tabeli;

odluku o obavještanju Vlade Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada) o žalbama koje se odnose na neizvršenje domaćih odluka prema članu 6. Konvencije i članu 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju i o proglašenju ostatka aplikacija nedopuštenim;

izjašnjenja strana;

Nakon vijećanja zatvorenih za javnost 13. maja i 3. juna 2025. godine,

donosi sljedeću presudu, usvojenu na posljednje pomenuti datum:

Uvod

1. Aplikacije se odnose na neizvršenje domaćih odluka u korist aplikanata protiv Kantona Sarajevo (jednog od deset kantona Federacije Bosne i Hercegovine). Aplikanti su se pozvali na član 6. stav 1. Konvencije i član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Činjenice

2. Podaci o aplikantima navedeni su u priloženoj tabeli.

3. Vladu je zastupala vršiteljica dužnosti zastupnice, gđa M. Mijić.

4. Činjenice slučaja mogu se sažeti kako slijedi.

5. Presudama Općinskog suda u Sarajevu od 5. i 19. februara 2015. godine, 24. februara 2017. godine i 23. aprila 2018. godine, naloženo je Kantonu Sarajevo da isplati aplikantima različite iznose na ime neisplaćenih naknada iz radnog odnosa zajedno sa zateznim kamatama po zakonskoj stopi i sudskim troškovima. Rješenja o izvršenju izdao je isti sud 19. februara 2021. godine, 5. maja 2016. godine, 5. jula 2017. godine i 13. juna 2018. godine.

6. Dana 12. januara 2022. Ustavni sud je u slučaju jednog od aplikanata, g. Šabanovića, utvrdio povredu člana 6. stav 1. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1, naložio Kantonu Sarajevo da preduzme potrebne korake kako bi osigurao izvršenje odluke u njegovu korist te da mu isplati 300 konvertibilnih maraka (BAM)¹ na ime naknade nematerijalne štete.

7. Dana 13. januara 2022. Kanton Sarajevo usvojio je plan izvršenja u odnosu na sve domaće odluke protiv Kantona (objavljen u Službenim novinama Kantona Sarajevo br. 4/22). Planom je predviđeno da će onima koji se odreknu potraživanja zateznih kamata i sudskih troškova biti odmah isplaćena glavna potraživanja. Za one koji se nisu složili sa takvim aranžmanom, poput aplikanata u ovom predmetu, predviđeno je da će se odluke u njihovu korist izvršavati hronološkim redom u roku od pet godina (tj. do kraja 2026. godine) te da će do 0,8% ukupnog budžeta biti namijenjeno u te svrhe. Također je navedeno da Kanton Sarajevo zadržava pravo da se ne pridržava plana u slučaju da mu se u budućnosti dodijele manja sredstva.

8. Dana 6. aprila 2022. Ustavni sud je odbacio predmet još jednog od aplikanata, g. Karovića, uz obrazloženje da je plan izvršenja Kantona Sarajevo prihvatljiv.

9. Prema dostupnim informacijama, odluke koje se odnose na aplikante još uvijek nisu izvršene. Na dan 31. decembra 2024. godine, aplikanti su zauzimali sljedeća mjesta u hronološkom redoslijedu odluka protiv Kantona Sarajevo koje treba da se izvrše: 1.017 (g. Šabanović); 2.299 (gđa Bradarić); 3.092 (g. Karović) i 5.797 (g. Krškak).

PRAVO

I. SPAJANJE APLIKACIJA

10. Uzimajući u obzir sličnost predmeta aplikacija, Sud smatra primjerenim da ih ispita zajedno u jednoj presudi.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. STAV 1. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

11. Aplikanti su se žalili na neizvršenje domaćih odluka donesenih u njihovu korist. Pozvali su se na član 6. stav 1. Konvencije i član 1. Protokola br. 1.

Član 6. stav 1. u relevantnom dijelu, glasi:

"Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ..., svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom."

Član 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju glasi:

"Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava."

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu sa općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

A. Dopuštenost

1. Podnesci strana

12. Vlada je tvrdila da su aplikacije g. Krškaka i gđe Bradarić nedopuštene zbog neiscrpjivanja domaćih pravnih lijekova, jer nisu iskoristili ustavnu apelaciju.

13. G. Krškak i gđa Bradarić su tvrdili da ustavna apelacija nije bila djelotvorna pravni lijek za njihove žalbe.

2. Ocjena Suda

14. Opći principi u vezi sa iscrpljivanjem domaćih pravnih lijekova ponovo su istaknuti u predmetu *Communauté genevoise d'action syndicale (CGAS) protiv Švicarske* [Vv], br. 21881/20, tačke 138–146., 27. novembra 2023. godine.

15. Osvrćući se na predmetni slučaj, Sud primjećuje da je Ustavni sud u predmetu jednog od aplikanata, g. Šabanovića, utvrdio povredu člana 6. stav 1. i člana 1. Protokola br. 1 te naložio Kantonu Sarajevo da preduzme potrebne mjere da osigura izvršenje domaće odluke u njegovu korist (vidi tačku 6. gore). Međutim, čini se da predmetna odluka, više od tri godine kasnije, još uvijek nije izvršena (vidi tačku 9. gore). Nadalje, nakon što je Kanton Sarajevo usvojio plan izvršenja opisan u tački 7. gore, Ustavni sud je odbacio sve predmete koji su se odnosili na to pitanje uz obrazloženje da je plan izvršenja prihvatljiv (vidi tačku 8. gore kao primjer takve odluke). Stoga nije dokazano da je apelacija Ustavnom sudu u vezi sa ovim konkretnim pitanjem mogla pružiti pravni lijek za žalbe g. Krškaka i gđe Bradarić, te da je nudila razumnu šansu za uspjeh. U tim okolnostima, Sud smatra da se prigovor Vlade ne može prihvatiti (vidi Kunić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 68955/12 i 15 drugih, tačka 21., 14. novembra 2017. godine).

16. Aplikacije nisu ni očitо neosnovane niti nedopuštene na bilo kojem drugom osnovu iz člana 35. Konvencije. Stoga se moraju proglasiti dopuštenim.

¹ Konvertibilna marka koristi isti fiksni kurs u odnosu na euro kao nekadašnja njemačka marka (1 konvertibilna marka = 0,51129 eura).

B. Meritum**1. Podnesci strana**

1. Aplikanti su se žalili na neizvršenje odluka navedenih u tački 5. gore. Tvrdili su da je Kanton Sarajevo dao prednost onima koji su se odrekli potraživanja za zatezne kamate i troškove postupka, ostavljajući ih na taj način u pravnoj neizvjesnosti i praktično stavljajući pritisak na njih da se također odreknu dijela svojih potraživanja.

18. Vlada je tvrdila da vlasti Kantona Sarajevo nikada nisu osporile pravo aplikanata na izvršenje njihovih odluka. U tu svrhu, Kanton Sarajevo je 13. januara 2022. usvojio plan izvršenja svih domaćih odluka protiv Kantona (vidi tačku 7. gore), uključujući i odluke koje se razmatraju u konkretnom slučaju. Prema spisku svih neizvršenih odluka, priloženom uz taj plan, na dan 27. januara 2022. godine glavnica duga (bez kamata i sudskih troškova) iznosila je oko 54.000.000 KM, a bilo je više od 11.000 povjerilaca. S obzirom na obim duga, Vlada je tvrdila da je vremenski rok od pet godina za izvršenje razuman te u stvari mnogo kraći od onih koje je Sud prihvatio u sličnim predmetima koji se odnose na neizvršenje domaćih odluka protiv drugih kantona (vidi Muhović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 40841/13 i 12 drugih, 15. septembra 2020. godine; Akeljić i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 8039/19 i 24 drugih, 13. oktobra 2020. godine; Šarganović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (odl.), br. 28251/18 i 19 drugih, 9. novembar 2020. godine i Lavić protiv Bosne i Hercegovine (odl.), broj 6340/20, 9. novembar 2020. godine).

2. Vlada je dodala da je Kanton Sarajevo, u skladu sa gore pomenutim planom, izvršio 583 domaće odluke u 2022. godini (u iznosu od 4.000.000 KM) i 652 domaće odluke u 2023. godini (u iznosu od 3.800.000 KM). Nadalje, u odnosu na one koji su se, za razliku od aplikanata u ovom predmetu, odrekli potraživanja za zatezne kamate i sudske troškove, Kanton Sarajevo je izvršio 4.162 odluke u 2022. godini (u iznosu od približno 18.500.000 KM) i 1.659 odluka u 2023. godini (u iznosu nešto manjem od 7.000.000 KM). Kantonalni budžet iznosio je oko 1.193.000.000 KM u 2023. i oko 1.530.000.000 KM u 2024. godini.

2. Ocjena Suda

20. Opći principi u vezi sa neizvršenjem domaćih odluka utvrđeni su u predmetu Jeličić protiv Bosne i Hercegovine (broj 41183/02, tačke 38–39. i 48., ECHR 2006-XII). Posebno, iako se državne vlasti ne mogu pozvati na nedostatak sredstava kao opravdanje za nepoštivanje obaveza proisteklih iz presude, sistem postepenog izvršavanja konačnih domaćih odluka može biti prihvaćen u izuzetnim okolnostima (vidi Muhović i drugi, gore citirano, tačka 25.).

21. Godine 2017. Sud je donio vodeće presude koje se tiču neizvršenja domaćih odluka protiv dva druga kantona Federacije Bosne i Hercegovine, utvrdivši povredu člana 6. stav 1. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 (vidi Kunić i drugi, navedeno gore, i Spahić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 20514/15 i 15 drugih, 14. novembra 2017. godine). Kasnije je Sud slijedio isti pristup u predmetima koji su se odnosili na neizvršenje domaćih odluka protiv drugih kantona, uključujući i Kanton Sarajevo (vidi, na primjer, Omerbašić i drugi protiv Bosne i Hercegovine [Odbor], br. 4359/19 i 4 drugih, 2. decembra 2021. godine).

22. Kanton Sarajevo je nakon toga usvojio plan izvršenja kojim je određen vremenski rok za izvršenje svih domaćih odluka protiv ovog Kantona (vidi tačku 7. gore). Kanton je preuzeo obavezu da će ih izvršiti hronološkim redoslijedom u roku od pet godina (odnosno do kraja 2026. godine).

23. U sličnom predmetu, koji se odnosio na neizvršenje domaćih odluka protiv drugog kantona (vidi Muhović i drugi, navedeno gore, tačke 30–33.), Sud je utvrdio prihvatljivim vremenski rok izvršenja mnogo dužeg trajanja, gdje je krajnji rok bio postavljen za 2041. godinu. Ne postoji razlog za drukčiji pristup u ovom slučaju.

24. Iako je istina da, za razliku od planova koje su usvojili drugi kantoni, a koje je Sud smatrao prihvatljivim, plan koji je usvojio Kanton Sarajevo ne navodi godinu izvršenja za svaku neizvršenu odluku (uporedi Muhović i drugi, navedeno gore, tačka 29.), Sud primjećuje da su sve domaće odluke protiv ovog kantona planirane za izvršenje najkasnije sljedeće godine. Imajući to u vidu, navođenje konkretne godine izvršenja za svaku neizvršenu odluku nije nužan uslov da Sud prihvati plan izvršenja.

25. Sud je također svjestan da Kanton Sarajevo zadržava pravo da se ne pridržava plana ako mu u budućnosti bude dodijeljeno manje sredstava (vidi tačku 7. gore). Međutim, takve su odredbe česte, posebno u federalnim državama poput Bosne i Hercegovine, gdje niži nivoi vlasti zavise za većinu svojih prihoda od viših nivoa vlasti. Trenutno ne postoji ništa u spisu predmeta što bi upućivalo na to da Kanton Sarajevo neće ispuniti svoju obavezu (vidi posebno tačku 19. gore). U svakom slučaju, ukoliko se Kanton Sarajevo u konačnici ne bude pridržavao svog plana, aplikanti mogu podnijeti ustavnu apelaciju, a potom i aplikaciju Sudu.

26. Konačno, Sud nije zanemario činjenicu da je predmetni plan uveo dvojni sistem: onima koji su se odrekli potraživanja za zatezne kamate i sudske troškove preostali iznos je odmah isplaćen, dok oni koji nisu pristali na taj aranžman, poput aplikanata u ovom slučaju, moraju čekati do pet godina da bi im se isplatio puni iznos (vidi tačku 7. gore). Ipak, to samo po sebi nije dovoljno da bi prouzrokovalo povredu člana 6. Konvencije i/ili člana 1. Protokola br. 1 (uporedi Ignjatić i drugi protiv Bosne i Hercegovine [Odbor], br. 6179/08 i 3 drugih, tačke 9. i 17., 15. januar 2013. godine, gdje su domaći sudovi naložili izvršenje u državnim obaveznicama umjesto u gotovini, bez pristanka aplikanata).

27. Prema tome, nije došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije niti člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. Odlučuje da spoji aplikacije;

2. Proglašava aplikacije dopuštenim;

3. Presuđuje da nije došlo do povrede člana 6. stav 1.

Konvencije;

4. Presuđuje da nije došlo do povrede člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi 24. juna 2025. godine, u skladu sa pravilom 77. stav 2. i 3. Poslovnika Suda.

Zamjenik registrara
Simeon Petrovski

Predsjednik
Lado Chanturia

DODATAK**Spisak predmeta:**

Br.	Zahtjev br.	Naziv predmeta	Podneseno	Podnositelj zahtjeva, Godina rođenja, Mjesto prebivališta, Državljanstvo	Zastupan/a od strane
1.	43201/22	Karović protiv Bosne i Hercegovine	11.8.2022.	Zlatan KAROVIĆ 1987. Sarajevo BiH	ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED GALIJATOVIĆ & PECKOZA

2.	555/23	Kršlak protiv Bosne i Hercegovine	15.12.2022.	Tarik KRŠLAK 1979. Sarajevo BiH	Nedim MUHIĆ
3.	5241/23	Bradarić protiv Bosne i Hercegovine	20.1.2023.	Vanja BRADARIĆ 1976. Sarajevo BiH	Dejan ARNAUT

4.	23976/23	Šabanović protiv Bosne i Hercegovine	2.6.2023.	Osman ŠABANOVIĆ 1967. Iliđa BiH	ZAJEDNIČKI ODVJETNIČKI URED GALIJATOVIĆ & PEČKOZA
----	----------	--	-----------	---	---

KAZALO

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

592 Odluka o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za financiranje međunarodnog odvjetničkog ureda za slučaj Trgovske gore (hrvatski jezik)
Odluka o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za financiranje međunarodne advokatske kancelarije za slučaj Trgovske gore (srpski jezik)
Odluka o utvrđivanju potrebnih finansijskih sredstava namijenjenih za finansiranje međunarodnog advokatskog ureda za slučaj Trgovske gore (bosanski jezik)

593 Odluka o traženju međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje u gašenju požara (hrvatski jezik)
Odluka o traženju međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje u gašenju požara (srpski jezik)
Odluka o traženju međunarodne pomoći za zaštitu i spašavanje u gašenju požara (bosanski jezik)

594 Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće proračunske pričuže za održavanje ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti sigurnosti i pravosuđa (hrvatski jezik)
Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće budžetske rezerve za održavanje ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti sigurnosti i pravosuđa (srpski jezik)
Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće budžetske rezerve za održavanje ministarske konferencije EU - Zapadni Balkan iz oblasti sigurnosti i pravosuđa (bosanski jezik)

595 Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)
Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (srpski jezik)
Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)

596 Odluka o imenovanju Koordinacijskog odbora za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik)

		Одлука о именовању Координационог одбора за контролу малог оружја и лаког наоружања у Босни и Херцеговини (српски језик)	8
		Odluka o imenovanju Koordinacijskog odbora za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)	9
1	597	Odluka o izmjeni Odluke o dodatku na plaću državnim službenicima u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	10
1		Одлука о измјени Одлуке о додатку на плату државним службеницима у Дирекцији за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине (српски језик)	11
2		Odluka o izmjeni Odluke o dodatku na plaću državnim službenicima u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	11
2		Одлука о измјени Одлуке о додатку на плату државним службеницима у Дирекцији за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине (босански језик)	11
3	598	Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine" (hrvatski jezik)	11
4		Одлука о одобравању вишегодишњег пројекта "Санација крова зграде Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине" (српски језик)	12
5		Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta "Sanacija krova zgrade Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine" (bosanski jezik)	13
5	599	Odluka o imenovanju članova Povjerenstva Bosne i Hercegovine za vodnogospodarsku suradnju s Republikom Hrvatskom (hrvatski jezik)	14
6		Одлука о именовању чланова Комисије Босне и Херцеговине за водопривредну сарадњу са Републиком Хрватском (српски језик)	14
6		Odluka o imenovanju članova Komisije Bosne i Hercegovine za vodoprivrednu saradnju sa Republikom Hrvatskom (bosanski jezik)	15
6	600	Odluka o imenovanju Vijeća za znanost Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	16
7		Одлука о именовању Савјета за науку Босне и Херцеговине (српски језик)	17
7		Odluka o imenovanju Vijeća za nauku Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	18

601	Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju članova Odbora za Rome pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	20	607	Odluka o načinu i iznosu finansijskih sredstava za troškove angažiranja odvjetničkog ureda NautaDutilh-Sophie Jacmain, Jeal Francois Vandrooghenbroeck and Stan Brijs u svrhu zastupanja u izvršnom postupku koji se vodi pred nadležnim sudom u Bruxellesu po prijedlogu Viaduct d.o.o. Portorož, Vladimir Zevnik i Boris Goljevšček protiv Bosne i Hercegovine po osnovu Presude Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova ICSID, sa sjedištem u Washingtonu ARB/16/36) od 18.4.2022. godine (hrvatski jezik)	264
	Одлука о измјени Одлуке о именовању чланова Одбора за Роме при Савјету министара Босне и Херцеговине (српски језик)	20		Одлука о начину и износу финансијских средстава за трошкове ангажовања адвокатске канцеларије NautaDutilh-Sophie Jacmain, Jeal Francois Vandrooghenbroeck and Stan Brijs у сврху заступања у извршном поступку који се води пред надлежним судом у Бриселу по приједлогу Вијадукт д.о.о. Порторож, Владимир Зевник и Борис Гољевшчек против Босне и Херцеговине по основу Пресуде Међународног центра за рјешавање инвестиционих спорова ICSID, са сједиштем у Вашингтону ARB/16/36 од 18.04.2022. године (српски језик)	264
602	Odluka o dodatku na plaću zaposlenog u Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	20		Odluka o načinu i iznosu finansijskih sredstava za troškove angažovanja advokatske kancelarije NautaDutilh-Sophie Jacmain, Jeal Francois Vandrooghenbroeck and Stan Brijs u svrhu zastupanja u izvršnom postupku koji se vodi pred nadležnim sudom u Briselu po prijedlogu Viaduct d.o.o. Portorož, Vladimir Zevnik i Boris Goljevšček protiv Bosne i Hercegovine po osnovu Presude Međunarodnog centra za rješavanje investicionih sporova ICSID, sa sjedištem u Vašingtonu ARB/16/36) od 18.4.2022. godine (bosanski jezik)	265
	Одлука о додатку на плату запосленог у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине (српски језик)	21	608	Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu (hrvatski jezik)	265
	Odluka o dodatku na platu zaposlenog u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	21		Одлука о одобравању средстава из текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2025. годину (српски језик)	266
603	Odluka o utvrđivanju Plana prijema kadeta u policijske agencije na razini institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini (hrvatski jezik)	22		Odluka o odobravanju sredstava iz tekuće rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2025. godinu (bosanski jezik)	266
	Одлука о утврђивању Плана пријема кадета у полицијске агенције на нивоу институција Босне и Херцеговине у 2025. години (српски језик)	23		Odluka o odobravanju sredstava tekuće pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	267
	Odluka o utvrđivanju Plana prijema kadeta u policijske agencije na nivou institucija Bosne i Hercegovine u 2025. godini (bosanski jezik)	23		Одлука о одобравању средстава текуће резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Министарству за људска права и изbjеглице Босне и Херцеговине (српски језик)	267
604	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju namjene dijela sredstava uplaćenih od dozvola za korištenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sustava (hrvatski jezik)	24		Odluka o odobravanju sredstava tekuće rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	268
	Одлука о измјенама и допунама Одлуке о утврђивању намјене дијела средстава уплаћених од дозвола за коришћење радиофреквентног спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система (српски језик)	24			
	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju namjene dijela sredstava uplaćenih od dozvola za korištenje radiofrekvencnog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sistema (bosanski jezik)	25			
605	Odluka o uspostavi politike upravljanja elektroničkim podacima o terenu i preprekama Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	25			
	Одлука о успостављању политике управљања електронским подацима о терену и препрекама Босне и Херцеговине (српски језик)	105	609		
	Odluka o uspostavljanju politike upravljanja elektronskim podacima o terenu i preprekama Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	184			
606	Odluka o odobravanju sredstava tekuće proračunske pričuve (hrvatski jezik)	263			
	Одлука о одобравању средстава текуће буџетске резерве (српски језик)	263			
	Odluka o odobravanju sredstava tekuće budžetske rezerve (bosanski jezik)	263			

610	Odluka o formiranju Stalnog koordinacijskog tijela za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te financiranja širenja oružja za masovno uništenje u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik)	269	612	Rješenje o imenovanju Povjerenstva za izbor člana Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (hrvatski jezik)	278
	Odluka o formiranju Stalnog koordinacionog tijela za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te finansiranja širenja oružja za masovno uništenje u Bosni i Hercegovini (srpski jezik)	271		Rješenje o imenovanju Komisije za izbor člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (srpski jezik)	278
	Odluka o formiranju Stalnog koordinacionog tijela za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te finansiranja širenja oružja za masovno uništenje u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)	274		Rješenje o imenovanju Komisije za izbor člana Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine iz reda stručnjaka (bosanski jezik)	279
611	Rješenje o imenovanju Povjerenstva za provedbu natječajnog postupka za odabir i imenovanje člana Vijeća za državnu potporu Bosne i Hercegovine kojeg imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	276	EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA		
	Rješenje o imenovanju Komisije za provođenje konkursne procedure za izbor i imenovanje člana Savjeta za državnu pomoć Bosne i Hercegovine kojeg imenuje Savjet ministara Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	277	ČETVRTI ODJEL		
	Rješenje o imenovanju Komisije za provođenje konkursne procedure za izbor i imenovanje člana Vijeća za državnu pomoć Bosne i Hercegovine kojeg imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	277	613	Presuda u predmetu Nezirić protiv Bosne i Hercegovine (Zahtjev br. 4088/21) (hrvatski jezik)	279
				Пресуда у предмету Незирић против Босне и Херцеговине (Представка бр. 4088/21) (српски језик)	281
				Presuda u predmetu Nezirić protiv Bosne i Hercegovine (Zahtjev br. 4088/21) (bosanski jezik)	283
			614	Presuda u predmetu Karović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	284
				Пресуда у предмету Каровић и други против Босне и Херцеговине (српски језик)	287
				Presuda u predmetu Karović i drugi protiv Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	289

http://www.sluzbenilist.ba/home/index

Službeni list - Naslovna Stranica

File Edit View Favorites Tools Help

Convert Select

 SLUŽBENI LIST BIH
JP NIO Službeni list
Bosne i Hercegovine

Jezik Službena glasila Oglašavanje Pretraga Vjesti Web shop Info Javne nabave

Naslovna stranica

IZMJENE PLANA JAVNIH NABAVKI ZA 2022. GODINU

[f](#) [t](#) [g+](#)

JP NIO
Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III
71000 Sarajevo, BiH
tel/fax:
+387 33 72 20 30
e-pošta:
Sluzbeni.list@nio.gov.ba

BAZA PRAVNIH AKATA

Službeni glasnik BiH
broj 1/23

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O IMENOVANJU PREDSTAVNIKA BOSNE I HERCEGOVINE U ZAJEDNIČKI ODBOR ZA OBRAZOVNU I ZNANSTVENU SURADNJU IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O ODOBRAVANJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE

Službene novine Federacije BiH
broj 104/22

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
UREDBU O PRESTANKU VAŽENJA UREDBE O UTVRĐIVANJU VLASTITIH PRIHODA, NAČINA I ROKOVA RASPODJELE

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
UREDBU O KRITERIJIMA ZA OBRAČUN I NAČIN PLAĆANJA NAKNADA ZA PROIZVODE KOJI NAKON UPOTREBE POSTAJU AMBALAŽNI OTPAD I ELEKTRIČNI I ELEKTRONSKI OTPAD

Službene novine Kantona Sarajevo
broj 1/23

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
ODLUKU O DAVANJU SAGLASNOSTI NA ODLUKU O PRIVREMENOM FINANSIRANJU ZAVODA ZDRAVSTVENOG

Međunarodni ugovori
broj 8/22

PREDSEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ODLUKU O PRIHVATANJU ODRICANJA I IZMJENA I DOPUNA U SVEZI SPORAZUMA O INVESTICIJSKOM

branka
→ Promjena šifre
→ Odjava

SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE
Izdanje na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Издање на босанском, хрватском и српском језику

SLUŽBENI GLASNIK

BOSNE I HERCEGOVINE

Nakladnik: JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39/III, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Ravnatelj i odgovorni urednik: Dragan Prusina
Tehnička priprema: Uredništvo JP NIO Službeni list BiH
Tisak: UNIONINVESTPLASTIKA d. d. Sarajevo
Za tiskaru: Muhamed Mirvić

Telefoni:
Centrala: 033 72 20 30
Direktor: 033 72 20 61
Uredništvo: 033 72 20 38
Računovodstvo: 033 72 20 48
Služba za pravne i opće poslove: 033 72 20 51
Pretpłata: 033 72 20 54
Oglasni odjel: 033 72 20 49 i 72 20 50
Komercijala sa poslovnicom i prodajom: 033 72 20 43

Pretpłata se utvrđuje polugodišnje, a upłata se vrši UNAPRIJED u korist računa:

UNICREDIT BANK DD 338-320-22000052-11
ASA BANKA DD Sarajevo 134-470-10067655-09
ADDIKO BANK AD
Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12
RAIFFEISEN BANK DD BiH Sarajevo 161-000-00071700-57
Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska lista.

Identifikacijski broj 4200226120002
Porezni broj 01071019
PDV broj 200226120002

Pretpłata za II polugodište 2025. godine na "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", 120,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba>

Godišnja pretpłata 240,00 KM po korisniku

e-mail: redakcija@sllist.ba - oglasi@sllist.ba - pretpłata@sllist.ba
- racunovodstvo@sllist.ba - jnb.komercijala@sllist.ba